

112. Недеља Цветна (Ваион)

На вечерњу

На Господи воззвах.. узимамо стихире на б и певамо следеће самогласне три, понављајући их.

Глас 8.

Радуј се и весели граде Сионе! Улепшај се и радуј цркво Божија, ево Цар твој иде у правди, на магарету седећи, а деца му певају: Осана на висини, благословен си ти који си пун милости, зато помилуј и нас.

Спас је овог дана у Јерусалим дошао, да испуни Свето Писмо, тада сви узеше гране у руке и одеће своје му по путу простираху, спознавши да је то Бог наш, којем херувими непрестано певају: Осана на висини, благословен си ти који си пун милости, зато помилуј и нас.

Тебе носе херувими! Теби серафими певају, а сео си Благи као Давид на магаре. И док ти деца побожно певају, дотле неки од Јудеја безаконо и безумним хуле језиком. Јахање на ждребету је слика преласка у веру из неверја. Зато слава теби Христе једини милостиви човекољубче.

Слава

Глас 8.

Радуј се и весели граде Сионе! Улепшај се и радуј цркво Божија, ево Цар твој иде у правди, на магарету седећи, а

дева му певају: Осана на висини, благословен си ти који си пун милости, зато помилуј и нас.

И сада, глас исти.

Тебе носе херувими! Теби серафими певају, а сео си Благи као Давид на магаре. И док ти деца побожно певају, дотле неки од Јудеја безаконо и безумним хуле језиком. Јахање на ждребету је слика преласка у веру из неверја. Зато слава теби Христе једини милостиви човекољубче.

Вход са кадионицом. Обичан прокимен,

Глас 8. Ево сада благосиљајте Господа све слуге његове.

На стиховњим, стихире самогласне

Глас 2.

Са гранама палми, пређимо у празник из светог празника, па се верни окупимо око свете тајне Христовог страдања, и угледајмо њега како за нас страдање вольно подноси. Зато му благодарним песмама певајмо и у смирењу рецимо: изворе доброте и пристаниште спасења, Господе слава теби.

Стих: Певајте Господу нову песму.

Глас 3.

Страшно је пасти у руке Бога живога, јер он суди и мисли и жеља срдаца. Зато нико да не долази да куша веру непорочну, него у кротости и страху Христу приступимо да милост примимо, да благодат и помоћ благовремену стекнемо.

Стих: Видеше сви крајеви земље спасење Бога нашега.

Глас 7.

Саборе злобни и прељубни, своме Женику ниси верност

сачувао, а кажеш да чуваш Закон! Жеников ниси наследник, јер се хвалиш Оцем, а одричеш се Сина! Пророке који су најавили Сина ниси примио, зато се стиди своје деце, која кличу овако: Осана Сину Давидовом! Благословен је који долази у Име Господње!

Слава

Глас 2.

Са гранама палми, прећимо у празник из светог празника, па се верни окупимо око свете тајне Христовог страдања, и угледајмо њега како за нас страдање вольно подноси. Зато му благодарним песмама певајмо и у смирењу рецимо: изворе доброте и пристаниште спасења, Господе слава теби.

И сада

Глас 3.

Страшно је пасти у руке Бога живога, јер он суди и мисли и жеља срдаца. Зато нико да не долази да куша веру непорочну, него у кротости и страху Христу приступимо да милост примимо, да благодат и помоћ благовремену стекнемо.

Затим: Сада отпушташ..

После Оче наш.. **Тропар:** Богородице Ђево радуј се.. и остало по обичају уобичајени поклони.

ПАЗИ

Нека се зна да се тропар Богородице Ђево.. и остало пева смирено недељама кроз свету Четрдесетницу, па тако и сада. А у остале дане Велике Седмице овај тропар се говори побрже.

Недеља Цветна (Вајон)

На Малом повечерју

Трипеснец господина Андреја Критског. Ирмоси по двапут. Тропари колико их где има. На крају Ирмос оба хора заједно. Тако исто и на остале дане Велике Седмице на повечерјима

Глас 8.

Песма 1.

Ирмос: Сокрушившему брани..

Скршио је противнике својом мишицом и провео Израиља кроз Црвено Море, зато њему појимо као избавитељу и Богу нашем, јер се прославио.

Угледајмо се верни на целомудрије Јосифа у Египту, и прихватимо поштовање човека као разумног бића, па се на сваки начин чувајмо и живимо чинећи дела врлина.

Без добрих дела налик смо неродној смокви, зато се тога чувајмо, да не усахнемо као и она некада, само празним лишћем покривени, као што је о томе унапред писано.

Попут Владике, беше и Јосиф у јаму бачен и продан од сродника, и све је поднео тај незаборавни, заиста као праслика Христова.

Бегајмо браћо од неплодне смокве и њеног примера, да не усахнемо као и она некада, када јој се вратио гладан Човекольубац.

Исус је хтео да пострада за цео свет, па долази са својим

ученицима у град Јерусалим на својевољно страдање, јер је ради страдања и дошао на свет.

Приђимо верни Христу који ће страдати и будимо спремни да нас попљују, да нам се ругају и да нас унизе, да бисмо се кроз његова пречиста страдања и ми прославили.

Страдањима својим, Пострадали Христос нас од страсти исцељује, јер што хоће то и чини, за наше човечанско биће, да својим животворним страдањима спасе нас.

Слава:

Три беспочетна славим и о Три Света певам. О Три увек сапостојећа у једном Бићу проповедам: јер се један Бог слави у Оцу, Сину и Духу.

И сада, богородичан:

И жезал Мојсејев и жезал Аронов чудно се обратише и надразумно приказаше твоје тело, Богородитељко, из којег се роди Онај који све обнавља.

Сједален

Глас 4.

Подобно: Јавилсја јеси..

Осуда смоквина да те не стигне, зато похитај да добре плодове принесеш из бразде срца и душе, Творцу твоме Христу их покажи и у покајању их њему принеси.

Песма 8.

Ирмос: На горје Свјатјеј прославаљашасја..

На гори светој се Господ прославио, и у огњеној купини тајну Увекдјеве Мојсеју открио, зато Господа појте, и величајте у све векове.

Чедношћу живот украсимо и мудро веру сачувајмо, а

правду увек чинимо, па храбро следујмо за Христом, да се са њиме и разапнемо.

Египћанка као друга Ева није поробила патријарха Јисифа недоличним делима, јер је он остао као дијамант, не ухваћен грешним страстима.

Кроз свој земни живот ишао си Спасе мој, па и својом вољом гладовао, али си спасење свима желео, јер глад сналази све од тебе удаљене.

Када је праотац плод са дрвета загризао, спознао је да је наг, па се посрамљен лишћем смокве опасао. Тиме је сабор који је Христа обнажио прасликовао.

Спремај се душо пре изласка и уреди за други живот, јер Хритос је хтео да за тебе пострада, да те прослави. Зато похитај да са њиме пострадаш, са њиме се разапнеш и са њиме и умреш.

Како се није смрт уплашила, Спасе мој? Како се није ад устрашио када те је сусрео? А ти си по својој вољи од неправедних пострадао и гледаху тебе праведног како си на страдање дошао.

Јудеји, свештеници и левити су Лазарево вакрсење видели, али су завидни проклету слогу спремили, па су те лажима и издајом, Христе, на смрт Пилату предали.

Када је Ђева као јагње и слушкиња твоја видела, како идеш на страдање и као добри Пастир душу за нас положеш, из душе је матерински за тобом нарицала.

Благословимо Оца и Сина и Светога Духа, Господа!

Тројичан:

Певам теби као једном Бићу, а славим те као Три Лица: Оче, Сине и Душе Пресвети и прослављам силу твога беспочетног царства.

И сада, богородичан:

Тебе Христе моли Богородица, и моли те сабор твојих ученика: твој мир даруј целом свету твоме и подари богату милост твоју нама, у све векове.

Хвалимо, благосиљајмо и клањајмо се Господу, певајући и величајући га у све векове.

Ирмос: На горје Свјатјеј прославаљшасја..

На гори светој се Господ прослави, и у огњеној купини тајну Увекдјеве Мојсеју откри, зато Господа појте, и величајте га у свевекове.

Песма 9.

Ирмос: Чужде матерем девство..

Матерама је туђа девственост, а девојкама рађање деце, а то се обоје на теби Богородице догодило, зато те сва племена на земљи непрестано величају.

Чедност је туђа за нечастиве, а праведнима је страно законо-преструпање. Јосиф велики се од греха склањао и пример чедности постао, и заиста слика Христова.

Безаконицима је туђ живот по закону, и страно је невернима веровање. Јудеји су по своме безакоњу ово одбацили зато су и сами, као и јалова смоква, клетву наследили.

Христос и Бог мој, као хлеб живота, био је гладан спасења људи, па је смокви дошао као и неплодном сабору само у лишће закона зараслом, па када их је такве видео он их је и проклео.

Проклео си јаловост Старог Закона, као лишће израсло у сенци Писма, али без плодова због свога безакоња. А ти нас Спасе све благослови као синове и кћери благодати.

У давнини се штап Мојсејев у змију претворио, а сува палица Аронова је озеленела и олистала, док је неплодни сабор законопреступника усахнуо и у јалову се смокву претворио.

Спремај Јудејо свештенике твоје и спреми руке своје за бого-убиство, ево долази кротак и тих на страдање као Јагње и Пастир наш: Христос Цар Израиљев.

Прими Јудејо Цара, јер ево својом вольом долази да пострада и страдајући да спасе све који увек кличу: благословен је који долази да крстом спасе све нас.

О, Јудејо, по пророчанству Владика је твоје празнике у плакање обратио и постала си бого-убица, мада си стекла древни камен несечени на изворима воде и језера, као што Давид пева.

Слава:

Безаконицима је страно да славе беспочетно Биће: Оца и Сина и Светога Духа, Биће несоздано и сверджитељно; Биће које је цео свет створило, својом вольом и својом божанском силом.

И сада, Богородичан:

Приводим ти Богородицу на молитву, и молитвама њеним и апостола твојих, учини нас Владико у заједници твојих добара и удостоји нас Спасе и светlostи твога васкрсења.

И опет исти

Ирмос: Чужде матерем девство..

**Матерама је туђа девственост, а девојкама рађање деце,
а то се обоје на теби Богородице догодило, зато те сва
племена на земљи непрестано величају.**

Остало по обичају. На крају отпуст.

НЕКА СЕ ЗНА

**Током Велике Седмице се једанпут прочита Псалтир, па
узимамо на јутрењима по три катизме и на 3. и 6. часу
две. Псалтир се завршава у Велику Среду. У Велику
Суботу се стихослови непорочна тј 17. катизма.**

**На вечерњима се говори уобичајена (18.) катизма: Ка
Господу завиках у невољи својој..**

113. ВЕЛИКИ ПОНЕДЕЉАК

Најутрењу

По шестопсалмију певамо Алилуја, по 8-ом гласу, споро и мелодично, затим Тропар споро и мелодично такође (трипут)

Глас 8.

Гле Женик долази у поноћи и блажен је слуга којега нађе будног; а недостојан је, опет, којег нађе ленствујућег. Гледај, зато, душо моја, да те сан не савлада, да не будеш смрти предана, и изван Царства закључана; него се отрезни кличући: Свети, Свети, Свети си Боже наш, молитвама Бестелесних Сила помилуј нас.

Други пут, крај: Молитвама свих Светих твојих...

Трећи пут, крај: Молитвама Богородице...

Такође обично читање Катизме, са поклонима, мала јектенија.

По 1. читању, сједални гл. 1.

Подобан: Гроб твој, Спасе...

Страдања часна, данашњи дан, као светиљке спасоносне, просијава свету; јер Христос хита да пострада по доброти, Он који све садржи у шаци, прихвати да буде разапет на дрвету, да би спасао човека.

Слава и сада, исто.

По 2. читању, сједални гл. 1.

Подобан.

Невидљиви Судијо, како си у телу виђен, и долазиш да будеш убијен од људи безаконих, Ти који осуду нашу осуђујеш страдањем Својим! Стога хвалу, величање и славу узносећи твојој власти, Речи, сагласно приносимо.

Слава и сада, исто.

По 3. читању, сједални гл. 2.

Подобан: Премудрости...

Почетак Господњих страдања, данашњи дан светло носи. Ходите, зато, празника љубитељи, да га сусретнемо песмама: јер Творац долази да прими Крст, испитивања и ране, суђен од Пилата. Отуда и када од слуге доби шамар, све трпи, да би спасао човека. Тога ради узвикнимо: Човекољубче Христе Боже, подари опроштај сагрешења, онима који се са вером клањају, пречистим страдањима твојим.

Слава и сада, исто.

И одмах после тога читање из Тумачења Еванђеља по Матеју.

Затим: Реч Јована Златоустог о сасушеној смокви, која почиње: Као што, дакле, видећи...

Потом: Реч Јована Дамаскина о сасушеној смокви; и приче о виноградарима.

Затим: И да се удостојимо...

Еванђеље од Матеја, зачало 84-87. (Глава 21,18-43)

У време оно враћајући се Исус у град огладње; И угледавши смокву једну крај пута дође њој, и не нађе на њој ништа осим лишћа, и рече јој: Да никад више не буде од тебе рода до вијека! И одмах усахну смоква. И видјевши то ученици дивише се говорећи: Како одмах усахну смоква! А Исус одговарајући рече им: Заиста вам кажем: Ако имате вјеру и не посумњавате, учинићете не само оно што се зби са смоквом, него и гори овој ако речете: дигни се и баци се у море, додолиће се. И све што узиштете у молитви вјерујући, добићете. И кад је у храм и стаде учити, приступише му првосвештеници и старјешине народне говорећи: Каквом влашћу то чиниш? И ко ти даде ту власт? А Исус одговарајући рече им: И ја ћу вас упитати једну ријеч, коју ако ми кажете, и ја ћу вама рећи каквом влашћу ово чиним. Крштење Јованово откуда бијаше? С неба, или од људи? А они размишљају у себи говорећи: Ако кажемо: с неба, рећи ће нам: Зашто му, дакле, не вјеровасте? Ако ли речемо: од људи, бојимо се народа; јер сви Јована држе за пророка. И одговарајући Исусу рекоше: Не знамо. Рече и он њима: Ни ја вама нећу казати каквом влашћу ово чиним. А шта вам се чини? Човјек неки имаше два сина, и дошавши првоме рече: Синко, иди данас ради у винограду мом. А он одговарајући рече: Нећу! И послије се раскаја и отиде. И приступивши другоме рече тако исто. А он одговарајући рече: Хоћу, господару! И не отиде. Који је од ове двојице извршио вольу очеву? Рекоше му: Први. Рече им Исус: Заиста вам кажем да ће цариници и блуднице прије вас ући у Царство Божије. Јер вам дође Јован путем праведним, и не вјеровасте му; а цариници и блуднице повјероваше му; а ви видјевши то, не раскајасте се затим да му вјерујете. Другу причу чујте: Бијаше човјек домаћин који посади виноград, и огради га

плотом, и ископа у њему пивницу, и сагради кулу, и даде га виноградарима, и отиде. А када се приближи вријеме бербе, посла слуге своје виноградарима да приме плодове његове. И виноградари, похватавши слуге његове, једнога избише, а једнога убише, а једнога камењем засуше. Опет посла друге слуге, више него прије, и учинише им тако исто. А најзад посла им сина својега говорећи: Постидјеће се сина мојега. А виноградари видјевши сина рекоше међу собом: Ово је наследник; ходите да га убијемо, и да присвојимо наследство његово. И ухватише га, па изведоше напоље из винограда, и убише. Када, дакле, дође господар винограда шта ће учинити виноградарима оним? Рекоше му: Злочинце ће злом смрћу погубити, а виноград ће дати другим виноградарима, који ће му давати плодове у своје вријеме. Рече им Исус: Зар нисте никада читали у Писму: Камен који одбацише зидари, тај постаде глава одугла, то би од Господа и дивно је у очима нашим. Зато вам кажем да ће се од вас узети Царство Божије, и даће се народу који доноси плодове његове.

После тога: Псалам 50.

Затим: Спаси Боже народ твој..

Господе, помилуј, 12 пута. Возглас.

Трипеснец

Дело господина Косме. Акростих: Ти Девтера, то јест:
У други дан који је Понедељак. **Ирмос по двапут, тропари на 12.**

Припев: Слава Теби, Боже наш, слава Теби.

(Ово је припев за целу седмицу).

На крају Ирмос, оба хора заједно.

Глас 2.

Песма 1.

Ирмос: Ономе Који је непроходно узбуркано море, божанском својом заповешћу изсушио, и упутио Израиљски народ да пешке прође посред њега, Господу појмо, јер се славно прослави.

Неизрециво снисхоћење Бога Слова, које је сам Христос, Бог и човек, показује ученицима да не сматрају отмицом то што је Бог, ако је и узео обличје слуге, јер се славно прослави.

Дођох сам да послужим, осиромашеном Адаму, чијим сам ликом, иако Творац, обучен вольно, Ја који обогаћујем божанством, хотећи да положим душу моју за избављење његово, Ја нестрадалан божанством.

Катавасија: Ономе који је...

Кондак, глас 8.

Подобан: Као почетке...

Јаков оплакиваше губитак Јосифа, а племенити сеђаше на колима, као цар поштован. Јер пошто не послужи тада Египћанки на задовољење сласти, би прослављен од Онога који познаје срца људи, и који шаље венац непропадљив.

Икос:

На плач сада додајмо плач, и пролијмо сузе са Јаковом, саоплакујући Јосифа незаборавног, и целомудреног, који иако заробљен телом сачува душу незаробљену, и стога владаше целим Египтом, јер Бог дарује слугама својим венац непропадив.

Синаксар

Стихови о Јосифу прекрасном:

Целомудрени Јосиф, показа се као праведни моћник;
И житодавац, о добара хрпо!

Други стихови о сасушену смокви:

Синагогу Јеврејску, преко смокве, Христос
показујући као безплодну духовно,
клетвом осуши; бежимо од њених страсти.

У свети и Велики Понедељак вршимо спомен блаженог Јосифа прекрасног, и осушене смокве; будући да отуда узимају почетак света страдања Господа нашега Исуса Христа, јер се Јосиф узима као Његов први праобраз. Овај, дакле, беше последњи син Патријарха Јакова, којега му роди Рахиља, а којем позавидеше браћа његова због неких виђења у сну. Најпре га скриваху у ископаној рупи; а затим би украден од оца којега деца његова преварише крвавом хаљином, као да су га звери изеле. А он би продат Исмаилћанима за тридесет сребрника, који га опет продају Петефрију, старешини евнуха цара египатског фараона. А када госпођа његова (супруга Петефријева) насрну на целомудреност младића, овај не хотећи да учини безакоње, оставивши ризу побеже, она га облага господару његовом, те он допаде горких окова и тамнице. Такође после тумачења снова би изведен из тамнице и показан цару, и од њега би постављен за управника целе земље Египатске. И опет помоћу раздавања пшенице би показан браћи својој, и проживевши добро у животу своме, умре у Египту, при свим својим добрима познат је као велики у целомудрености.

својој. И он је праобраз Христа, јер и Христу једноплемени Јевреји позавидеше, и би продат од ученика за тридесет сребрника, и затворен сахрањен у мрачни и тамни гроб, и отуда по својој моћи вакрснувши, царује над Египтом, спремним на сваки грех, и до краја га побеђује, и влада над целим светом, и човекољубиво нас искупљује тајанственим раздавањем пшенице, јер сам себе давши за нас, храни нас небеским Хлебом, својим живоносним Телом. Због тога дакле сада добија назив Прекрасни Јосиф.

А овде и о сасушену смокви вршимо спомен. Пошто божански Еванђелисти, то јест Матеј и Марко, по историји о Цветима, наводе: А ујутру када изађе (Исус) из Витаније, огладне. А други: Враћајући се ујутру у град, говори, огладне, и видевши смокву која имајаше само лишће, јер не беше време смоквама, дође к њој, и пошто не нађе на њој плода, рече: Да не буде више на теби плода до века; и усахну одмах смоква. Смоква је дакле, Јеврејска зборница, на којој Спаситељ не нашавши одговарајућег плода, већ само сенку закона, и то је узео од њих, учинивши је потпуно непотребном. А ако неко каже: зашто је бездушно дрво постало суво, примивши клетву не сагрешивши? нека научи, да Јевреји гледајући Христа који увек свима чињаше добро, и никоме не учинивши ништа нажао, говораху, да има моћ да чини само добро, а не и да чини зло. А човекољубиви овај Владика, не хтеде ово показати на људима, да би дакле, уверио неблагодарне људе, да има доволно моћи и за казну, а да као добар не жели, него на бездушној и неосетљивој природи (смокви) казну остварује. А уједно с тим је и нека неизрецива реч, која нам је дошла од премудрих стараца. Као што говори Исидор Пелусиот: да је ово било дрво преступа, чије су и лишће употребили преступници Адам и Ева као

покривало. Зато је од Христа и проклето човекольубиво, будући да тада није пострадало, да више не доноси плода који би послужио греху. А као грех смокве показује се у сличности: јер има особину да ствара сласт својствену греху, која потом мучи и огорчује савест. Ипак по Оцима, повест о смокви овде је постављена ради умилења, а о Јосифу јер он носи праобраз Христа. А смоква је свака душа, која је без сваког духовног плода. На њој ујутру, после овог садашњег живота, не нашавши Господ покоја у њој, осушује је клетвом, и шаље у вечни огањ. И стоји као неки стуб сасушен, плашећи оне који не доносе прикладан плод врлина. Молитвама Прекрасног Јосифа, Христе Боже, помилуј нас.

Песма 8.

Ирмос: Устраши се побожних младића, саобразног души неупрљаног тела, и узмаче одгајен у безмерној материји, неуморни огањ. А Вечно-живом када утихну пламен, непрекидна песма се појаше: сва дела појте Господа, и величајте у све векове.

Вас ће тада познати сви као моје ученике, ако моје заповести сачувате, говори Спаситељ пријатељима к страдању идући. Мир имајте међу собом и са свима, и смиreno размишљајући узвисићете се; и знајући ме као Господа појте, и величајте у све векове.

Нека вам буде држава истородних супротна поредку незнабожаца; јер није наследство моје, тиранија знањем самоизбрана. Јер онај који хоће међу вама да буде највећи, нека буде последњи од свију; и знајући ме као Господа, појте и величајте у све векове.

Хвалимо, благосиљамо и клањамо се Господу, појући и величајући у све векове.

Катавасија: Устраши се побожних младића..

Часнију.. не певамо.

Песма 9.

Ирмос: Узвеличао си, Христе, Богородицу која Те родила, из које си Ти, Саздатељу наш, обукао се у слично наше страдално тело, разрешење наших сагрешења. Њу називајући блаженом, сви нараштаји Тебе величамо.

Нечистоћу сву страстну одбацивши, примите добромислећи разум достојан божанскога царства, унапред си својим ученицима рекао, свих Премудрости, у коме ћете се прославити, светлећи се јасније од сунца.

Гледајући на мене, рекао си, Господе, својим ученицима, не мислите о себи високо, него другујте са смиренима, пијте моју чашу, коју ја пијем, да бисте се у царству Оца са мном прославили.

Такође

ирмос: Узвеличао си, Христе...
и поклон до земље.

Ексапостилар певамо трипут, споро и са умилењем,
глас 3. (звани: Велики Свјетилен).

Њега певамо до великог Четвртка, а пева се на средини цркве од појаца.

Ложницу твоју видим, Спасе мој, украшену, и одећу немам да бих ушао у исту. Просвети хаљину душе моје, Светлодавче, и спаси ме.

На хвалитне, стихире самогласне на 4

Глас 1.

Господ који иде на вољно страдање, апостолима говораше на путу: Ево узлазимо у Јерусалим, и предаће се Син Човечији, као што је писано за Њега. Ходите, дакле, и ми, очишћеним мислима, пратимо Га, и са распнимо се са Њим, и умртвимо Њега ради животна уживања, да би и оживели са Њим, и чули Га како виче: Нећу више ићи у земаљски Јерусалим да бих страдао, него усходим к Оцу моме и Оцу нашем, и Богу моме и Богу нашем, и узнећу вас са собом у горњи Јерусалим, у царство Небеско. **Двапут.**

Глас 5.

Достигавши, верни, спасносно страдање Христа Бога, неизрециво Његово дуготрпљење прославимо; да би милосрђем својим саваскрсао и нас, умртвљене грехом, као добар и човекольубив. **Двапут.**

Слава и сада

Глас исти.

Господе, који идеш на страдање, утврђујући своје ученике, говорио си, узвиши их насамо: Како се не сећате мојих речи, које сам раније рекао вама, да ни један пророк не може, као што је писано, сем у Јерусалиму бити убијен. Сада је, дакле, време настало за које сам вам рекао: Јер ево предајем се у руке грешника да будем поруган, који ће ме и на крст приковати, и гробу предати, омрзнутог сматраће ме као мртва. Ипак, не бојте се! јер ћу тридневан вакрснути, на радост верних, и живот вечни.

На стиховње, самогласан.

Глас 5.

Господе, тајна неизрецивог твога домостроја не будући довољна матери синова Зеведејевих, мольаше Те да почаст временога царства дарујеш деци њеној. Но уместо тога, чашу смрти, да ће пити, обећао си пријатељима својим, чашу коју ћеш пре њих сам испити рекао си, Очишћење грехова. Тога ради кличемо Ти: Спасење душа наших, слава Теби.

Стих: Испунисмо се ујутру милости твоје, Господе...

Господе, учећи своје ученике да размишљају о најсавршенијим стварима, говорио си им да не буду као незнабошци, у владању над најнижим стварима. Јер неће тако бити вама мојим ученицима, јер хотећи сиромах сам. Први, дакле, међу вама да буде свима слуга, а онај који влада као подчињени, и првоизабрани као последњи; јер и Сам дођох да Адаму осиромашеном послужим, и душу моју дадем за избављење многих који ми кличу: слава Теби.

Стих: И нека буде светлост Господа Бога нашега на нама...

Глас 8.

Побојавши се, браћо, страшне претње, сасушену смокви због неродства, плодове достојне покајања принесимо Христу који нам дарује велику милост.

Слава и сада.

Глас исти.

Другу Еву - Египћанку, нашавши сатана, помоћу ласкавих речи, хитao је да саплете Јосифа; но он оставивши хаљину, избеже грех, иако наг не стиђаше се, као првоздани пре преступа. Његовим молитвама, Христе, помилуј нас.

Затим:

Добро је призивати Господа и певати Имену Твоме,

Вишњи; јављати ујутру милост твоју, и истину твоју сваке ноћи.

И остало по обичају, с поклонима.

Онда отпуст:

Господ који иде на добровољно страдање, нашега ради спасења, Христос истинити Бог наш..

Овај отпуст говори се у Уторак и у Среду.

А треба знати да на 1. и 9. часу Псалтир не читамо у Велику Седмицу; већ само се читају по три псалма, по обичају. А Трећи и Шести час певамо са Псалтирем.

Чита се и Четворо-еванђеље, у Понедељак, у Уторак и у Среду се завршава.

При часу 3. (тј. у 9 сати) дана, удара црквењак у клепало, као што је обичај.

Сабравши се у цркву, певамо 3. час с катизмом, правећи обичне поклоне.

Такође тропар:

Господе, који си у трећи час Апостолима твојим низпослао Пресветога Твојега Духа, Њега, Добри, не одузми од нас, него обнови нас који Ти се молимо.

И богоодичан:

Богородице, Ти си Лоза истинита, Која си нам узрасла Плод живота; Теби се молимо, моли се, Владичице, са Светим Апостолима, да помилује душе наше.

И поклона 3.

И одмах на укращени налоњ, полаже се одозго на њега свето Четвороеванђеље, упале се две свеће, и сви стојимо гологлави (откривене главе).

Свештеник кади цео храм, и братију.

А на 6. часу кади само Еванђеље.

На 9. часу опет кади Еванђеље, цео храм и братију. И тако се чита Еванђеље.

По завршетку читања Еванђеља, говоримо: Господ Бог благословен.. **И остало по реду.**

Говори се и кондак дана: Јаков оплакиваше.. **И обичне поклоне.**

И одмах почињемо

Шести час:

Ходите поклонимо се.. **трипут. И псалме обичне.**

Катизму по реду.

Такође тропар: Који си у шести дан и сат.. **И Богородичан:** Јер немамо слободу због мноштва наших сагрешења.. **и поклона 3.**

Затим

Тропар пророштва, глас 6:

Душом скрушеном припадамо Теби, и молимо Те Спаситељу света. Јер си Ти Бог оних који се кају.

Слава и сада, исто.

Прокимен Псалам 125. глас 4.

Када поврати Господ робље Сионско.

Стих: Тада ће се испунити радости уста наша.

Читање из пророштава Језекиља (Глава 1,1-20)

Године тридесете, мјесеца четвртога, петога дана, кад бијах међу робљем на ријеци Хевару, отворише се небеса, и видјех утваре Божије. Петога дана тога мјесеца, пете године откако се зароби цар Јоахин, дође ријеч Господња Језекиљу сину Вузијеву, свештенику, у земљи Халдејској на ријеци Хевару, и ондје дође рука Господња нада њ. И видјех, и гле, силан вјетар долажаше од сјевера, и велик облак и огањ који се разгоријеваше, и око њега свјетлост, и испред огња као јака свјетлост; испред њега још као четири животиње, које на очи бијаху налик на човјека; и у сваке бијаху четири лица, и четири крила у сваке; и ноге им бијаху праве, а у стопалу бијаху им ноге као у телета; и сијеваху као углађена мјед. И руке им бијаху човјечије под крилима над четири стране, и лица им и крила бијаху на четири стране. Састављена им бијаху крила једно с другим; и не окретаху се идући, него свака иђаше на према се. И лице бијаше у све четири лице човјечије и лице лавово с десне стране, а с лијеве стране лице волујско и лице орлово, у све четири. И лица им и крила бијаху раздијељена озго; у сваке се два крила састављаху једно с другим, а два покриваху им тијело. И свака иђаше право напрема се; иђаху куда дух иђаше, и не окретаху се идући. И на очи бијаху те животиње као живо угљевље, гораху на очи као свијеће; тај огањ пролажаше између животиња и свијетљаше се, и из огња излажаше муња. И животиње трчаху и враћаху се као муња. И кад гледах животиње, гле, точак један бијаше на земљи уза сваку животињу према четири лица њихова. Обличјем и направом бијаху точкови као боје хрисолитове, и сва четири бијаху

једнака, и обличјем и направом бијаху као да је један точак у другом. Кад иђаху, иђаху сва четири сваки на своју страну, и идући не скретаху. И наплаци им бијаху високи страхота; и бијаху наплаци пуни очију унаоколо у сва четири. И кад иђаху животиње, иђаху и точкови уз њих; и кад се животиње подизаху од земље, подизаху се и точкови. Куда дух иђаше, онамо иђаху, и подизаху се точкови према њима, јер дух животињски бјеше у точковима.

Прокимен псалам 126. глас 4.

Ако Господ не сагради дом, узалуд се труде зидари.

Стих: Ако Господ не сачува град, узалуд не спава стражар.

И чита се Еванђеље по раније описаном реду.

А по читању: Брзо нек нас прихвате милости твоје, Господе...

Трисвето, с поклонима.

По Оче наш... Кондак дана: Јаков оплакиваше...

Господе помилуј, **40 пута. И остало по обичају, и Отпуст.**

Треба знати:

Да се Еванђеље од Матеја чита цело, а исто тако и од Марка, и од Луке. А од Јована се чита до почетка светих страдања, управо до: Сада се прослави Син Човечији.

Читају се тако у три дана, то јест у Понедељак, у Уторак, и Среду. И завршава се у Среду на 9. часу. Еванђеље од Луке има три читања. Остали по два. Укупно свих читања девет, и више ништа.

Четворо-еванђеље се не чита на 1. часу,
нега само на 3., 6. и 9.

А то читање бива овим редом.

Понедељак:

На 3-ем часу: Матеј 1-14. главе.

На 6-ом часу: Матеј 15-28 главе.

На 9-ом часу: Марко 1-8 главе.

Уторак:

На 3-ем часу: Марко 9-16 главе.

На 6-ом часу: Лука 1-8 главе.

На 9-ом часу: Лука 9-16 главе.

Среда:

На 3-ем часу: Лука 17-24 главе.

На 6-ом часу: Јован 1-6 главе.

На 9-ом часу: Јован 7-13,30 стих.

**Девети час ова три дана нема псалтир, као што је
речено. Већ по трипсалмију пева учени монах:**

Ти који си у девети час нас ради телом смрт окусио,
умртви наше телесно умовање, Христе Боже, и спаси нас.

Слава и сада: Који си се нас ради родио од Ђеве...

И бива читање из Четворо-еванђеља.

По њему говоримо: Не предај нас до краја...

Трисвето с поклонима. По Оче наш: Кондак дана:

Јаков оплакиваше...

**У царству твоме.. И даље по реду Изобразитељна, као
обично. На њој говоримо и Кондак дана. А додајемо и
Вечерње.**

114. ВЕЛИКИ ПОНДЕЉАК

На вечерњу

На свети и Велики Понедељак увече, по почетном псалму и великој јектенији, обично стихословље (**Катизма 18.**). Кад год сам у тузи, ка Господу вапијем..

На: Господ воззвах.. **узимамо стихове на 10;**

Певамо стихире самогласне дана 4 по двапут, а две по једном;

Глас 1.

Господ који иде на вољно страдање, апостолима говораше на путу: Ево узлазимо у Јерусалим, и предаће се Син Човечији, као што је писано за Њега. Ходите, дакле, и ми, очишћеним мислима, пратимо Га, и са распнимо се са Њим, и умртвимо Њега ради животна уживања, да би и оживели са Њим, и чули Га како виче: Нећу више ићи у земаљски Јерусалим да бих страдао, него усходим к Оцу моме и Оцу нашем, и Богу моме и Богу нашем, и узнећу вас са собом у горњи Јерусалим, у царство Небеско. **Двапут.**

Глас 5.

Достигавши, верни, спасносно страдање Христа Бога, не- изрециво Његово дуготрпење прославимо; да би милосрђем својим саваскрусао и нас, умртвљене грехом, као добар и човекољубив. **Двапут.**

Господе, који идеш на страдање, утврђујући своје ученике, говорио си, узевши их насамо: Како се не сећате мојих речи, које сам раније рекао вама, да ни један пророк не може, као што је писано, сем у Јерусалиму бити убијен. Сада је, дакле, време настало за које сам вам рекао: Јер ево предајем се у руке грешника да будем поруган, који ће ме и на крст приковати, и гробу предати, омрзнутог сматраће ме као мртва. Ипак, не бојте се! јер ћу тридневан васкрснути, на радост верних, и живот вечни. **Двапут.**

Господе, тајна неизрецивог твога домостроја не будући довольна матери синова Зеведејвих, мольаше Те да почаст временога царства дарујеш деци њеној. Но вместо тога, чашу смрти да ће морати пити рекао си, и обећао пријатељима својим, чашу коју ћеш пре њих, и сам испити; чашу Очишћења грехова. Тога ради кличемо Ти: Спасење душа наших, слава Теби. **Двапут.**

Господе, учећи своје ученике да размишљају о најсавршенијим стварима, говорио си им да не буду као незнабошци, у владању над најнижим стварима. Јер неће тако бити вама мојим ученицима, јер хотећи сиромах сам. Први, дакле, међу вама да буде свима слуга, а онај који влада као подчињени, и произабрани као последњи; јер и Сам дођох да Адаму осиромашеном послужим, и душу моју дадем за избављење многих који ми кличу: слава Теби. **Једанпут.**

Глас 8.

Побојавши се, браћо, страшне претње, сасушеног смокви због неродства, плодове достојне покајања принесимо Христу који нам дарује велику милост. **Једанпут.**

Слава и сада,

Глас исти:

Другу Еву - Египћанку, нашавши сатана, помоћу ласкавих речи, хитao је да саплете Јосифа; но он оставивши хаљину, избеже грех, иако наг не стиђаше се, као првоздани пре преступа. Његовим молитвама, Христе, помилуј нас.

Затим вход са Еванђељем. Светlostи тиха...

Прокимен Псалам 127. глас 6.

Благословиће те Господ са Сиона, и видећеш добра Јерусалима.

Стих: Блажени су сви који се боје Господа, који ходе путевима Његовим.

Читање из књиге Изласка (Глава 1,1-20)

Ово су имена синова Израиљевијех који дођоше у Мисир, дођоше с Јаковом, сваки са својом породицом: Рувим, Симеун, Левије и Јуда, Исахар, Завулон и Венијамин, Дан и Нефталим, Гад и Асир. А свега бијаше их од бедара Јаковљевијех седамдесет душа с Јосифом, који бјеше у Мисиру. А Јосиф умрије и сва браћа његова и сав онај нараштај. И синови Израиљеви народише се и умножише се, и напредоваше и осилише веома, да их се земља напуни. Тада наста нов цар у Мисиру, који не знадијаше за Јосифа; И рече народу својему: гле, народ синова Израиљевијех већи је и силнији од нас. Него хајде мудро да поступамо с њима, да се не множе, и кад настане рат да не пристану с непријатељима нашим и не ударе на нас и не отиду из земље. И поставише над њима настојнике да их муче тешким пословима; и грађаше народ Израиљев Фараону градове Питом и Рамесу. Али што га више мучаху то се више

множаше и напредоваше, да се грожају од синова Израиљевијех. И жестоко нагоњају Мисирци синове Израиљеве на послове, и загрчивају им живот тешким пословима, блатом и опекама и сваким радом у пољу, и сваким другим послом, на који их жестоко нагоњају. И још заповједи цар Мисирски бабицама Јеврејским од којих једној бјеше име Сефора а другој Фува, и рече: кад бабичите Јеврејке, и у порођају видите да је мушко, убијте га, а кад буде женско, нек остане живо. Али се бабице бојају Бога, и не чињају како им рече цар Мисирски, него остављају дјецу у животу. А цар Мисирски дозва бабице, и рече им: зашто то чините, те остављате у животу мушки дјецу? А бабице рекоше Фараону: Јеврејке нису као жене Мисирке; јаче су; док им дође бабица, оне већ роде. И Бог учини добро бабицама; и народ се умножи и осили веома.

Прокимен Псалам 128. глас 6.

Благословисмо вас у име Господње.

Стих: Много пута ратоваху са мном од младости моје.

Читање из књиге о Јову (Глава 1,1-12)

Бијаше човјек у земљи Узу по имениу Јов; и тај човјек бијаше добар и праведан, и бојаше се Бога, и уклањаше се ода зла. И роди му се седам синова и три кћери. И имаше стоке седам тисућа оваца и три тисуће камила и пет стотина јармова волова и пет стотина магарица, и чељади веома много; и бијаше тај човјек највећи од свијех људи на истоку. И синови његови састајају се и давају гозбе код куће, сваки свога дана, и слаху те позивају три сестре своје да једу и пију с њима. И кад би се обредили гозбом, пошиљаше Јов и

освећиваše их, и устајући рано приношаše жртве паљенице према броју свијех њих; јер говораше Јов: може бити да су се огријешили синови моји и похулили на Бога у срцу свом. Тако чињаше Јов сваки пут. А један дан дођоше синови Божији да стану пред Господом, а међу њих дође и Сотона. И Господ рече Сотони: откуда идеш? А Сотона одговори Господу и рече: проходих земљу и обилазих. И рече Господ Сотони: јеси ли видио слугу мојега Јова? нема онакога човјека на земљи, добра и праведна, који се боји Бога и уклања се ода зла. А Сотона одговори Господу и рече: еда ли се узалуд Јов боји Бога? Нијеси ли га ти оградио и кућу његову и све што има свуда унаоколо? Дјело руку његовијех благословио си, и стока се његова умножила на земљи. Али пружи руку своју и дотакни се свега што има, псоваће те у очи. А Господ рече Сотони: ево, све што има нека је у твојој руци; само на њега не дижи руке своје. И отиде Сотона од Господа.

Затим:

Да узиђе молитва моја...

И по томе, Еванђеље од Матеја, зачало 98-101.

(Глава 24,3-35.)

Увреме оно, када сјеђаше на гори Маслинској приступи-ше му ученици насамо говорећи: Кажи нам кад ће то бити и какав је знак твога доласка и свршетка вијека? И одго-варајући Исус рече им: Чувајте се да вас ко не превари. Јер ће многи доћи у име моје говорећи: Ја сам Христос. И многе ће преварити. Чујете ратове и гласове о ратовима. Гледајте да се не уплашите; јер треба све то да се збуде. Али још није крај. Јер ће устати народ на народ и царство на царство и

биће глади и помора и земљотреса по свијету. А то је све почетак страдања. Тада ће вас предати на муке, и побиће вас, и сви ће вас народи омрзнути због имена муга. И тада ће се многи саблазнити, и издаће један другога и омрзнуће један другога. И изићи ће многи лажни пророци и превариће многе. И зато што ће се умножити безакоње, охладњеће љубав многих. Али ко претрпи до краја, тај ће се спasti. И проповиједаће се ово Еванђеље о Царству по свему свијету за свједочанство свим народима. И тада ће доћи крај. Када, дакле, угледате гнусобу опустошења, о којој говори пророк Данило, где стоји на мјесту светоме ко чита да разумије - тада који буду у Јудеји нека беже у горе; и који буде на крову да не силази да узме што му је у кући; и који буде у пољу да се не враћа натраг да узме хаљине своје. А тешко трудницама и дојильама у те дане. Него се молите Богу да не буде бјежање ваше у зиму ни у суботу. Јер ће тада бити невоља велика каква није била од постанка свијета до сада, нити ће бити. И ако се не би скратили дани они, нико не би остао; али изабраних ради скратиће се дани они. Тада ако вам ко рече: Ево, овдје је Христос или ондје, не вјерујте. Јер ће се појавити лажни христоси и лажни пророци, и показаће знаке велике и чудеса да би преварили, ако буде могуће, и изабране. Ето вам казах унапријед. Ако вам, дакле, кажу: Ево га у пустињи, не излазите. Ево га у собама, не вјерујте. Јер као што муња излази од истока и сине до запада, тако ће бити и долазак Сина Човјечијега. Јер гдје је труп, ондје ће се и орлови окупити. И одмах ће се по невољи тих дана сунце помрачiti, и мјесец своју свјетlost изгубити, и звијезде с неба пасти, и сile небеске покренути се. И тада ће се показати знак Сина Човјечијега на небу; и тада ће проплакати сва племена на земљи; и угледаће Сина

Човјечијега где долази на облацима небеским са силом и славом великим. И послаће анђеле своје с великим гласом трубним; и сабраће изабране своје од четири вјетра, од краја до краја небеса. А од смокве научите поуку: Када се гране њене већ подмладе и олистају, знате да је близу љето. Тако и ви кад видите све ово, знајте да је близу пред вратима. Заиста вам кажем: Овај нараштај неће проћи док се све ово не збуде. Небо и земља ће проћи, али ријечи моје неће проћи.

И даље ток Прећеосвећене, по обичају.

Тако треба да буде и у Велики Уторак, и у Велику Среду.

А ако нема Прећеосвећене:

Певамо на Господе повиках..., половину стихира, на 6. Стихира, глас 1: Господ који иде... (**дватпут**). Достигавши верни... (**дватпут**). Господе, тајна неизрецивог... (**дватпут**). **Слава и сада:** Господе који идеш на страдање...

По њима вход са Еванђељем; и Светлости тиха...

Такође прокимен, и Паримеји и Еванђеље. Затим, Удостој Господе... И јектенија: Допунимо вечерњу...

На Стиховње, од истих стихира, стихира глас 5. Господе, учећи твоје ученике... **Стих:** К теби подижем очи своје... **И опет исту стихиру. Стих:** Помилуј нас, Господе,... **Глас 8:** Побојавши се браћо... **Слава и сада, глас исти:** Другу Еву - Египћанку...

Затим: Сада отпушташ... И остало уобичајено с поклонима. И по задњем Трисветом, и по Оче наш... Господе, помилуј, 12 пута. **И молитва:** Свесвета Тројице... **и:** Нека је Име Господње... **И Отпуст.**

Ово dakле вршимо у Уторак и у Среду.

На трпези, једемо сухоједење, и тиме се задовољавамо. И као што у прву недељу овога светог поста, тако и у ове дане, на Велики Понедељак, Уторак и Среду треба постити.

Треба знати, да и шести Велики Сабор заповеди да верни проводе дане спасоносних страдања у посту и молитви и у умилењу срца. А у поноћ Велике Суботе, прекидати пост, према божанским Еванђелистима Матеју и Луци, јер први говори: касно у суботу, а други: врло рано, означујући тако средину ноћи.

У СВЕТИ И ВЕЛИКИ ПОНЕДЕЉАК УВЕЧЕ

Повечерје Велико.

На Повечерју

Трипеснец господина Андреја Критског.

Глас 8.

Песма 2.

Ирмос: Пази небо, и говорићу, и певаћу Христа, који је из Ђеве телом дошао.

Пођимо са Христом на гору Маслинску тајно, са Апостолима настанимо се са Њим.

Разуми, смиreno моје срце, шта значи прича о жрвњу, о којем предсказа Христос, и надаље буди трезвено.

Припремај себе, о душо моја, за свој исход, долазак се приближује неумитног Судије.

Богородичан: Пречиста, Богородице Ђево, једина свеопевана, Сина Твога моли за слуге твоје.

Други (Ирмос).

Глас исти.

Ирмос: Видите, видите, да сам ја Бог, који сам некада превео Израиль кроз Црвено море, и хранио га, и спасао, и од горког робовања фараону ослободио.

Видите, видите, да сам ја Бог, који пре постанка свега, и пре оснивања земље и неба, зна све, као онај који је сав у Оцу, и све носи у себи.

Речју начиних небо уједно и земљу, јер у свему бих са Оцем, и зато речју носим све, као Реч, мудрост и сила, и Лик и сатворац и равнотворац.

Ко је времена поставио? Ко је тај који векове одржава? Ко је тај који све одређује и покреће? Осим оног који је беспочетан и савечан Оцу, као зрак у светлости.

О неизмерног твога човекольубља Исусе! Јер си нам показао време свршетка света свише, сакрив час; објаснивши јасно знаке његове.

Све знаш, све познајеш Исусе, као онај који има у себи отачко достојанство на божански начин, и целог Духа, савечнога Оцу, носећи у себи урођена.

Владико Господе, творче векова, удостој и нас да чујемо тада онај свештени глас, који позива изабране Оца у Царство Небеско.

Слава: Беспочетна, нестворена Тројице, нераздељива Јединице, будући Троје и Једно, Оче, Сине и Душе, једини Боже, прими песму од земљаних језика, као из пламених уста.

И сада, Богородичан: Боравиште свето Бога, показала се јеси Ђево, јер у Тебе Небески Цар уселивши се телесно, произиђе красан, човека у себи образовавши божански.

Ирмос: Пази небо...

Сједален, глас 2.

Подобан: Отвори нам двери...

Милосрђем покретан Христе, вольно идеш да пострадаш

Добротворе, хотећи нас да избавиш од страсти, и осуде на ад. Зато чесна твоја страдања певамо, и славимо сви, Спаситељу, твоје крајње снисхођење.

Песма 8.

Ирмос: Ангели и небеса, Онога који седи на престолу славе, и прослављан је непрестано као Бог, благословите, појте и величајте, у све векове.

Свакако си слушала душо, како Христос говорећи божанским ученицима својим предобјави крај; ти, пак, знајући крај, припремај се најзад, време изласка приће.

Сазнала си неплодна душо, пример злога слуге, бој се и не занемари дар, којега си примила, да га не сакријеш у земљу него да њиме тргујеш.

Нека засветли светиљка састрадање, нека се прелије уље њено, као девојкама онда, да би нашла душо моја тада, одају Христову отворену.

Говорећи Учитељ о бегству, у суботу и у зиму, преднаговештаваше буру седмога дана - данашњега века, јер ће у њему као зима најћи крај.

Као брзина пролазеће муње, слушала си, душо моја, да ће тако тада бити онај страшни долазак Владике твога, пожури dakле да будеш готова.

Када дође Судија са хиљадама тада, и мноштвом анgelских чинова и сила, који страх душо? који трепет, авај мени! свима који буду стојали наги?

Благословимо Оца, Сина и Светога Духа Господа:

Један је Бог dakле Тројица, нити својство Оца прелази у синовство, нити се Сина претвара у исхођење, него својствену и узајамну светлост, Бога, Тројицу славим у векове.

И сада: Молитвама, Боже, Богородице, прими молитву нашу, и низпошљи свима богато милост твоју, и мир твој подај народу твоме!

Хвалимо, благосиљамо, клањамо се Господу, појући и величајући у све векове.

Затим

Ирмос: Ангели и небеса...

Песма 9.

Ирмос: Пројављени на гори законоположнику у огњу и купини, Пород Приснодјеве на спасење нас верних, неућутним песмама величајмо.

Слушала си душо, о Судији који преднајављује и учи те о свршетку времена; припремај дела за исход, да не би као неискусна од Бога била одбачена.

Од смокве о душо, научи се свршетку! Када младо буде лишће, и прорасту гранчице, настао је час жетве; и ти када све ово видиш, знај да је пред вратима.

Ко други осим Тебе познаје Оца Твога? Или ко осим Тебе зна час, и дан? Јер је у Тебе ризница премудрости сва унутра, Христе Боже.

Када престоли буду постављени, књиге ће се отворити, дела испитивати, док ће сви стајати наги, без присуства сведока и тужилаца, јер све је обнажено Богу.

Долази Судија свих, који седи на престолу Херувимском, да буде изведен на суд, као окривљен да предстане Пилату, и да све претрпи, да би се Адам спасао.

Приближи се Пасха наша велика и божанска. Јер после два дана, учи Христос, предсказујући дан страдања, у који ће Оцу бити приведена жртва.

Под Крстом Твојим, Спасе, стајаше Мати, и гледајући неправедно твоје заклање, вапијаше: Авај мени, Чедо моје! незалазна светлости, Сунце које си обасјало све светлошћу славе.

Слава: О Јединице Света, Тројице једино Божанство, и тројична Јединице Боже, триипостасна природо, једночасна и нераздељива славо, избави од опасности душе наше.

И сада: Прими Христе Матер Твоју у молитви, да би њеним молитвама умирио свет, и утврдио скиптре царства, и Цркве твоје сабрао у једно.

Ирмос: Пројављени на гори...

И остало по реду Велико Повечерје.

115. ВЕЛИКИ УТОРАК

На јутрењу

Почетак као на Велики Понедељак.

После 1. катизме, сједален, глас 4.

Подобан: Узнео си се на Крст...

Женика, браћо, заволимо, светильке наше украсимо, да сијају врлинама и вером правом; да, као мудре Господње девојке, готови уђемо са Њим на свадбу; јер Женик дарове, као Бог, раздаје свима венце непролазне.

Слава и сада, исто.

После 2. катизме сједален, глас 4.

Подобан: Задиви се Јосиф...

Веће, Спаситељу, безаконо против Тебе, свештеници и књижевници завишћу сабравши страшно, покретоше Јуду на издају. Стога бестидно изашавши, говораше против Тебе безаконим људима: Шта ми обећавате дати, и ја ћу вам Га предати у руке ваше? Од осуде Његове, избави, Господе, душе наше.

Слава и сада, исто.

После 3. катизме, сједален, глас 8.

Подобан: Премудрости...

Јуда разумом среброльубљује против Учитеља, безбожни

се креће, саветује се, проучава издају, отпада од светлости, примивши таму; уговора цену, продаје безценога. Зато и вешање као плату за учињено налази и смрт страшну, кукаван. Избави нас удела његовог Христе Боже, дарујући опроштај сагрешења нама, који празнујемо с љубављу пречисто страдање твоје.

Слава и сада, исто.

Затим:

И да се удостојимо...

Еванђеље од Матеја, зачало 90-96. (Глава 22,15-23,39)

У време оно отидоше фарисеји и на вијећању се договорише како би га ухватили у ријечи. И послаше к њему ученике своје са иродовцима, говорећи: Учитељу, знамо да си истинит и путу Божијему заиста учиш и не обазиреш се ни на кога, јер не гледаш ко је ко од људи. Кажи нам, дакле, шта ти мислиш: треба ли дати порез ћесару или не?

Разумијевши Исус лукавство њихово рече: Што ме кушате, лицемјери? Покажите ми новац порезни. А они му донесоше динар. И рече им: Чији је овај лик и натпис? Рекоше му: Ђесарев. Тада им рече: Подајте, дакле, ђесарево ћесару, и Божије Богу. И чувши задивише се, и оставивши га отидоше.

У тај исти дан приступише му садукеји који говоре да нема васкрсења, и упиташе га говорећи: Учитељу, Мојсеј рече: Ако умре ко без дјеце, да узме брат његов жену његову и подигне сјеме брату своме. У нас бјеше седам браће, и први оженивши се умрије, и не имавши порода остави жену своју брату своме. А тако и други, и трећи, све до седмога. А послије свију умрије и жена. О васкрсењу, дакле, којега

ће од седморице бити жена? Јер је за свима била. А Исус одговарајући рече им: Варате се, не знајући Писма ни силе Божије. Јер о васкрсењу нити се жене, нити се удају, него су као анђели Божији на небу. А за васкрсење мртвих нисте ли читали шта вам је рекао Бог говорећи: Ја сам Бог Авраамов, и Бог Исаков, и Бог Јаковљев? Бог није Бог мртвих, него живих. И народ чувши дивљаше се научи његовој.

А фарисеји чувши да ућутка садукеје, сабраше се заједно. И упита један од њих, законик, кушајући га и говорећи: Учитељу, која је заповијест највећа у Закону? А Исус му рече: Љуби Господа Бога својега свим срцем својим и свом душом својом, и свим умом својим. Ово је прва и највећа заповијест. А друга је као и ова: Љуби ближњега свога као самога себе. О овим двјема заповијестима виси сав Закон и Пророци. А када се сабраше фарисеји, упита их Исус говорећи: Шта мислите за Христа? Чији је син? Рекоше му: Давидов. Рече им: Како, дакле, Давид њега у Духу назива Господом говорећи: Рече Господ Господу мојему: Сједи мени с десне стране, док положим непријатеље твоје за подножје ногама твојим? Када, дакле, Давид назива њега Господом, како му је син? И нико му не могаше, одговорити ни ријеч; нити смједе ко од тога дана да га запита више.

Тада Исус рече народу и ученицима својим говорећи: На Мојсејеву столицу сједоше књижевници и фарисеји. Све, дакле, што вам кажу да држите, држите и творите; али по дјелима њиховим не поступајте, јер говоре а не творе. Него везују бремена тешка и незгодна за ношење и товаре на плећа људска, а прстом својим неће да их помакну. А сва дјела своја чине да их виде људи; јер проширују амајлије своје и праве велике скунте на халгинама својим. И воле зачельа на гозбама и прва мјеста по синагогама. И да им се

клања по трговима, и да их људи зову: учитељу! А ви се не зовите учитељи; јер је у вас један Учитељ, Христос, а ви сте сви браћа. И оцем својим не зовите никога на земљи; јер је у вас један Отац, који је на небесима. Нити се зовите наставници; јер је у вас један Наставник, Христос. А највећи између вас да вам буде слуга. Јер који се уздиже понизиће се, а који се понизи узвисиће се.

Тешко вама књижевници и фарисеји, лицемјери, што затварате Царство небеско пред људима; јер ви не улазите нити пуштате да уђу они који би хтјели. Тешко вама књижевници и фарисеји, лицемјери, што једете куће удовичке, и лажно се молите дugo; зато ћете већма бити осуђени. Тешко вама књижевници и фарисеји, лицемјери, што проходите море и копно да бисте добили једнога сљедбеника, и кад га придобијете, чините га сином пакла двоструко већим од себе. Тешко вама вођи слијепи који говорите: Ако се ко куне храмом, то није ништа; а ко се куне златом храмовним, крив је. Безумници и слијепци! Јер шта је веће: злато или храм који злато освећује? И ако се ко куне жртвеником, ништа је то, а који се куне даром на њему, крив је. Безумници и слијепци! Јер шта је веће: дар или жртвеник који дар освећује? Који се дакле, куне жртвеником, куне се њим и свим што је на њему. И који се куне храмом, куне се њим и Оним који обитава у њему. А који се куне небом, куне се пријестолом Божијим и Оним који сједи на њему.

Тешко вама књижевници и фарисеји, лицемјери, што дајете десетак од метвице и од копра и од кима, а остависте што је претежније у Закону: правду и милост и вјеру; а ово је требало чинити и оно не остављати. Вођи слијепи, који оцијеђујете комарца а камилу прождирете. Тешко вама књижевници и фарисеји, лицемјери, што чистите споља чашу

и здјелу, а изнутра су пуне грабежа и неправде. Фарисеју слијепи, очисти најприје изнутра чашу и здјелу да буду и споља чисте. Тешко вама књижевници и фарисеји, лицемјери, што сте као окречени гробови, који споља изгледају лијепи, а унутра су пуни костију мртвачких и сваке нечистоте. Тако и ви: споља се показујете људима праведни, а изнутра сте пуни лицемјерја и безакоња. Тешко вама књижевници и фарисеји, лицемјери, што зидате гробове пророцима и красите споменике праведника, и говорите: Да смо ми били у вријеме отаца својих, не бисмо с њима пристали у крв пророка. Тиме сами свједочите за себе да сте синови оних који су побили пророке. Испуните и ви мјеру отаца ваших.

Змије, породи аспидини, како ћете побјећи од осуде за пакао? Зато, ево, ја ћу вам послати пророке и мудраце и књижевнике; и ви ћете једне побити и распети, а друге шибати по синагогама својим и гонити од града до града; да дође на вас сва крв праведна што је проливена на земљи од крви Авела праведнога до крви Захарије сина Варахијина, којега убисте између храма и жртвеника. Заиста вам кажем да ће све ово доћи на род овај. Јерусалиме, Јерусалиме, који убијаш пророке и засипаш камењем послане теби, колико пута хтједох да саберем чеда твоја, као што кокош скупља пилиће своје под крила, и не хтједосте! Ето ће вам се оставити кућа ваша пуста. Јер вам кажем: Нећете ме од сада видјети док не речете: Благословен који долази у име Господње.

Потом Псалам 50.

Затим: Спаси Боже... Господе помилуј, **12 пута.**

Мала јектенија.

Онда

Кондак, глас 2.

Подобан: Тражећи оно што је горе...

Помисли душо о часу краја, и посечења смоквинога уплаши се, предан теби талант трудољубиво обрађуј, бедна, бденишући и вапијући: да не останемо изван ложнице Христове.

Икос:

Што си немарна кукавна душо моја? Што машташ у невреме о некорисним бригама? Што се бавиш пролазним? Последњи час је од сада, и мораћемо се раздвојити од овдашњих. Док времена имаш прени се вичући: сагреших Ти, Спасе мој, не посеци мене као неплодну смокву, него као милосрдан, Христе, смилуј се на ону која са страхом виче: да не останемо изван ложнице Христове.

Синаксар

Стихови:

Уторник највећи девојака десет носи.

Победу које носе неумитног Владике.

У свети и Велики Уторник вршимо успомену приче о десет девојака. Јер такве приче, узлазећи Господ у Јерусалим, идући на страдање, говораше својим ученицима; а има и прича које је и Јеврејима упућивао. Причу, dakле, о десет девојака рече обрађујући на милостињу, уједно и учећи да пре краја сви будемо готови. Јер о девству много је њима казивао, и о ушкопљеницима. А девство има и велику славу, јер је уистину велико.

Но да не би неко трудећи се на томе делу, занемарио друга, па чак и милостињу, којом се светилька девства осветљава, уводи свето Еванђеље ову причу: и пет дакле назива мудрима, које су уз девство приложиле и уље многе и богате милостиње; а пет лудима, које су такође имале девство, а милостињу непримерену. Јер зато су луде, што су оно што је веће извршиле, а што је мање занемариле, и ни по чему се нису разликовале од блудница. Јер оне су дакле побеђене биле телима, а ове имањем. А када је протекла ноћ садашњег живота, задремале су све девојке, то јест умрле су; јер се смрт сном назива. И док су оне спавале, настаде вика усред ноћи, и ове које су приложиле обилно уље, кроз отворена врата, уђоше са Жеником; а луде немајући довољно уља, тражаху га после сна. Но мудре које су хтели дати, а нису могле, пре уласка одговорише говорећи: да не би како недостало и нама и вама, идите продавцима, то јест, убогима, и купите. Но то није лако, јер после смрти ово је немогуће. То исто и у причи о богаташу и Лазару показује Авраам говорећи: немогуће је прелазити одавде тамо. Но луде дошавши неосветљене, овако вичу, ударајући у врата: Господару, Господару, отвори нам. А сам Господ лично даје онај страшни одговор: одлазите, рекох, не познајем вас. Јер како ћете видети Женика милостива, немајући саме милостиње? Због ове дакле слике, прича о десет девојака, овде је положена од богоносних Отаца, учећи нас да будемо увек будни, и готови за сусрет са истинским Жеником, са добрым делима, а највише милостињом. Будући да је неизвестан дан и час kraja, треба чувати целомудреност као Јосиф, и са смоквом увек плод духовни приносити. Јер који једно и највеће дело, дакле, изврши, а за друга не мари, а посебно за милостињу, не улази са Христом у вечни покој,

но враћа се назад посрамљен. Ништа, пак, жалосније, и срамоте пуније, од девства побеђеног богатством.

Но, о Жениче Христе! приброј нас с мудрим девојкама, и придружи нас твоме изабраном стаду, и помилуј нас, амин.

Одмах Двопеснец, чији је акростих: Трити те, то јест, а у Уторак.

Песма господина Козме, Ирмос по двапут, а стихови на 12 а на крају Ирмос, обахора заједно.

Глас 2.

Песма 8.

Ирмос: Заповести тиранина не покорише се преподобна три младића, но бачени у пећ, Бога исповедају певајући: благословите дела Господња Господа.

Лењост далеко од себе одбацимо, и са светлим светиљкама бесмртнога Женика Христа песмама сретнимо: Благословите, кличући, дела Господња Господа.

Нека буде души нашој довољно заједничко уље у сасудима, да не би на куповину утраћили време награде, певајмо: Благословите дела Господња Господа.

Ви који сте талант од Бога примили, равномоћну благодат, помоћу даваоца Христа умножите, певајући: Благословите дела Господња Господа.

Хвалимо, благосиљамо...

И опет Ирмос: Заповести...

Часнију... **Не певамо.**

Песма 9.

Ирмос: Ти који си несместивог Бога у утробу сместила, и радост свету родила, Тебе певамо Пресвета Приснодјево.

Ученицима, Добри, рекао си: бдите, јер не знате у који ће час Господ доћи, да даде свакоме.

У другом и страшном доласку твоме Владико, овцама с десне стране ме придружи, не гледећи на мноштво мојих сагрешења.

И опет уместо: Достојно је...

Ирмос: Ти која си...

Ексапостилар трипут:

Ложницу твоју видим, Спасе мој, украшену, и одећу немам да бих ушао у исту. Просвети хаљину душе моје, Светлодавче, и спаси ме.

На хвалитне, постављамо стихова 4, и певамо стихире самогласне, понављајући их.

Глас 1.

У светlostи светих твојих, како да уђем ја недостојан? Јер ако се усудим да заједно са њима уђем у брачне одаје, одећа ме окривљује, јер није брачна, и свезан, бићу избачен од анђела. Очисти Господе, нечистоту душе моје, и спаси ме као Човекольбац.

Глас 2.

Ја који сам задремао у душевној лењости, не стекох, жениче Христе, светилник горући врлинама, и уподобих се лудим девојкама, скитајући у време делања. Срце милосрђа

твога не затвори ми, Владико, но одагнавши сан мој мрачни, подигни ме, и са мудрим девојкама уведи у ложницу твоју, где је чист глас оних који празнују, и кличу непрестано: Господе, слава Теби.

Слава и сада:

Глас 4.

Слушала си, о душо, за осуду онога који је сакрио талант! Не скривај реч Божију, објављуј чудеса његова, да би умноживши дар, ушла у радост Господа твога.

На стиховње, стихире самогласне.

Глас 6.

Ходите верни, делајмо усрдно Владици; јер раздаје слугама богатство, и аналогно сваки да умножимо талант благодати: један дакле мудрост да приноси добрим речима, други пак службу просвећења да обавља, да се причешћује речју верни, у тајне неупућен, и да расипа богатство, убогима други. Јер ћемо тако позајмљено много усугубити и као верни управитељи Владичине благодати удостојићемо се радости. Ње нас удостој Христе Боже, као Човекољубац.

Стих: Напунисмо се ујутру милости твоје Господе...

Када дођеш у слави са анђелским силама, и седнеш, Исусе, на престолу расуђивања, немој ме, Пастиру добри, од себе одлучити, јер путеве десне знадеш, а искривљени су леви. Немој ме, дакле, у гресима огрубелог, са козама погубити, но прибројавши ме овцама на десној страни, спаси као Човекољубац.

Стих: И нека буде светлост Господа Бога нашега на нама...

Жениче, красотом лепши од свих људи, који си нас позвао за трпезу духовну ложнице твоје, свуци мој ружни

изглед сагрешења, заједничарењем у страдањима твојим, и украсивши ме хаљином славе твоје красоте, покажи ме светлом званицом Царства твога, као милосрдан.

Слава и сада:

Глас 7.

Гле, теби Владика талант поверава, душо моја, страхом прими дар, позајми дародавцу, раздајући убогима, и стекни пријатеља Господа, да би стала Њему с десне стране, када дође у слави, и да чујеш блажени глас: Уђи, слуго, у радост Господа твога. Ње ме удостој, Спасе, заблуделог, ради велике милости твоје.

И даље, као што је обично.

Часови са обичним катизмама и читањем Четверо-ванђеља.

На 6. часу,

Тропар пророштва, глас 1.

Безмерно сагрешившим, богато опрости, Спасе, удостој нас да се неосуђено поклонимо твоме светом Вакрсењу, молитвама пречисте твоје Матере, једини Многомилостиви.

Слава и сада, исто.

Прокимен, Псалам 129. Глас 6.

Јер је у Господа милост, и много је у њега избављење.

Стих: Из дубине завиках к Теби Господе, Господе чуј глас мој.

Читање из пророштава Језекиљевих (Глава 1, 21-28)

Кад оне иђаху, иђаху и они; и кад оне стајаху, стајаху и

они; и кад се оне подизаху од земље, подизаху се и точкови према њима, јер дух животињски бјеше у точковима. А над главама животињама бијаше као небо, по виђењу као кристал, страшно, разастрто озго над главама њиховијем. А под тијем небом бијаху им крила пружена, једно према другом, а два крила свакој покриваху тијело. И чујах хуку крила њиховијех кад ићаху као да бјеше хука велике воде, као глас свемогућега и као граја у околу; и кад стајаху, спуштаху крила. И кад ставши спуштаху крила, чујаше се глас озго из неба, које бијаше над главама њиховијем. И озго на оном небу што им бијаше над главама, бијаше као пријесто, по виђењу као камен сафир, и на пријестолу бијаше по обличју као човјек. И видјех као јаку свјетлост, и у њој унутра као огањ наоколо, од бедара горе, а од бедара доље видјех као огањ и свјетлост око њега. Као дуга у облаку кад је киша, така на очи бијаше свјетлост унаоколо.

То бијаше виђење славе Божије на очима; и кад видјех, падох на лице своје и чух глас некога који говораше.

Прокимен, псалам 130. глас 4.

Нек се узда Израиль на Господа од сада и до века.

Стих: Господе, није се узнело срце моје, нити се узнесоше очи моје.

И остало. У наставку певамо и 9. час без Катизме, и читамо Еванђеље.

И Блажени певамо, и Помени нас Господе, с поклонима.

И остало све, како је указано у Понедељак.

116. У СВЕТИ И ВЕЛИКИ УТОРАК УВЕЧЕ ВЕЧЕРЊЕ СА ПРЕЂЕОСВЕЋЕНОМ

После почетног псалма и Јектеније, обично стихословље.

На: Господ воззвах.. узимамо стихова 10, и певамо стихире самогласне.

Глас 1.

У светlostи Светих твојих, како да уђем ја недостојан?
Јер ако се усудим да заједно са њима уђем у брачне одаје,
одећа ме окривљује, јер није брачна, и свезан бићу избачен
од анђела. Очисти Господе, нечистоту душе моје, и спаси ме
као Човекољубац. **Двапут.**

Глас 2.

Ја који сам задремао у душевној лењости, не стекох,
жениче Христе, светилник горући врлинама, и уподобих се
лудим девојкама, скитајући у време делања. Срце милосрђа
твога не затвори ми, Владико, но одагнавши сан мој мрачни,
подигни ме, и са мудрим девојкама уведи у ложницу твоју,
где је чист глас оних који празнују, и кличу непрестано:
Господе, слава Теби. **Двапут.**

Глас 4.

Слушала си, о душо, за осуду онога који је сакрио
талант! Не скривај реч Божију, објављуј чудеса његова, да би
умноживши дар, ушла у радост Господа твога. **Једанпут.**

Глас 6.

Ходите верни, делајмо усрдно Владици; јер раздаје слугама богатство, и аналогно сваки да умножимо талант благодати: један дакле мудрост да приноси добрим речима, други пак службу просвећења да обавља, да се причешћује речју верни, у тајне неупућен, и да расипа богатство, убогима други. Јер ћемо тако позајмљено много усугубити и као верни управитељи Владичине благодати удостојићемо се радости. Ње нас удостој Христе Боже, као Човекољубац.

Двапут.

Када дођеш у слави са анђелским силама, и седнеш, Исусе, на престолу расуђивања, немој ме, Пастиру добри, од себе одлучити, јер путеве десне знадеш, а искривљени су леви. Немој ме, дакле, у гресима огрубелог, са козама погубити, но прибројавши ме овцама на десној страни, спаси као Човекољубац. **Двапут.**

Жениче, красотом лепши од свих људи, који си нас позвао за трпезу духовну ложнице твоје, свуци мој ружни изглед сагрешења, заједничарењем у страдањима твојим, и украсивши ме хаљином славе твоје красоте, покажи ме светлим званицом Царства твога, као милосрдан. **Једанпут.**

Слава и сада, глас 7.

Гле, теби Владика талант поверава, душо моја, страхом прими дар, позајми дародавцу, раздајући убогима, и стекни пријатеља Господа, да би стала Њему с десне стране, када дође у слави, и да чујеш блажени глас: Уђи, слуго, у радост Господа твога. Ње ме удостој, Спасе, заблуделог, ради велике милости твоје.

Вход са Еванђељем.

Светлости тиха..

Прокимен, Псалам 131. глас 6.

Васкрсни Господе у покој твој, Ти и Кивот светиње твоје.

Стих: Сети се Господе Давида, и све кротости његове.

Читање из књиге Изласка (Глава 2,5-10)

А кћи Фараонова дође да се купа у ријеци, и дјевојке њезине ходаху крај ријеке; и она угледа ковчежић у трсци, и послала дворкињу своју те га извади. А кад отвори, видје дијете, и гле, дијете плакаше; и сажали јој се, и рече: то је Јеврејско дијете. Тада рече сестра његова кћери Фараоновој: хоћеш ли да идем да ти дозвовем дојкињу Јеврејку, да ти доји дијете? А кћи Фараонова рече јој: иди. И отиде дјевојчица, и дозвала матер дјетињу. И кћи Фараонова рече јој: узми ово дијете, и одој ми га, а ја ћу ти платити. И узе жена дијете, и одоји га. А кад дијете одрасте, одведе га ка кћери Фараоновој, а она га посини; и надјене му име Мојсије говорећи: јер га из воде извадих.

Прокимен, Псалам 132. Глас 4.

Гле шта је добро, или шта је красно, него када браћа живе заједно?

Стих: Као миро на главу, које силази на браду, браду Аронову.

Читање из књиге о Јову (Глава 1, 13-22)

А један дан кад синови његови и кћери његове јеђаху и пијаху вино у кући брата својега најстаријега, дође гласник Јову и рече: волови ораху и магарице пасијаху покрај њих, а Савеји ударише и отеше их, и побише момке оштријем мачем; и само ја један утекох да ти јавим. Док овај још говораше, дође други и рече: огањ Божији спаде с неба и

спали овце и момке, и пруждије их; и само ја један утекох да ти јавим.

Докле овај још говораше, дође други и рече: Халдејци у три чете ударише на камиле и отеше их, и побише момке оштријем мачем; и само ја један утекох да ти јавим. Докле овај још говораше, дође други и рече: синови твоји и кћери твоје јеђаху и пијаху вино у кући брата својега најстаријега; А то вјетар велик дође испреко пустиње и удари у четириугла од куће, те паде на дјецу и погибоше; и само ја један утекох да ти јавим.

Тада уста Јов и раздрије плашт свој, и остриже главу, и паде на земљу и поклони се. И рече: го сам изашао из утробе матере своје, го ћу се и вратити онамо. Господ даде, Господ узе; да је благословено име Господње. Уза све то не сагријеши Јов, нити рече безумља за Бога.

И одмах: Да узиђе молитва моја...

Еванђеље од Матеја, начало 102. (Глава 24,36-26,2)

Рече Господ својим ученицима: а о дану томе и о часу нико не зна, ни анђели небески, до Отац мој сам. Јер како је било у дане Ноја, тако ће бити и долазак Сина Човјечијега. Јер као што у дане пред потопом јеђаху и пијаху, жењаху се и удаваху до онога дана кад Ноје уђе у ковчег. И не схватише док не дође потоп и однесе све; тако ће бити и долазак Сина Човјечијега. Тад ће бити два на њиви: један ће се узети, а други оставити. Двије ће мљети на жрвијевима; једна ће се узети, а друга оставити. Стражите, дакле јер не знate у који ће час доћи Господ ваш. Али ово знајте: Кад би знао домаћин у које ће вријеме доћи лопов, стражио би и не би дао да му провали кућу. Зато и ви будите спремни; јер у који час не мислите доћи ће Син Човјечији.

Ко је, дакле, тај вјерни и мудри слуга кога постави господар његов над својим домаћима да им даје храну на вријеме? Благо томе слуги кога господар његов, дошавши, нађе да чини тако. Заиста вам кажем: поставиће га над свим имањем својим. Ако ли тај рђави слуга рече у срцу своме: Неће мој господар још задugo доћи; и почне туђи другове своје, а јести и пити с пијаницама; доћи ће господар тога слуге у дан када се не нада, и у час када не мисли, и расјећи ће га напола, и даће му удио са лицемјерима; ондје ће бити плач и шкргут зуба.

Тада ће бити Царство небеско као десет дјевојака које узеше свјетиљке своје и изиђоше у сретање женику. А пет њих бијаху мудре и пет луде. Јер луде, узвеши свјетиљке своје, не узеше са собом уља. А мудре узеше уље у посудама са свјетиљкама својим. А будући да женик одоцни, задријемаше све, и поспаше. А у поноћи стаде вика: Ево женик долази, излазите му у сретање. Тада устадоше све дјевојке оне и украсише свјетиљке своје. А луде рекоше мудрима: Дајте нам од уља вашега, јер се наше свјетиљке гасе. А мудре одговорише говорећи: Да не би недостало и нама и вама, боље идите продавцима и купите себи. А кад оне отидоше да купе, дође женик, и спремне уђоше с њим на свадбу, и затворише се врата. А послије дођоше и оне друге дјевојке говорећи: Господару, Господару! Отвори нам. А он одговарајући рече им: Заиста вам кажем, не познајем вас. Стражите, дакле, јер не знате дана ни часа у који ће Син Човјечији доћи.

Јер као што човјек полазећи на пут дозва слуге своје и предаде им благо своје; И једноме даде пет таланата, а другоме два, а трећему један, свакоме према његовој моћи: и одмах отиде. А онај што прими пет таланата отиде те ради

с њима, и доби још пет таланата. Тако и онај што прими два, доби и он још два. А који прими један, отиде те га закопа у земљу и сакри сребро господара свога. А послије дугог времена дође господар ових слуга, и стаде сводити рачун са њима. И приступивши онај што је примио пет таланата, донесе још пет таланата говорећи: Господару, предао си ми пет таланата; ево још пет таланата које сам добио с њима. А господар његов рече му: Добро, слуго добри и вјерни, у маломе си био вјеран, над многим ћу те поставити; уђи у радост господара својега. А приступивши и онај што је примио два таланта рече: господару, предао си ми два таланта; ево још два таланта која сам добио с њима. А господар његов рече му: Добро, слуго добри и вјерни, у маломе си био вјеран, над многим ћу те поставити; уђи у радост господара својега. А приступивши и онај што је примио један талант рече: господару, знаю сам да си ты тврд човјек: жањеш где nisi сијао, и скупљаш где nisi вијао; Па се побојах и отидох те сакрих талант твој у земљу; и ево ти твоје. А господар његов одговарајући рече му: Зли и лијени слуго, знаю си да жањем где nisi сијао, и скупљам где nisi вијао: Требало је зато моје сребро да даш мјењачима; и дошавши, ја бих узео своје са добитком. Узмите, дакле, од њега талант, и подајте ономе што има десет таланата. Јер свакоме који има даће се; и претећи ће му; а од онога који нема, и што има узеће се од њега. А неваљалога слугу баците у таму најкрајњу; ондје ће бити плач и шкргут зуба.

А када дође Син Човјечији у слави својој и сви свети анђели са њим, тада ће сјести на пријесто славе своје. И сабраће се пред њим сви народи, и разлучиће их једне од других као пастир што разлучује овце од јаради. И поставиће

овце са десне стране себи, а јарад са лијеве. Тада ће рећи Цар онима што му стоје са десне стране: Ходите благословени Оца мојега; примите Царство које вам је припремљено од посташа свијета. Јер огладњех, и дадосте ми да једем; ожедњех, и напојисте ме; странац бијах, и примисте ме; наг бијах, и одјенусте ме; болестан бијах, и посјетисте ме; у тамници бијах, и дођосте ми. Тада ће му одговорити праведници говорећи: Господе, када те видјесмо гладна, и нахранисмо? Или жедна, и напојисмо? Кад ли те видјесмо странца, и примисмо? Или нага, и одјенусмо? Кад ли те видјесмо болесна или у тамници, и дођосмо ти? И одговарајући Цар рећи ће им: Заиста вам кажем: кад учинисте једноме од ове моје најмање браће, мени учинисте. Тада ће рећи и онима што му стоје с лијеве стране: Идите од мене, проклети, у огањ вјечни који је припремљен ђаволу и анђелима његовим. Јер огладњех, и не дадосте ми да једем; ожедњех, и не напојисте ме; странац бијах, и не примисте ме; наг бијах, и не одјенусте ме; болестан и у тамници бијах, и не посјетисте ме. Тад ће му одговорити и они говорећи: Господе, када те видјесмо гладна или жедна, или странца или нага, или болесна или у тамници, и не послужисмо ти? Тада ће им одговорити говорећи: Заиста вам кажем: кад не учинисте једноме од ових најмањих, ни мени не учинисте. И ови ће отићи у муку вјечну, а праведници у живот вјечни.

И када сврши Исус све ријечи ове, рече ученицима својима: Знате да ће за два дана бити Пасха, и Син Човјечији биће предан да се разапне.

И наставак Прећеосвећене

У СВЕТИ И ВЕЛИКИ УТОРАК

Повечерје Велико

И на њему певамо трипеснец, песму господина
Андреја Критског.

Глас 2.

Песма 3.

Ирмос: Неплодни мој ум, плодоносан Боже покажи ми,
делатељу добра, насадитељу блага, милосрђем твојим.

Време је краја, обратимо се најзад, Христос учи: јер ће
доћи у тренућу, доћи ће и неће одоцнити, да суди целом
свету.

Показујући изненадност свога доласка, Христос говораше
о изненадној некада пропasti за време Ноја, која наиђе на
земљу.

Отвори се ложница, украси се са њом божански брак,
Женик је близу који нас позива, припремимо се најзад.

Тебе Исусе Цару, којега ништа не може сместити, смести
Симонов дом, и жена грешница, миром Те помаза.

Жена испуњена тајанственог миомира, избави се ранијег
злосмрада, многих грехова, Спаситељу, јер Ти истачеш
мирис живота.

Небеска храна, гладних живот, Сам јеси. Јео си, Христе,
са људима, пројављујући твоје снисхочење.

Неблагодарни ученик одрекавши се Тебе, Христе, окрете
се на издају, узевши читаву чету безаконика, покрену их
против Тебе.

Слава: Са Оцем, Теби Сину, и Духу правом, једној
природи, клањамо се и певамо, раздељујући Лица, и
суштином сједињујући.

И сада, Богородичан: Овчица која Те је родила, Пастира и Јагње, увек се моли, Исусе Боже, за све земнородне, који верују у Тебе.

Сједални, глас 1.

Подобан: Лик ангелски..

Гле заиста лукаво веће сабра се злобно, да као осуђеника осуди, Онога који горе седи, као Судију свих Господа. Сада се сабирају са Пилатом, Ирод, Ана а уједно и Кајафа да испитају јединог Дуготрпељивог.

Песма 8.

Ирмос: Онога који је некада на Синајској Гори Мојсију прасликовао у купини чудо Ђеве, појте благословите и величајте у све векове.

Онај који знаде време нашега свршетка, и држи векове, предрече да се не зна онај дан, но границе свима положи за смиrenoумље.

Када седнеш Судијо, разлучујући, као што си рекао, Пастиру оваца, козе; Спаситељу, стајања онога избави нас, а не лиши нас божанске деснице твоје.

Ти си Пасха наша, жртвован за све као јагње и жртва, и очишћење сагрешења; и твоја божанска страдања, преузносимо Христе, у све векове.

Млину се уподоби, и пољу и колиби сав живот твој, душо моја; стога стекни у Богу готово срце, да не би ништа тљенога телу оставила.

Нити само фарисеје, нити си само Симона удостојио, да уђеш у дом његов на обед, Спасе, но већ и цариници, и блуднице добијају твоје милосрђе.

Среброльубља жудећи, издајник Јуда, када се миро изле-

ваше, размишљаше напокон о продаји Владике, и дошавши к безаконицима уговараше цену.

О блажених руку! О косе и усана целомудрене оне блуднице! Којима, Спасе, изливаше миро на ноге твоје, отишући их, и често целујући.

Док си Ти Речи, седео за трпезом, жена приступивши к ногама твојим, ридајући, алавастар мириса, Спасе, изли на главу Тебе, бесмртнога мира.

Благосиљамо Оца, и Сина, и Светога Духа, Господа:

Са Оцем Сина, и Светога Духа, Свету Тројицу у једном Божанству славимо, кличући: Свет, Свет, Свет јеси у векове.

И сада, Богородичан:

Молитвама Спасе, пречисте Твоје Матере, и твојих Апостола, низпошљи нам богато милост твоју, и мир твој подај народу твоме.

Хвалимо, благосиљамо, клањамо се Господу..

Ирмос: Онога који је некада..

Песма 9.

Ирмос: Ону која је необично телом зачела у утроби, надвремено од Оца заблистало Слово, једину Богородицу величајмо верни.

Време делања, циљ спасења; узевши стару слику таланта, душо моја, купи вечни живот.

Као свећама упаљеним украсивши душе, када Женик буде долазио на непролазни брак, пре закључавања врата, ућимо са њим.

Хотећи да покажеш свима Исусе, необичност твога смирења, јео си, вечеравши у кући Симоновој, храно гладних.

Ти који си хлеб животворни, Исусе, јео си са

Велики Уторак

Симоном фарисејем, да би блудница задобила твоју некупљиву благодат, изливањем мира.

Руке моје су нечисте, усне блуднице су у мене, нечист је мој живот, раслабљени удови; но отпусти ми и остави, вапије Блудницу Христу.

Приступивши жена к ногама твојим Спасе, изливаше миро, мирисима испуњујући одају, и миром испуњавана од дела очишћења.

Ароматима се богатећи, а врлинама сиромашећи, оно што имам, Теби приносим; дај Сам што имаш, и отпусти ми и остави, вапије Блудницу Христу.

Миро је моје пропадљиво, миро твоје је живот, јер је миро Теби име, изливено на достојне; но отпусти ми и остави, вапије блудницу Христу.

Слава: Беспочетан си Оче, нестворен си Сине, сапрестолан и Душе, Једно троје природом, и Три лицима, Један Бог истинити.

И сада, Богородичан: Богородице, вечна надо оних који Те поштују, не престај молити из Тебе Рођенога, да ме избави од опасности и свакаквих искушења.

117. ВЕЛИКА СРЕДА

На јутрењу

Служи се у Велики Уторак после Повечерја.

Почетак као у Велики Понедељак.

После 1.катизме, сједален, глас 3.

Подобан: Красоту девства...

Блудница приступи к Теби, миро са сузама изливајући на ноге твоје, Човекольубче, и смрада од зала избавља се заповешћу твојом. А неблагодарни ученик, дишући благодат твоју, ову одбацује, и смрадом се одева, среброльубљем продајући Тебе. Слава Христе милосрђу твоме.

Слава и сада, исто.

После 2.катизме, сједален, глас 4.

Подобан: Зачуди се Јосиф..

Јуда преварант, среброльубља жудећи, лукаво планираше, како, Господе, да прода Тебе, ризницу Живота. Стога и опивши се, трчи ка Јеврејима, и говори безаконицима: шта ћете ми дати, и ја ћу вам предати Њега да се разапне.

Слава и сада, исто.

После 3. катизме, сједален, глас 1.

Подобан: Гроб твој...

Блудница у плачу вапијаше, Милосрдни, отишући топло пречисте ноге твоје, косом главе своје, и из дубине уздишући: Не одбаци мене, и не омрзни Боже мој, но прими ме покаяњицу, и спаси као једини Човекољубац.

Слава и сада, исто.

Одмах: И да се удостојимо...

Еванђеље од Јована зачало 41-43. (Глава 12,17-50)

У време оно свједочаше народ који бјеше с њим када Лазара позва из гроба и подиже га из мртвих. Због тога му и изиђе народ у сретање, јер чу да је он учинио ово знамење. А фарисеји рекоше међу собом: Видите како ништа не помаже. Ето, свијет оде за њим.

А бијаху и неки Јелини међу онима који дођоше да се поклоне о Празнику. Они, dakле, приступише Филипу, који бјеше из Витсаиде Галилејске, и мољаху га говорећи: Господине, хоћемо да видимо Исуса. Дође Филип и каза Андреју, а опет Андреј и Филип казаше Исусу.

А Исус им одговори говорећи: Дошао је час да се прослави Син Човјечији. Заиста, заиста вам кажем: ако зрно пшенице паднувиши на земљу не умре, онда једно остане; ако ли умре, род многи доноси. Који воли живот свој изгубиће га, а ко мрзи живот свој на овоме свијету, сачуваће га за живот вјечни. Ко мени служи, за мном нека иде, и где сам ја онде ће и слуга мој бити; и ко мени служи томе ће дати почаст Отац мој. Сад је душа моја узбуђена, и шта да речем? Оче, спаси ме од часа овога; али зато дођох за час овај. Оче, прослави име своје!

Тада глас дође с неба: И прославих, и опет ћу прославити! А народ који стајаше, када то чу, говораше да је гром загрмио; а други говораху: Анђео му је говорио. Исус одговори и рече: Овај глас није био мене ради но вас ради. Сад је суд овоме свијету; сад ће кнез овога свијета бити избачен напоље. И када ја будем подигнут са земље, све ћу привући себи. А ово говораше указујући каквом ће смрћу умријети.

Народ му одговори: Ми чусмо из Закона да Христос остаје вавијек; и како ти говориш да се Сину Човјечијему ваља подигнути? Ко је тај Син Човјечији? А Исус им рече: Још је мало времена свјетлост са вама; идите док свјетлост имате да вас тама не обузме; а ко иде по тами не зна куд иде. Док свјетлост имате вјерујте у свјетлост, да будете синови свјетlostи.

Рекавши ово, Исус отиде и сакри се од њих. Јер иако је учинио толика знамења пред њима, не вјероваху у њега; Да се испуни ријеч Исаије пророка који рече: Господе, ко вјерова проповједи нашој? И рука Господња коме се откри? Зато не могаху вјеровати, јер опет рече Исаија: Заслијепио је очи њихове и окаменио срца њихова, да не виде очима ни срцем разумију, и не обрате се да их исцијелим. Ово рече Исаија када видје славу његову и говораше о њему. Али и од старјешина многи вјероваше у њега; но због фарисеја не признаваху, да не буду искључени из синагоге; јер завољеше више славу људску него славу Божију. А Исус повика и рече: Ко вјерије у мене, не вјерије у мене, него у Онога који ме је послao. И ко види мене, види Онога који ме је послao. Ја у сviјet дођох као свјетлост, да свако ко вјерије у мене не остане у тами. И ко чује моје ријечи и не вјерије, ја му не судим; јер не дођох да судим сviјetu, него да спасем sviјet. Ко одбацује мене, и не прима ријечи моје, има себи судију;

ријеч коју ја говорих, она ће му судити у посљедњи Дан. Јер ја не говорих сам од себе, него Отац мој који ме послал је ми даде заповијест шта да кажем и шта да говорим. И знам да је заповијест његова живот вјечни. Што год, дакле, ја говорим, онако говорим како ми је рекао Отац.

Псалам 50. и Тринеснец, песма господина Козме.
Акростих је: Тетради псало **тј.** У среду певам.

Ирмос по двапут. Тропари на 12 а затим Ирмос оба хора заједно.

Глас 2.

Песма 3.

Ирмос: На камену вере утврдивши ме, раширио си уста моја на непријатеље моје, јер се развесели дух мој да Ти пева: Нема светога, као што је Бог наш, и нема праведнога, осим Тебе Господе.

Узалудно је веће безаконих, и сабира се мишљу злонамерном, да Тебе, Избавитеља покажу осуђеног, Христе, коме певамо: Ти си Бог наш, и нема светога осим Тебе Господе.

Веће безаконих страшно мисли, будући богооборне душе, да убије као непотребног праведнога Христа, коме певамо; Ти си Бог наш, и нема светога осим Тебе Господе.

Кондак, глас 4.

Подобан: Узнео си се..

Безаконовавши више од блуднице, Блаже, кишу суза никада Ти не принесох, но ћутањем молећи се припадам Ти, љубављу целивајући пречисте ноге твоје, да би ми као

Владика подарио опроштај дугова, мени који Ти вапијем
Спаситељу: Од нечистоте дела мојих избави ме.

Икос:

Раније блудница жена, изненада се показа целомудрена,
омрзнувши дела срамнога греха, и сласти телесне, сећајући
се срамоте многе и суда мучења, којега ће допasti блудници
и развратници, од којих сам први ја, и бојим се; но остајем
у злуј навици, безуман. А блудна жена и уплашивши се и
похитавши брзо, дође вапијући ка Избавитељу: Човекољубче
и Милосрдни, од нечистоте дела мојих избави ме.

Синаксар

Стихови:

Жена која изливаше миро на тело Христово.

Унапред задоби Никодимов смирне алој.

У свету и Велику Среду заповедише божански Оци да
вршимо помен жене блуднице, која помаза Господа миром;
јер се ово дододи мало пре спасоносних страдања. Јер када
Исус уђе у Јерусалим, и би у кући Симона губавога,
приступи к Њему жена, и изли на главу Његову оно
скупоцено миро. Ово дакле би учињено овде ради тога, да
би се, по Спасовој речи, увек и свуда проповедало њено
велико дело. Одакле је кренувши дошла? Јер је гледајући
Христову састрталност, свима приступачну, а поготову сада,
када Га виде да уђе у дом губавога, коме као нечистом закон
наређиваше да буде издвојен из заједнице. Помисли, дакле
жена, као губу онога, тако ће и њену душевну болест
исцелити. И док је Он, дакле, седео за вечером, на врх главе
његове лије миро, које је коштало три стотине динара. Њој

ученици брањаху, а највише Јуда Искариотски; но Христос је узе у заштиту, да не омету њену добру намеру. Такође помиње и свој погреб, одвраћајући Јуду од издаје, и жену удостојивши почасти, рекавши да ће се ово њено добро дело по целом свету проповедати.

А треба знати, да неки сматрају да је код свих Еванђелиста ова жена била једна иста, а није, но само код тројице, као што говори божански Златоуст, једна и иста је била, јер се она и блудницом називаше, а у Јована, већ не, но се помиње нека дивна, која је имала и частан живот, тј. Марија сестра Лазарева, која не као блудница беше Христом вольена. Ова, дакле, Марија на шест дана пре Пасхе, у своме дому у Витанији, док је Исус седео за вечером, извршила је помазање миром, изливајући га на његове пречисте ноге, отирући их косом главе своје. То миро је скупо платила, и као Богу принела. Јер знајући свакако, да се и у жртвама Богу приноси јелеј; и да свештеници миром помазиваху; и Јаков у старини стуб помаза Богу. А принесе ово дајући јавно учитељу, као Богу, ради поновног оживљавања брата њеног. Зато јој се ниже и обећава награда, када и сам Јуда ропће, као грамзљивац. А друга, јавна блудница, на два дана пре Пасхе, када Христос беше у истој Витанији, на вечери у дому Симона губавога; и тада док је седео за вечером излива му она скupoцено миро на главу као што забележише свештени Матеј и Марко. Због ове блуднице и негодују ученици, свакако превидевши да је оно било брижљиво припремљено за милостињу Христу. А овој жени се и награда даде, да се њено добро дело по целој васељени прослави. Тако, дакле, Апостоли једну, а Златоуст овако говори да су биле две жене. А има неких који говоре да су биле и три: две дакле унапред речене које су се приближиле

к вратима страдања Христовог, а трећу - неку другу пре ових, а у ствари прву која је тамо негде у близини проповеди Еванђелске ово учинила, а која је била блудница и грешница, и у дому не губавога, но Симона фарисеја, на ноге Самога Христа, и насамо миро излила, када се само фарисеј и саблазнио, којој Спаситељ и награду, опроштај грехова дарује. О овој само самој божански Лука прича негде у средини свога Еванђеља, као што је речено. И по причи о овој блудници, одмах наводи ово говорећи: И после овога, Он прохођаше градове и села говорећи и проповедајући Царство Божије, о чему се говори не као да су били у време Страдања. Такође се мисли и по времену, и од оних који су Га примили, и од места, и лица, и дома, чак и од карактера миропомазања, да су биле три жене: две, dakле, блуднице, а трећа је била Марија сестра Лазарева, која је светлила часним животом. И други је био дом Симона фарисеја, а други Симона Губавога у Витанији, а други опет дом Марије и Марте сестара Лазаревих, у истој тој Витанији, како се из реченога може разумети. Тако су и две вечере биле припремљене Христу, и обе у Витанији: једна dakле на шест дана пре Пасхе у дому Лазаревом, када је и Лазар јео с Њим, као што приповеда Син грома (тј. Еванђелист Јован), говорећи овако: шест дана пре Пасхе, дође Исус у Витанију, где беше Лазар који беше умро, којега и подиже из мртвих. Припремише му, dakле, тамо вечеру, и Марта служаше; а Лазар беше један од оних који су седели са Њим. Марија, пак, узевши литру мира нардова, скupoценог, помаза ноге Исусове, и отре косом својом ноге његове. А друга вечера била му је зготовљена на два дана пре Пасхе, док је Христос још био у Витанији у дому Симона Губавога, када је и дошла блудница к Њему, изливajuћи скupoцено миро, као

што приповеда свештени Матеј говорећи као од Христа ученицима: Знате да ће кроз два дана бити Пасха. И мало затим, наводи: А када Исус беше у Витанији, у дому Симона Губавога, приступи к Њему жена, са алавастром мира скupoценога, и изливаше на главу његову док је седео за трпезом. С њим се слаже и Марко, говорећи: А беше Пасха, и празник пресних хлебова за два дана, и док Он беше у Витанији, у дому Симона Губавога за трпезом, дође жена... и даље редом. А они који се препишу и говоре, да је једна и иста жена била у све четворице Еванђелиста, која је помазала Господа миром; који мисле да је био један и исти Симон фарисеј и Губави, и да је он био отац Лазара и његових сестара Марије и Марте, и да је била једна и иста вечера, у једном и истом дому његовом, који беше у Витанији, да је у њему била застрта и Горница, где је била и Тајна Вечера, - не мисле добро. Јер ови (Еванђелисти) говоре о две вечере које су биле изван Јерусалима у Витанији припремљене Христу, пре шест, и пре два (као што је речено) дана од законске Пасхе, када су и жене различитим начином миро Христу принеле. А Тајна Вечера, и застрта Горница, унутар града Јерусалима беше украшена на један дан пре законске Пасхе и страдања Христових. Ови говоре да је то било у дому непознатог човека, а ови (Еванђелисти) да је била у дому (као што говоре) напрсника и ученика Јована на Светом Сиону, где су и ученици, страху ради Јудејског, били сакrivени, и Томино опипавање (рана) по васкрсењу, и силазак Светога Духа на Педесетницу, и други неки неисказани и тајanstveni догађаји били. Зато дакле ја мислим, да би истина Златоговорника била још јаснија, да се овде подразумевају две жене: једна дакле, као што је речено у тројице Еванђелиста, која је била блудница

и грешница, и која је на главу Христову миро излила, а друга, код Јована, Марија сестра Лазарева, која је на саме божанске ноге Христове ово принела и излила.

Друга је, dakле, и вечера која је била у Витанији, а друга Тајна. И очигледно и од оних по причи о овој блудници, Спаситељ шаље ученике у град, да припреме Пасху: Идите говорећи, у град томе и томе и реците: Учитељ каже код тебе ћу учинити пасху са ученицима мојим. И опет: и срешће вас човек, носећи крчаг воде, и он ће вам показати Горницу велику застрту, тамо уговорите нам. А они отишавши, говори, нађоше како им је било заповеђено, и уговорише Пасху законску која је била пред вратима, коју и дошавши учини са ученицима, као што говори божански Златоуст. Такође у току вечере, то јест Тајне, и божанског умивања (ногу ученицима) изведеном у средини вечере, поново севши, предаје нашу Пасху на самој трпези, као што језиком златни Јован прича, и ово dakле тако. А божански Јован, уз то и Марко, божански Еванђелисти, објаснили су и врсту мира, истински га назавши скupoценим. А сматраху га чистим, тј. право говорећи нелажним и неразблаженим; и уверени у чистоту, свакако је и назив био такав, овог изузетног и правог мира. А додаје Марко, да у ревности жена разби сасуд, који је имао уски грлић, а који се и алавастар назива. Тај суд је био стаклен, као што говори свештени Епифаније, направљен без неке ручке, који се и викион назива. А било је оно миро састављено од многих врста, а највише од ових: смирна, боје црвене, миомирисна, то јест трске мирисле и јелеја. Но који си се духовним миром помазао Христе Боже, долазећих страдања ослободи, и помилуј нас, као једини свет и Човекољубац. Амин.

Песма 8.

Ирмос: Реч мучитеља, пошто осили, пећ некада би распаљена седмоструко, и у њој младићи се не опалише, погазивши царево наређење, но кликтаху: сва дела Господња, Господа појте, и величајте у све векове.

Изливајући жена чесно миро на Владичино и божанско страшно теме, Христе, стопала твојих часних дотаче се, оскврњеним рукама, и кликташе: сва дела Господња, Господа појте, и величајте у све векове.

Сузама умива ноге Створитеља, крива за грехе, и отираше косом својом. Стога не би лишена избављења грехова учињених у животу, те кликташе: сва дела Господња, Господа појте, и величајте у све векове.

Свештено се изграђује избављење благодарној, од Спасовог милосрђа, и извора суза, у којем умивши се исповешћу, не стићаше се, но кликташе: сва дела Господња, Господа појте, и величајте у све векове.

Затим:

Хвалимо, благосиљамо..

И опет

Ирмос: Реч мучитеља..

Часнију.. **Не певамо.**

Песма 9.

Ирмос: Душама чистим, и уснама неупрљаним, ходите да узвеличамо нескверну, и пречисту Матер Емануилову, јер Она из ње Рођеноме приноси молитву: Поштеди душе наше, Христе Боже, и спаси нас.

Показујући се неразуман и лукави љубоморник, дар достојно божански, којим се разреши дуг грехова, речју

продаје злопаки Јуда, који поткрада богољубиву благодат. Поштеди душе наше, Христе Боже, и спаси нас.

Идући к безаконим кнезовима, говори Јуда који Христово усвојење одбацује златом: Шта ћете ми дати, и ја ћу вама предати Христа којега тражите? Поштеди душе наше, Христе Боже, и спаси нас.

О слепога среброльубља, непомирљиви! од којег си добио заборав, да души никако није раван цео свет, као што си био научен; јер си очајањем сам себе удавио спаливши се, издајниче. Поштеди душе наше, Христе Боже, и спаси нас.

Затим,

Ирмос: Душама чистим..

Ексапостилар, трипут, као обично:

Ложницу твоју видим, Спасе мој, украшену, и одећу немам да бих ушао у исту. Просвети хаљину душе моје, Светлодавче, и спаси ме.

На хвалитне постављамо стихире на 4, и певамо их самогласне,

Глас 4.

Тебе Дјевиног Сина, блудница познаде као Бога, говораше у плачу вапијући, као она која је починила дела достојна суза: Разреши ми дуг, као ја плетенице, заволи ону која је љубила, с правом омрзнуту, и слично цариницима проповедаћу Те, Добротворе Човекольубче.

Скупоцено миро, блудница помеша са сузама, и изливаше на пречисте ноге твоје, љубећи их; њу си одмах оправдао, а нама опроштај даруј, који си нас ради пострадао, и спаси нас.

Када грешница приношаше миро, тада се ученик договараше с безаконицима; ова се дакле радоваше, изливајући миро скupoцено, а он се труђаше да прода непроцењивог; ова Владику познаваше, а онај се од Владике раздвајаше; ова се ослобађаше, а Јуда роб постајаше непријатељу. Страшна је лењост! Велико је покајање! које ми и даруј, Спасе, који си нас ради пострадао, и спаси нас.

О, Јудине несреће! Гледаше блудницу која целиваше стопе, и размишљаше лукаво о издаји целивом. Она плетенице развеза, а он се гњевом свезиваше, носећи уместо мира злосмрадну злоћу; јер завист не зна да претпостави корисно. О, Јудине несреће! од које избави Боже душе наше.

Слава, глас 2.

Грешница отрча к миропрдавцу, да купи скupoцено миро да помаже Добротвора, и миропрдавцу вапијаше: дај ми миро да помажем и ја Онога који је очистио све грехе моје.

И сада, глас 6.

Погружена у греху, пронађе Те пристаниште спасења, и помешавши миро са сузама, Теби вапијаше: Види Ти, који примаш покајање сагрешивших. Но Владико, спаси ме од буре греха, ради велике твоје милости.

На стиховње, стихире самогласне;

Глас 6.

Данас Христос долази у дом фарисејев, и жена грешница приступивши к ногама, превијаше се вапијући: Види погружену у греху, очајну због својих дела, које се не гнуша твоја доброта; и дај ми Господе опроштај зала мојих, и спаси ме.

Стих: Испунисмо се ујутру милости твоје Господе..

Пружи блудницу косу Теби Владици, пружи Јуда руке

безаконицима. Ова да прими опроштај, онај да прими сребрнике. Зато вапијемо Теби проданоме који си нас ослободио, Господе, слава Теби.

Стих: Нека буде светлост Господа Бога нашега са нама..

Приступи жена злосмрадна и нечиста, сузе лијући на ноге твоје, Спасе, страст исповедајући: Како да погледам на Тебе, Владико, јер си сам дошао да спасеш блудницу. Подигни ме из дубине умрлу, који си Лазара четврородневног васкрсао из гроба. Прими ме кукавну, Господе, и спаси ме.

Стих: Исповедам се теби Господе свим срцем мојим..

Очајна због живота и стрпљива карактером, миро носећи приступи Теби вапијући: не одбаци мене блудницу, Ти који си се родио од Ђеве; не презри моје сузе, Радости анђела. Но прими ме покајницу, коју сагрешившу ниси одбацио, Господе, ради велике твоје милости.

Слава и сада.

Глас 8.

Песма Касијане монахиње.

Господе, жена која је пала у многе грехе, осетивши Твоје Божанство, узела је чин мироносице, и ридајући Теби миро пре погреба приноси. Авај мени! говорећи: јер ноћ ми је распаљивање блуда нездрживог, а мрачна и без зрака је жеља греха! Прими моје изворе суза, Ти који облацима изводиш воду мора. Пригни се мојим срдачним уздасима, Ти који си приклонио небеса неизречивим снисхођењем твојим. Да целивам пречисте ноге твоје, и обришем их опет косом главе моје, од којих се Ева у рају, предвече шум ушима чувши, страхом сакрила. Мноштво грехова мојих, и бездане судова твојих ко ће испитати. Душеспашче Спасе мој, не презри мене, слушкињу твоју, Ти који имаш неизмерну милост.

И одмах: Добро је...

И даље као што је указано на Велики Понедељак.

На 6. часу

Тропар пророштва, глас 8.

Данас се сабра лукаво веће, и против Тебе узалудно мудроваше; данас од договора Јуда обручава себе на вешање, а Кајафа и нехотећи исповеда: да Ти један за све примаш смрт драговољно. Избавитељу наш, Христе Боже слава Теби.

Прокимен, Псалам 133. глас 4.

Благословиће те Господ са Сиона, који је створио небо и земљу.

Стих: Сада благословите Господа све слуге Господње.

Читање из пророштава Језекиљевих

(Глава 2,3-10 и гл. 3,1-3)

Рече ми Господ: сине човјечји, ја те шаљем к синовима Израиљевијем, к народима одметничким, који се одметнуше мене; они и оци њихови бише ми невјерни до овога дана. К синовима тврда образа и упорна срца шаљем те ја, па им реци: тако вели Господ; И послушали или не послушали, јер су дом одметнички, нека знају да је пророк био међу њима. И ти, сине човјечји, не бој их се нити се бој њиховијех ријечи, што су ти упорни и као трње и живиш међу скорпијама; не бој се њиховијех ријечи и не плаши се од њих, што су дом одметнички. Него им кажи ријечи моје, послушали или не послушали, јер су одметници. Али ти, сине човјечји, слушај што ћу ти казати, не буди непокоран као тај дом непокорни; отвори уста, и поједи што ћу ти дати. И погледах, а то рука пружена к мени, и гле, у њој савијена књига. И разви је преда мном, и бјеше исписана изнутра и

споља, и бјеше у њој написан плач и нарицање и јаук. И рече ми: сине човјечји, поједи што је пред тобом, поједи ову књигу, па иди, говори дому Израиљеву. И отворих уста, и заложи ме оном књигом. И рече ми: сине човјечји, нахрани трбух свој, и цријева своја напуни овом књигом коју ти дајем. И поједох је, и бјеше ми у устима слатка као мед.

Прокимен, Псалам 134. глас 6.

Ви који се бојите Господа, благословите Господа.

Стих: Хвалите име Господње, хвалите Га слуге Господње.

И даље час 9. и Изобразитељна, по обичају.

На крају, за време молитве: Владико многомилостиви.. (која је уместо отпуста) сви ничице лежимо на земљи, молећи се.

А кад се она заврши и ми устанемо, сам настојатељ (служашчи) клања се братији и проси опроштај, говорећи:

Благословите Оци свети, и опростите ми грешноме, све што сагреших у целом животу мом, и у овој светој Четрдесетници, речју, делом, помишљу, и свима мојим осећањима.

А братија одговара, клањајући се, такође, настојатељу:
Бог да ти опрости, часни оче.

Онда прилази братија два по два, моле слично и они опроштај, говорећи: Опрости ми, Оче свети... и остало као што је горе написано. И добивши опроштај, одлазимо у своје келије и држимо молчаније до часа вечерњег.

У саборним и парохијским храмовима разлаз не бива, но по праштању, звони трезвон у двоје.

118. У СВЕТУ И ВЕЛИКУ СРЕДУ УВЕЧЕ

ВЕЧЕРЊЕ СА ПРЕЂЕОСВЕЋЕНОМ

Почетак као и у Велики Понедељак.

На Господи воззвах.. поставимо стихова 10, и певамо самогласне;

Глас 4.

Тебе Ђевиног Сина, блудница познаде као Бога, говораше у плачу вапијући, као она која је починила дела достојна суза: Разреши ми дуг, као ја плетенице, заволи ону која је љубила, с правом омрзнуту, и слично цариницима проповедаћу Те, Добротворе Човекољубче.

Скупоцено миро, блудница помеша са сузама, и изливаше на пречисте ноге твоје, љубећи их; њу си одмах оправдао, а нама опроштај даруј, који си нас ради пострадао, и спаси нас. Када грешница приношаше миро, тада се ученик договараше с безаконицима; ова се дакле радоваше, изливајући миро скупоцено, а он се труђаше да прода непроцењивог; ова Владику познаваше, а онај се од Владике раздавајаше; ова се ослобађаше, а Јуда роб постајаше непријатељу. Страшна је лењост! Велико је покајање! које ми и даруј, Спасе, који си нас ради пострадао, и спаси нас.

О, Јудине несреће! Гледаше блудницу која целиваше стопе, и размишљаше лукаво о издаји целивом. Она плетенице развеза, а он се гњевом свезиваше, носећи уместо

мира злосмрадну злоћу; јер завист не зна да претпостави корисно. О, Јудине несреће! од које избави Боже душе наше.

Глас 2.

Грешница отрча ка миропродавцу, да купи миро скupoцено да помаже Добротвора, и миропродавцу вапијаше: дај ми миро да помажем и ја Онога који је очистио све грехе моје.

Глас 6.

Погружена у греху, пронађе Те пристаниште спасења, и помешавши миро са сузама, Теби вапијаше: Види Ти који примаш покајање сагрешивших. Но Владико, спаси ме од буре греха, ради велике твоје милости.

Данас Христос долази у дом фарисејев, и жена грешница приступивши к ногама, превијаше се вапијући: Види погружену у греху, очајну због својих дела, које се не гнуша твоја доброта; и дај ми Господе опроштај зала мојих, и спаси ме.

Пружи блудници косу Теби Владици, пружи Јуда руке безаконицима. Ова да прими опроштај, онај да прими сребрнике. Зато вапијемо Теби проданоме који си нас ослободио, Господе, слава Теби.

Приступи жена злосмрадна и нечиста, сузе лијући на ноге твоје, Спасе, страст исповедајући: Како да погледам на Тебе, Владико, јер си сам дошао да спасеш блудницу. Подигни ме из дубине умрлу, који си Лазара четврородневног вaskrсао из гроба. Прими ме кукавну, Господе, и спаси ме.

Очајна због живота и стрпљива карактером, миро носећи приступи Теби вапијући: не одбаци мене блудницу, Ти који си се родио од Ђеве; не презри моје сузе, Радости анђела. Но прими ме покајницу, коју сагрешившу ниси одбацио, Господе, ради велике твоје милости.

Слава и сада:

Глас 8.

Касијанина.

Господе, жена која је пала у многе грехе, осетивши Твоје Божанство,узела је чин мироносице, и ридајући Теби миро пре погреба приноси. Авај мени! говорећи: јер ноћ ми је распальивање блуда нездрживог, а мрачна и без зрака је жеља греха! Прими моје изворе суза, Ти који облацима изводиш воду мора. Пригни се мојим срдачним уздасима, Ти који си приклонио небеса неизрецивим снисхочењем твојим. Да целивам пречисте ноге твоје, и обришем их опет косом главе моје, од којих се Ева у рају, предвече шум ушима чувши, страхом сакрила. Мноштво грехова мојих, и бездане судова твојих ко ће испитати, Душеспашче Спасе мој, не презри мене, слушкињу твоју, Ти који имаш неизмерну милост.

Вход са Еванђељем.

Светlostи тиха...

Прокимен, Псалам 135. Глас 4.

Исповедајте се Богу небесноме, јер је добар, јер је до века милост његова.

Стих: Исповедајте се Богу Богова, јер је до века милост његова.

Читање из књиге Изласка (Глава 2,11-22)

Кад Мојсије бијаше велик, изиде к браћи својој, и гледаше невољу њихову. И видје где некакав Мисирац бије човјека Јеврејина између браће његове. И обазрев се и тамо и амо, кад видје да нема никога, уби Мисирца, и закопа га у

пијесак. И сутрадан изиде опет а то се два Јеврејина свађаху, и рече оному који чињаше криво: зашто бијеш ближњега својега? А он рече: ко је тебе поставио кнезом и судијом над нама? хоћеш ли да ме убијеш као што си убио Мисирца? Тада се Мојсије уплаши и рече: заиста се дознало. И Фараон чув за то тражаше да погуби Мојсија.

Али Мојсије побјеже од Фараона и дође у земљу Мадијамску, и сједе код једнога студенца. А свештеник Мадијамски имаше седам кћери, и оне дођоше и стадоше захватати воду и наљевати у појила да напоје стадо оца својега. А дођоше пастири, и отјераше их; а Мојсије уста и одбрани их, и напоји им стадо. И оне се вратише к оцу својему Рагуилу; а он рече: што се данас тако брзо вратисте? А оне рекоше: један Мисирац одбрани нас од пастира, и нали нам и напоји стадо. А он рече кћерима својим: па где је? зашто остависте тога човјека? Зовите га да једе.

И Мојсије се склони да живи код онога човјека, и он даде Мојсију кћер своју Сефору. И она роди сина, и он му надјене име Гирсам, јер сам, рече, дошљак у земљи туђој.

Прокимен, Псалам 137. Глас 4.

Господе, милост је Твоја до века, дјела руку твојих не презри.

Стих: Исповедам се Теби Господе свим срцем мојим, и пред анђелима славићу те.

Читање из књиге о Јову (Глава 2,1-10)

Опет један дан дођоше синови Божији да стану пред Господом, а дође и Сотона међу њих да стане пред Господом. И Господ рече Сотони: откуда идеш? А Сотона одговори Господу и рече: проходих земљу и обилазих. И рече Господ

Сотони: јеси ли видио слугу мојега Јова? нема онакога човјека на земљи, добра и праведна, који се боји Бога и уклања се ода зла, и још се држи доброте своје, премда си ме наговорио, те га упропастих ни за што.

А Сотона одговори Господу и рече: кожу за кожу, и све што човјек има даће за душу своју. Него пружи руку своју и дотакни се и костију његовијех и меса његова, псоваће те у очи. А Господ рече Сотони: ево ти га у руке; али му душу чувај. И Сотона отиде од Господа, и удари Јова злијем приштем од пете до тјемена. Те он узе цријеп па се стругаше, и сјеђаше у пепелу. И рече му жена: хоћеш ли се још држати доброте своје? благослови Бога, па умри. А он јој рече: говориш као луда жена; добро смо примали од Бога, а зла зар нећемо примати? Уза све то не сагријеши Јов уснама својим.

Одмах: Нека узиђе молитва..

Еванђеље од Матеја, зачало 108. (Глава 26,6-16)

У време оно кад Исус бјеше у Витанији у кући Симона губавога, приступи му жена са алавастром посудом мириса скupoцјенога, и изли на главу његову када сјеђаше за трпезом. А кад ово видјеше ученици његови, негодоваše говорећи: Чему ова штета? Јер се могаше овај мирис продати скupo и дати сиромасима. А разумјевши Исус рече им: Што ометате жену? Она учини добро дјело на мени. Јер сиромахе имате свагда са собом, а мене немате свагда. А она изливши мирис овај на тијело моје, учини то за мој погреб. Заиста вам кажем: Где се год успропвиједа ово Еванђеље по свему свијету, казаће се за спомен њен и ово што она учини. Тада један од Дванаесторице, по имени Јуда Искариотски, отиде

првосвещеницима, и рече: Шта ћете ми дати и ја ћу вам га издати? А они му положише тридесет сребрника. И од тада тражаше згодно вријеме да га изда.

И даље Литургија Прећеосвећених.

И по преносу часних дарова, поклона 3.

**И одмах потпуно престају да бивају поклони у цркви.
А у келијама се врше чак до Великог Петка.**

Повечерје мало,

на њему певамо

Трипеснец, господина Андреја, Великог Четвртка.

Глас 6.

Песма 4.

Ирмос: Чу пророк за долазак твој, Господе, и уплаши се, да хоћеш од Ђеве да се родиш, и људима да се јавиш, и говораше: Чух глас твој и уплаших се, слава моћи твојој Господе.

Горница застрта, прими Тебе Саздатеља и сапосвећене ученике, и тамо си Пасху окончао, и тамо си тајне извршио, јер тамо два послата ученика твоја, Пасху Ти припремише.

Идите к томе и томе, онај који све зна унапред је рекао Апостолима, и блажен је, који може верно да прими Господа. Горницу, dakле, срце припремивши, и вечеру побожност.

Приврженост среброльубљу, и начин твог безумља пројавио си, неразумни Јудо; јер једино си био уверен само у ковчежић, и никако се ниси приклонио к милосрђу, него си закључао утробу тврдога срца твога, издавши јединог Милосрдног.

Мисао богоубица, с делом среброльубца се усагласи. Они се за убиство оружаху, а овај стремљаше за сребреницима; јер тада раскајањем предрасудивши вешање, зло се живота лиши.

Целив пун преваре, твоје „здраво» са мачем, лажљиви Јудо; језиком, дакле, говориш оно што је за сједињење, а мишљу намигујеш ка раздвајању; јер си лукаво намерио да безаконицима продаш Добротвора.

Целиваш и продајеш Јудо, љубиш и не стидиш се, преваром пришавши. Ко мрзећи љуби трокукавни? Ко целивајући продаје за цену? целив твога бестидног зломислија изобличава намеру.

Слава: Нераздељиво суштином, несливено лицима, богословствујем Те Тројично Једно Божанство, као једноцарствујуће и сапрестолно; кличем Ти песму велику, међу вишњим силама трикратно певану.

И сада, Богородичан: Зачеће надразумно, и рођење Твоје надприродно Богородитељнице; јер прво од Духа без семена, а друго од закона природе утајено, као нетрулежно и изнад природе свакога рођења; јер је Бог оно што се родило.

Сједален, глас 4.

Подобан: Јавио си се данас...

Једући Владико, са ученицима твојим, тајанствено си показао твоју свету кончину, којом смо се трулежи избавили, поштујући часна твоја страдања.

Песма 8.

Ирмос: Кога војске небеске славе, и пред ким дрхте херувими и серафими, све што дише и твар сва, појте, благосиљајте и величајте у све векове.

Извршивши законску наредбу, Онај који је написао Таблице Закона на Синају, појео је, дакле Пасху стару и сенковиту, и постао Пасха тајна и живожртвена.

Од века сакривену премудрост, Христе, тајноводећи, показао си уједно, свим Апостолима, Спасе на вечери, коју су Црквама предали Богоносци.

Један од вас, преваром издаће ме, Јеврејима продавши, ове ноћи. Ово Христос повикавши, смути пријатеље. Тада један за другим у недоумици се колебаху.

Смиривши се Богати нас ради, уставши од вечере, узе убрус и припаса се њиме, и преклонивши врат, умио је ноге ученика, и издајника.

Ко да се не задиви, Исусе, твојој висини надумној и разумом неизрецивој?! Ти си Творче свега пред блатом стао, умивајући, дакле, ноге и отирући их убрусом.

Ученик, којега љубљаше Господ, на прса се наслонивши, рече к Њему: Ко је тај који ће Те издати? А Исус к њему: Онај који је сад умочио руку у чинију.

Ученик који је хлеб примио, по хлебу се одваја, о продаји размишљајући, трчи к Јеврејима, и говори безаконицима: Шта ћете ми дати, и ја ћу вам Га предати.

Благосиљамо Оца и Сина, и Светога Духа, Господа:

Једног Бога по суштини поштујем, три Ипостаси певам разликујући, друге, но не друкчије; пошто је Божанство Једно, у три Лица, јер је Отац, и Син, и Дух.

И сада, Богородичан:

Избави нас, Исусе Спасе наш, од преваре и искушења лукавога; прими Богородицу која се непрестано моли; јер је Мати, и може Те умолити.

Хвалимо, благосиљамо..

И опет

Ирмос: Кога војске небеске..

Песма 9.

Ирмос: Бесеменог зачећа рођење неизрециво, безмужне Матере нетрулежни пород; јер Божије рођење обнавља природе. Зато Те сви нараштаји, као богоневестну Матер, православно величамо.

Велику тајну твога очовечења, на вечери онима који сећаху с Тобом Човекольубче, откривши рекао си: Једите хлеб животни, вером пијте крв изливену, од богоребреног заклања.

Скинија небеска показа се Горница, где Христос Пасху заврши, вечера бескрвна и разумна служба, а трпеза тамо извршених тајни, мислени жртвеник.

Христос је Пасха велика и свечасна, као хлеб би поједен, а као овца заклан; јер Он за нас принесе се жртва. Његовог тела побожно, и његове крви сви се тајно причешћујемо.

Ти који си хлеб небески, благословивши хлеб и заблагодаривши Оцу родитељу, узевши и чашу Ученицима си давао говорећи: примите, једите, ово је тело моје, и крв нетрулежног живота.

Амин говорећи, рече лозама чокот, Апостолима, Христос истина: од сада нећу пити лознога пића, док га не будем пио новог, у слави Оца мoga, са вама наследницима мојим.

Продајеш за тридесет сребрника непроцењивог, и не помишљаш Јудо, безакони, тајну вечере, или часни умиваоник? О како си оклизнувши се падом, ка крају светlostи дошао, заволевши вешање!

Руке си пружио, којима си примио хлеб нетрулежности, да уzmеш сребрнике; уста ради целива приносећи преварно, којима си Тело Христово и Крв прихватио. Но тешко теби!

Као што рече Христос.

Христос је установио свет, небески и божански Хлеб. Приђите, дакле, Христольубци, земљаним устима, а чистим срцима, примимо верно жртвовану Пасху, у нама свештенодејствену.

Слава: Оца прославимо, Сина преузнесимо, Божанскоме Духу верно се поклонимо, Тројици неразделивој, Јединици по суштини; као светлости и светлостима, и животу и животима, који оживљава и просвећује крајеве васељене.

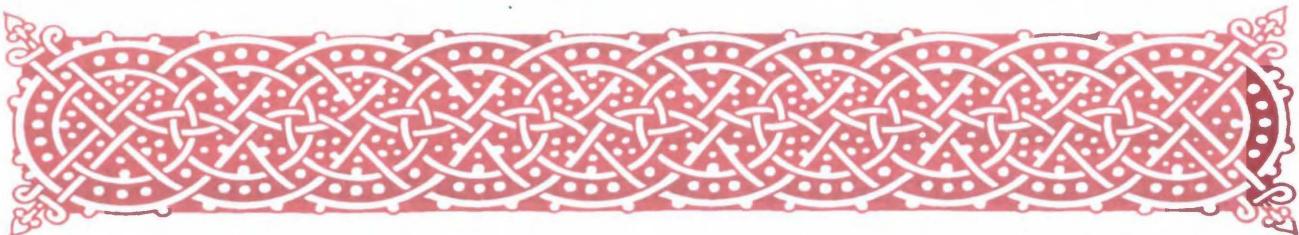
И сада, Богородичан: Дворана небеска, и Невеста Приснодјева, једина си се показала Бога носивши, и родивши непроменљиво из Тебе Оваплоћена. Стога Те сви нараштаји, као Богоневестну Матер, православно величамо.

И опет

Ирмос: Бесеменог зачећа..

И даље: Мало Повечерје по реду.

Треба знати да од овога светога дана, Полуноћница се не врши у цркви, до седмице Томине.

119. ВЕЛИКИ ЧЕТВРТАК

На јутрењу

Служи се на Велику Среду увече, после Малог Повечерја

Клепа црквењак у седми час ноћи, и кад се саберемо у цркву, и свештеник почне са: Благословен Бог наш.. почињемо одмах по обичају; Затим шестопсалмије.

По шестопсалмију и великој јектенији певамо споро и мелодично:

Алилуја (са стиховима)

Глас 8.

И тропар, глас 8.

Када се славни Ученици за време вечере умивањем просвећиваху, тада се безбожни Јуда, болујући од среброльубља, помрачиваше, и Тебе, праведнога Судију, предаје неправедним судијама. Љубитељу новца, погледај онога који се због тога обесио; бежи од ненасите душе, која се дрзнула да тако поступи са Учителjem. Према свима добри Господе, слава Теби. **(трипут)**

И одмах,

Еванђеље од Луке, начало 108. без прекида (Глава 22,1-39)

У време оно, приближаваше се празник бесквасних хљебова звани Пасха. И тражаху првосвештеници и књижевници како би га убили; али се бојају народа. А сатана уђе у Јуду, званог Искариотски, који бјеше из броја Дванаесторице. И он отишавши договори се са првосвештеницима и књижевницима и војводама како ће им га издати. А они се обрадоваше, и уговорише да му даду новаца. И он обећа, и тражаше згодну прилику да им га преда без присуства народа.

А дође дан бесквасних хљебова у који требаше клати пасхално јагње. И послала Петра и Јована рекавши: Идите и уготовите нам Пасху да једемо. А они му рекоше: Гдје хоћеш да уготовимо? А он им рече: Ето, кад уђете у град, срешће вас човјек који носи крчаг воде; идите за њим у кућу у коју он уђе. И реците домаћину куће: Учитељ ти вели: где је одаја где ћу јести Пасху са ученицима својим? И он ће вам показати велику застрту горњу собу; ондје уготовите. И они отидоше и нађоше као што им је казао; и уготовише Пасху.

И када дође час, сједе за трпезу, и дванаест апостола с њим. И рече им: Веома зажељех да ову Пасху једем с вами прије него пострадам; јер вам кажем да је нећу више јести док се не испуни у Царству Божијем. И узевши чашу заблагодари, и рече: Узмите и раздијелите је међу собом; јер вам кажем да нећу пити од рода виноградскога док не дође Царство Божије. И узевши хљеб заблагодари, преломи га и даде им говорећи: Ово је тијело моје које се даје за вас; ово чините за мој спомен. А тако и чашу по вечери, говорећи: Ова је чаша Нови завјет у крви мојој, која се за вас излива. Али ево руке издајника мојега са мном на трпези. И Син Човјечији, дакле, иде како је одређено; али тешко човјеку ономе који га издаје! И они се стадоше питати међу собом који би, дакле, од њих био тај који ће то учинити.

А настаде и препирка међу њима који се од њих сматра да је већи. А он им рече: Цареви народа господаре над њима и властодршци њихови називају се добротвори. Али ви немојте тако; него ко је међу вама већи, нека буде као млађи, и старјешина као слуга. Јер ко је већи, који сједи за трпезом или који служи? Није ли онај који сједи за трпезом? А ја сам међу вама као слуга. А ви сте они који сте се одржали са мном у искушењима мојим. Ја вами завјештавам Царство као што Отац мој мени завјешта. Да једете и пијете за мојом трпезом у Царству моме, и да сједите на пријестолима и судите над дванаест племена Израиљевих.

И рече Господ: Симоне, Симоне, ево вас заиска сатана да вас вије ко пшеницу. А ја се молих за тебе да вјера твоја не престане; и ти, када се обратиш, утврди браћу своју. А он му рече: Господе, с тобом сам спреман и у тамницу и у смрт ићи. А он рече: Кажем ти, Петре, неће данас запјевати пијетао док се трипут не одречеш да ме познајеш.

И рече им: Кад вас послах без кесе и торбе и обуће, да ли вам што недостаде? А они рекоше: Ништа. А он им рече: Али сад који има кесу нека је узме, тако и торбу; а који нема нека прода хаљину своју и купи нож. Јер вам кажем да још и ово треба на мени да се изврши што је написано: И уврстише га међу безаконике. Јер што је за мене писано то се завршава. А они рекоше: Господе, ево овдје два ножа. А он им рече: Доста је.

И изишавши, отиде по обичају на гору Маслинску; а за њим отидоше и ученици његови.

И псалам 50.

Молитву: Спаси Боже.. не говоримо.

Почињемо Канон, песма господина Козме;

Ирмоси по двапут, а тропари на 6;

Канон има акростих: Ти Макра пемпти макрон имнон ексадо. **То јест:** У Велики Четвртак дугу песму певам.

Глас 6.

Песма 1.

Ирмос: Сечењем се сече море Црвено, а таласоносећа дубина се изсушује. Она уједно ненаоружанима би проходна, а свенаоружанима гроб. И певаше се богокрасна песма: Славно се прослави, Христос Бог наш.

Свеузрочна и Животодавна, неизмерна Премудрост Божија, сазда себи дом, од пречисте и неискусомужне Матере; јер онај који се обукао у телесни храм, славно се прослави, Христос Бог наш.

Тајноводећи пријатеље своје, истинска Премудрост Божија, припрема душехранећу трпезу, а вернима точи чашу бесмртности. Приступимо побожно и кликнимо: Славно се прослави, Христос Бог наш.

Послушајмо сви верни, несаздану и природну Премудрост Божију, која сазива високом проповеђу; јер виче: Окусите и разумевши да сам ја добар, кликните: Славно се прослави, Христос Бог наш.

После опет, оба хора заједно

Ирмос: Сечењем се сече..

Песма 3.

Ирмос: Будући Господ свега, и Створитељ Бог, Бестрасни, осиромашивши твар са собом сједини, и сам будући Пасха за оне за које намераваше да умре, себе

Велики четвртак: јутрење

предјртвова; једите, говорећи, тело моје, и вером се утврдите.

Твојом, Добри, чашом, искупитељном за свак род људски, ученике твоје напојио си напунивши је весељем; јер сам Себе свештенодејствујеш, говорећи: пијте крв моју, и вером се утврдите.

Безуман човек који је међу вама издајник, предсказао си, Незлобиви, ученицима твојим, неће разумети ово, и тај безуман будући, неће схватити. Ипак у мени останите и вером се утврдите.

И опет

Ирмос: Будући Господ свега..

Сједални, глас 1.

Подобан: Гроб твој..

Ти који си створио језера и изворе и мора, учећи нас најбољем смирењу, убрусом се препасавши, ученицима ноге опра, смиравајући се преобиљем милосрђа, и уздижући нас из понора злобе, једини Човекољубче.

Слава, глас 3.

Подобан: Божанствене вере..

Смиравајући се из човекољубља, опрао си ноге ученицима твојим и упутио си их на пут божански. А Петар не повинујући да се опере, одмах се повиновао божанском наређењу; умиван, Теби се усрдно молио, да нам дарујеш велику милост.

И сада, глас 4.

Подобан: Јавио си се данас..

Једући, Владико, са ученицима твојим, тајанствено си објавио, свесвето твоје заклање, којим смо се избавили од трулежи, ми који поштујемо чесна страдања твоја.

Песма 4.

Ирмос: Провидевши пророк неизрецивост тајне твоје, Христе, преднајави: Поставио си моћну љубав снаге, Очे милосрдни, јер си Јединородног Сина, Добри, као очишћење у свет послао.

Идући на страдање, које је свима који су из Адама источило бестрашће, рекао си Христе, пријатељима твојим: Желео сам да са вама једем ову Пасху; јер ме је Јединороднога, као очишћење, Отац у свет послао.

Причешћујући се чашом, ученицима си говорио, Бесмртни: Нећу више пити од рода лознога, боравећи са вама; јер ме је Јединородног, као очишћење, Отац у свет послао.

Пиће ново надразумно, ја ћу пити у царству моме, Христос говори пријатељима, јер ћу бити с вама као Бог с божовима, рекао си; јер ме је Јединородног, као очишћење, Отац у свет послао.

И опет

Ирмос: Провидевши пророк...

Песма 5.

Ирмос: Везом љубави повезани Апостоли, предавши себе Христу који господари над свима, красне ноге очишћују, проповедајући мир свима.

Премудрост Божија, која држи неодрживу, и горњу у ваздуху воду, и бездане обуздава, и мора укроћава, воду улива у умиваоник, и ноге слугама пере Господар.

Господар који одева небо облацима, показује ученицима пример смирења, препасује се убрусом и савија колена, да слугама ноге опере, Он у чијим је рукама дисање свих бића.

И опет

Ирмос: Везом љубави..

Песма 6.

Ирмос: Најдубљи бездан грехова опколи ме, и не подносећи више буру, Теби Владици вапијем, као Јона; изведи ме из пропasti.

Називате ме, о Ученици, Господом и Учителјем, јер то јесам, говорио си Спасе. Стога подражавајте пример, који сте у мени видели.

Ко не имајући нечистоте, нема потребе да му се оперу ноге; а ви сте чисти, о, Ученици, али не сви; јер рђавим стремљењем један од вас се избезуми.

И опет

Ирмос: Најдубљи бездан..

Кондак, глас 2.

Подобан: Тражећи оно што је горе..

Хлеб примивши у руке издајник, потајно их пружа и прима цену Онога који је рукама својим саздао человека; и непоправив остаје, Јуда роб и варалица.

Икос:

Тајној трпези приступивши сви са страхом, чистим душама хлеб примимо, остајући са Владиком, да видимо како умива ноге ученицима и брише убрусом, и чинимо као што смо видели, покоравајући се једни другима, и један другоме ноге умивајући, јер сам Христос тако заповеди својим ученицима, као што је предрекао, но не послуша Јуда роб и варалица.

Синаксари:

Стихови за свештено умивање:

Бог умива на вечери ученицима ноге;
Чија нога је некада у Едему ступала поподне.

За Тајну Вечеру стихови:

Дупла вечера; јер носи Пасху закона.
И Пасху нову, Кrv, Тело Владике.

За натприродну молитву стихови:

Молитва и ужас; капи крви, Христе, на лицу,
молећи се пред смрт, врага си њима преварио.

За издајство стихови:

Шта требају ножеви? Шта штапови народо-варалице
На онога који је спреман да умре за избављење света?

У свети и Велики Четвртак, како су све дивно устројили божански Оци, примајући један од другога почев од божанских Апостола, из свештених и божанских Еванђеља, предадоше нама четири ствари да празнујемо: Свештено прање (ногу); Тајну Вечеру - предавање страшних тајни; натприродну молитву; и само то издајство; пошто Јеврејска Пасха требаше по Петку да се жртвује. А беше, дакле, прикладно, установљењу следовати и истини, у томе да би се и наша Пасха жртвовала, Христос, Господ наш Исус Христос, унапред као што говоре божански Оци, свршава исту са ученицима у Четвртак увече. Јер то вече и цео Петак, рачуна се код Јевреја за један дан; јер тако они броје ноћ и дан говорећи. Он је и тада завршио Пасху са ученицима по закону (као што неки рекоше), од којих је један и божански

Златоуст. Најпре право стојећи, и опасани, са обућом на ногама, штаповима у рукама, и друго све што закон заповеда, да се не би нашао као законо-преступник. Јер ово је (Пасху) Зеведеј припремио; јер он је носио воду у крчагу, као што говори Велики Атанасије, иако су други друкчије о томе рекли. Затим, пак, показујући ученицима оно што је савршено, предаје нама тајну Пасхе у Горници, кад је већ ноћ наступила. Јер када би вече, говоре, седе за вечеру са дванаесторицом. Погледај де, да ово не беше законска Пасха, јер вечера и седење, и хлеб, и вода; а тамо у законској пасхи све је печено огњем, и опресноци тј. бесквасни хлебови. А пре но што ће почети да вечерају (јер ово говори божански Златоуст), устаје од вечере, скида горњу хаљину, и воду улива у умиваоник, све сам радећи, уједно, дакле, и Јуду посрамљиваше, а уједно и друге ученике подсећајући, да не траже старешинство; као што и по умивању ногу учи, говорећи: Који хоће да буде први, нека буде последњи од свих, самога себе поставивши за углед. А изгледа, да је Христос пре свих Јуду умио, који је бестидно сео на прво место, а на крају Петру приступа. А овај беше ватренији од свих, не допушта Учителју, и опет брзо уступа. Умивши, дакле, ноге њихове, и преславну висину показавши смирењем, узевши опет ризу и седнувши, учи их да љубе један другога, и да не траже старешинство. А док су они јели, и о издаји почиње да говори. А док се ученици смућиваху због речи, Исус говори само Јовану тајно: коме ја умочивши хлеб дам, то је тај који ће ме издати. Јер да је Петар чуо ову реч, како беше ватренији од других, Јуду би убио. И опет: који умочи руку са мном у солило, што се обоје и десило. Такође, поћутавши мало, узев хлеб, говори: примите, једите; а исто тако и чашу: пијте од ње сви,

рекавши, јер је ово крв моја Новога Завета, ово чините у мој спомен, ипак и сам ово творећи, јеђаше и пијаше с њима. А погледај, да хлеб назива телом својим, а не бесквасне хлебове. Нека се постиде, дакле, они који на жрту бесквасне хлебове приносе. А по хлебу уђе у Јуду Сатана, који га је и раније кушао, а сада се потпуно у њега уселио. И изишавши, говори, предложи договор архијерејима, да им Га преда за тридесет сребрника. А ученици по вечери изађоше на гору Маслинску, у неко поље, које се зваше Гетсиманија. Пошто им много говораше, рече им Исус: сви ћете се ви саблазнити о мене ову ноћ. А Петар рече: ако и сви, ја се нећу Тебе одрећи, а беше касно, тојест дубока ноћ! А Исус рече: пре него што петао двапут запева, три пута ћеш ме се одрећи, као што је и било. А када Петра беше ухватио безграницан страх, показујући Богу немоћ природе, и уједно пошто њему уручи васељену, да од своје природе немоћ схвативши, милостив буде према онима који греше; јер трикратно Петрово одрчење, представљаше Богу грех свих људи. Најпре, заповест коју погази Адам; друго, гажење писаног закона; и треће, само оваплоћење Речи; које на крају Спас трикратним покајањем исцели; јер га трипут упита: Петре, љубиш ли ме? А после свега овога говори ученицима, показујући по човечански, како је за све страшна смрт: Жалосна је душа моја до смрти. И удаљивши се колико се може каменом бацити, помоли се трикратно рекавши: Оче мој, ако ме не може чаша ова мимоићи, да је не пијем, нека буде воља твоја. И опет: Оче, ако је могуће да ме мимоиђе чаша ова, уједно дакле, говорећи ово као човек, и ђавола је мудро упецао, да помисливши како је и то обичан човек, када се веома боји, па да ради смрти крсне не пресече тајну искуплења. Вративши се и нашавши ученике да су поспали,

обраћа се Петру, овако говорећи. Зар не могосте ни један час пробдети са мном? То јест, ти који си рекао да ћеш се и до смрти трудити, овако спаваш са осталима. И прешавши с ону страну потока Кедронског, где беше врт, уђе у њега са ученицима својим. А имађаше обичај да често тамо одлази. Зато и Јуда знађаше оно место, који и узевши неке од војника, и у пратњи народа, дође на Исуса, давши им и знак целива. А ово рече, јер је много пута бивши хватан, непознат пролазио посред њих; као што и овде сам Христос излази пред њих говорећи: Кога тражите? А они још га не познавајући, не што би ноћ сметала, јер су биле буктиње, говори се, и свеће упаљене, од страха узмакоше, и опет пришавши им сам питаše их. А Јуди који је склопио договор, Христос говори: пријатељу, због чега си овде, то јест, зашто си дошао Јудо, време је. И опет говори: Као на разбојника сте изашли са оружјем и батинама да ме ухватите. А дошли су ноћу, да се не би створила нека гужва од народа. Тада ватрени Петар извукавши нож, јер од увече беху за ово припремљени, ударивши првосвештеничког слугу Малху, одсече му десно уво. А Исус знађаше, да ће првосвештеници рећи: није добро слушао и учио Закону; забрани, дакле, Христос Петру, јер није добро да послушник духовнога мужа, употребљава нож, и Малхово ухо исцелује. А они, дакле, ухвативши Исуса, свезана доведоše у двор првосвештеника Ане, који беше таст Кајафи, јер тамо беху сабрани сви фарисеји и књижевници који сведочаху против Христа. Овде и због обраћања слушкиње Петру, бива његово одрчење, и кад прође поноћ, петао запева трећи пут; а он, сетивши се, заплака горко. А када наста, јутро, од Ане ка првосвештенику Кајафи, одводе Христа, где је примио и пљување, и где су лажни сведоци били позвани. И кад освоји

дан, Кајафа га шаље Пилату. А кад га доведоше, говори Јеванђелист, не уђоше у претор, да се не би оскврнили, него да би могли јести Пасху. Сабирају се, дакле, свакако као безаконо збориште, првосвештеници и фарисеји јер учинивши то, одложише Пасху, као што говори божански Златоуст; јер у ону ноћ требали су да једу, но ради Христовог убиства, одложили су. А како су тада требали да је једу, показао је Христос, једући је увече, пре ноћи, такође тајно научивши савршено; или како је по закону требало, као што је било речено, и истина да буде. Јер Јован говори пре празника Пасхе. Због свега овога што се збило у Четвртак, и ноћ његову тадашњу и ми празнујемо, чинећи са страхом сећање на она страшна и неизрецива дела и догађаје. Неизрецивим твојим милосрђем Христе Боже наш, помилуј нас, амин.

Песма 7.

Ирмос: Младићи у Вавилону не уплашише се пећног пламена, но бачени усрд пламена, орошавани певаху: Благословен си Господе, Боже отаца наших.

Климајући главом Јуда, планирајући зла отиде, тражећи погодно време да преда Судију на осуду, Њега који је Господ свих, и Бог отаца наших.

Вама пријатељима Христос говораше: један ће ме издати, а они весеље заборавивши, тугом и страхом бише испуњени, говорећи: Ко је тај? Кажи нам, Боже отаца наших.

Онај који са мном са дрскошћу стави руку своју у солило, њему би било боље да никада није прошао врата живота. Њега, пак, који беше издајник, показиваше Бог отаца наших.

И опет

Ирмос: Младићи у Вавилону..

Песма 8.

Ирмос: За законе отачке блажени Младићи у Вавилону раније беху у опасностима, попљуваше цареву безумну наредбу, и захваћени огњем који их не прогута, Сведржитељу певаху достојну песму: Господа појте дела, и величајте у све векове.

Сагозбеници Логосу блажени Апостоли, у Сиону истрајавши, иђаху за Пастиром као јагањци, и сједињени са Христом од Кога се не одвојише, храњени божанском речју, благодарно говораху: Господа појте дела, и величајте у све векове.

Закон пријатељства злоимени Искариот, намерно заборавив, ноге које му опра, припреми на издају. И твој једући хлеб, божанско тело, подиже пету на Те, Христе, и не научи кликтати: Господа појте дела, и величајте у све векове.

Примаше Тело које разрешава грех Несавесни, и божанску Кrv изливану за свет, но не стидећи се пијаше ону коју продаваше за цену, а зло не одбаци, и кликтати не научи: Господа благословите дела, и величајте у све векове.

Затим:

Хвалимо, благосиљамо..

И опет

Ирмос: За законе отачке..

Песма 9.

Ирмос: Гостопримства Владичиног, и бесмртне трпезе у

Велики четвртак: јутрење

Горници, ходите верни, узвишеним мислима, да се насладимо, научивши се преузвишеном знању од Логоса, којег величамо.

Идите, рече Логос ученицима, припремите Пасху на горњем месту, где се ум утврђује, овима које тајноводствујем бесквасном речју истине, а постојаност благодати величајте.

Отац пре векова рађа мене Творачку Премудрост, - почетак путева ствара ме на дела која се сада мистички свршавају. Јер Логос, будући нестворен природом, присвајам гласове онога, којег сада узех.

Као што сам човек суштином а не маштањем, тако је Бог, начином узајамне размене, природа која је сједињена са Мном. Зато Ме познајте Једнога Христа, који очувава оне природе из којих сам, у којима сам, и које јесу ја сам.

И опет

Ирмос: Гостопримства Владичиног..

Ексапостилар, трипут:

Ложницу твоју видим, Спасе мој, украшену, и одећу немам да бих ушао у исту. Просветли хаљину душе моје, Светло-давче, и спаси ме.

На хвалитне, постављамо стиха 4; Певамо стихире самогласно

Глас 2.

Сабира се дакле, веће Јудејско, да би Саздатеља и Творца свега, предало Пилату. О безаконика, о неверника! Јер Оног који долази да суди живима и мртвима, на суд спремају; Онога који исцелује страсти, за страдање припремају. Господе дуготрпљиви, велика је милост твоја, слава Теби.

Јуда безакони, Господе, који на вечери умочи руку у солило с Тобом, пружи безаконо руке, да прими сребренике; и онај који је миру срачунао цену, не устраши се да прода Тебе непроцењивог. Онај који пружа ноге да се умију, Владику целива лукаво, да би Га предао безаконицима. А отпавши од Апостолског чина, и бацивши тридесет сребрника, не виде твоје тридневно Васкрсење, којим помилуј нас.

Јуда издајник лукав будући, лукавим целивом предаде Спаса Господа, и Владику свих, као роба продаде безаконицима. Као овца на заклање, тако иђаше Јагње Божије, Син Очев, једини Многомилостиви.

Јуда роб и лукавац, ученик и подмуклица, пријатељ и ђаво, из дела се показао. Јер следоваше Учитељу, и сам смисли издају, говорећи у себи: Издаћу овога, и добићу сакупљене новце. А тражаше и миро да се прода, и Исуса на превару да ухвате. Даде целив, издаде Христа. И као овца на заклање, тако иђаше једини Милосрдни и Човекољубац.

Слава и сада, глас исти.

Јагње, којега проповеда Исаја, иде вольно на заклање, и плећа даје на ране, образе на шамаре, а лице не окрену од срамоте пљувања; и на срамну смрт се осуђује. Безгрешни све ово вольно прихвата, да би свима даровао из мртвих вакрсење.

На стиховње, стихире самогласне;

Глас 8.

Данас се против Христа сабра лукаво веће, и против Њега сујетно се саветоваху, да предаду Пилату на смрт Невино га. Данас због новца Јуда сам себи вешала ставља, и лишава се оба живота, привременог и божанског. Данас Кајафа нехотећи пророкује: Боље је, говорећи, да један умре

за народ! Јер је дошао да пострада за грехе наше, да нас ослободи, од ропства непријатељу, као Добар и Човекољубац.

Стих: Онај који једе хлебове моје, подиже на мене пету.

Данас Јуда скрива лице сиромахољубља, и открива лик лакомства; не брине више за сиромахе; не продаје више миро оне грешнице, него Миро небеско, и од њега присваја сребренике. Трчи ка Јудејцима, говори безаконицима: Шта ћете ми дати, и ја ћу вам Га предати? О, сребрљубља издајникова! - уносну прави трговину; за вољу оних који купују, око продаваног трговину прави; не цењка се строго о цени, већ као роба одбеглог продаје; јер је обичај крадљиваца да подцењују скupo. Сада је ученик бацио светиње псима, јер беснило сребрљубља, разбесни га на свога Господара. Од његовог искуства бежимо, кличући: дуготрпеливи Господе, слава Теби.

Стих: Излажаше напоље, и говораше у себи.

Твој карактер препун је преваре, безакони Јудо, јер болујући сребрљубљем, стекао си човекомржњу. Јер ако си волео богатство, зашто си пришао Ономе који учи о сиромаштву? А ако си Га и волео, зашто си прдавао Непроцењивог, издавши га на прљаво убиство? Ужасни се сунце, застењи земљо, и затресавши се завапи: Незлобиви Господе, слава Теби.

Стих: Реч безакону изнесоше против Мене.

Да нико, о верници, непосвећен у вечеру Владичину, да нико уопште као Јуда преварно не приступи трпези. Јер он примивши комад хлеба, од Хлеба се одвоји; по изгледу будући ученик, а у ствари постаде убица, са Јудејцима се, дакле, весељаше, а са апостолима борављаше; mrзећи целиваше, а целивајући прдаваше Онога који нас је искупио од клетве, Бога и Спаса душа наших.

Слава, глас исти: Твој карактер препун је преваре..

И сада, глас 5.

Тајноводећи, Господе, твоје ученике, учио си говорећи: О пријатељи, гледајте, да никакав страх вас не одвоји од Мене, јер ако и страдам, но за свет. Не саблажњујте се, дакле, о Мене, јер не дођох да ми служе, него да служим и душу своју положим у откуп за свет. Зато, ако сте ви пријатељи моји, на мене се угледајте: Који хоће да је први, последњи нека буде; господар као слуга. Останите у мени, да грозд донесете; јер ја сам чокот живота.

**Спајамо и час Први, на којем говоримо
Тропар пророштва, глас 3.**

Господе, Ти си шамаран за род људски, и ниси се прогњевио, ослободи од трулежи живот наш, и спаси нас.

Слава и сада, исто.

Прокимен, глас 1. Нека познају незнабоши, да је Теби име Господ.

Стих: Боже, ко ће теби бити сличан?

Читање из пророштава Јеремије

(Глава 11,18-23 и гл. 12,1-5; 9-11 и 14-15)

Господ ми објави, те знам; ти ми показа дјела њихова. А ја бијах као јагње и теле које се води на клање, јер не знадијах да се договарају на ме: оборимо дрво с родом његовијем, и истребимо га из земље живијех, да му се име не спомиње више. Али, Господе над војскама, судијо праведни, који испитујеш бубреже и срце, дај да видим освету твоју на њима, јер теби казах парбу своју. Зато овако

вели Господ за Анатоћане, који траже душу твоју говорећи: не пророкуј у име Господње, да не погинеш од наших руку; зато овако вели Господ над војскама; ево, ја ћу их походити; младићи ће њихови изгинути од мача, синови њихови и кћери њихове изгинуће од глади. И неће бити од њих остатка; јер ћу пустити зло на Анатоћане кад их походим. Праведан си, Господе, ако бих се правдао с тобом; али ћу проговорити о судовима твојим. Зашто је пут безбожнички срећан? Зашто живе у миру сви који чине невјеру? Ти их посади, и они се укоријенише, расту и род рађају; ти си им близу уста али далеко од бubreга. Али, Господе, ти ме познајеш, разгледаш ме и окушао си срце моје како је према теби; одвуци их као овце на клање, и приправи их за дан кад ће се убити. Докле ће тужити земља, и трава свега поља сахнути са злоће онијех који живе у њој? неста све стоке и птица, јер говоре: не види краја нашега. Кад си трчао с пјешцима па те уморише, како ћеш се утркивати с коњима? и кад ти је тако у земљи мирној, у коју се уздаш, шта ћеш чинити кад устане Јордан? Нашљедство моје поста ми птица грабљива; птице, слетите се на њу, скупите се сви звјерови пољски, ходите да једете. Пастири многи поквариће мој виноград, потлачиће дио мој, мили дио мој обратиће у голу пустош. Обратиће га у пустош, опустошен плакаће преда мном; сва ће та земља опустјети, јер нико не узима на ум. Овако говори Господ за све зле сусједе моје, који дирају нашљедство што дадох народу својему Израиљу; ево, ја ћу их почупати из земље њихове, и дом Јудин ишчупаћу испред њих. А кад их ишчупам, опет ћу се смиловати на њих, и довешћу опет свакога њих на нашљедство његово и свакога у земљу његову.

Прокимен, глас 8:

Помолите се и узвратите Господу Богу нашем.

Стих: Познат је у Јудеји Бог, велико је у Израилу име Његово.

Треба знати, да литије за усопше у притвору не бива до недеље Томине.

Остали часови читају се трипсалмно, просто.

120. ВЕЛИКИ ЧЕТВРТАК

На вечерњу

По дану, клепа се у 8. час (тј. у 14 часова), и када Архијереј или свештеник благослови, почињемо вечерњу: Ходите поклонимо се.. и почетни псалам. Свештеник говори јектенију.

Одмах: Господи воззвах..

Глас 2.

Узимамо стихова 10;

А свештеник, променивши свештеничку одежду, излази и кади па када се врати, врши проскомидију. Певамо стихире самогласне дана, понављајући их.

Глас 2.

Сабира се дакле, веће Јудејско, да би Саздатеља и Творца свега, предало Пилату. О безаконика, о неверника! Јер Оног који долази да суди живима и мртвима, на суд спремају; Онога који исцелује страсти, за страдање припремају. Господе дуготрпеливи, велика је милост твоја, слава Теби.

Јуда безакони, Господе, који на вечери умочи руку у солило са Тобом, пружи безаконо руке, да прими сребренike; и онај који је миру срачунао цену, не устраши се да прода Тебе непроцењивог. Онај који пружа ноге да се умију, Владику целива лукаво, да би Га предао безаконицима. А

отпавши од Апостолског чина, и бацивши тридесет сребреника, не виде твоје тридневно Вајксење, којим помилуј нас.

Јуда издајник лукав будући, лукавим целивом предаде Спаса Господа, и Владику свих, као роба продаде безаконицима. Као овца на заклање, тако иђаше Јагње Божије, Син Очев, једини Многомилостиви.

Јуда роб и лукавац, ученик и подмуклица, пријатељ и ђаво, из дела се показао. Јер следоваше Учитељу, и сам сmisли издају, говорећи у себи: Издаћу овога, и добићу сакупљене новце. А тражаше и миро да се прода, и Исуса на превару да ухвате. Даде целив, издаде Христа. И као овца на заклање, тако иђаше једини Милосрдни и Човекољубац.

Јагње, којега проповеда Исаја, иде вольно на заклање, и плећа даје на ране, образе на шамаре, а лице не окрену од срамоте пљувања; и на срамну смрт се осуђује. Безгрешни све ово вольно прихвата, да би свима даровао из мртвих вакрење.

Слава и сада,

Глас 6.

Пород аспидин заиста је Јуда, од оних који једоше ману у пустињи, и роптаху на Хранитеља; јер још док беше храна у устима њиховим, клеветаху Бога неблагодарници. И овај злочестиви, небески хлеб у устима носећи, издајство Спаситеља изврши. О, душе ненасите, и дрскости нечовечне! Хранитеља продаје, и Владику којега целива, предаваше на смрт. Заиста је безаконик син оних, и с њима погибао наследи. Но избави, Господе, душе наше од такве нечовечности, Једини у дуготрпењу несравњиви.

Вход са Еванђељем.

Светлости тиха...

Прокимен, глас 1: Отми ме Господе од человека лукавог,
од мужа неправедног избави ме.

Стих: Који смишљају неправду у срцу сав дан.

Читање из књиге Изласка (Глава 19,10-19)

Рече Господ Мојсију: иди к народу, и освештај их данас и сјутра, и нека опера хаљине своје; и нека буду готови за трећи дан, јер ће у трећи дан сићи Господ на гору Синајску пред свијем народом. А поставићеш народу међу унаоколо, и рећи ћеш: чувајте се да не ступите на гору и да се не дотакнете kraja њезина; што се год дотакне горе, погинуће; тога да се нико не дотакне руком, него камењем да се заспе или да се устријели, било живинче или човјек, да не остане у животу. Кад рог затруби отежући онда нека пођу на гору. И Мојсије сиђе с горе к народу; и освешта народ, и оправше хаљине своје. И рече народу: будите готови за трећи дан, и не лијежите са женама. А трећи дан кад би ујутру, громови загрмјеше и муње засијеваше, и поста густ облак на гори, и затруби труба веома јако, да задрхта сав народ који бијаше у околу. Тада Мојсије изведе народ из окола пред Бога, и стадоше испод горе. А гора се Синајска сва димљаше, јер сиђе на њу Господ у огњу; и дим се из ње подизаше као дим из пећи, и сва се гора тресијаше веома. И труба све јаче трубљаше, и Мојсије говораше а Бог му одговараше гласом.

Прокимен, глас 7:

Отми ме од непријатеља мојих Боже, и избави ме од оних који устају против мене.

Стих: Избави ме од оних који чине безакоње.

Читање из књиге о Јову (Глава 38,1-21 и 42,1-5)

Тада одговори Господ Јову из вихора и рече: Ко је то што замрачује савјет ријечима неразумно? Опаши се сада као човјек; ја ћу те питати, а ти ми казуј. Гдје си ти био кад ја оснивах земљу? кажи, ако си разуман. Ко јој је одредио мјере? знаш ли? или ко је растегао уже преко ње? На чем су подножја њезина углављена? или ко јој је метнуо камен угаони? Кад пјеваху заједно звијезде јутарње и сви синови Божији кликоваху. Или ко је затворио море вратима кад као из утробе изиде? Кад га одјенух облаком и пових тамом? Кад поставих за њу уредбу своју и метнух му пријеворнице и врата; И рекох: довде ћеш долазити, а даље нећеш, и ту ће се устављати поносити валови твоји. Јеси ли свога вијека заповједио јутру, показао зори мјесто њезино, да се ухвати земљи за крајеве, и да се растјерају с ње безбожници, да се она промијени као блато печатно, а они да стоје као хаљина, да се одузме безбожницима свјетлост њихова и рука подигнута да се сломи? Јеси ли долазио до дубина морских? и по дну пропасти јеси ли ходио? Јесу ли ти се отворила врата смртна, и врата сјена смртнога јеси ли видио? Јеси ли сагледао ширину земаљску? кажи, ако знаш све то. Које је пут к стану свјетlostи и где је мјесто тами, да би је узео и одвео до међе њезине, и знао стазе к дому њезину? Знаш ти; јер си се онда родио, и број је дана твојих велик. Тада Јов одговори Господу и рече: Знам да све можеш, и да се не може смести што наумиш. Ко је то што замрачује савјетне разумно? Зато кажем да нијесам разумијевао: чудесно је то за ме, те не могу знати. Слушај кад узговорим, и кад запитам, кажи ми. Ушима слушах о теби, а сада те око моје види.

Читање из пророштава Исаије (Глава 50,4-11)

Господ Господ даде ми језик учен да умијем проговорити згодну ријеч умornом; буди свако јутро, буди ми уши, да слушам као ученици. Господ Господ отвори ми уши, и ја се не противих, не отступих натраг. Леђа своја подметах онима који ме бијаху и образе своје онима који ме чупају; не заклоних лица својега од руга ни од запљувања. Јер ми Господ Господ помаже, зато се не осрамотих, зато ставих чело своје као кремен, и знам, да се нећу постидјети. Близу је онај који ме правда; ко ће се прети са мном? станимо заједно; ко је супарник мој? нека приступи к мени. Гле, Господ Господ помагаће ми: ко ће ме осудити? Гле, сви ће они као хаљина оветшати, мольац ће их изјести. Ко се међу вама боји Господа и слуша глас слуге његова? Ко ходи по мраку и нема видјела, нека се узда у име Господње и нека се ослања на Бога својега. Гле, сви који ложите огањ и опасујете се искрама, идите у свјетлости огња својега и у искрама које распалисте. То вам је из моје руке, у мукама ћете лежати.

Затим, мала јектенија. Трисвето.

Прокимен апостола, глас 7.

Кнезови народни сабраше се скупа против Господа и Христа његова.

Стих: Зашто се горопаде незнабощи, и народи смишљају ништавности?

Апостол: Прва Коринћанима, зачало 149. (Глава 11,23-32)

Браћо, ја примих од Господа што вам и предадох, да Господ Исус оне ноћи кад бјеше предан, узе хљеб. И захваливши преломи и рече: Узмите, једите, ово је тијело моје, које се за вас ломи; ово чините у мој спомен. Исто тако и чашу, по вечери, говорећи: Ова је чаша Нови Завјет у мојој крви; ово чините, кад год пијете, у мој спомен. Јер кад год једете овај хљеб и чашу ову пијете, смрт Господњу објављујете, докле не дође. Тако који једе овај хљеб или пије чашу Господњу недостојно, биће крив тијелу и крви Господњој. Али човјек нека испитује себе, и тако од хљеба нека једе и од чаше нека пије. Јер који недостојно једе и пије, суд себи једе и пије, не разликујући тијела Господњега. Зато су међу вама многи слаби и болесни, и доста их умире. Јер да смо сами себе испитивали, не бисмо били осуђени. А кад нам суди Господ, кара нас, да не будемо осуђени са свијетом.

Алилуја, глас 6. Блажен је онај који разуме сиромаха и убогога, у страшни дан избавиће га Господ.

Стих: Непријатељи моји рекоше зло за мене: кад ће умрети и нестати имена његовог.

Стих: Који једе хлеб мој, умножи замке за мене.

Еванђеље од Матеја, зачало 107. (Глава: 26,1-20; Јн. 133-17; Мт. 26,21-39; Лк. 22,43-45; Мт.26,40-27,2.)

Рече Господ својим ученицима: Знате да ће за два дана бити Пасха, и Син Човјечији биће предан да се разапне. Тада се скupише првосвештеници и књижевници и старјешине народа у двор првосвештеника по имену Кајафа; И савјетоваше се како би Исуса на пријевару ухватили и убили. И говораху: Али не о празнику, да се не би народ побунио.

А кад Исус бјеше у Витанији у кући Симона губавога, приступи му жена са алавастровом посудом мириса скupoцјенога, и изли на главу његову када сјеђаше за трпезом. А кад ово видјеше ученици његови, негодоваše говорећи: Чему ова штета? Јер се могаше овај мирис продати скупо и дати сиромасима. А разумјевши Исус рече им: Што ометате жену? Она учини добро дјело на мени. Јер сиромахе имате свагда са собом, а мене немате свагда. А она изливши мирис овај на тијело моје, учини то за мој погреб. Заиста вам кажем: Где се год успроповиједа ово Еванђеље по свему свијету, казаће се за спомен њен и ово што она учини. Тада један од Дванаесторице, по имениу Јуда Искариотски, отиде првосвештеницима. И рече: Шта ћете ми дати и ја ћу вам га издати? А они му положише тридесет сребрника. И од тада тражаше згодно вријеме да га изда.

А у први дан бесквасних хљебова, приступише ученици Исусу говорећи му: Где хоћеш да ти уговоримо да једеш Пасху? А он рече: Идите у град томе и томе, и кажите му: Учитељ каже: Вријеме је моје близу, код тебе ћу да учиним Пасху са ученицима својим. И ученици учинише како им заповједи Исус, и уговорише Пасху. А кад би увече, сједе за трпезу са Дванаесторицом ученика. Знајући Исус да му је Отац све дао у руке, и да од Бога изиђе, и Богу иде, устаде од вечере и скиде горње хаљине, па узе убрус и опаса се њиме; Потом усу воду у умиваоник, и поче прати ноге ученицима и отирати убрусом којим бјеше опасан.

Онда дође Симону Петру, а овај му рече: Господе, зар ти моје ноге да опереш? Одговори Исус и рече му: Што ја чиним, ти сад не знаш, али ћеш послије разумјети. Рече му Петар: Никада ти нећеш оправити моје ноге. Исус му одговори: Ако те не оперем, немаш удјела са мном. Рече му Симон

Петар: Господе, не само ноге моје, него и руке и главу. Рече му Исус: Окупани нема потребе шта да пере осим ногу, јер је сав чист; и ви сте чисти, али не сви. Јер знађаше издајника својега, зато рече: Нисте сви чисти. А кад им опра ноге, узе хаљине своје па опет сједе за трпезу и рече им: Знате ли шта сам вам учинио? Ви ме зовете Учитељем и Господом; и право велите, јер јесам. Кад вам, дакле, опрах ноге, ја Господ и Учитељ, и ви сте дужни једни другима прати ноге. Јер сам вам дао примјер да, као што ја учиних вама, и ви чините. Заиста, заиста вам кажем: Није слуга већи од господара својега, нити је посланик већи од онога који га је послao. Кад ово знате, блажени сте ако то творите. И док јеђаху рече им: Заиста вам кажем: један од вас издаће ме. И ожалостивши се веома, поче му сваки од њих говорити: Да нисам ја, Господе? А он одговарајући рече: Који умочи са мном руку у здјелу тај ће ме издати. Син Човјечији, дакле, иде као што је писано за њега; али тешко ономе човјеку који изда Сина Човјечијег; боље би му било да се није родио тај човјек. А Јуда, издајник његов, одговарајући рече: Да нисам ја, Учитељу? Рече му: Ти каза!

И кад јеђаху, узе Исус хљеб и благословивши преломи га, и даваше ученицима, и рече: Узмите, једите; ово је тијело моје. И узе чашу и заблагодаривши даде им говорећи: Пијте из ње сви; јер ово је крв моја Новога завјета која се пролијева за многе ради отпуштења гријехова. Кажем вам пак да од сада нећу пити овога рода виноградскога до оног дана када ћу пити с вами новога у Царству Оца мојега. И отпојавши хвалу, изиђоше на гору Маслинску.

Тада им рече Исус: Сви ћете се ви саблазнити о мене ову ноћ; јер у Писму стоји: Ударићу пастира, и овце стада разбећи ће се. А по васкрсењу своме отићи ћу пред вама у

Галилеју. А Петар одговоривши рече му: Ако се и сви саблазне о тебе, ја се нећу никад саблазнити. Рече му Исус: Заиста ти кажем: Ноћас, прије него пијетао запјева, три пута ћеш ме се одрећи. Рече му Петар: Нећу те се одрећи макар морао и умријети с тобом! Тако рекоше и сви ученици. Тада Исус дође са њима у мјесто које се зове Гетсиманија, и рече ученицима: Сједите ту док ја одем тамо да се помолим Богу. И узевши Петра и оба сина Зеведејева поче се жалостити и туговати. Тада им рече Исус: Жалосна је душа моја до смрти; останите овдје и бдите са мном. И отишавши мало, паде на лице своје молећи се и говорећи: Оче мој, ако је могуће, нека ме мимоиђе чаша ова; али опет не како ја хоћу, него како ти! А јави му се анђео с неба кријепећи га. И будући у самртој борби, мольаше се усрдније; а зној његов бијаше као капље крви које капљу на земљу. И уставши од молитве дође ученицима, и нађе их да спавају од жалости. И дошавши ученицима нађе их где спавају, и рече Петру: Зар не могосте један час пробдјети са мном? Бдите и молите се да не паднете у напаст; јер је дух срчан, али је тијело слабо. Опет и други пут отиде и помоли се говорећи: Оče мој, ако не може да ме мимоиђе ова чаша да је не пијем, нека буде волја твоја. И дошавши нађе их опет где спавају; јер им бијаху очи отежале. И оставивши их отиде опет те се трећи пут помоли говорећи оне исте речи. Тада дође ученицима својим и рече им: Још спавате и почивате! Ево се приближио час, и Син Човјечији предаје се у руке грјешника. Устаните, хајдемо! Ево, приближио се издајник мој.

И док он још тако говораше, гле, Јуда, један од Дванаесторице, дође, и са њим људи много с ножевима и с кољем од првосвештеника и старјешина народних. А издајник његов даде им знак говорећи: Кога ја цјеливам, онај

је; држите њега. И одмах приступивши Исусу рече: Здраво, Учитељу! И цјелива га. А Исус му рече: Пријатељу, на то ли си дошао? Тада приступивши ставише руке на Исуса и ухватише га. И гле, један од оних што бијаху са Исусом машивши се руком извади нож свој те удари слугу првосвештеникова, и одреза му ухо. Тада му рече Исус: Врати нож свој на мјесто његово; јер сви који се маше за нож, од ножа ће погинути. Или мислиш да не могу умолити сад Оца свога да ми пошаље више од дванаест легиона анђела? Како би се, дакле, испунила Писма да овако треба да буде? У тај час рече Исус људима: Као на разбојника изишли сте с ножевима и с кольем да ме ухватите, а сваки дан сам код вас сједио учећи у храму, и не ухватисте ме. А ово је све било да се испуне Писма пророчка. Тада га сви ученици оставише и побјегоше.

А они што ухватише Исуса одведоше га првосвештенику Кајафи, где се књижевници и старјешине сабраше. А Петар иђаше за њим издалека до дворишта првосвештеникова и ушавши унутра сједе са слугама да види свршетак. А првосвештеници и старјешине и сав Синедрион тражаху лажна свједочанства против Исуса да би га убили, и не нађоше; и премда многи лажни свједоци долазише, не нађоше. Најпослије дођоше два лажна свједока. И рекоше: Он је казао: Ја могу развалити храм Божији и за три дана саградити га. И уставши првосвештеник рече му: Зар ништа не одговараш што ови против тебе свједоче? А Исус ћуташе. И првосвештеник одговарајући рече му: Заклињем те живим Богом да нам кажеш јеси ли ти Христос, Син Божији? Рече му Исус: Ти каза. Али ја вам кажем: од сада ћете видјети Сина Човјечијега где сједи с десне стране Силе и долази на облацима небеским. Тада првосвештеник раздрије хаљине

своје говорећи: Хули на Бога! Шта нам више требају свједоци? Ево сада чусте хулу његову. Шта мислите? А они одговарајући рекоше: Заслужио је смрт. Тада му попљуваше лице и удараху га, а други га бијаху по образима говорећи: Прореци нам, Христе, ко те удари? А Петар сјеђаше напољу у дворишту, и приступи му једна слушкиња говорећи: И ти си био са Исусом Галилејцем. А он се одрече пред свима говорећи: Не знам шта говориш. И кад изиђе к вратима угледа га друга, и рече онима што бијаху ондје: И овај бјеше са Исусом Назарећанином. И опет се одрече са заклетвом: Не знам тога човјека. А мало потом приступише они што стајаху и рекоше Петру: Ваистину и ти си од њих; јер те и говор твој издаје. Тада се поче преклињати и клети да не зна тога човјека. И одмах запјева пијетао. И опомену се Петар ријечи Исусове што му је рекао: Док пијетао не запјева, три пута ћеш ме се одрећи. И изишавши напоље плакаше горко.

А кад би јутро, учинише вијеће сви првосвештеници и старјешине народа против Исуса да га погубе. И свезавши га одведоше, и предаше га Понтију Пилату, намјеснику.

Даље по реду Литургија Василија Великога.

Уместо херувимске песме, и причастна, и Да испољјатсја (тј. Да се испуне..) певамо овај

Тропар (трипут)

Глас 6.

Прими ме данас, Сине Божији, за причасника Тајне Вечере твоје, јер нећу казати тајну непријатељима твојим, нити ћу Ти дати целив као Јуда, већ као разбојник исповедам Те: Помени ме, Господе, у царству твоме.

То исто се пева и за Причастен, и уместо: Да се испуне уста наша.. Певамо то много пута, док се братија причешћује Божанским Тајнама.

А по заамвоној молитви, бива умивање, и његов чин, као што предвиђа Устав.

Потом се даје нафора (антидор) и отпуст.

На трпези јело уз вино и јелеј.

**У исти тај Велики Четвртак,
Мало Повечерје служимо и на њему певамо
Трипеснец.**

Дело господина Андреја Критског.

Глас 8.

Песма 5.

Ирмос: Мрак душе моје разагнај светлодавче Христе Боже, изагнавши изворну таму понора, и даруј ми светлост заповести твојих, Речи, да ранећи славим Тебе.

Припреми се вечера, и уговори се Теби Пасха, Христе, као што си рекао. Но Јуда смишљаше издају Тебе, и бивши с Тобом непроцењивим, слагаше се са среброльубљем.

Устаје од вечере, и опасује се драговољно убрусом по бедрима, и сагиње се Петру, који говори: Никада ноге моје нећеш оправити, Творче мој, но ипак их опери.

Узвеши хлеб у руке, на издају спреман Јуда, лажљиви ученик, пружаше ноге, које си Сам оправао, и убрусом отро, којима и изврши издају Тебе.

Целивом лажљивим Јуда тада уста Теби приношаше,

којима тело твоје, Речи, недостојно квашаше, говорећи Теби: здраво Учитељу, целоватељ и издајник, роб и лажљивац.

Док Петар посматраше шта се тада догађа, бивши обузет ужасом, од слушкиње би изобличен рђавим питањем, јер се одрече Тебе Господа, не само као што си рекао, но и као што си знао, Ти који све знаш.

Создатељ прима шамаре, и твар је поражена понижењем Његовим, трском бива бијен драговољно, коме се вишње силе клањају; Судија бива попљуван, а темељи земље се колебају.

Слава: Трњем се крунише Бог, који је сву земљу цвећем украсио, и ране прима, и увреду подноси дуготрпљиво, и носи багреницу срамоте, и све трпи иако Бог, и страда телом својим.

И сада: Нека кличе Јован, казујући божанским учењем оваплоћење твоје: Реч непроменљиво постаде тело из Ђеве, и остаде природом Бог као што је и био, не отступивши од његовог отачког наручја.

Песма 8.

Ирмос: Који покриваш водама врхове своје, који си песак поставио за границу мору, и све обдржаваш: Тебе пева сунце, Тебе слави Месец, Теби песму приноси сва твар, као Творцу свега у векове.

Исусе, који си небо обукао облацима, и царујеш на престолу славе са нетрљеним Оцем, Ти узевши убрус, њиме си се запрегао да би умио ноге земљанима, сав си огањ, Логосе, ако си се и оваплотио.

Пошто је све умио, севши Исус, говори к својим ученицима: сви знате, шта сам сада учинио. Јер вам свима дадох пример смирења, да онај који хоће да буде први, драговољно буде последњи од свих.

То исто се пева и за Причастен, и уместо: Да се испуне уста наша.. **Певамо то много пута, док се братија** **причешћује Божанским Тајнама.**

А по заамвоној молитви, бива умивање, и његов чин, **као што предвиђа Устав.**

Потом се даје нафора (антидор) и отпуст.

На трпези јело уз вино и јелеј.

У исти тај Велики Четвртак,
Мало Повечерје служимо и на њему певамо
Трипеснец.

Дело господина Андреја Критског.

Глас 8.

Песма 5.

Ирмос: Мрак душе моје разагнај светлодавче Христе
Боже, изагнавши изворну таму понора, и даруј ми светлост
заповести твојих, Речи, да ранећи славим Тебе.

Припреми се вечера, и уготови се Теби Пасха, Христе,
као што си рекао. Но Јуда смишљаше издају Тебе, и бивши
с Тобом непроцењивим, слагаше се са среброльубљем.

Устаје од вечере, и опасује се драговољно убрусом по
бедрима, и сагиње се Петру, који говори: Никада ноге моје
нећеш оправити, Творче мој, но ипак их опери.

Узвеши хлеб у руке, на издају спреман Јуда, лажљиви
ученик, пружаше ноге, које си Сам оправио, и убрусом отро,
којима и изврши издају Тебе.

Целивом лажљивим Јуда тада уста Теби приношаše,

којима тело твоје, Речи, недостојно квашаше, говорећи Теби: здраво Учитељу, целоватељ и издајник, роб и лажљивац.

Док Петар посматраше шта се тада догађа, бивши обузет ужасом, од слушкиње би изобличен рђавим питањем, јер се одрече Тебе Господа, не само као што си рекао, но и као што си знао, Ти који све знаш.

Саздатељ прима шамаре, и твар је поражена понижењем Његовим, трском бива бијен драговољно, коме се вишње силе клањају; Судија бива попљуван, а темељи земље се колебају.

Слава: Трњем се крунише Бог, који је сву земљу цвећем украсио, и ране прима, и увреду подноси дуготрпљиво, и носи багреницу срамоте, и све трпи иако Бог, и страда телом својим.

И сада: Нека кличе Јован, казујући божанским учењем оваплоћење твоје: Реч непроменљиво постаде тело из Ђеве, и остале природом Бог као што је и био, не отступивши од његовог отачког наручја.

Песма 8.

Ирмос: Који покриваш водама врхове своје, који си песак поставио за границу мору, и све обржаваш: Тебе пева сунце, Тебе слави Месец, Теби песму приноси сва твар, као Творцу свега у векове.

Исусе, који си небо обукао облацима, и царујеш на престолу славе са нетрљеним Оцем, Ти узевши убрус, њиме си се запрегао да би умио ноге земљанима, сав си огањ, Логосе, ако си се и оваплотио.

Пошто је све умио, севши Исус, говори к својим ученицима: сви знате, шта сам сада учинио. Јер вам свима дадох пример смирења, да онај који хоће да буде први, драговољно буде последњи од свих.

Ви сте, дакле, чисти, али не сви, Христос рече пријатељима који сећају за вечером, јер један другом, рече, не поверао је реч. Зато после овога јавно каза име издајника.

Као што ово говорећи, дошао на Гору Јелеонску, Судија са ученицима, тада, дакле, рече: Хајдете да идемо одавде, јер већ стиже издајник, да се нико не одрекне Мене, јер добровољно страдам.

О, лажнога целива! Здраво Учитељу, Јуда Христу говораше, и уједно са речју предаје Га на заклање; јер ово даде као знак безаконицима: кога ја целивам, тај је, којега сам обећао да вам Га издам.

Ухваћен бивши, Боже наш, од безаконих људи, и никако се не противећи, нити вичући, Јагње Божије, претрпео си све - да будеш испитиван, и суђен и бијен, свезан и вођен са оружјем и батинама ка Кајафи.

Да се разапне Исус Христос, викаше јеврејски народ са свештеницима и књижевницима. О народе неверни! Јер шта вам учиних јавивши се, подигавши Лазара из гроба, и пут отворивши људима за спасење?

Пред Пилатовом судницом безакони народ, галамећи викаше: Распни овога, а пусти нам везанога Вараву бившег убицу; а Христа најпре избивши, узми, узми распни са злочинцима.

Благосиљамо Оца, Сина и Светога Духа, Господа:

О, неизрецивог понижења! О, неисказане замисли! Будући као огањ, Спасе, умио си ноге издајнику, а умивши, ниси их сагорео; и дајући хлеб на вечери, учио си служби Тајне.

И сада, Богородичан:

О новога гласа! Бог син жене, и бесеменог рођења,

безмужна Мати, и рођено Бог. О ужасног гласа! О зачећа страшног! О чистога порођаја Ђеве! Ваистину све је изнад ума, и изнад сазнања.

Песма 9.

Ирмос: Благословен Господ Бог Израильев, који нам подиже достојање спасења у дому Давида слуге свога; у који нас посети Исток са висине, и управи нас на пут мира.

Опет ви спавате, Христос рече ученицима. Бдите, већ се приближи час, устаните, хајдемо пријатељи моји. Ево ученик издајник, имајући целу чету, долази да ме преда човекоубицама.

Целив твој лажљиви, и поздрав горки, коме упућујеш подлаче? Говорећи: здраво Учитељу! Христос ка Јуди говораше: пријатељу, јеси ли за то дошао? Рече: јер ако си дошао да поздравиш, што постављаш нож медом премазан?

Дошао си драговољно, Христе, да станеш на Пилатов суд, Судијо невини, и да избавиш нас од дугова наших. Зато си претрпео Добри, да по телу будеш изранављен, да би сви добили ослобођење.

Пучино милосрђа, како стоји огањ пред Пилатом, којега, иако је трска и земља, не опали огањ Божанства Христос; но чекаше трпљиво, који је по природи слободан, као Човекољубац.

Јудеји викаху некада Пилату: Узми, узми, распни названога Христа; а овај руке умиваше, и трском им, против њега кривицу писаше, која свима дарује бесмртност.

Вичући још више безаконици Пилату: Узми, узми, распни Христа, молаху да га убије као осуђена. Није ли овај васкрсавао мртве, чистио губаве, исцелио крвоточиву, укрепио раслабљене?

Какво је зло учинио, да вичете силно: узми, узми, распни га? Пилат некада говораше народу неразумном; јер кривице не налазим на њему. А они бесно викаху; узми, узми распни Спаса свих.

О, безакони Јудеји! О, неразумни народе! зар се не сетисте неких од чудеса Христових, мноштва исцелења? И из свега зар не разуместе његову божанску силу, као раније оци ваши, и ви сада не разуместе?

Слава: Бивши бијен, Саздатељу мој, предао си се мене ради да се разапнеш; да би извршивши спасење моје посред земље, источно живот свету, и обесмртио часном крвљу твојом оне који Ти се клањају.

И сада, Богородичан: Овчица твоја Владико, стојећи под Крстом и оплакујући Тебе, Творца свега, посматраше твоје дуготрпљење; јер си се драговољно родио телом, и сва страдања у њему си претрпео, да спасеш свет.

121. ЧИН СВЕТИХ И СПАСОНОСНИХ СТРАДАЊА ГОСПОДА НАШЕГА ИСУСА ХРИСТА

Јутрење Великог Петка

У свети и Велики Четвртак увече, служимо Јутрење Великог Петка.

У 2. час ноћи се клепа (то је 8 сати увече). Пошто се саберемо у храм, и свештеник благослови, вршимо почетак по обичају, како је указано у четвртак 5. недеље. Онда шестопсалмије.

По њему јектенија велика, и по возгласу певамо,
Алилуја, на глас 8.

И тропар:

Када се славни ученици.. трипут, споро и са умилењем.
(Писан на Велики Четвртак на јутрењу)

Док се ово поје, свештеник у олтару обуче и фелон (црни). Онда, кади ђакон, или ако њега нема, свештеник олтар и сву цркву (на осталим сједалнима, до 7. Еванђеља, само олтар, иконостас, настојатеља и певнице);

Вративши се, говори малу јектенију, која се говори све до 8. Еванђеља.

Отвара царске двери, и на постављени налоњ ставља

Четворо-еванђеље.

(Уноси га тек после 12. Еванђеља).

Такође, јектенија мала и возглас: Јер је твоја моћ, и твоје је Царство...

Црквењак дели свеће присутним.

Свештеник говори: И да се удостојимо...

Чита прво Еванђеље од Јована, почетак светих страдања, зачало 46. (Глава13,31-18,1)

Рече Господ својим ученицима: Сада се прослави Син Човјечији, и Бог се прослави у њему. Ако се Бог прослави у њему, и Бог ће њега прославити у себи, и одмах ће га прославити. Ђечице, још сам мало с вами; тражићете ме, и као што рекох Јудејцима да куда ја идем ви не можете доћи, то и вама сада говорим. Заповијест нову дајем вам: да љубите једни друге, као што ја вас љубих, да и ви љубите једни друге. По томе ће сви познати да сте моји ученици ако будете имали љубав међу собом. Рече му Симон Петар: Господе, куда идеш? Исус му одговори: Куда ја идем не можеш сада ићи за мном, али ћеш послије поћи за мном. Петар му рече: Господе, зашто сад не могу ићи за тобом? Живот свој положићу за тебе. Одговори му Исус: Живот ли ћеш свој положити за мене? Заиста, заиста ти кажем: неће пијетао запјевати док ме се трипнут не одрекнеш. Нека се не збуњује срце ваше, вјерујте у Бога, и у мене вјерујте. У кући Оца мојега станови су многи. А да није тако, зар бих вам рекао: Идем да вам припремим мјесто. И ако отидем и припремим вам мјесто, опет ћу доћи, и узећу вас к себи да гдје сам ја, будете и ви. И куда ја идем знате, и пут знате.

Велики Петак: јутрење

Рече му Тома: Господе, не знамо куда идеш; и како можемо знати пут? Исус му рече: Ја сам пут и истина и живот; нико не долази Оцу осим кроз мене. Кад бисте мене знали и Оца мојега бисте знали; и од сада познајете га, и видјели сте га. Рече му Филип: Господе, покажи нам Оца, и биће нам доста. Исус му рече: Толико сам времена с вами и ниси ме познао, Филип? Ко је видио мене, видио је Оца; па како ти говориш: Покажи нам Оца? Зар не вјерујеш да сам ја у Оцу и Отац у мени? Ријечи које вам ја говорим не говорим од самога себе, него Отац који пребива у мени он твори дјела. Вјерујте ми да сам ја у Оцу и Отац у мени; ако ли не, због самих дјела вјерујте ми. Заиста, заиста вам кажем: Ко вјерује у мене, дјела која ја творим и он ће творити, и већа од ових ће творити; јер ја идем Оцу своме. И што год заиштете (од Оца) у име моје, то ћу учинити, да се прослави Отац у Сину. И ако шта заиштете у име моје, ја ћу учинити. Ако ме љубите, заповијести моје држите, и ја ћу умолити Оца, и даће вам другог Утјешитеља да пребива с вами вавијек, Духа Истине, кога свијет не може примити, јер га не види, нити га познаје; а ви га познајете, јер са вами пребива, и у вами ће бити. Нећу вас оставити сиротне; доћи ћу к вама. Још мало и свијет ме више неће видјети, а ви ћете ме видјети, јер ја живим, и ви ћете живјети. У онај дан знаћете ви да сам ја у Оцу своме, и ви у мени, и ја у вама. Ко има заповијести моје и држи их, то је онај који ме љуби; а који мене љуби, тога ће љубити Отац мој; и ја ћу га љубити и јавићу му се сам. Рече му Јуда, не Искариотски: Господе, шта је то да ћеш се јавити нама, а не свијету? Одговори му Исус и рече: Ако ме неко љуби, ријеч моју држаће, и Отац мој љубиће њега; и њему ћемо доћи и у њему ћемо се настанити. Ко мене не љуби, ријечи моје не држи; а ријеч

коју чујете није моја него Оца који ме је послao. Ово сам вам говорио док сам боравио с вами. А Утјешитељ Дух Свети, кога ће Отац послати у име моје, Он ће вас научити свему и подсјетиће вас на све што вам рекох. Мир вам остављам, мир свој дајем вам; не дајем вам га као што свијет даје. Нека се не збуњује срце ваше и нека се не боји. Чусте да вам ја казах: Идем, и дођи ћу вама. Кад бисте ме љубили, обрадовали бисте се што рекох: идем Оцу; јер Отац мој већи је од мене. А сада сам вам рекао, прије него се збуде, да вјерујете када се збуде. Нећу више много говорити с вами, јер долази кнез овога свијета, и у мени нема ништа. Него да зна свијет да љубим Оца, и као што ми заповједи Отац, онако творим. Устаните, хајдемо одавде!

Ја сам истински чокот, и Отац мој је виноградар. Сваку лозу на мени која не рађа рода одсијеца је; а сваку која род рађа чисти је да више рода роди. Ви сте већ чисти због ријечи коју сам вам говорио. Останите у мени и ја ћу у вама. Као што лоза не може рода родити сама од себе ако не остане на чокоту, тако ни ви ако у мени не останете. Ја сам чокот, а ви лозе. Ко остаје у мени и ја у њему, тај доноси многи плод, јер без мене не можете чинити ништа. Ко у мени не остане, избациће се напоље као лоза, и осушиће се, и скупиће је, и у огањ бацити, и спалити. Ако останете у мени и ријечи моје у вама остану, што год хоћете иштите и биће вам. Овим се прослави Отац мој да род многи доносите, и бићете моји ученици. Као што Отац љуби мене, и ја љубим вас; останите у љубави мојој. Ако заповијести моје одржите оstaћете у љубави мојој, као што сам ја одржао заповијести Оца мојега и остајем у љубави његовој. Ово сам вам казао да радост моја у вама остане и радост ваша да се испуни. Ово је заповијест моја: да љубите једни

друге као што ја вас љубим. Од ове љубави нико нема веће, да ко живот свој положи за пријатеље своје. Ви сте пријатељи моји ако творите што вам ја заповиједам. Више вас не називам слугама, јер слуга не зна шта ради господар његов; него сам вас назвао пријатељима, јер све што чух од Оца својега, објавих вам. Не изабрасте ви мене, него ја вас изабрах и поставих вас да ви идете и род доносите; и род ваш да остане, да што год заиштете од Оца у име моје да вам да. Ово вам заповиједам: да љубите једни друге. Ако вас мрзи свијет, знајте да је мене омрзнуо прије вас. Кад бисте били од свијета, свијет би своје љубио, а како нисте од свијета него вас ја изабрах од свијета, зато вас мрзи свијет. Опомињите се ријечи коју вам ја рекох: није слуга већи од господара својега. Ако мене гонише, и вас ће гонити; ако моју ријеч одржаše, и вашу ће одржати. Али све ће вам ово чинити због имена мојега, јер не познају Онога који ме посла. Да нисам дошао и говорио им, не би гријеха имали; а сад изговора немају за гријех свој. Који мрзи мене и Оца мојега мрзи. Да не творих међу њима дјела која нико други није творио, не би гријеха имали: а сада су и видјели, и омрзнули и мене и Оца мојега. Али да се испуни ријеч написана у Закону њихову: Омрзнуше ме ни за што. А када дође Утјешитељ, кога ћу вам ја послати од Оца, Дух Истине, који од Оца исходи, Он ће свједочити за мене. А ви ћете свједочити јер сте од почетка са мном.

Ово сам вам казао да се не саблазните. Изгониће вас из синагога; али долази час када ће сваки ко вас убије мислити да Богу службу приноси. И то ће чинити, јер не познаше Оца ни мене. Али ово сам вам казао да се, када дође час, сјећате овога да вам ја казах; а испочетка не казах вам ово, јер бијах с вами. А сада идем Ономе који ме посла, и нико ме од вас

не пита: куда идеш? Али зато што сам вам ово казао, жалост је испунила срце ваше. Но ја вам истину говорим: боље је за вас да ја одем, јер ако ја не одем, Утјешитељ неће доћи к вама, ако ли одем, послаћу га к вама. И кад Он дође, покараће свијет за гријех, и за правду, и за суд. За гријех, дакле, што не вјерију у мене; за правду пак, што идем Оцу својему, и више ме нећете видјети; а за суд, што је кнез овога свијета осуђен. Још вам имам много говорити, али сада не можете носити. А када дође Он, Дух Истине, увешће вас у сву истину; јер неће говорити од себе, него ће говорити оно што чује, и јавиће вам оно што долази. Он ће мене прославити, јер од мојега ће узети, и јавиће вам. Све што има Отац моје је, зато рекох да ће од мојега узети, и јавити вам. Још мало, и нећете ме видјети, и опет мало и угледаћете ме, јер ја идем Оцу. Тада неки од ученика његових рекоше међу собом: Шта је то што нам каже: Још мало, и нећете ме видјети, и опет мало и угледаћете ме; и: Ја идем Оцу? Говораху, дакле: Шта је то што каже: мало? Не знамо шта говори. А Исус разумије да хтједоше да га питају, па им рече: Зато ли се запиткујете међу собом, што рекох: Још мало, и нећете ме видјети, и опет мало, и угледаћете ме. Заиста, заиста вам кажем да ћете ви заплакати и заридати, а свијет ће се радовати; и ви ћете жалосни бити, али ће се ваша жалост окренути на радост. Жена кад рађа трпи муку, јер дође час њезин; а када роди дијете, више се не опомиње жалости, због радости што се роди човјек на свијет. И ви, дакле, имате сада жалост; али ћу вас опет видјети, и радоваће се срце ваше, и радост вашу нико неће узети од вас. И у онај дан нећете ме питати ништа. Заиста, заиста вам кажем да што год заиштете од Оца у име моје, даће вам. До сада не искасте ништа у име моје; иштите и добићете, да

радост ваша буде испуњена. Ово сам вам говорио у причама; али долази час кад вам више нећу говорити у причама, него ћу вам отворено јавити о Оцу. У онај дан ћете у име моје заискати, и не кажем вам да ћу ја умолити Оца за вас; јер сам Отац љуби вас, зато што сте ви љубили мене, и вјеровали да ја од Бога изиђох. Изиђох од Оца, и дошао сам на свијет; опет остављам свијет, и идем Оцу. Рекоше му ученици његови: Ето сад отворено говориш, и причу никакву не говориш. Сада знамо да све знаш, и не треба ти да те ко пита. По томе вјерујемо да ти од Бога изиђе. Исус им одговори: Сад ли вјерујете? Ево долази час, и већ је дошао, да се разбјегнете сваки на своју страну, а мене сама оставите; али нисам сам, јер је Отац са мном. Ово сам вам казао, да у мени мир имате. У свијету ћете имати жалост; али не бојте се, ја сам побиједио свијет.

Ово изговори Исус, па подиже очи своје небу и рече: Оче, дошао је час, прослави Сина својега, да и Син твој прослави тебе; Као што си му дао власт над сваким тијелом, да свему што си му дао, дарује им живот вјечни. А ово је вијечни живот да познају тебе једнога истинитога Бога и кога си послао Исуса Христа. Ја те прославих на земљи; дјело сврших које си ми дао да извршим. И сада прослави ти мене, Оče, у тебе самога, славом коју имадох у тебе прије него свијет постаде. Објавих име твоје људима које си ми дао од свијета; твоји бијаху па си их мени дао, и твоју су ријеч одржали. Сад разумјеше да је све што си ми дао од тебе. Јер ријечи које си ми дао, дао сам њима; и они примише, и познаше заиста да од тебе изиђох, и вјероваše да ме ти посла. Ја се за њих молим, не молим се за свијет, него за оне које си ми дао, јер су твоји. И све моје твоје је, и твоје моје; и прославио сам се у њима. И више нисам у свијету, а они

су у свијету, и ја долазим теби. Оче свети, сачувај их у име твоје, оне које си ми дао, да буду једно као ми. Док бијах с њима у свијету, ја их чувах у име твоје: оне које си ми дао сачувах; и нико од њих не погибе осим сина погибли, да се испуни Писмо. А сада долазим теби, и ово говорим на свијету, да имају радост моју испуњену у себи. Ја сам им дао ријеч твоју; и свијет их омрзну, јер нису од свијета, као ни ја што нисам од свијета. Не молим да их узмеш са свијета, него да их сачуваш од злога. Од свијета нису, као ни ја што нисам од свијета. Посвети их истином твојом: ријеч твоја јесте истина. Као што ти мене послала у свијет, и ја њих послах у свијет. Ја посвећујем себе за њих, да и они буду посвећени истином. Не молим пак само за њих, него и за оне који због ријечи њихове повјерују у мене: Да сви једно буду, као ти, Оче, шти си у мени и ја у теби, да и они у нама једно буду да свијет вјерије да си ме ти послao. И славу коју си ми дао ја сам дао њима, да буду једно као што смо ми једно. Ја у њима и ти у мени, да буду усавршени у једно, и да позна свијет да си ме ти послao и да љубиш њих као што мене љубиш. Оче, хоћу да и они које си ми дао буду са мном гдје сам ја, да гледају славу моју коју си ми дао, јер си ме љубио прије постања свијета. Оче праведни, свијет тебе не позна, а ја те познах, и ови познаше да си ме ти послao. И ја им објавих име твоје и објавићу: да љубав којом ме љубиш у њима буде, и ја у њима. Рекавши ово Исус изиђе са ученицима својим преко потока Кедрана, гдје бјеше врт, у који уђе он и ученици његови.

Кад се заврши Еванђеље, певамо: Слава дуготрпљењу твоме Господе.

И одмах певамо антифоне (стиховски), понављајући све тропаре.

Антифон 1.

Глас 8.

Кнезови народни сабраше се на Господа, и на Христа његова.

Исто.

Реч законопреступну поставише на ме, Господе, Господе, не остави мене.

Осећања наша чиста изнесимо пред Христа, и као пријатељи његови душе наше положимо њега ради, и животним бригама не гушимо себе као Јуда, но у одајама нашим завапимо: Оче наш, који си на небесима, од нечаствивога избави нас.

Слава, Богородичан:

Родила си као Ђева не познавши мужа, и Ђева си осталла као Мати безбрачна, Богородице Марија; Христа Бога нашега моли, да се спасемо.

И сада, исто.

Антифон 2.

Глас 6.

Отрча Јуда говорећи безаконим књижевницима. Шта ћете ми дати, и ја ћу вам Њега предати? А међу онима који се договараху, сам Си стајао невидљиво саглашавајући се. Срце-зналче, поштеди душе наше.

Милошћу Богу послужимо, као Марија на вечери, и среброльубља не стичимо, као Јуда, да увек са Христом Богом будемо.

Слава, Богородичан:

Онога кога си неизрециво родила Ђево, непрестано као

Човекољубца не престај молећи, да од опасности спасе, оне који Теби прибегавају.

И сада, исто.

Антифон 3.

Глас 2.

Због Лазаревог вaskрсења, Господе, деца Јеврејска кликтаху Ти Осана, Човекољубче, а Јуда безакони не хтеде да разуме.

Јовану који упита: Господе, ко је тај који ће Те издати? Тога си хлебом показао, а Јуда безакони не хтеде да разуме.

За тридесет сребрника Господе, и због целива лажног, тражаху Јудејци да Те убију, а безакони Јуда не хтеде да разуме.

На умивању твоме, Христе Боже, ученицима твојим саветовао си: овако чините, као што видите, а безакони Јуда не хтеде да разуме.

Бдите и молите се, да не паднете у искушење, ученицима твојим говорио си, Боже наш, а безакони Јуда не хтеде да разуме.

Слава, Богородичан:

Спаси од опасности слуге твоје, Богородице, јер сви после Бога Теби прибегавамо као неразрушивој тврђави и заступници.

И сада, исто.

Мала јектенија, и возглас: Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу, и Сину и Светоме Духу..

Сједален, глас 7.

(Због каћења све их певамо стојећи)

На вечери ученике хранећи, и разлог издаје знајући, Јуду

си на њој изобличио, неисправљивост дакле његову знајући; хотећи да сви разумеју, да си се драговољно предао, да свет отмеш од туђинца. Дуготрпљиви, слава Теби.

Слава и сада, цео поново.

Затим: И да се удостојимо...

**И чита свештеник друго Еванђеље, од Јована, зачало
58. (Глава 18,1-28)**

У време оно, изиђе Исус са ученицима својим преко потока Кедрона, где бјеше врт, у који уђе он и ученици његови. А и Јуда, издајник његов, знаћаше то мјесто; јер се Исус често окупљаше ондје са ученицима својим. Онда Јуда узе чету, и од првосвештеника и фарисеја слуге, и дође онамо са букињама и свјетиљкама и оружјем. А Исус знајући све шта има да му се дододи, изиђе и рече им: Кога тражите? Одговорише му: Исуса Назарећанина. Исус им рече: Ја сам. А с њима стајаше и Јуда, издајник његов. А када им рече: Ја сам, одступише назад и попадаше на земљу. Онда их опет запита: Кога тражите? А они рекоше: Исуса Назарећанина. Одговори Исус: Рекох вам да сам ја. Ако, дакле, мене тражите, пустите ове нека иду. Да се испуни ријеч коју рече: Не изгубих ни једнога од оних које си ми дао. А Симон Петар имаше нож, па га потеже и удари слугу првосвештениковог, и одсијече му десно ухо. А слуги бјеше име Малхо. Тада рече Исус Петру: Стави нож у корице! Чашу коју ми је дао Отац зар да је не пијем?

Онда чета и заповједник и слуге јудејске ухватише Исуса и свезаше га. И одведоше га најприје Ани, јер бјеше таст Кајафи, који бјеше првосвештеник оне године. А Кајафа бјеше онај што даде савјет Јudeјцима да је боље да један

човјек умре за народ. За Исусом пак ићаше Симон Петар и други ученик; а тај ученик бјеше познат првосвештенику, па ће са Исусом у двориште првосвештеника. А Петар стајаше напољу код врата. Онда изиђе тај други ученик, који бјеше познат првосвештенику, и рече вратарки те уведе Петра. Тада слушкиња вратарка рече Петру: Да ниси и ти од ученика овога човјека? Он рече: Нисам. А слуге и момци бјеху наложили ватру и стајаху те се гријаху, јер бјеше хладно; а и Петар бјеше с њима, и стајаше и гријаше се.

Првосвештеник пак упита Исуса за ученике његове и за науку његову. Исус му одговори: Ја говорих јавно свијету; ја свагда учих у синагоги и у храму, где се увијек скупљају Јудејци, и ништа у тајности не говорих. Што питаш мене? Питај оне који су слушали шта им говорих; ето, они знају шта ја говорих. А кад он ово рече, један од слугу који стајаху онђе удари Исусу шамар и рече: Зар тако одговараш првосвештенику? Исус му одговори: Ако зло рекох, докажи да је зло; ако ли добро, зашто ме бијеш? Ана га посла свезанога Кајафи првосвештенику.

А Симон Петар стајаше и гријаше се. Онда му рекоше: Да ниси и ти од ученика његових? А он се одрече и каза: Нисам. Рече један од слугу првосвештеникових, који бијаше рођак ономе што му Петар одсијече ухо: Не видјех ли ја тебе у врту са њим? Онда се Петар опет одрече; и одмах пијетао запјева. Исуса пак поведоше од Кајафе у судницу. А бјеше јутро, и они не уђоше у судницу да се не би оскрнавили, него да би могли јести Пасху.

По Еванђељу певамо

Антифон 4.

Глас 5.

Данас Јуда оставља Учитеља и прихвата ћавола, ослепљује се страшћу среброльубља, и отпада од светлости, помрачени. Јер како могаше гледати, продавши светилник за тридесет сребреника? Но нама засија Пострадали за свет. Ка Њему завапимо: Ти који си пострадао и састрадаваш са људима, Господе слава Теби.

Данас се Јуда прављаше побожан, и постаје стран благодати; бивши ученик, постаје издајник; у обичном целиву лукавство скрива, и владичној љубави предпоставља неразумно тридесет сребреника, поставши вођа безаконом већу. А ми имајући спасење Христа, Њега прославимо.

Глас 1.

Братољубље стекнимо, као браћа у Христу, а не нељубазност према ближњим нашим, да не будемо осуђени као роб немилостиви, због новаца, и као Јуда раскајавши се, ништа не искористимо.

Слава, Богородичан: Преславно о Теби, говораху свуда, да си зачела телом Творца свих, Богородице Марија, свеопевана и неискусомужна.

И сада, исто.

Антифон 5.

Глас 6.

Ученик за Учитеља уговараше цену, и за тридесет сребреника продаде Господа, целивом лукавим предајући на смрт Њега, безаконицима.

Данас говораше Творац неба и земље својим ученицима: приближи се час, и стиже Јуда који ме издаје, да се нико не одрекне мене, видећи ме на крсту између два разбојника. Јер

страдам као човек и спасавам као Човеколубац, оне који у мене верују.

Слава, Богородичан: Неизрециво зачевши у последње дане, и родивши Саздатеља свога, Ђево, Њега моли да спасе душе наше.

И сада, исто.

Антифон 6.

Глас 7.

Данас бденише Јуда, да би предао Господа, превечнога Спаситеља света, који је са пет хлебова нахранио мноштво. Данас се безаконик одриче Учитеља, ученик бивши Владику издаде; за сребро продаде онога који је маном наситио човека.

Данас на крст Јудеји приковаше Господа, који је штапом расекао море, и провео их кроз пустину. Данас копљем прободоше ребра његова, који је ранио Египат казнама њих ради, и жучем напојише, Онога који им је ману за храну пустио.

Господе, дошавши на страдање вольно, говорио си ученицима твојим: ако не могосте један час пробдити са мном, како обећасте да умрете за мене? Барем Јуду погледајте, како не спава, но труди се да ме преда безаконицима. Устаните, молите се, да се ко не одрекне мене, гледајући ме на крсту. Дуготрпељиви, слава Теби.

Слава, Богородичан: Радуј се Богородице, која си несместивог са небеса сместила у утробу твоју; радуј се Ђево, проповеди пророка, кроз коју нам засија Емануил; радуј се Мати Христа Бога.

И сада, исто.

Мала јектенија, и возглас: Јер се благослови име Твоје, и прослави се Царство Твоје, Оца...

Сједален, глас 7.

Који те начин Јудо, учини издајником Спаса? Да ли те Он од друштва апостолског одлучи? да ли те лиши дара исцеливања? да ли са њима вечераше, а тебе од трпезе одгурну; да ли осталих ноге умивши, твоје презре? О колика добра си заборавио! И твоје dakле неблагодарно показа се расположење, а његово неизмерно проповеда се дуготрљење, и велика милост.

Слава и сада, исто.

Еванђеље треће, од Матеја, зачало 109. (Глава 26,57-75)

У време оно, војници ухвативши Исуса и одведоше га првосвештенику Кајафи, где се књижевници и старјешине сабраше. А Петар иђаше за њим издалека до дворишта првосвештеникова и ушавши унутра сједе са слугама да види свршетак.

А првосвештеници и старјешине и сав Синедрион тражаху лажна свједочанства против Исуса да би га убили, И не нађоше; и премда многи лажни свједоци долазише, не нађоше. Најпослије дођоше два лажна свједока. И рекоше: Он је казао: Ја могу развалити храм Божији и за три дана саградити га. И уставши првосвештеник рече му: Зар ништа не одговараш што ови против тебе свједоче? А Исус ћуташе.

И првосвештеник одговарајући рече му: Заклињем те живим Богом да нам кажеш јеси ли ти Христос, Син Божији? Рече му Исус: Ти каза. Али ја вам кажем: од сада ћете видјети Сина Човјечијега где сједи с десне стране Силе и долази на облацима небеским. Тада првосвештеник раздрије

хальине своје говорећи: Хули на Бога! Шта нам више требају свједоци? Ево сада чусте хулу његову. Шта мислите? А они одговарајући рекоше: Заслужио је смрт.

Тада му попљуваше лице и удараху га, а други га бијаху по образима говорећи: Прореци нам, Христе, ко те удари? А Петар сјеђаше напољу у дворишту, и приступи му једна слушкиња говорећи: И ти си био са Исусом Галилејцем. А он се одрече пред свима говорећи: Не знам шта говориш. И кад изиђе к вратима угледа га друга, и рече онима што бијаху ондје: И овај бјеше са Исусом Назарећанином. И опет се одрече са заклетвом: Не знам тога човјека. А мало потом приступише они што стајаху и рекоше Петру: Ваистину и ти си од њих; јер те и говор твој издаје. Тада се поче преклињати и клети да не зна тога човјека. И одмах запјева пијетао. И опомену се Петар ријечи Исусове што му је рекао: Док пијетао не запјева, три пута ћеш ме се одрећи. И изишавши напоље плакаше горко.

Антифон 7.

Глас 8.

Безаконицима који су Те ухватили, трпећи, овако си говорио, Господе: Ако сте и ударили пастира, и расули дванаест оваца, ученике моје, могао сам призвати више од дванаест легиона анђела; но дуготрпим да се испуни што сам вам објавио преко пророка мојих, непознато и скривено; Господе, слава Теби.

Петар који се трипут одрекао, одмах је разумео што му је речено, него принесе Теби сузе покајања: Боже, очисти ме и спаси ме.

Слава, Богородичан: Као врата спасоносна, и рај угодан, и облак вечне светlostи, постојећу свету Ђеву, певајмо сви, говорећи јој радуј се!

И сада, исто.

Антифон 8.

Глас 2.

Реците, безаконици, шта сте слушали од Спаса нашега? Нисам ли вам закон изложио и учења пророка? Како, дакле, помислисте да Пилату предате, од Бога дошавшег Бога Логоса и избавитеља душа наших?

Да се разапне! викаху, они који непрекидно уживаху твоје дарове, и мольаху да добију злочинца уместо добротвора, убице праведника. А Ти си, Христе, ћутао трпећи њихову сировост, хотећи да пострадаш и да спасеш нас, као Човекољубац.

Слава, Богородичан: Зато што немамо смелости због мноштва грехова наших, Ти, Богородице Ђево, моли од Тебе рођенога; јер је много моћна молитва Матере пред добротом Владике. Не превиди, пречиста, молбе грешника, јер је милостив, и моћан да спасе Онај који је извелео да пострада нас ради.

И сада, исто.

Антифон 9.

Глас 3.

Поставише тридесет сребреника, цену процењенога, којега проценише неки од синова Израиљевих. Бдите и молите се, да не уђете у искушење, јер је дух бодар, а тело слабо. Тога ради бдите.

Дадоше ми за храну жуч, и у жеђи мојој напојише ме оцтом. А Ти, Господе, подигни ме, и ја ћу им узвратити.

Слава, Богородичан: Ми који смо од незнабожаца, певамо Тебе, Богородице чиста, јер си родила Христа Бога нашега, Који је Тобом ослободио људе од проклетства.

И сада, исто.

Мала јектенија, и возглас: Јер си Ти Бог наш..

Сједален, глас 8.

О, како Јуда, некада Твој ученик, планираше издају против Тебе! Вечеравши заједно лукаво, издајник и неправедник, отишавши рече свештеницима: Шта ћете ми дати, и ја ћу вам издати Онога, који је закон разорио и оскврнио суботу? Дуготрпљиви Господе, слава Теби.

Слава и сада, исто.

Еванђеље четврто, од Јована, начало 59.

(Глава 18,28-19,16)

У време оно, поведоше Исуса од Кајафе у судницу. А бјеше јутро, и они не уђоше у судницу да се не би оскрнавили, него да би могли јести Пасху. Онда Пилат изиђе к њима напоље и рече: Какву оптужбу износите против овога човјека? Одговорише му и рекоше: Кад он не би био злочинац не бисмо га предали теби. А Пилат им рече: Узмите га ви и по закону вашему судите му. А Јudeјци му рекоше: Ми не смијемо никога погубити. Да се испуни ријеч Исусова коју рече указујући каквом ће смрћу умријети. Онда уђе Пилат опет у судницу, па дозва Исуса и рече му: Ти ли си цар јудејски? Одговори му Исус: Говориш ли ти то сам од себе, или ти други казаше о мени? Пилат одговори: Зар сам ја Јудејац? Народ твој и првосвештеници предаше те мени. Шта си учинио? Исус одговори: Царство моје није од овога свијета; кад би било од овога свијета Царство моје, слуге моје би се бориле да не будем предан Јудејцима; али Царство моје није одавде. Тада му рече Пилат: Дакле, ти си цар? Исус одговори: Ти кажеш да сам ја цар. Ја сам за то рођен и

за то сам дошао на свијет да свједочим истину. И сваки који је од истине слуша глас мој.

Рече му Пилат: Шта је истина? И ово рекавши изиђе опет Јудејцима, и рече им: Ја ниједне кривице не налазим на њему. А у вас је обичај да вам једнога пустим на Пасху. Хоћете ли, дакле, да вам пустим цара јудејскога? Тада сви опет повикаше говорећи: Не овога, него Вараву! А Варава бјеше разбојник. Тада, дакле, Пилат узе Исуса и ишиба га. А војници оплетоше вијенац од трња и метнуше му на главу, и обукоше му пурпурну хаљину. И говораху: Здраво, царе јудејски! И ударају га по образима. Пилат пак опет изиђе напоље и рече им: Ево вам га изводим напоље, да знате да на њему не налазим ниједне кривице. А Исус изиђе напоље носећи трнови вијенац и пурпурну хаљину. И рече им Пилат: Ево човјека? Када га, дакле, видјеше првосвештеници и слуге, повикаше говорећи: Распни га, распни! Пилат им рече: Узмите га ви и распните, јер ја не налазим на њему кривицу. Одговорише му Јудејци: Ми имамо закон и по закону нашему мора да умре, јер начини себе Сином Божијим. Када, дакле, Пилат чу ову ријеч, побоја се већма. И опет уђе у судницу, и рече Исусу: Одакле си ти? А Исус му не даде одговора. Пилат му тад рече: Зар мени не одговараш? Не знал ли да имам власт да те распнем и власт имам да те пустим? Исус одговори: Не би имао власти никакве нада мном када ти не би било дано одозго; зато онај који ме предаде теби има већи гријех. Од тада гледаше Пилат да га пусти. Али Јудејци викаху говорећи: Ако овога пустиш, ниси пријатељ ћесару. Сваки који себе царем гради противи се ћесару.

Пилат, дакле, чувши ову ријеч изведе Исуса напоље, и сједе на судијску столицу, на месту званом Литостротон, а

јеврејски Гавата. А бјеше петак уочи Пасхе, око шестога часа; и он рече Јудејцима: Ево цар ваш! А они повикаше: Узми, узми, распни га! Пилат им рече: Зар цара вашега да разапнем? Одговорише првосвештеници: Немамо цара осим ћесара. Тада, дакле, предаде га њима да се разапне. А они узеше Иисуса и одведоше.

Антифон 10.

Глас 6.

Онај који се оденуо светлошћу као хаљином, наг на суду стајаше, и по образу шамар примаше, од руку које је саздао. А безакони народ, на Крст прикова Господа славе. Тада се црквена завеса раздра, сунце помрче, не могући гледати Бога осрамоћена, од кога дрхти све и сва. Њему се поклонимо.

Ученик се одрече, а разбојник завапи: Помени ме, Господе, у Царству твоме.

Слава, Богородичан: У мири свет Господе, Који си изволео да из Ђеве тело понесеш ради слугу, да сагласно славимо Тебе Човекољубче.

И сада, исто.

Антифон 11.

Глас 6.

У место добара, која си учинио Христе, роду Јеврејскоме, на распеће Те осудише, појивши Те оцтом и жучи. Но, Господе, дај им, по делима њиховим, јер не разумеше твоје снисхоћење.

Издаја не би довольна, Христе, синовима Јеврејским, него машаху главама својим, хулу и ругање Ти приносећи. Но дај им, Господе, по делима њиховим, јер не разумеше твога домостроја.

Нити земља како се потресе, нити камење како се распаде, не уразумише Јевреје, нити црквена завеса, нити устајање мртвих. Но, дај им, Господе, по делима њиховим, јер узалудне ствари смишљаху против Тебе.

Слава, Богородичан: Бога од Тебе рођенога познасмо, Богородице Ђево, једина чиста, једина благословена; стога непрестано Тебе певајући величамо.

И сада, исто.

Антифон 12.

Глас 8.

Ово говори Господ Јудејцима: Народе мој, шта ти учиних, или чиме ти досадих? Слепце твоје просветлих, губавце твоје очистих, човека који лежаше на одру подигох. Народе мој, шта ти учиних, и чиме ми узврати? Уместо мане - жуч, уместо воде оцат, уместо да ме волите - на крст ме приковасте. Нећу више подносити, но позваћу моје народе, и они ће ме прославити са Оцем и Духом, и ја ћу им даровати живот вечни.

Данас се црквена завеса раздире на изобличење безаконика, и сунце своје зраке скрива, гледајући Владику распињаног.

Законодавци Израиљеви, Јudeji и фарисеји, скуп апостола виче к вама: Ево Храма, којега ви разористе; ево Јагњета које ви распесте, и гробу предадосте; но влашћу својом вакрсе. Не варајте се Јudeji, јер то је Онај који је у мору спасао и у пустињи хранио. Он је живот и светлост, и мир света.

Слава, Богородичан: Радуј се врата, Цара Славе, кроз која Вишњи једини прође, и опет запечатана остави, на спасење душа наших.

И сада, исто.

Мала јектенија, и возглас: Нека је благословена и препрослављена моћ царства твога..

Сједален, глас 8.

Када си стао пред Кајафу Боже, и био предат Пилату, Судијо, небеске силе од страха се усколебаше. И тада си био уздигнут на дрво, између два разбојника, и био убројан међу безаконике, Безгрешни, да би спасао човека. Незлобиви Господе, слава Теби.

Слава и сада, исто.

Еванђеље пето, од Матеја, зачало 111. (Глава 27,3-32)

У време оно видјевши Јуда, издајник његов, да га осудише, раскаја се, и врати тридесет сребрника првосвештеницима и старјешинама говорећи: Сагријеших што издадох крв невину. А они рекоше: Шта ми маримо за то? Ти ћеш видјети. И бацивши сребрнике у храму, изиђе, и отиде те се објеси. А првосвештеници, узевши сребрнике, рекоше: Не ваља их метнути у храмовну ризницу, јер су цијена за крв. Него се договорише те купише за њих лончареву њиву за гробље странцима. Зато се та њива и прозва Крвна њива до данас. Тада се испуни што је казано преко пророка Јеремије који говори: И узеше тридесет сребрника, цијену цијењенога, кога су цијенили синови Израиљеви; И дадоше их за њиву лончареву, као што ми каза Господ. А Исус стаде пред намјесником, и запита га намјесник говорећи: Јеси ли ти цар јудејски? А Исус му рече: Ти кажеш. И кад га тужаху првосвештеници и старјешине, ништа не одговори. Тада му рече Пилат: Зар не чујеш колико против тебе свједоче? И не одговори му ни на једну ријеч, тако да се намјесник дивљаше веома.

А о Празнику бијаше обичај у намјесника да народу пусти по једнога сужња кога они хоће. А тада имаху познатога сужња по имену Вараву. И када се сабраше, рече им Пилат: Кога хоћете да вам пустим? Вараву или Исуса названога Христа? Јер знађаше да су га из зависти предали. А кад сјеђаше у суду, поручи му жена његова говорећи: Не мијешај се ти ништа у суд тога праведника, јер данас у сну много пострадах због њега. А првосвештеници и старјешине наговорише народ да иште Вараву, а Исуса да погубе. А намјесник одговарајући рече им: Кога хоћете од ове двојице да вам пустим? А они рекоше: Вараву. Рече им Пилат: Шта да чиним са Исусом названим Христом? Рекоше му сви: Да се разапне! Намјесник пак рече: А какво је зло учинио? А они из гласа повикаше говорећи: Да се разапне! А кад видје Пилат да ништа не помаже, него још већа буна бива, узе воду те уми руке пред народом говорећи: Ја сам невин у крви овога праведника; ви ћете видјети. И одговарајући сав народ рече: Крв његова на нас и на дјецу нашу! Тада им пусти Вараву, а Исуса, шибавши, предаде да се разапне.

Тада војници намјесникови узеше Исуса у судницу и скупише на њега сву чету војника. И свукавши га обукоше му пурпурни ограч. И оплетавши вијенац од трња, метнуше му на главу, и дадоше му трску у десницу; и клекнувши на колјена пред њим, ругаху му се говорећи: Здраво, царе јудејски! И пљунувши на њега, узеше трску и бише га по глави. И кад му се наругаше, свукоше с њега ограч, и обукоше га у хаљине његове, и поведоше да га разапну. И излазећи нађоше човјека из Кирине по имену Симона и натјераше га да му понесе крст.

Антифон 13.

Глас 6.

Мноштво Јудеја, Господе, измолише од Пилата да Те разапну, јер не нашавши кривицу у Теби, ослободише виновног Вараву, а Тебе праведнога осудише, наследивши грех нечистог убиства. Но дај им, Господе, плату њихову, јер узалудне ствари смишљаху против Тебе.

Онога од кога све страхује и дрхти, и кога сваки језик пева, Христа Божију Силу и Божију Премудрост, свештеници ошамарише и жуч му дадоше. А Он изволи све да претрпи, хотећи да нас спасе од безакоња наших, својом крвљу, као Човекољубац.

Слава, Богородичан: Богородице, која си речју надразумно родила Саздатеља свога, Њега моли да спасе душе наше.

И сада, исто.

Антифон 14.

Глас 8.

Господе, који си примио разбојника за сапутника, који је руке крвљу упрљао, и нас с њим приброј, као добар и човекољубив.

Мали глас изусти разбојник на крсту, велику веру нађе, у тренутку се спасе, и први отворивши врата рајска уђе. Господе, који си примио покајање његово, слава Теби.

Слава, Богородичан: Радуј се Ти која си преко анђела примила радост света; Радуј се Која си родила Творца твога и Господа. Радуј се Која си се удостоила да будеш Мати Божија.

И сада, исто.

На овом месту свештеник из светог олтара износи Крст са распећем, говорећи наглас први тропар антифона 15. а затим га појци певају.

Антифон 15.

Глас 6.

Данас виси на дрвету, Онај који је на води земљу утврдио (**трипут**). Венцем од трња се крунише, Онај који је Цар Анђела. Лажном порфиrom огрће се, Онај који је огрнуо небо облацима. Шамаре прима, Онај који је у Јордану ослободио Адама. Клинцима би прикован, Женик Цркве. Копљем би прободен Син Џеве. Поклањамо се страдањима твојим, Христе. Поклањамо се страдањима твојим, Христе. Поклањамо се страдањима твојим, Христе. Покажи нам и славно твоје Вакрсење.

Не празнујмо као Јудеји, јер Пасха наша -Христос за нас је жртвована. Но очистимо себе од сваке нечистоте, и искрено се помолимо Њему: Вакрсни Господе, спаси нас као Човекољубац.

Крст твој Господе, народу је твоме живот и заштита, и ми надајући се на њега, Тебе распетога Бога нашег певамо, помилуј нас.

Слава, Богородичан: Гледајући Те где висиш Христе, Она која Те роди, завапи: Каква је то необична тајна коју видим Сине мој? Како на дрвету умиреш телом причвршћен, Даваоче живота?

И сада, исто.

Мала јектенија, и возглас: Јер се благослови свесвето Име Твоје и прослави се Царство твоје..

Сједален, глас 4.

Искупио си нас пречасном Крвљу својом од клетве законске; на крсту прикован и копљем прободен, излио си бесмртност људима, Спаситељу наш, слава Ти.

Слава и сада, исто.

Еванђеље шесто, од Марка зачало 67. (Глава 15,16-32)

У време оно, војници одведоше Исуса унутра у двориште у такозвани преторијум, и сазваше сву чету војника. И обукоше му пурпурни ограђач, и оплетавши трнов вијенац ставише на њега. И стадоше га поздрављати: Здраво, царе јудејски! И бијаху га по глави трском, и пљуваху на њега, и падајући на колена клањаху му се. И кад му се наругаше, свукоше с њега пурпурни ограђач, и обукоше га у његове хаљине и изведоше да га разапну. И натераше једнога пролазника, Симона из Кирине, оца Александрова и Руфова, који иђаше из поља, да понесе крст његов.

И доведоше га на мјесто Голготу, што значи: Мјесто лобање. И даваше му да пије вино са смирном, а он не узе. И кад га разапеше, раздијелише хаљине његове бацајући коцку за њих ко ће шта узети. А бијаше час трећи, и разапеше га. И бјеше натпис његове кривице написан: Цар јудејски. И с њим распеше два разбојника, једнога с десне, а једнога с лијеве стране њему. И испуни се Писмо које говори: И уврстише га међу безаконике. И пролазници хуљаху на њега, машући главама својим и говорећи: Уа! Ти што храм разваљујеш и за три дана саграђујеш, спаси самога себе и сиђи с крста! Тако и првосвештеници с књижевницима ругаху се, говорећи један другоме: Друге спасе, а себе не може да спасе. Христос, цар Израиљев, нека сиђе сада с крста да видимо, па ћемо му вјеровати. И они што бијаху с њим разапети вријеђаху га.

**Онда Блажена, стихове на 8
Глас 4.**

У Царству твоме, сети нас се Господе, када дођеш у Царству твоме.

Блажени сиромашни духом, јер је њихово Царство небеско.

Блажени који плачу, јер ће се утешити.

Блажени кротки, јер ће наследити земљу.

Дрветом Адам из Раја би исељен, а дрветом крсним разбојник се у Рај усели. Јер први окусивши заповест одбаци Створитеља; а овај са распевши се, исповеди Те као Бога прикривеног. Сети се и нас, Спасе, у Царству твоме.

Блажени гладни и жедни правде, јер ће се наситити.

Творца закона од ученика купише безаконици, и Њега као законо-преступника поставише пред судницу Пилата, вичући: Распни овога који је онима у пустињи ману давао. А ми, угледајући се на праведног разбојника, вером вапијемо; Сети се и нас Спасе, у Царству твоме.

Блажени милостиви, јер ће бити помиловани.

Мноштво богоубица, Јудејски народ безакони, махнито вичући Пилату, говораху; Распни Христа невинога; а Вараву нам радије ослободи. А ми говоримо к Њему гласом благоразумног разбојника: сети се и нас Спасе, у Царству твоме.

Блажени чисти срцем, јер ће Бога видети.

Живоносна твоја ребра, Христе, као извор који истиче из Едема, Цркву твоју, као разумни Рај напаја, раздељујући се

отуда, као на почетке, у четири Еванђеља, свет напајајући, твар радујући, и народе верно учећи, да се клањају Царству твоме.

Блажени миротворци, јер ће се синови Божији назвати.

Распео се јеси мене ради, да мени источиш опроштај; у ребра си прободен, да излијеш мени капи живота; клинцима си прикован да бих ја дубином страдања твојих, поверовавши у висину моћи твоје, вапио Теби: Животодавче Христе, слава крсту Спасе, и страдању твоме.

Блажени прогнани правде ради, јер је њихово Царство небеско.

Распетога Тебе Христе, сва твар видећи дрхташе, темељи земље се колебаху од страха моћи твоје; светила се небеска скриваху; а црквена завеса се раздираше, горе уздрхташе, и камење се распадаше, и разбојник верни с нама викаше Теби, Спасе, оно „сети се“.

Блажени сте, када вас срамоте и прогоне и рекну сваку рђаву реч против вас, лажући мене ради.

Рукопис наш, на крсту подерао си, Господе, и убројан у мртве, тамошњега тиранина си свезао, избављајући све од окова смрти воскрсењем твојим, којим се просветисмо, Човекољубче Господе, и вапијемо Ти: сети се и нас, Спасе, у Царству твоме.

Радујте се и веселите се, јер је плата ваша велика на небесима.

Ти који си подигнут на крсту, и разрешио силу смрти, и избрисао као Бог рукопис против нас, Господе. Разбојниково покајање, даруј и нама који Те вером обожавамо, једини Човекољубче, Христе Боже наш, и који Ти вапијемо: сети се и нас, Спасе, у Царству твоме.

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу.

Оца, и Сина, и Духа Светога, сви верни јединодушно славословимо, достојно се молимо, јединицу Божанства бивствујућу у Три Ипостаси, која несливено пребива, просту, нераздељиву и неприступну, којом се избављамо од огњеног мучења.

И сада, и увек у векове векова. Амин.

Богородичан.

Матер Твоју Христе, Ону која Те је телом безсемено родила, и истину Ђеву, која је и по рођењу остала нетљена, Њу приводимо Теби на молитву, Владико многомилостиви, да опроштај сагрешења дарујеш онима који Ти увек вапију: Сети се и нас, Спасе, у Царству твоме.

Прокимен, глас 4.

Разделише одећу моју међу собом, и за хаљину моју башише коцку.

Стих: Боже, Боже мој, обрати пажњу на ме; Зашто си ме оставил?

Мала јектенија и возглас: Јер Тебе славе све сile небеске, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу..

Еванђеље седмо, од Матеја, зачало 113. (Глава 27,33-54)

У време оно дошавши војници на место које се зове Голгота, то јест: Мјесто лобање, дадоше му да пије оцат помијешан са жучи, и окусивши не хтје да пије. А кад га разапеше, разделише хаљине његове бацивши коцку. И сећаху ондје те га чуваху. И ставише му изнад главе кривицу његову написану; Ово је Исус цар јудејски. Тада распеше с

њим два разбојника, једнога с десне и једнога с лијеве стране.

А који пролажају хуљаху на њега машући главама својима и говорећи: Ти који храм разваљујеш и за три дана саграђујеш, спаси сам себе; ако си Син Божији, сиђи са крста! А тако и првосвештеници са књижевницима, старешинама и фарисејима подсмевајући се говораху: Друге спасе а себе не може да спасе. Ако је цар Израиљев, нека сиђе сад с крста, па ћемо вјеровати у њега. Уздао се у Бога, нека га избави сад, ако му је по волји; јер говораше: Ја сам Син Божији. Тако исто и разбојници распети с њим ругају му се.

А од шестога часа би тама по свој земљи до часа деветога. А око деветога часа, повика Исус из свега гласа говорећи: Или, Или, лима савахтани? То јест: Боже мој, Боже мој, зашто си ме оставио? А неки од оних што стајају ондје чувши то говораху: Овај зове Илију. И одмах отрча један од њих те узе сунђер, и напуни оцта, па натаче на трску, те га појаше. А остали говораху: Остави да видимо хоће ли доћи Илија да га избави.

А Исус опет повика из свега гласа, и испусти дух. И гле, завјеса храма раздрије се на двоје, од горњега краја до доњега; и земља се потресе, и камење се распаде; И гробови се отворише, и устадоше многа тијела светих који су помрли; И изишавши из гробова по вакрсењу његову, уђоше у свети град и показаше се многима. А капетан и који с њим чувају Исуса, видјевши да се земља тресе и шта би, уплашише се врло говорећи: Заиста овај бијаше Син Божији.

Затим се чита Псалам 50.

(Овде престаје свештеник кадити и јектеније говорити)

Еванђеље осмо, од Луке зашло 111. (Глава 23,32-49)

У време оно вођаху са Исусом и друга два злочинца са њим да погубе. И када дођоше на мјесто звано Лобања, ондје разапеше њега и злочинце, једнога с десне стране а другога с лијеве. А Исус говораше: Оче, опрости им, јер не знају шта чине! И дијелећи хаљине његове баџаху коцку. И народ стајаше гледајући. А и старјешине ругаху му се с њима говорећи: Друге спасе, нека спасе и себе, ако је он Христос, изабраник Божији. А и војници му се ругаху, приступају и давају му оцат. И говораху: Ако си ти цар јудејски, спаси самог себе! А бијаше над њим и натпис написан словима јелинским и латинским и јеврејским: Ово је цар јудејски. А један од објешених злочинаца хуљаше на њега говорећи: Ако си ти Христос, спаси себе и нас! А други одговоривши укораваше га говорећи: Зар се ти не боиш Бога, када си и сам осуђен тако? А ми смо праведно осуђени, јер примамо по својим дјелима као што смо заслужили; а он никаква зла не учини. И рече Исусу: Сјети ме се, Господе, када дођеш у Царству своме. И рече му Исус: Заиста ти кажем, данас ћеш бити са мном у рају.

А бијаше око шестога часа, и тама би по свој земљи до часа деветога. И помрча сунце, и завјеса храмовна раздрије се напола. И повикавши Исус из свега гласа рече: Оче, у руке твоје предајем дух свој. И рекавши ово издахну. А кад видје капетан шта се дододи, прослави Бога говорећи: Заиста овај човјек бјеше праведник. И сав народ који се бијаше скупио да гледа овај призор, кад видје шта би, врати се бијући се у прса. А стајаху издалека сви познаници његови и жене које га пратише из Галилеје, посматрајући ово.

И одмах певамо Трипеснец, песму господина Козме.
Акростих, или Крајесрочије трипеснеша је: Просаватон
те, **што значи:** Предсуботије же.

Ирмос по двапут, тропари на 12; На крају Ирмос оба
хора заједно.

Глас 6.

Песма 5.

Ирмос: К Теби јутрењујем, који си из милосрђа себе
према паломе понизио неизменљиво, и до страдања
бестрадално се приклонио, Речи Божија мир даруј ми
Човекољубче.

Оправши ноге, и предочистивши се сада причешћем
божанске твоје тајне Христе, твоји служитељи са Сиона на
велику гору маслинску с Тобом узиђоше, певајући Тебе,
Човекољубче.

Гледајте пријатељи, рекао си, не бојте се, јер сада се
приближи час да ме ухвате, и да будем убијен рукама
безаконика. А ви ћете се сви разбежати, мене оставивши,
које ћу поново сабрати да проповедају мене Човекољубца.

Кондак, глас 8.

Ходите сви да певамо, Онога који се нас ради распео, јер
Њега виде Марија на дрвету и говораше: ако и Крст трпиш,
Ти си Син и Бог мој.

Икос.

Своје јагње овца гледајући на заклање вучено, следоваше
Марија, распуштене косе са другим женама овако наричући:
Куда идеш, чедо? Ради чега тако брзо пут свој довршаваш?
Није ли опет друга свадба у Кани Галилејској, и тамо сада
хиташ, да од воде и њима вино учиниш? Хоћу ли и ја с

Тобом чедо, или ћу Те овде чекати? Дај ми реч, Речи, немој проћи поред мене ћутећи, који си ме чисту сачувао. Јер си Ти Син и Бог мој.

Синаксар

Стихови за распеће:

Жив си Ти Боже, иако си умртвљен на дрвету.

О, мртваче наги, и Бога живога Логосе!

Стихови за разбојника распетога са Христом.

Закључана отвори Едемска врата.

Стави разбојник кључ, рекавши: Сети ме се.

На свети и Велики Петак; вршимо сећање на света и спасоносна и страшна страдања, Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа, која је добровољно примио нас ради, тј: пљување, бијење, шамарање, ругање, исмевање, црвену хаљину, трску, сунђер, оцат, клинце, копље, и после свега овога, крст и смрт. Све се ово у Петак десило. Јер када за тридесет сребреника би продан од пријатеља и ученика и предаде се, најпре би одведен Ани првосвештенику, који га послала Кајафи. Тамо док би пљуван, шамаран по образу; руган и исмеван, слушаше: Прореци нам, Христе, ко те удари? А тамо дођоше и лажни сведоци, који га клеветаху, да је рекао: Разорите овај храм, и за три дана ћу га подигнути; и да је називао себе Сином Божијим. Тада и првосвештеник не трпећи хулу, раздра своје хаљине.

А када свану, одведоше га к Пилату у судницу. И они не уђоше, говорећи, да се не би оскврнили, но да би могли јести Пасху. А Пасхом се назива цео Празник, или је и тада био, као што требаше. А Христос је пре једнога дана учинио

законску Пасху, хотећи да у Петак буде заједно заклан са пасхалним јагањцима.

А Пилат изишавши, питаše их: Зашто га окривљујете? И пошто не нађе ништа слично за шта га тужаху, посла га опет Кајафи. А овај опет к Пилату, јер он настојаше да се Христос погуби. А Пилат говораше: Узмите га ви и распните, и по закону вашем судите. А старешине Јеврејске опет рекоше: ми не смемо никога убити, подстрекавајући Пилата да га разапне. А Пилат упита Христа: Је ли Он цар Јудејски? Он то не признаде, но рече да је вечни цар: јер Царство моје није од овога свијета, говораше. А хотећи га пустити Пилат, најпре рече онима, да на њему не налази никакве кривице. Такође беше обичај да им на сваки празник пусти по једнога сужња, којега затраже. А њима изгледа беше Варава милији од Христа. Пилат пак, дарујући Јудејцима траженога, избивши најпре Исуса, изводи га с војницима, обученог у скерлетну хаљину, са трновим венцем на глави, давши му трску у десницу његову, а војници му се ругаху, говорећи: Здраво царе Јудејски. А кад се довољно наругаše, опет рече Пилат: никакве смртне кривице не налазим на њему. А Јудејци говорећи рекоше: он мора да умре, јер назива себе Сином Божијим. И док ово говораху, Исус ћуташе, а народ викаше ка Пилату: распни га, распни. Хтедоше га предати на срамну смрт, да би добро сећање на њега у народу уништили. А Пилат, као да их караше, рече: Зар цара вашега да разапнем? Они пак рекоше: ми немамо другога цара осим Ђесара. Будући да док говораху хулу, ништа не успеше, позивају се на Ђесара, да барем тако Пилата бесом испуне. Јер говораху: сваки који себе царем гради, противи се Ђесару. Док се ово догађаше, жена поручи Пилату, будући уплашена страшним сном, говорећи: немој ти ништа имати

са тим Праведником, јер сам њега ради много у сну пострадала. А Пилат умивши руке, кривицу за кrv његову скида са себе. А неки Јудеји викаху: кrv његова на нас и на дечу нашу. Ако овога ослободиш, ниси пријатељ Ђесару. Овога, dakле, уплашивши се Пилат, иако је добро знао да је Исус невин, предаје га на распеће на крсту, пустивши Вараву.

А ово кад виде Јуда, отишавши баци сребренике старешинама, и отиде те се обеси на дрво неко, и надувши се веома, пуче по средини. А војници пошто Исуса тukoше трском по глави, натоварише му крст. Такође Симона из Кирине натераше да му понесе крст. И у час трећи, стигавши на место Лубање, распеше га тамо. А с обе стране њега распеше и друга два разбојника, да би и Он у злочинце био убројан. Због лошег квалитета разделише хаљине његове војницима, а за нешивену хаљину његову бацише коцку, чинећи му пакости на сваки начин. И не само то, но и на крсту ругаху му се, говорећи: Уа, ти што храм разрушаваш, и за три дана подижеш, спаси сам себе. И опет: другима је помагао, а себи не може ли помоћи? И опет: Ако је цар израиљев, нека сиће сад са крста, и вероваћемо у њега. И dakле истину говораху, јер требаше несумњиво к Њему приступити: јер он беше не само цар израиљев, но и целога света.

А зашто је требало да се помрачи сунце у трећи час, усред дана dakле? Да би свима било објављено страдање. Такође тресење земље, распадање камења биваше за изобличавање Јудејаца. И многа тела вакрснуше, на уверење општег вакрсења, и на јављање силе Великог Страдалника. Завеса црквена се расцепи, као да се храм срђаше због страдања Онога који се у њему слави, и многима открива невидљиве ствари.

У трећи, дакле, час би распет Христос, као што говори божанствени Марко: А од шестог часа до деветог би тама, када и Лонгин сотник виде друга чудесна збивања, и осим помрачења сунца, повика веома: Ваистину овај Син Божији беше. Од разбојника, пак, један се ругаше Исусу, а други га укореваше претећи му веома, и Христа исповедаше као Сина Божијега. А веру његову Спас награди, обећавши му да ће са њим бити у Рају. Наругавши му се, дакле, у свему, Пилат и титулу написа изнад главе његове говорећи: Исус Назарећанин, цар Јудејски. Иако му Јudeји забрањиваху да пише тако, него као да је Он сам то рекао. Пилат им пак одговори: што писах, писах. Затим, када Спас рече: жедан сам, дадоше му исоп помешан са оцтом. И Он рекавши: сврши се, преклонивши главу, предаде дух.

И када су сви отишли, Мати Његова стајала је под Крстом, и сестра њена Марија Клеопова, коју је Јаков родио, пошто је Клеопа умро бездетан, и Јован вољени његов ученик. Неразумним, пак Јудејима, не будући довољно што гледају тела на крсту, молише Пилата, зато што беше велики дан Пасхе по Петку, да осуђенима пребију голени, да би смрт што пре наступила. И обојици дакле разбојника пребише голени јер још беху живи. А дошавши до Исуса, пошто видеше да је већ умро, не пребише му голени. Но један од војника, по имени Лонгин, угађајући безумним, подигавши копље, прободе Христа у ребра с десне стране; и одмах изиђе крв и вода. Једно тј. вода као од человека, а друго тј. крв као од више од человека. Или, крв дакле ради освећења божанског причешћа, а вода - ради крштења. Јер овај сугуби извор ваистину садржи тајну за нас. Ово и Јован видевши сведочи, и истинито је сведочанство његово, јер је свему томе био присутан, и видећи пише. Чак и кад би хтео лаж

да говори, не би измишљотине писао на срамоту свога Учитеља. Неки говоре, док се ово дешавало, у сасуд неки прихваћена је пречиста крв из животних и божанских ребара. А кад се све ово тако натприродно завршило, пошто се вече беше приближило, излази Јосиф из Ариматеје, раније тајни ученик, као и неки други, и дошавши Пилату са смелошћу, јер беше знаменит човек, затражи тело Исусово. А он заповеди да му га даду. И, dakле, скинувши тело с крста побожно га положи. А кад већ наступи ноћ, долази Никодим, носећи неку смесу смирне и алоје, насталу временом, и обвивши га плаштаницом, као што је био обичај да Јudeјци чине, близу га положише, у усеченом у камену гробу Јосифовом, у којем нико до тада није лежао, да не би када Христос васкрсне, другоме приписали васкрсење. А мешавину алоја и смирне, која је била лепљива, Еванђелист је поменуо, да када виде плаштаницу и убрус у гробу остављене, не измишљају како је он украден. Јер нико не би имао толико слободе, да одмотава платна тако залепљена за тело. Све ово толико преславно десило се у оно време Петка, и нама богоносни оци наредише да се свега овога сећамо са скрушеним срцем и умилењем.

А треба знати и ово да се у шести дан седмице, dakле у Петак разапе Господ, јер је у шести дан у почетку и створен човек. Но и у шести час дана био је на крст разапет, јер у том часу, као што се говори, и Адам је пруживши руку дотакао се забрањеног дрвета, и умро. Јер доликоваше да у онај час у којем је био поражен, да у њему опет буде обновљен. А у врту, као и Адам у Рају. Горки напитак, оцат са жучи помешан, принесен Христу, представљаше кушање Адама у Рају. Шамарање показиваше нашу слободу. Пљување, и срамотно вођење, враћање нашег достојанства,

а трнови венац - скидање проклетства са нас. Скерлетна хаљина - за кожне хаљине, и за наше царско достојанство. Клинови, умртвљење и непокретност нашега греха. Крст, означава дрво у Рају. Прободена ребра, означавају Адамово ребро, од којег је саздана Ева, преко које је дошао преступ. Копље - одговара пламеном мачу. Вода из ребра, слика је крштења. Кrv и трска, којима нам је као цар црвеним словима, даровао и подписао древну отаџбину. Говори се да глава Адамова лежи тамо, где је распет Христос глава свих; да је дакле крштен Христовом крвљу која је ту истекла. А назива се Место Лобање (на јеврејском Голгота), јер је за време потопа Адамова глава избила ван земље, само кости ношене водом као неко необично чудо, коју је Соломон чашћу праоца, са свом својом војском, многим камењем покрио. Зато се и то место од тада назива Литостротон то јест камењем попложано. А говоре неки особити светитељи, како су примили по предању, да је ту сам Адам од анђела био погребен. Где је дакле труп (тј. леш), тамо је дошао и као Орао Христос, вечни цар, нови Адам, исцељујући дрветом старога Адама који је дрветом пао. Надприродним, и неизмерним твојим милосрђем за нас, Христе Боже, помилуј нас, амин!

Песма 8.

Ирмос: Стуб злобе богопротивне, божанствени младићи поругаше, а против Христа подижући се безакони синедрион, планира празне ствари, смишљаше како да убије Онога који у шаци живот држи; Кога сва твар благосиља, славећи у векове.

Отресите сан од трепавица, рекао си Христе, ученицима, и у молитви бдите, да не дођете у искушење, а особито

Симону, јер на јачега долази веће искушење. Петре, разуми мене, Кога сва твар благосиља, славећи у векове.

Нечисту реч усана, никада нећу изрећи против тебе Владико, с Тобом сам готов и умрети као разуман, ако се и сви одрекну, повика Петар. Ни тело, ни крв, но Отац Твој откри ми Тебе, Кога сва твар благосиља, славећи у векове.

Дубину божанске премудрости, и разума, ниси сву испитао, а дубину мојих судова ниси схватио човече, рече Господ. Будући dakле, тело, не хвали се, јер ћеш се трипут одрећи мене, Кога сва твар благосиља, славећи у векове.

Одричеш се, Симоне Петре, да ћеш учинити брзо, што је речено; и к Теби слушкиња једна пришавши, уплашиће те, рече Господ. Но горко заплакавши, ипак ћеш наћи милостива мене, Кога сва твар благосиља, славећи у векове.

Песма 9.

Ирмос: Часнију од херувима, и неупоредиво славнију од серафима, Тебе што Бога Реч непорочно роди, уистину Богородицу ми Те величамо.

Погубна чета богомрских, скупина лукавих богоубица, опколи Тебе Христе, и као неправедна вукоше Створитеља свега, Кога ми величамо.

Не разумевајући закон безбожници, гласовима пророчким, учећи се узалуд, као овцу на неправедно заклање вукоше Тебе Господара свих, Кога ми величамо.

Незнабощима издани живот, свештеници заједно са књижевницима, рањени самоубиственом злобом, предадоше да се убије, природом Животодавац; Кога ми величамо.

Опколише као пси многи, и ударивши Царе, образ твој шамарем, питаху Те, и на Тебе лажно сведочаху, а Ти све претрпевши, све си спасао.

**Екзапостилар, трипут,
Глас 2.**

Разбојника благоразумног, истога дана удостојио си Раја,
Господе; и мене дрветом крсним просветли, и спаси ме.

И одмах Еванђеље девето, од Јована, зачало 61.

(Глава 19,25-37)

У време оно стајаху код Исусова крста мати његова, и сестра матере његове Марија Клеопова, и Марија Магдалина. А Исус видјевши матер и ученика кога љубљаше где стоји поред ње, рече матери својој: Жено, ето ти сина! Потом рече ученику: Ево ти мајке! И од онога часа узе је ученик к себи. Послије тога, знајући Исус да се већ све свршило, да се сасвим испуни Писмо рече: Жедан сам! Стаяше пак суд пун оцта; а они напунише сунђер оцта, и натакнувши на трску, принесоше устима његовим. А кад Исус окуси оцат рече: Сврши се! И преклонивши главу предаде дух. А будући да бјеше петак, па да не би тијела остала на крсту у суботу, јер бијаше велики дан, она субота, Јudeјци замолише Пилата да им се пребију голијени, па да их скину. Онда дођоше војници, и првоме пребише голијени и другоме распетоме с њим; А дошавши до Исуса, кад видјеше да је већ умро, не пребише му голијени, Него један од војника прободе му ребра копљем; и одмах изиђе крв и вода. И онај који је видио, посвједочио је, и истинито је свједочанство његово, и он зна да истину говори, да и ви вјерујете. Јер се ово дододи да се испуни Писмо: Кост његова неће се преломити. И опет друго Писмо говори: Погледаће на онога кога прободоше.

Онда: Све што дише...

Стихови на 4

И певамо стихире самогласне три, понављајући прву.

Глас 3.

Два зла учини, прворођени син мој Израиль: остави мене извор воде живе, и ископа себи бунар исправаљиван. Мене на дрвету распе, а Вараву измоли и отпусти. Ужасну се небо због тога, и сунце зраке сакри. А ти, Израиљу, ниси се постидео, него си ме смрти предао. Опрости им, Оче свети, јер не знадоше шта учинише.

Сваки део светога твога тела, срамоту нас ради претрпе: глава трње, лице пљување, вилице шамаре, уста укус жучи с оцтом помешан, уши хуле безбожне, леђа бијење и рука трску, цело тело растезање на крсту, удови клинове и ребра копље. Ти који си за нас пострадао, и од страдања нас ослободио; и који си сишао к нама човекољубљем и подигао нас, свесилни Спасе, помилуј нас.

Када си био разапет Христе, сва твар видећи дрхташе, темељи земље се поколебаше страхом силе твоје; јер због Тебе који си данас подигнут, род Јеврејски погибе; црквена завеса се раздера на двоје, гробови се отворише и мртви из гробова вакрснуше. Сотник видевши чудо, ужасну се; а Мати твоја стојећи присутна викаше ридајући матерински: Како да не плачем и груди своје не бијем, гледајући Те нага, као осуђеника на крсту обешена? Ти који си распет и погребен, и вакрсао из мртвих, Господе, слава Теби.

Слава, глас 6.

Свукоше с мене одеђу моју, и обукоше ме у хаљину црвену, ставише на главу моју венац од трња, и у десну моју руку дадоше трску, да их разбијем, као сасуде грнчарске.

И сада:

Леђа моја дадох на ране, а лице моје не окренух од пљувања, на суду Пилатову стадох, и Крст претрпех, за спасење света.

Затим Еванђеље десето, од Марка, зачало 69.

(Глава 15,43-47)

У време оно, дође Јосиф, из Ариматеје, угледан савјетник, који и сам Царство Божије чекаше, и усуди се те уђе Пилату и заиска тијело Исусово. А Пилат се зачуди да је већ умро; и дозвавши капетана запита га: Је ли давно умро? И дознавши од капетана, даде тијело Јосифу. И он купивши платно и скинувши га, обави платном, и положи га у гроб који бјеше исјечен у камену, и навали камен на врата гроба. А Марија Магдалина и Марија Јосијина гледаху гдје га полагаху.

Онда:

Славословље мало: Слава на висини Богу..

А свештеник јектенију: Допунимо јутарњу молитву..

И остало по обичају, и по возгласу: Јер си Бог милости..

Одмах:

Еванђеље једанаесто, од Јована, зачало 62.

(Глава 19,38-42)

У време оно, замоли Јосиф Пилата да узме тијело Исусово. И допусти Пилат. Онда дође и узе тијело Исусово. А дође и Никодим, који је први пут долазио ноћу Исусу, и донесе помијешане смирне и алоја око сто литара. Тада

узеше тијело Исусово, и обавише га платном с мирисима, као што је обичај у Јудејаца да сахрањују. А на ономе мјесту, где бјеше распет био је врт, и у врту гроб нов, у који још нико не бијеше положен. Ондје, dakле, због петка јудејскога, пошто бјеше близу гроб, положише Исуса.

Певамо стиховије стихире, самогласно:

Глас 1.

Сва твар измени се страхом, гледајући Те на крсту обешена Христе. Сунце се помрачи, и основи земље се задрмаше. Све састрадаваше Саздатељу свега. Драговољно претрпевши нас ради, Господе, слава теби.

Стих: Разделише хаљине моје између себе, и за хаљину моју бацише коцку.

Народ безбожни и безакони, зашто смишља узалудне ствари? Зашто живот свих на смрт осуди? Велико чудо! јер се Саздатељ света предаје у руке безаконика, и на дрво се подиже Човекољубац, да би ослободио сужње у аду који вичу: Дуготрпеливи Господе, слава Теби.

Стих: Дадоше ми за храну жуч, у жеђи мојој напојише ме оцтом.

Данас те гледаше, непорочна Ђева, Речи, на Крсту подигнута, ридајући материнском утробом, кидаше срце горко, и уздишући болно из дубине душе, лице са косом кидаше. Зато и груди бијући, викаше жалосно: Авај мени, чедо божанско, авај мени, светлости света! Зашто си зашао од очију мојих, Јагње Божије? Стога војске бестелесних беху обузете страхом, говорећи: Непостижни Господе, слава Теби.

Стих: А Бог цар наш пре векова, изврши спасење на сред Земље.

Видећи Те на дрвету да висиш, Тебе Саздатеља свих и

Бога, Христе, она која Те је безсемено родила, вапијаше горко: Сине мој, где зађе лепота лица твога? не могу поднети гледајући Те, неправедно распета. Похитај, дакле, васкрсни, да видим и ја Твоје из мртвих тридневно васкрсење.

Слава, глас 8. Господе, када си Ти узлазио на Крст, страх и трепет обузе твар; и земљи си, дакле, забранио да прогута оне који Те распињаху, а аду си заповедио да отпусти сужње на препород људи. Судијо живих и мртвих, дошао си да дарујеш живот а не смрт. Човекољубче, слава Теби.

И сада: Већ судије неправедне, умачу трску за одлуку, и Исус бива суђен и осуђује се на крст; и твар страда, гледајући на Крсту Господа. Но Ти који природом тела страдаш мене ради, Господе благи, слава Теби.

Затим,

Еванђеље дванаесто, од Матеја, зачало 114.

(Глава 27,62-66)

Сутрадан пак по петку сабраше се првосвештеници и фарисеји код Пилата говорећи: Господару, сјетисмо се да онај варалица каза још за живота: Послије три дана устаћу. Зато заповједи да се утврди гроб до трећега дана да не дођу како ученици његови ноћу, да га не украду и не кажу народу: Устаде из мртвих; и биће посљедња превара гора од прве. Рече им Пилат: Имате стражу, идите те утврдите како знате. А они отишавши утврдише гроб са стражом и запечатише камен.

Онда: Добро је исповедати се Господу..

Трисвето, По: Оче наш..

Тропар, глас 4.

Искупио си нас пречасном Крвљу својом од клетве законске; на Крсту прикован и копљем прободен, излио си бесмртност људима, Спаситељу наш, слава Ти.

Потом, јектенија обична. И Отпуст.

А први час не додајемо сада, но сутрадан, у два сата.

ВЕЛИКИ ПЕТАК

ЦАРСКИ ЧАСОВИ

Састав Кирила, Архиепископа Александријског.

У други час дана (то јест у 8 часова ујутру по европском рачунању времена) клепа се.

Припрема за царске часове бива овако:

Свештеник обучен у Епитрахиль и фелон (тамно љубичасте боје или црни), отвори царске двери, износи свето Еванђеље и поставља га на налоњ на солеји, окренут олтару и ту испред Еванђеља почиње са: Благословен Бог наш..

Онда узме кадионицу, окади Еванђеље унакрст, олтар и сав храм, а на осталим часовима Еванђеље, престоне иконе и, певнице. И улази у олтар. Излази на читање Еванђеља, и на каћења кад треба.

Свештеник се облачи, и када благослови, почињемо:

ЧАС 1.

Царе небески, Трисвето, Пресвета Тројице, Оче наш.

Возглас: Јер је твоје Царство.. Господе помилуј. **12 пута.**

Слава, и сада. Ходите поклонимо се.. **трипут.**

И говоримо Псалме ове, који су овде написани.

Псалам 5.

Чуј Господе, ријечи моје, разумиј помисли моје. Слушај вику моју, царе мој и Боже мој! јер се теби молим, Господе! У јутру слушаш глас мој, у јутру стојим пред тобом, и чекам. Јер си ти Бог који неће безакоња; у тебе нема места ко је зао. Безбожници неће изаћи пред очи твоје; ти ненавидиш све који чине безакоње. Потиреш лажљивце; на крвопиоце и лукаве мрзи Господ. А ја по великој милости твојој улазим у дом твој, и клањам се у светој цркви твојој са страхом твојим. Господе! води ме у правди својој; ради непријатеља мојих поравни преда мном пут свој. Јер нема у устима њиховијем истине; у њима је неваљалство; грло им је гроб отворен; на језику им је дволичење. Боже! не дај им напретка, нека се разбију помисли њихове. За многа неваљалства њихова обори их, јер се побунише на тебе. Па ће се радовати сви који се у те уздају; до вијека ће се веселити које ти заклањаш; дичиће се који љубе име твоје. Јер ти, Господе, благосиљаш праведника, као штитом заклањаш га милошћу својом.

Псалам 2.

Зашто се буне народи и племена помишљају сујетне ствари? Устају цареви земаљски, и кнезови се скупљају на

Господа и на помазаника његова. „Раскинимо свезе њихове и збацимо са себе јарам њихов.“ Онај, што живи на небесима, смије се, Господ им се подсмијева. Па им говори у гњеву својем и јарошћу својом збуњује их: „Ја сам помазао цара својега на Сиону, на светој гори својој.“ Казаћу наредбу Господњу; он рече мени: „ти си син мој, ја те сад родих. Ишти у мене, и даћу ти народе у нашљедство, и крајеве земаљске теби у државу. Ударићеш их гвозденом палицом; разбићеш их као лончарски суд. Сад, цареви, оразумите се; научите се судије земаљске! Служите Господу са страхом, и радујте се с трепетом. Поштујте сина, да се не разгневи, и ви не изгинете на путу своме; јер ће се гњев његов брзо разгорјети. Благо свјема који се у њ уздају!

Псалам 21.

Боже, Боже мој! за што си ме оставио удаљивши се од спасења мојега, од ријечи вике моје? Боже мој! вичем дању, а ти ме не слушаш, и ноћу, али немам мира. Свети, који живиш у похвалама Израиљевим! У тебе се уздаше оци наши, уздаше се, и ти си их избављао. Тебе призиваше, и спасаваше се; у тебе се уздаше, и не остајаше у срамоти. А ја сам црв, а не човјек; подсмијех људима и руг народу. Који ме виде, сви ми се ругају, развалију уста, машу главом, и говоре: ослонио се на Господа, нека му помоге, нека га избави, ако га милује. Та, ти си ме извадио из утробе; ти си ме умирио на грудима матере моје. За тобом пристајем од рођења, од утробе матере моје ти си Бог мој. Не удаљуј се од мене; јер је невоља близу, а нема помоћника. Опколише ме мноштво телаца; јаки волови Васански опколише ме; Развалише на ме уста своја. Лав је гладан лова и риче. Као вода разлих се; расуше се све кости моје; срце моје поста

као восак, растопило се у мени. Сасуши се као цријеп крјепост моја, и језик мој приону за грло, и у прах смртни мећеш ме. Опколише ме пси многи; чета зликоваца иде око мене, прободоше руке моје и ноге моје. Могао бих избројити све кости моје. Они гледају, и од мене начинише ствар за гледање. Дијеле хаљине моје међу собом, и за доламу моју бацају ждријеб. Али ти, Господе, не удаљуј се. Сило моја, похитај ми у помоћ. Избави од мача душу моју, од пса јединицу моју. Сачувавј ме од уста лавовијех, и од рогова биволових, чувши, избави ме. Казујем име твоје браћи; усрд скупштине хвалићу те. Који се бојите Господа, хвалите га. Све сјеме Јаковљево! поштуј га. Бој га се, све сјеме Израиљево! Јер се не оглуши молитве ништега нити је одби; не одврати од њега лица својега, него га услиши кад га зазва. Тебе ћу хвалити на скупштини великој; завјете своје свршићу пред онима који се њега боје. Нека једу убоги и насите се, и нека хвале Господа који га траже; живо да буде срце ваше до вијека. Опоменуће се и обратиће се ка Господу сви крајеви земаљски, и поклониће се пред њим сва племена незнабожачка. Јер је Господње Царство; он влада народима. Јешће и поклониће се сви претили на земљи; пред њим ће пасти сви који слазе у прах, који не могу сачувати душе своје у животу. Сјеме ће њихово служити њему. Казиваће се за Господа роду потоњему. Доћи ће, и казиваће правду његову људима његовијем, који ће се родити; јер је он учинио ово.

**Слава и сада, Алилуја, трипут. Господе помилуј,
трипут.**

Слава, тропар,

Глас 1. (чита се)

Када си Ти разапет Христе, укинуто би мучење, и згажена би сила непријатељска; јер нити анђео, нити човек, но сам Ти Господе, спасао си нас, слава Теби.

И сада, Богородичан: Како да Те назовемо, о Благодатна? Небо? јер си изгрејала сунце правде. Рај? јер си изникла цвет нетрлежности. Ђева? јер си остала непорочна. Чиста Мати? јер си имала у светим твојим наручјима Сина, Бога свих. Њега моли да се спасу душе наше.

И одмах певамо следеће стихире самогласне,

Глас 8.

Данас се црквена завеса, раздера на прекор безаконика, и сунце зраке своје сакри гледајући Владику распињанога.

И опет друга певница, исто то.

Онда прва певница говори

Стих: Зашто се буне незнабоши, и народи измишљају узалудне ствари?

Као овца на заклање био си вођен, Христе Царе, и као јагње незлобиво прикован на крст од људи безаконих, грехова наших ради, Човекољубче.

Стих: Дођоше цареви земаљски, и кнезови се сабраше заједно на Господа и на Христа његовог.

И опет иста стихира: Као овца..

Затим, прва певница:

Слава, глас исти (8.).

Подносећи све, Господе овако си говорио, безаконицима који су Те ухватили: Ако сте и ударили Пастира, и разјурили дванаест овача ученике моје, могао сам више од дванаест

легона довести анђела. Но дugo трпим, да се испуни све непознато и тајно што сам вам објавио преко пророка мојих. Господе, слава Теби.

И сада, исто.

Прокимен пророштва, глас 4.

Срце његово сабра безакоње у себе.

Стих: Блажен је који разуме убогога и сиромаха.

Читање из пророштава Захарије (Глава 11,10-13)

Узех свој штап, благост, и сломих га да укинем завјет свој који учиних са свијем народима. И укиде се онога дана, и невољни од стада, који гледају на ме, познаше доиста да бјеше ријеч Господња. И рекох им: ако вам је драго, дајте ми моју плату; ако ли није, немојте; и измјерише ми плату, тридесет сребрника. И рече ми Господ: баци лончару ту часну цијену којом ме прецијенише. И узев тридесет сребрника бацих их у дом Господњи лончару.

Онда:

Апостол, читање из посланице Галатима, светога апостола Павла. Зачало 215. од пола (Глава 6,14-18)

Браћо, Боже сачувај, да се ја чим другим хвалим осим крстом Господа нашега Исуса Христа, којим се мени разапе свијет и ја свијету. Јер у Христу Исусу нити обрезање што помаже нити необрезање, него нова твар. И који год буду живјели по овоме правилу, мир на њих и милост, и на Израиљ Божији. Убудуће да ми нико не ствара тешкоће, јер ја ране Господа Исуса на тијелу својему носим. Благодат Господа нашега Исуса Христа са духом вашим, браћо. Амин.

Затим

Еванђеље од Матеја, зачало 110-113. (Глава 27,1-56)

У време оно, кад би јутро, учинише вијеће сви првосвештеници и старјешине народа против Исуса да га погубе. И свезавши га одведоше, и предаше га Понтију Пилату, намјеснику. Тада видјевши Јуда, издајник његов, да га осудише, раскаја се, и врати тридесет сребрника првосвештеницима и старјешинама говорећи: Сагријеших што издадох крв невину. А они рекоше: Шта ми маримо за то? Ти ћеш видјети.

И бацивши сребрнике у храму, изиђе, и отиде те се објеси. **¶** првосвештеници, узевши сребрнике, рекоше: Не вальа их метнути у храмовну ризницу, јер су цијена за крв. Него се договорише те купише за њих лончареву њиву за гробље странцима. Зато се та њива и прозва Крвна њива до данас. Тада се испуни што је казано преко пророка Јеремије који говори: И узеше тридесет сребрника, цијену цијењенога, кога су цијенили синови Израиљеви; И дадоше их за њиву лончареву, као што ми каза Господ.

А Исус стаде пред намјесником, и запита га намјесник говорећи: Јеси ли ти цар јудејски? А Исус му рече: Ти кажеш. И кад га тужаху првосвештеници и старјешине, ништа не одговори. Тада му рече Пилат: Зар не чујеш колико против тебе свједоче? И не одговори му ни на једну ријеч, тако да се намјесник дивљаше веома. А о Празнику бијаше обичај у намјесника да народу пусти по једнога сужња кога они хоће. А тада имаху познатога сужња по имену Вараву. И када се сабраше, рече им Пилат: Кога хоћете да вам пустим? Вараву или Исуса названога Христа? Јер знађаше да су га из зависти предали. А када сјеђаше у суду, поручи му

жена његова говорећи: Не мијешај се ти ништа у суд тога праведника, јер данас у сну много пострадах због њега. А првосвештеници и старјешине наговорише народ да иште Вараву, а Иисуса да погубе. А намјесник одговарајући рече им: Кога хоћете од ове двојице да вам пустим? А они рекоше: Вараву. Рече им Пилат: Шта да чиним са Иисусом названим Христом? Рекоше му сви: Да се разапне! Намјесник пак рече: А какво је зло учинио? А они из гласа повикаше говорећи: Да се разапне! А кад видје Пилат да ништа не помаже, него још већа буна бива, узе воду те уми руке пред народом говорећи: Ја сам невин у крви овога праведника; ви ћете видјети. И одговарајући сав народ рече: Крв његова на нас и на дјецу нашу! Тада им пусти Вараву, а Иисуса, шибавши, предаде да се разапне.

Тада војници намјесникови узеше Иисуса у судницу и скупише на њега сву чету војника. И свукавши га обукоше му пурпурни ограч. И оплетавши вијенац од трња, метнуше му на главу, и дадоше му трску у десницу; и клекнувши на колјена преда њим, ругаху му се говорећи: Здраво, цар јудејски! И пљунувши на њега, узеше трску и бише га по глави. И кад му се наругаше, свукоше с њега ограч, и обукоше га у хаљине његове, и поведоше да га разапну. И излазећи нађоше човјека из Кирине по имени Симона и натјераше га да му понесе крст. И дошавши на мјесто које се зове Голгота, то јест: Мјесто лобање, дадоше му да пије оцат помијешан са жучи, и окусивши не хтје да пије. А кад га разапеше, раздијелише хаљине његове бацивши коцку. И сјеђаху ондје те га чуваху. И ставише му изнад главе кривицу његову написану: Ово је Иисус цар јудејски. Тада распеше с њим два разбојника, једнога с десне и једнога с лијеве стране. А који пролажаху хуљаху на њега машући

главама својима и говорећи: Ти који храм разваљујеш и за три дана саграђујеш, спаси сам себе; ако си Син Божији, сићи са крста! А тако и првосвештеници са књижевницима, старјешинама и фарисејима подсмијевајући се говораху: Друге спасе а себе не може да спасе. Ако је цар Израиљев, нека сиће сад с крста, па ћемо вјеровати у њега. Уздао се у Бога, нека га избави сад, ако му је по воли; јер говораше: Ја сам Син Божији. Тако исто и разбојници распети с њим ругаху му се.

А од шестога часа би тама по свој земљи до часа деветога. А око деветога часа, повика Исус из свега гласа говорећи: Или, Или, лима савахтани? То јест: Боже мој, Боже мој, зашто си ме оставио? А неки од оних што стајаху ондје чувши то говораху: Овај зове Илију. И одмах отрча један од њих те узе сунђер, и напуни оцта, па натаче на трску, те га појаше. А остали говораху: Остави да видимо хоће ли доћи Илија да га избави. А Исус опет повика из свега гласа, и испусти дух. И гле, завјеса храма раздрије се на двоје, од горњега kraja до доњега; и земља се потресе, и камење се распаде; и гробови се отворише, и устадоше многа тијела светих који су помрли. И изишавши из гробова по васкрсењу његову, уђоше у свети град и показаше се многима. А капетан и који с њим чуваху Исуса, видјевши да се земља тресе и шта би, уплашише се врло говорећи: Заиста овај бијаше Син Божији. И ондје бијаху и гледаху издалека многе жене које су ишли за Исусом из Галилеје и служиле му, међу којима бијаше Марија Магдалина и Марија, мати Јаковљева и Јосијина, и мати синова Зеведејевих.

И одмах читамо:

Стопе моје управи по речи твојој, и да не овлада мноме

било какво безакоње. Избави ме од клевета људских и сачуваћу заповести твоје. Лицем твојим просвети слугу твога, и научи ме наредбама твојим. Нека се испуне уста моја хвале твоје, Господе, да би певао славу твоју, сав дан величанственост твоју.

Трисвето. После Очे наш..

Кондак

Глас 8.

Ходите сви да певамо, Онога који се нас ради распео, јер Њега виде Марија на дрвету, и говораше: ако и Крст трпиш, Ти си Син и Бог мој.

Онда: Господе помилуј, **40 пута.**

Ти коме се у свако време и сваког часа на небу и на земљи клањају и славослове, Христе Боже, дуготрпљиви, многомилостиви, много-милосрдни, који праведнике љубиш и грешнике милујеш, који све зовеш на спасење обећањем будућих добара.

Ти Сам Господе, прими у овај час и наше молитве, и управи живот наш ка заповестима твојим. Душе наше освети, тела очисти, помисли исправи, мисли очисти, и избави нас од сваке жалости, зла и болова. Огради нас светим твојим анђелима, да пуковима њиховим чувани и вођени, достигнемо у јединство вере и у познање неприступне славе твоје, јер си благословен у векове векова. Амин.

Господе помилуј, **трипут, Слава и сада.**

Часнију од херувима и неупоредиво славнију од серафима, Тебе која си Бога Реч непорочно родила, уистину

Богородицу, ми Те величамо. Именом Господњим благослови оче.

Свештеник: Боже смилуј се на нас и благослови нас, обасјај нас светлошћу лица твога и помилуј нас.

Молитва:

Христе, светлости истинита, који просвећујеш и освећујеш сваког човека, који долази у свет, нека се покаже на нама сјај лица твога, да у њему видимо светлост неприступну. И управи стопе наше на вршење заповести твојих, молитвама пречисте Твоје Матере, и свих Твојих Светих. Амин.

ЧАС 3.

Говоримо: Ходите поклонимо се.. **трипут, и Псалам 34.**

Господе: буди супарник супарницима мојим; удри оне који ударају на ме. Узми оружје и штит, и дигни се мени у помоћ. Потегни копље, и пресијеци пут онима који ме гоне, реци души мојој: ја сам спасење твоје. Нека се постиде и посраме који траже душу моју; нека се одбију натраг и постиде који ми зло хоће. Нека буду као прах пред вјетром, и анђео Господњи нека их прогони. Нека буде пут њихов таман и клизав, и анђео Господњи нека их тјера. Јер ни за што застријеше мрежом јamu за мене, ни за што ископаше јamu души мојој. Нека дође на њега погибао ненадна, и мрежа коју је намјестио нека улови њега, нека он у њу падне на погибао. А душа ће се моја радовати о Господу, и веселиће се за помоћ његову. Све ће кости моје рећи: Господе! ко је као ти, који избављаш страдалца од онога који

му досађује, и ништега и убогога од онога који га упропашћује? Устадоше на ме лажни свједоци; што не знам, за оно ме питају. Плаћају ми зло за добро, и сиротовање души мојој. Ја се у болести њиховој облачих у врећу, мучих постом душу своју, и молитва се моја враћаше у прсима мојима. Као пријатељ, као брат поступах; бијах сјетан и с обореном главом као онај који за матером жали: А они се радују кад се ја спотакнем, и купе се, купе се на ме, задају ране, не знам за што, чупају и не престају. С невалјалијем и подругљивијем беспосличарима шкргућу на ме зубима својима.

Господе! хоћеш ли дugo гледати? Отми душу моју од нападања њихова, од овијех лавова јединицу моју. Признаваћу те у сабору великому, усред многога народа хвалићу те: Да ми се не би светили који ми злобе неправедно, и намигивали очима који мрзе на ме ни за што. Јер они не говоре о миру, него на мирне на земљи измишљају лажне ствари. Разваљују на ме уста своја, и говоре: добро! добро! види око наше. Видиш, Господе! немој мучати; Господе немој одступити од мене. Пробуди се, устани на суд мој, Боже мој и Господе, и на парницу моју. Суди ми по правди својој, Господе, Боже мој, да ми се не свете. Не дај да говоре у срцу својем: добро! то смо хтјели! Не дај да говоре: прождријесмо га. Нек се постиде и посраме сви који се радују злу мојему, нек се обуку у стид и у срам који се размећу нада мном. Нека се радују и веселе који ми желе правду, и говоре једнако: велик Господ, који жели мира слузи својему! И мој ће језик казивати правду твоју, и хвалу теби сваки дан.

Псалам 108.

Боже, славо моја, немој мучати, јер се уста безбожничка и уста лукава на ме отворише; говоре са мном језиком лажљивијем. Ријечима злобнијем са свијех страна гоне ме, и оружају се на ме ни за што. За љубав моју устају на мене, а ја се молим. Враћају ми зло за добро, и мржњу за љубав моју. Постави над њим старјешину безбожника, и противник нека му стане с десне стране. Кад се стане судити, нека изађе крив, и молитва његова нека буде гријех. Нека буду дани његови кратки, и власт његову нека добије други. Џеца његова нек буду сирота, и жена његова удовица. Џеца његова нек се потуцају и просе, и нека траже хљеба изван својих пустолина. Нека му узме дужник све што има, и нека разграбе туђини муку његову. Нек се не нађе нико ко би га љубио, ни ко би се смиловао на сироте његове. Натражје његово нек се затре, у другом колјену нека погине име њихово. Безакоње старијех његовијех нек се спомене у Господа, и гријех матере његове нек се не избрише. Нека буду свагда пред Господом, и он нека истријеби спомен њихов на земљи; За то што се није сјећао чинити милост, него је гонио човјека ништега и убогога, и тужноге у срцу тражио смрт. Љубио је клетву, нека га и стигне; није марио за благослов, нека и отиде од њега. Нек се обуче у клетву као у хаљину, и она нек уђе у њега као вода, и као уље у кости њихове. Нек му она буде као хаљина, у коју се облачи, и као појас, којим се свагда паше. Таква плата нек буде од Господа онима који ме нанавиде, и који говоре зло на душу моју. А мени, Господе, Господе, учини што приличи имену твојему. Ти си добар, милошћу својом избави ме. Јер сам невољан и ништ, и срце је моје рањено у мени. Нестаје ме као сјена, кад се одмиче; тјерају ме као скакавце. Колјена

моја изнемогоше од поста, и тијело моје омрша. Постадох подсмијех њима; видећи ме машу главом својом. Помози ми Господе, Боже мој, спаси ме по милости својој. Нека познаду да је ово твоја рука, и ти, Господе, да си ово учинио. Они куну, а ти благослови; устају, али нек се постиде, и слуга се твој обрадује. Нек се противници моји обуку у срамоту, и као хаљином нек се покрију стидом својим. Хвалићу Господа веома устима својима, и усрдь многих славићу га, јер стоји с десне стране убогоме, да би га спасао од онијех који осуђују душу његову.

Псалам 50.

Помилуј ме, Боже, по великој милости својој и по обилном милосрђу свом очисти безакоње моје. Опери ме добро од безакоња мoga, и од греха мoga очисти ме. Јер безакоње своје ја знам, и грех је мој стално преда мном. Теби јединоме сагреших, и зло пред Тобом учиних, а Ти си праведан у речима својим и чист у суду своме. Гле, у безакоњима се зачех, и у гресима роди ме мати моја. Гле, истину љубиш, и јављаш ми непознатости и тајне свемудрости своје. Покропи ме исопом, и очистићу се; умиј ме, и бићу бељи од снега. Дај ми да слушам радост и весеље, да се прену кости потрвене. Одврати лице своје од грехова мојих, и сва безакоња моја очисти. Срце чисто сагради у мени, Боже, и Дух прав обнови у мени. Не одгурни ме од лица твога, и Духа Твога Светога не одузми од мене. Дај ми радост спасења твога, и духом владајачким учврсти ме. Научићу безаконике путевима твојим, и безбожници ће се обратити к Теби. Избави ме од крви, Боже, Боже спасења мoga; обрадоваће се језик мој правди твојој. Господе, отвори уста моја, и она ће казивати славу твоју. Јер да си хтео

жртве, ја бих Ти принео; за жртве паљенице не мариш. Жртва је Богу дух скрушен, срце скрушено и смерно Бог неће одбацити. По доброти својој, Господе, чини добро Сиону, и нека се подигну зидови јерусалимски. Онда ће Ти бити миле жртве правде, приноси и жртве паљенице; тада ће метати на жртвеник твој теоце.

Слава, и сада, Алилуја, трипут.

Господе помилуј, трипут.

Слава, тропар, глас 6.

Господе, Животе свих, осудише Те Јудеји на смрт; који помоћу штапа пређоше пешке Црвено море, на Крст Те приковаше; и који из камена мед сисаху, жуч Теби принеше. Но драговољно си све претрпео, да нас ослободиш од робовања непријатељу; Христе Боже, слава Теби.

И сада, Богородичан.

Богородице, Ти си виноград истинити, која си произвела плод живота. Теби се молимо, моли се, Владичице, са апостолима и свима светима, да буду помиловане душе наше.

**После овога певамо следеће стихире, самогласно,
Глас 8.**

Страха ради Јудејског, пријатељ твој и ближњи Петар, одрече се Тебе, Господе, и ридајући овако вапијаше: Сузе моје не прећути, јер рекох, Милосрдни, да ћу веру сачувати, и не сачувах. И наше покајање, тако прими, и помилуј нас.

Двапут.

Стих: Речи моје чуј Господе, и разуми вику моју.

Пре часнога Крста твога, док се војници ругаху Теби, Господе, умне силе се ужасавају. Јер си понео венац поруге, Ти који си земљу живописао цвећем; и хаљину срама си

обукао, Ти који облацима заодеваши небо; јер таквим старањем, познаде се твоје милосрђе, Христе. Велика је твоја милост, слава Теби.

Стих: Почуј глас молитве моје, царе мој и Боже мој.

И опет исто: Пре часнога..

Слава, глас 5.

Вођен на Крст, овако си говорио Господе: За које дело хоћете да ме разапнете, Јудеји? јер што раслабљене ваше учврстих? што мртве као од сна подигох? Крвоточиву исцелих, а Хананејку помиловах? За које дело хоћете да ме убијете, Јудеји? Но угледаћете, безаконици, Христа, кога сада пробадате.

И сада, опет исто: Вођен на Крст, ..

Прокимен, глас 4. Јер сам ја на ране готов, и страдање је моје стално преда мном.

Стих: Господе, немој ме јарошћу твојом избличити, нити ме гневом твојим казнити.

Читање из Пророштава Исаије (Глава 50,4-11)

Господ Господ даде ми језик учен да умијем проговорити згодну ријеч уморном; буди свако јутро, буди ми уши, да слушам као ученици. Господ Господ отвори ми уши, и ја се не противих, не отступих натраг. Леђа своја подметах онима који ме бијаху и образе своје онима који ме чупаху; не заклоних лица својега од руга ни од запљувања. Јер ми Господ Господ помаже, зато се не осрамотих, зато ставих чело своје као кремен, и знам да се нећу постидјети. Близу је онај који ме правда; ко ће се прети са мном? станимо заједно; ко је супарник мој? нека приступи к мени. Гле,

Велики Петак: јутрење

Господ Господ помагаће ми: ко ће ме осудити? Гле, сви ће они као хаљина оветшати, мольац ће их изјести. Ко се међу вама боји Господа и слуша глас слуге његова? Ко ходи по мраку и нема видјела, нека се узда у име Господње и нека се ослања на Бога својега. Гле, сви који ложите огањ, и опасујете се искрама, идите у свјетлости огња својега и у искрама које распалисте. То вам је из моје руке, у мукама ћете лежати.

Затим,

Апостол, Посланица Римљанима, начало 88. од половине (Глава 5,6-10)

Браћо, Христос, још док бјесмо немоћни, умрије у одређено вријеме за безбожнике. Јер једва ће ко умријети за праведника; а за доброга можда би се ко и усудио да умре. Али Бог показује своју љубав према нама, јер још док бијасмо грјешници, Христос умрије за нас. Много ћемо, dakle, прије бити кроз њега спасени од гњева сада када смо оправдани крвљу његовом. Јер када смо се као непријатељи помирили са Богом кроз смрт Сина његова, много ћемо се прије, већ помирени, спasti животом његовим.

Онда:

Еванђеље од Марка, начало 67-68. (Глава 15,16-41)

У време оно, војници одведоше Исуса унутра у двориште у такозвани преторијум, и сазваше сву чету војника. И обукоше му пурпурни ограч, и оплетавши трнов вијенац ставише на њега. И стадоше га поздрављати: Здраво, царе јудејски! И бијаху га по глави трском, и пљуваху на њега, и падајући на колјена клањаху му се. И кад му се наругаше, свукоше с њега пурпурни ограч, и обукоше га у његове

хальине и изведоше да га разапну. И натјераше једнога пролазника, Симона из Кирине, оца Александрова и Руфова, који иђаше из поља, да понесе крст његов. И доведоше га на мјесто Голготу, што значи: Мјесто лобање. И даваше му да пије вино са смирном, а он не узе. И кад га разапеше, раздијелише хальине његове бацајући коцку за њих ко ће шта узети. А бијаше час трећи, и разапеше га. И бјеше натпис његове кривице написан: Цар јудејски. И с њим распеше два разбојника, једнога с десне, а једнога с лијеве стране њему. И испуни се Писмо које говори: И уврстише га међу безаконике. И пролазници хуљаху на њега, машући главама својим и говорећи: Уа! Ти што храм разваљујеш и за три дана саграђујеш, Спаси самога себе и сиђи са крста! Тако и првосвештеници с књижевницима ругаху се, говорећи један другоме: Друге спасе, а себе не може да спасе. Христос, цар Израиљев, нека сиђе сада с крста да видимо, па ћемо му вјеровати. И они што бијаху с њим разапети вријеђаху га. А када настаде шести час, би тама по свој земљи до часа деветога. И у девети час повика Исус из свега гласа говорећи: Елои, Елои, лима савахтани? што значи: Боже мој, Боже мој, зашто си ме оставио? И неки од оних што стајаху ондје чувши то говораху: Ено зове Илију. А један отрча те напуни сунђер оцта, па натакнувши на трску појаше га говорећи: Оставите да видимо хоће ли доћи Илија да га скине. И Исус повика из свег гласа и издахну. И завјеса храмовна раздрије се на двоје одозго до доље. А кад видје капетан који стајаше према њему да тако узвикнувши издахну, рече: Заиста човјек овај Син Божији бјеше. А бијаху ту и жене гледајући издалека, међу којима бјеше и Марија Магдалина и Марија мати Јакова Малога и Јосије, и Саломија. Које и кад он бјеше у Галилеји иђаху за њим и

Велики Петак: јутрење

служаху му; и многе друге и које бијају дошле с њим у Јерусалим.

И одмах чтец:

Господ Бог благословен, благословен, Господ сваког дана, похитаће нама Бог спасења наших, Бог који спасава.

Трисвето, Оче наш,

Кондак, глас 8.

Ходите сви да певамо, Онога који се нас ради распео, јер Њега виде Марија на дрвету и говораше: ако и Крст трпиш, Ти си Син и Бог мој.

Господе помилуј, 40 пута.

Ти коме се у свако време и сваког часа на небу и на земљи клањају и славослове, Христе Боже, дуготрпеливи, многомилостиви, много-милосрдни, који праведнике љубиш и грешнике милујеш, који све зовеш на спасење обећањем будућих добара.

Ти Сам Господе, прими у овај час и наше молитве, и управи живот наш ка заповестима твојим. Душе наше освети, тела очисти, помисли исправи, мисли очисти, и избави нас од сваке жалости, зла и болова. Огради нас светим твојим анђелима, да пуковима њиховим чувани и вођени, достигнемо у јединство вере и у познање неприступне славе твоје, јер си благословен у векове векова. Амин.

Господе помилуј, трипут. И остало.

Молитва:

Владико Боже, Оче Сведржитељу, Господе Сине Јединородни, Исусе Христе и Свети Душе, једно Божанство, једна Сила, помилуј ме грешнога, и како год знаш, спаси ме недостојног слугу твога; јер си благословен у векове векова. Амин.

ЧАС 6.

Ходите поклонимо се.. **трипут.**

Псалам 53.

Боже! именом својим помози ми, и крјепошћу својом одбрани ме на суду. Боже! услиши молитву моју, чуј ријечи уста мојих. Јер туђини усташе на ме, и силни траже душу моју; немају Бога пред собом. Гле, Бог је помоћник мој, Господ даје снагу души мојој. Обратиће зло на непријатеље моје, истином својом истријебиће их. Радо ћу принијети жртву, прославићу име твоје, Господе, јер је добро. Јер ме избављаш из сваке невоље, и на непријатеље моје без страха гледа око моје.

Псалам 139.

Избави ме, Господе, од човјека злога, сачувай ме од насиљника, који помишљају зло у срцу и сваки дан подижу рат; Ошtre језик свој као змија, јед је аспидин у устима њиховијем. Сачувай ме, Боже, од руку безбожничких, од насиљника сахрани ме, који мисле да поткину ноге моје. Охоли ми намјестише замке и пругла, метнуше ми мрежу на пут, пређу разапеше ми. Рекох Господу: ти си Бог мој, услиши, Господе, глас мольења мојега. Господе, Господе,

крјепки спаситељу мој, заклони главу моју у дан ратни. Не дај, Господе, безбожнику што жели, не дај му да докучи што је наумио, да се не узносе. Отров онијех што су око мене, погибао уста њиховијех нека се обрати на њих. Нека падне на њих живо угљевље; нека их он баци у огањ, у пропасти, да не устану. Човјек језичан неће се утврдити на земљи, неправеднога ће злоћа увалити у погибао. Знам да ће Господ показати правду невољноме и правицу убогима. Да! праведни ће славити име твоје, прави ће остати пред лицем твојим.

Псалам 90.

Који живи у заклону вишњега, у сјену свемогућега почива. Говори Господу: ти си уточиште моје и браниц мој, Бог мој, у којега се уздам. Он ће те избавити из замке птичареве, и од љутога помора; Перјем својим осјениће те, и под крилима његовијем заклонићеш се; истина је његова штит и ограда. Нећеш се бојати страхоте ноћне, стријеле, која лети дању, помора, који иде по мраку, болести, која у подне мори. Пашће поред тебе тисућа и десет тисућа с десне стране теби, а тебе се неће дотаћи. Само ћеш гледати очима својима, и видјећеш плату безбожницима. Јер си ти, Господе, поуздање моје. Вишњега си изабрао себи за уточиште. Неће те зло задесити, и ударац неће досегнути до колибе твоје. Јер анђелима својим заповиједа за тебе да те чувају по свијем путовима твојим. На руке ће те узети да гдје не запнеш ногом својом. На лава и на аспиду наступаћеш и газићеш лавића и змаја. „Кад ме љуби, избавићу га; заклонићу га, кад је познао име моје. Зазваће ме, и услишићу га; с њим ћу бити у невољи, избавићу га и прославићу га, дуга живота наситићу га, и показаћу му спасење своје.“

**Слава, и сада, Алилуја, трипут.
Господе помилуј, трипут.**

Слава, тропар, глас 2.

Извршио си спасење, посред земље, Христе Боже, раширио си на Крсту твоје пречисте руке, сабирајући све народе, који вичу: Господе, слава Теби.

И сада, Богородичан:

Зато што немамо смелост због мноштва грехова наших, Ти, Богородице Ђево, моли од Тебе Рођенога, јер много може молитва Матере према милосрђу Владике.

Не превиди, Свечиста, молбе нас грешних, јер је милостив, и моћан да спасе, Онај који је изволео да пострада за нас.

**После овога певамо следеће стихире, самогласно,
Глас 8.**

Ово говори Господ Јудејцима: Народе мој, шта ти учиних, или чиме ти досадих? Слепце твоје просветлих, губавце твоје очистих, човека који лежаше на одру подигох. Народе мој, шта ти учиних, и чиме ми узврати? Уместо мане - жуч, уместо воде - оцат, уместо да ме волите - на крст ме приковасте. Нећу више подносити, но позваћу моје народе и они ће ме прославити са Оцем и Духом, и ја ћу им даровати живот вечни. **Двапут.**

Стих: Дадоше ми за храну жуч, и у жеђи мојој напојише ме оцтом.

Законодавци Израиљеви Јудеји и фарисеји, скуп Апостола виче к вама; Ево Храма којега ви разористе; ево Јагњета које ви распесте и гробу, предадосте; но влашћу својом васкрсе. Не варајте се, Јудеји, јер то је Онај који је у

мору спасао, и у пустињи хранио. Он је живот, и светлост, и мир света.

Стих: Спаси ме Боже, јер дођоше воде до душе моје.

Опет иста стихира: Законодавци Израиљеви

Слава, глас 5.

Ходите, христоносни народи, видимо шта је уговорио Јуда издајник, са свештеницима безаконим против Спаса нашега. Данас су учинили заслужним смрти бесмртног Логоса, и Пилату предавши, на месту Лобање разапели. И ово страдајући, Спас наш, викаше говорећи: Отпусти им, Оче, грех овај, да би разумели народи, моје из мртвих Васкрсење.

И сада, исто: Ходите, христоносни народи..

Прокимен, глас 4.

Господе, Господе наш, како је дивно име твоје по свој земљи.

Стих: Јер се узнесе красота твоја изнад небеса.

Читање из пророштава Исаије (Глава 52,13-54,1)

Гле, слуга ће мој бити срећан, подигнуће се и узвисиће се и прославиће се. Како се многи зачудише теби, што бијаше нагрђен у лицу мимо свакога човјека, и у стасу мимо синове човјечије, тако ће опет удивити многе народе, цареви ће пред њим затиснути уста своја, јер ће видјети што им није казивано и разумјеће што нијесу слушали. Ко вјерова проповиједању нашему, и мишица Господња коме се откри? Јер изниче пред њим као шибљика, и као коријен из сухе земље; не би обличја ни љепоте у њега; и видјесмо га, и не бјеше ништа на очима, чега ради бисмо га пожељели.

Презрен бјеше и одбачен између људи, болник и вичан болестима, и као један од кога свак заклања лице, презрен да га ни за што не узимасмо. А он болести наше носи и немоћи наше узе на се, а ми мишљасмо да је рањен, да га Бог бије и мучи. Али он би рањен за наше пријеступе, избијен за наша безакоња; кар бјеше на њему нашега мира ради, и раном његовом ми се исцијелисмо. Сви ми као овце зађосмо, сваки од нас се окрену својим путем, и Господ пусти на њу безакоње свијех нас. Мучен би и злостављен, али не отвори уста својих; као јагње на заклање вођен би и као овца нијема пред онијем који је стриже не отвори уста својих. Од тјескобе и од суда узе се, а род његов ко ће исказати? јер се истрже из земље живијех и за пријеступе народа мојега би рањен. Одредише му гроб са злочинцима, али на смрти би с богатијем, јер не учини неправде, нити се нађе пријевара у устима његовијем. Али Господу би вольа да га бије, и даде га на муке; кад положи душу своју у принос за гријех, видјеће натражје, продуљиће дане, и што је Господу угодно на- предоваће његовом руком. Видјеће труд душе своје и наситиће се; праведни слуга мој оправдаће многе својим познањем, и сам ће носити безакоња њихова. Зато ћу му дати дио за многе, и са силнима ће дијелити плијен, јер је дао душу своју на смрт, и би метнут међу злочинце, и сам носи гријехе многих, и за злочинце се моли. Весели се, нероткињо која не рађаш, запјевај и покликни ти, која не трпиш мука од порођаја, јер пуста има више дјече него ли она која има мужа, вели Господ.

Апостол, Јеврејима посланица, начало 306.

(Глава 2,11-18)

Браћо, и Онај који освећује и они који се освећују сви

су од једнога; зато се не стиди да их назива браћом, говорећи: Објавићу Име твоје браћи својој, усред сабора пјесмом ћу те величати. И опет: Ја ћу се уздати у Њега. И опет: Ево ја и дјеца коју ми даде Бог. А пошто та дјеца имају заједницу у крви и месу, и Он узе најприснијег удјела у томе, да смрћу сатре онога који има моћ смрти, то јест ћавола. И да избави оне који из страха од смрти цијелога живота бијаху кривци за своје робовање. Јер, заиста се не присаједини анђелима, него се присаједини сјемену Аврамову. Стога је требало да у свему буде подобан браћи, да би био милостив и вјеран првосвештеник у служби Богу, како би очистио гријехе народа. Јер пошто је и сам страдао будући кушан, зато може помоћи онима који бивају кушани.

Еванђеље, од Луке, начало 111. (Глава 23,32-49)

У време оно, вођаху са Исусом и друга два злочинца са њим да погубе. И када дођоше на мјесто звано Лобања, ондје разапеше њега и злочинце, једнога с десне стране а другога с лијеве. А Исус говораше: Оче, опрости им, јер не знају шта чине! И дијелећи хаљине његове баџаху коцку. И народ стајаше гледајући. А и старјешине ругаху му се с њима говорећи: Друге спасе, нека спасе и себе, ако је он Христос, изабраник Божији. А и војници му се ругаху, приступаху и даваху му оцат. И говораху: Ако си ти цар јудејски, спаси самог себе! А бијаше над њим и натпис написан словима јелинским и латинским и јеврејским: Ово је цар јудејски. А један од објешених злочинаца хуљаше на њега говорећи: Ако си ти Христос, спаси себе и нас! А други одговоривши укораваше га говорећи: Зар се ти не боиш Бога, кад си и сам осуђен тако? А ми смо праведно осуђени, јер примамо по својим дјелима као што смо заслужили; а он никаква зла не

учини. И рече Исусу: Сјети ме се, Господе, када дођеш у Царству своме. И рече му Исус: Заиста ти кажем, данас ћеш бити са мном у рају. А бијаше око шестога часа, и тама би по свој земљи до часа деветога. И помрча сунце, и завјеса храмовна раздрије се напола. И повикавши Исус из свега гласа рече: Оче, у руке твоје предајем дух свој. И рекавши ово издахну. А кад видје капетан шта се дододи, прослави Бога говорећи: Заиста овај човјек бјеше праведник. И сав народ који се бијаше скупио да гледа овај призор, кад видје шта би, врати се бијући се у прса. А стајаху издалека сви познаници његови и жене које га пратише из Галилеје, посматрајући ово.

И одмах чтец:

Нека нас брзо претекну милости твоје Господе, јер веома осиромашисмо. Помози нам, Боже, Спаситељу наш, славе ради имена твога. Господе, избави нас и очисти грехе наше имена твога ради.

Трисвето, и по: Оče наш: Кондак, глас 8.

Ходите сви да певамо Онога који се нас ради распео, јер Њега виде Марија на дрвету и говораше: Ако и Крст трпиш,
Ти си Син и Бог мој.

Господе помилуј, 40 пута.

Ти коме се у свако време и сваког часа на небу и на земљи клањају и славослове, Христе Боже, дуготрпеливи, многомилостиви, много-милосрдни, који праведнике љубиш и грешнике милујеш, који све зовеш на спасење обећањем будућих добара.

Ти Сам Господе, прими у овај час и наше молитве, и управи живот наш ка заповестима твојим. Душе наше освети, тела очисти, помисли исправи, мисли очисти, и избави нас од сваке жалости, зла и болова. Огради нас светим твојим анђелима, да пуковима њиховим чувани и вођени, достигнемо у јединство вере и у познање неприступне славе твоје, јер си благословен у векове векова. Амин.

Господе помилуј, **трипут. И остало.**

Затим,

Молитва светог Василија Великог.

Боже и Господе сила, и Творче сваке твари, који си због милосрђа неупоредиве милости твоје, Твог Јединородног Сина, Господа нашега Исуса Христа, низпослао на спасење рода нашега, и Часним Крстом његовим подерао списак грехова наших, и њиме победио начала и власти таме. Ти сам, Владико Човекољубче, прими и од нас грешних благодарствене ове и прозбене молитве, и избави нас од сваког пагубног и мрачног греха и свих видљивих и невидљивих непријатеља који траже да нам науде. Прикуј за страх твој тела наша и не дај да се срца наша приклоне речима или помислима рђавим, него љубављу твојом рани душе наше, да би увек гледајући к Теби, и вођени светлошћу која је од Тебе, посматрајући Тебе неприступну и вечну светлост, непрестано исповедање и благодарење узносили Теби, беспочетном Оцу, са Јединородним Твојим Сином, и свесветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

ЧАС 9.

Ходите поклонимо се.. **трипут.**

Псалам 68.

Спаси ме, Боже, јер дође вода до душе. Пропадам у дубоком глибу; где нема дна; тонем води у дубине, и вали ме затрпавају. Изнемогох вичући, промуче ми грло, побијељеше ми очи погледајући Бога. Онијех који мрзе на ме ни за што има више него косе на глави мојој; осилише који хоће да ме погубе, лажљиви непријатељи моји. Што нијесам отимао, вальа да вратим. Боже! ти заш је ли у мени безумље, и кривице моје нијесу сакривене од тебе. Немој да се постиде у мени који се уздају у тебе, Господе, Господе над војскама! Немој да се посраме у мени који траже тебе, Боже Израиљев! Јер тебе ради подносим рут, и срамота попаде лице моје. Туђин постадох браћи својој, и незнан синовима матере своје. Јер ревност за кућу твоју једе ме, и ружења онијех који тебе руже падају на ме. Плачем, постим се душом својом, и то ми се прима за зло; мјесто хаљине облачим врећу, и бивам им прича. О мени се разговарају сједећи на вратима, пијући вино пјевају ме. А ја се молим теби, Господе; вријеме је да се смилујеш, Боже; по великој милости својој услиши ме, јер је истинито спасење твоје. Извади ме из глиба, да не пропаднем; да се избавим од ненавидника и из дубоке воде; да ме не узме вода на матицу, да ме не прождре пучина, и да не склопи јама нада мном ждријела својега. Услиши ме, Господе, јер је благост твоја милосрдна, по великој доброти својој погледај ме. Немој одвратити лица својега од слуге својега; јер ме је туга; похитај, услиши ме. Приближи се души мојој, избави је; на супрот непријатељима мојим избави ме. Ти заш под каквим

сам ругом, стидом и срамотом; пред тобом су сви непријатељи моји. Срамота сатре срце моје, изнемогох; чекам хоће ли се коме сажалити, али нема никога; хоће ли ме ко потјешити, али не налазим. Дају ми жуч да једем, и у жеђи мојој поје ме оцтом. Трпеза њихова нека им буде мрежа и замка, то нека им буде плата. Нека им потамне очи њихове, да не виде, и њихове бедре раслаби за свагда. Излиј на њих јарост своју, и пламен гњева твојега нека их обузме! Стан њихов нека опусти, и у њиховијем шаторима нека не буде никога да живи. Јер кога си ти поразио, они гоне, и умножавају јаде онима које си ти ранио. Међи на њих кривицу за кривицом, да не дођу до правде твоје. Нека се избришу из књиге живијех, и с праведницима нек не буду записани. А ја сам ништ и болан; помоћ твоја, Боже, нек ме заклони. Славићу име Божије у пјесми, величаћу га у хвали. То је Богу милије од вола, од телета с роговима и с папцима. Видјеће ништи и радоваће се. Који тражите Бога, оживјеће срце ваше. Јер Бог чује убоге, и сужања својих не оглуша се. Нека га хвале небеса и земља, мора и све што се у њима миче! Јер ће Бог спasti Сион, сазидаће градове Јудине; и људи ће се ондје насељити и наслиједиће га. И натражје ће се слуга његовијех утврдити у њему, и који љубе име његово наставаће на њему.

Псалам 69.

Боже, похитај да ме избавиш, Господе, да ми поможеш! Нек се постиде и посраме који траже душу моју! Нек уступе натраг, и осрамоте се који ми зло желе! Са стидом нек се врате натраг који ми говоре: ха! ха! Нек се тјеше и веселе тобом који траже тебе, и који љубе спасење твоје, нека једнако говоре: велик је Бог! А ја сам ништ и убог, Боже,

похитај к мени! ти си помоћ моја и избавитељ мој, Господе, не часи!

Псалам 85.

Пригни, Господе, ухо своје и услиши ме, јер сам невољан и ништ. Сачувај душу моју, јер сам твој поклоник. Спаси слугу својега, Боже мој, који се у те узда. Смилуј се на ме, Господе, јер к теби вичем вас дан. Обесели душу слуге својега, јер к теби, Господе, подижем душу своју. Јер си ти, Господе, добар и милосрдан и веома милостив свима који те призовиљу. Чуј, Господе, молитву моју, и слушај глас мольења мојега. У дан туге своје призовиљем те, јер ћеш ме услишити. Нема међу боговима такога какав си ти, Господе, и нема дјела такијех каква су твоја. Сви народи, које си створио, доћи ће и поклонити се пред тобом, Господе, и славити име твоје. Јер си ти велик и твориш чудеса; ти си један Бог. Покажи ми, Господе, пут свој, и ићи ћу у истини твојој; учини нека се мили срцу мојему бојати се имена твојега. Славићу те, Господе Боже мој, свијем срцем својим, и поштоваћу име твоје до вијека. Јер је милост твоја велика нада мном, и извадио си душу моју из пакла најдубљега. Боже, охолице усташе на мене, и гомила насиљника тражи душу моју, и немају тебе пред собом. Али ти, Господе, Боже милостиви и благи, стрпљиви и богати добротом и истином, погледај на ме и смилуј ми се, дај силу своју слузи својему, и помози сину слушкиње своје; учини са мном чудо доброте. Нека виде који ме ненавиде, и постиде се, што си ми, Господе, помогао и утјешио ме.

**Слава, и сада Алилуја, трипут.
Господе помилуј, трипут.**

Слава, тропар глас 8.

Видећи разбојник Господара живота на крсту висећа, говораше: Кад Он не би био Бог оваплоћени, који је са нама разапет, не би сунце зраке своје сакрило, нити би земља дршћући се тресла. Но Ти, Господе, који све трпиш, сети ме се, у Царству твоме.

И сада, Богородичан.

Ти који си нас ради рођен од Ђеве, и распеће претрпео, Благи, који си смрћу смрт разрушио, и васкрсење показао као Бог; не презри оне које си саздао руком својом; покажи човекољубље твоје, Милостиви; прими Богородицу која Те је родила и која се моли за све, и спаси Спасе наш народ очајни.

После овога певамо следеће стихире. Самогласне, Глас 7.

Ужас беше гледати, Творца неба и земље на крсту обешена, сунце помрчало, а дан опет у ноћ претворен, и земљу која из гробова враћа тела мртвих; са којима се клањамо Теби, спаси нас. **Двапут.**

Стих: Разделише хальине моје између себе, и за хальину моју бацише коцку.

Глас 2.

Када Те безаконици приковаше на крст, Господа Славе, викао си к њима: Чиме сам вас увредио? Или чиме прогневио? Пре мене ко вас је ослободио од туге? И сада шта ми узвраћате? Зло за добро; за стуб огњени, на крст ме приковасте; за облак, гроб ми ископасте; за ману, жуч ми принесосте; за воду, оцтом ме напојисте. Дакле, призываћу незнабошће, и они ће ме прославити, са Оцем и Светим Духом.

Стих: Дадоше ми за храну жуч, и у жећи мојој напојише ме оцтом.

И опет исто: Када Те безаконици приковаше

Слава, глас 6.

Данас виси на дрвету, Онај који је на води земљу утврдио (**трипут**). Венцем од трња се крунише, Онај који је цар Анђела. Лажном порфиром огрће се, Онај који је огрнуо небо облацима. Шамаре прима, Онај који је у Јордану ослободио Адама. Клинцима би прикован, Женик Цркве. Копљем би прободен Син Ђеве. Поклањамо се страдањима твојим, Христе. Поклањамо се страдањима твојим, Христе. Полањамо се страдањима твојим, Христе. Покажи нам и славно твоје Васкрсење

И сада, исто. Данас виси на дрвету,

Прокимен, глас 6.

Рече безуман у срцу своме: нема Бога.

Стих: Нема га који чини добро, нема ни једнога.

Читање из пророштава Јеремијиних

(Глава 11,18-23 и глава 12,1-5,9-11 и 14-15)

Господ ми објави, те знам; ти ми показа дјела њихова. А ја бијах као јагње и теле које се води на клање, јер не знадијах да се договарају на ме: оборимо дрво с родом његовијем, и истиријебимо га из земље живијех, да му се име не спомиње више. Али, Господе над војскама, судијо праведни, који испитујеш бубреге и срце, дај да видим освету твоју на њима, јер теби казах парбу своју. Зато овако вели Господ за Анатоћане, који траже душу твоју говорећи:

не пророкуј у име Господње, да не погинеш од наших руку; зато овако вели Господ над војскама; ево, ја ћу их походити: младићи ће њихови изгинути од мача, синови њихови и кћери њихове изгинуће од глади. И неће бити од њих остатка; јер ћу пустити зло на Анатођане кад их походим. Праведан си, Господе, ако бих се правдао с тобом; али ћу проговорити о судовима твојим. Зашто је пут безбожнички срећан? зашто живе у миру сви који чине невјеру? Ти их посади, и они се укоријенише, расту и род рађају; ти си им близу уста али далеко од бubreга. Али, Господе, ти ме познајеш, разгледаш ме и окушао си срце моје како је према теби; одвуци их као овце на клање, и приправи их за дан кад ће се убити. Докле ће тужити земља, и трава свега поља усахнути са злоће онијех који живе у њој? Неста све стоке и птица, јер говоре: не види краја нашега. Кад си трчао с пјешацима па те уморише, како ћеш се утркивати с коњима? и кад ти је тако у земљи мирној, у коју се уздаш, шта ћеш чинити кад устане Јордан? Нашљедство моје поста ми птица грабљива; птице, слетите се на њу, скупите се сви звјерови пољски, ходите да једете. Пастири многи поквариће мој виноград, потлачиће дио мој, мили дио мој обратиће у голу пустош. Обратиће га у пустош, опустошен плакаће преда мном; сва ће та земља опустјети, јер нико не узима на ум. Овако говори Господ за све зле сусједе моје, који дирају нашљедство што дадох народу својему Израиљу: ево, ја ћу их почупати из земље њихове, и дом Јудин ишчупаћу испред њих. А кад их ишчупам, опет ћу се смиловати на њих, и довјешћу опет свакога њих на нашљедство његово и свакога у земљу његову.

Апостол.

Из посланице Јеврејима, зачало 324. (Глава 10,19-3)

Браћо, имајући слободу за улазак у Светињу крвљу Исусовом путем новим и живим, који нам је Он отворио завјесом, то јест тијелом својим, и Свештеника великога над домом Божијим, приступајмо истинитим срцем, у пуној вјери, са срцима очишћеним од зле савјести и тијелом оправним водом чистом, држимо се чврсто у исповиједању наде без колебања, јер је поуздан Онај који је обећао; и старајмо се један о другоме у подстицању на љубав и добра дјела. Немојмо изостајати са скупова наших, као што неки имају обичај, него се узајамно бодримо, и утолико више колико видите да се приближује Дан онај. Јер ако ми гријешимо хотимице и послије примљеног познања истине, ту више нема жртве за гријехе, него само страшно очекивање суда и јарост огња који ће прогутати противнике. Кад неко преступи Закон Мојсејев, по исказу два или три свједока, има да умре без милости; замислите колико ће сада тежу казну заслужити онај који гази Сина Божијега, и кrv Завјета којом је освећен за несвету држи, и Духа благодати вријеђа? Јер знамо Онога који рече: Моја је освета, ја ћу узвратити, говори Господ. И опет: Господ ће судити народу својему. Страшно је пасти у руке Бога живота.

Еванђеље од Јована, зачало 59-61. (Глава 18,28 - 19, 37)

У време оно, поведоше Исуса од Кајафе у судницу. А бјеше јутро, и они не уђоше у судницу да се не би оскрнавили, него да би могли јести Пасху. Онда Пилат изиђе к њима напоље и рече: Какву оптужбу износите против овога човјека? Одговорише му и рекоше: Кад он не би био злочинац не бисмо га предали теби. А Пилат им рече: Узмите

Велики Петак: јутрење

га ви и по закону вашему судите му. А Јудејци му рекоше: Ми не смијемо никога погубити. Да се испуни ријеч Исусова коју рече указујући каквом ће смрћу умријети. Онда уђе Пилат опет у судницу, па дозва Исуса и рече му: Ти ли си цар јудејски? Одговори му Исус: Говориш ли ти то сам од себе, или ти други казаше о мени? Пилат одговори: Зар сам ја Јудејац? Народ твој и првосвештеници предаше те мени. Шта си учинио? Исус одговори: Царство моје није од овога свијета; кад би било од овога свијета Царство моје, слуге би се бориле да не будем предан Јудејцима; али Царство моје није одавде. Тада му рече Пилат: Дакле, ти си цар? Исус одговори: Ти кажеш да сам ја цар. Ја сам за то рођен и за то сам дошао на свијет да свједочим истину. И сваки који је од истине слуша глас мој. Рече му Пилат: Шта је истина? И ово рекавши изиђе опет Јудејцима, и рече им: Ја ниједне кривице не налазим на њему. А у вас је обичај да вам једнога пустим на Пасху. Хоћете ли, дакле, да вам пустим цара јудејскога? Тада сви опет повикаше говорећи: Не овога, него Вараву! А Варава бјеше разбојник. Тада, дакле, Пилат узе Исуса и ишиба га. А војници оплетоше вијенац од трња и метнуше му на главу, и обукоше му пурпурну хаљину. И говораху: Здраво, царе јудејски! И удараху га по образима. Пилат пак опет изиђе напоље и рече им: Ево вам га изводим напоље, да знате да на њему не налазим ниједне кривице. А Исус изиђе напоље носећи трнови вијенац и пурпурну хаљину. И рече им Пилат: Ево човјека! Када га, дакле, видјеше првосвештеници и слуге, повикаше говорећи: Распни га, распни! Пилат им рече: Узмите га ви и распните, јер ја не налазим на њему кривицу. Одговорише му Јудејци: Ми имамо закон и по закону нашему мора да умре, јер начини себе Сином Божијим. Када, дакле, Пилат чу ову ријеч, побоја

се већма. И опет уђе у судницу, и рече Исусу: Одакле си ти? А Исус му не даде одговора. Пилат му тад рече: Зар мени не одговараш? Не знаш ли да имам власт да те распнем и власт имам да те пустим? Исус одговори: Не би имао власти никакве нада мном када ти не би било дано одозго; зато онај који ме предаде теби има већи гријех. Од тада гледаше Пилат да га пусти. Али Јудејци викаху говорећи: Ако овога пустиши, ниси пријатељ ћесару. Сваки који себе царем гради противи се ћесару. Пилат, dakле, чувши ову ријеч изведе Исуса напоље, и сједе на судијску столицу, на мјесту званом Литостротон, а јеврејски Гавата. А бјеше петак уочи Пасхе, око шестога часа; и он рече Јудејцима: Ево цар ваш! А они повикаше: Узми, узми, распни га! Пилат им рече: Зар цара вашега да разапнем. Одговорише првосвештеници: Немамо цара осим ћесара. Тада, dakле, предаде га њима да се разапне. А они узеше Исуса и одведоше. И носећи крст свој изиђе на мјесто звано Лобања, а јеврејски Голгота. Ондје га разапеше, и са њим другу двојицу, с једне и са друге стране, а Исуса у средини. Пилат пак написа и натпис, па постави на крст а бјеше написано: Исус Назарећанин цар јудејски. И овај натпис читаше многи Јудејци, јер близу града бјеше мјесто где разапеше Исуса; и бјеше написано јеврејски, јелински и римски. А првосвештеници јудејски говораху Пилату: Не пиши: цар јудејски, него да он рече: ја сам цар јудејски. Пилат одговори: Што писах, писах. Војници пак када разапеше Исуса узеше хаљине његове и начинише четири дијела, свакоме војнику по дио, и доламу; а долама не бјеше шивена него изаткана изједна. Онда рекоше међу собом: Да је не деремо, него да бацимо коцку за њу коме ће допasti. Да се испуни Писмо које говори: Раздијелише хаљине моје међу собом, и за доламу моју бацише коцку.

Војници, dakle, tako учинише.

А стајаху код Исусова крста мати његова, и сестра матере његове Марија Клеопова, и Марија Магдалина. А Исус видјевши матер и ученика кога љубљаше гдје стоји поред ње, рече матери својој: Жено, ето ти сина! Потом рече ученику: Ево ти мајке! И од онога часа узе је ученик к себи. Послије тога, знајући Исус да се већ све свршило, да се сасвим испуни Писмо рече: Жедан сам! Стјаше пак суд пун оцта; а они напунише сунђер оцта, и натакнувши на трску, принесоше устима његовим. А кад Исус окуси оцат рече: Сврши се! И преклонивши главу предаде дух. А будући да бјеше петак, па да не би тијела остала на крсту у суботу, јер бијаше велики дан она субота, Јudeјци замолише Пилата да им се пребију голијени, па да их скину. Онда дођоше војници, и првоме пребише голијени и другоме распетом с њим; А дошавши до Исуса, кад видјеше да је већ умро, не пребише му голијени, него један од војника прободе му ребра копљем; и одмах изиђе крв и вода. И онај који је видио, посвједочио је, и истинито је свједочанство његово, и он зна да истину говори, да и ви вјерујете. Јер се ово додгodi да се испуни Писмо: Кост његова неће се преломити. И опет друго Писмо говори: Погледаће на онога кога прободоше.

И одмах чтец:

Не предај нас до kraја, Имена твога светога ради, и не разори завет твој, и не удаљи милост твоју од нас, ради Авраама којега си заволео, и ради Исаака слуге твога, и Израиља светитеља твога.

Трисвето, и после Оče наш,

Кондак, глас 8.

Ходите сви да певамо, Онога који се нас ради распео, јер Њега виде Марија на дрвету и говораше: Ако и Крст трпиш, Ти си Син и Бог мој.

Господе помилуј, **40 пута.**

Ти коме се у свако време и сваког часа на небу и на земљи клањају и славослове, Христе Боже, дуготрпљиви, многомилостиви, много-милосрдни, који праведнике љубиш и грешнике милујеш, који све зовеш на спасење обећањем будућих добара.

Ти Сам Господе, прими у овај час и наше молитве, и управи живот наш ка заповестима твојим. Душе наше освети, тела очисти, помисли исправи, мисли очисти, и избави нас од сваке жалости, зла и болова. Огради нас светим твојим анђелима, да пуковима њиховим чувани и вођени, достигнемо у јединство вере и у познање неприступне славе твоје, јер си благословен у векове векова. Амин.

Господе помилуј, **трипут, и остало.**

Молитва:

Владико Господе, Исусе Христе Боже наш, који дуго трпиш грехе наше, и довео си нас чак до овога часа, у којем висећи на животворном дрвету, пропутио си улаз у Рај благоразумном разбојнику, и смрћу си смрт разрушио, очисти нас грешне, и недостојне слуге твоје. Јер, сагрешисмо и безаконовасмо, и нисмо достојни да подигнемо очи наше, и

погледамо на висину небесну, зато што смо оставили пут правде твоје, и ходисмо по воли срдаца наших. Но молимо твоју неизмерену доброту: поштеди нас, Господе, по мношту милости твоје и спаси нас Имена твога светога ради, јер исчилеше у сујети дани наши. Отми нас из руку непријатеља, и опрости нам грехе наше, и умртви телесно наше умовање, да одбацивши старог човека, обучемо се у новога, и поживимо Теби, нашем Владици и добротвору, и да тако, ходећи по твојим заповестима, достигнемо у вечни покой; где је обиталиште свих који се веселе. Јер си Ти истинито весеље и радост оних који љубе Тебе, Христе Боже наш, и Теби славу узносимо са беспочетним Твојим Оцем, и свесветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

И одмах,

ИЗОБРАЗИТЕЉНА

Блажена побрже. После сваког стиха понавља се:

У Царству твоме, сети се нас Господе, када дођеш у Царству твоме.

Блажени сиромашни духом, јер је њихово Царство небеско.

Блажени који плачу, јер ће се утешити.

Блажени кротки, јер ће наследити земљу.

Блажени гладни и жедни правде, јер ће се наситити.

Блажени милостиви, јер ће помиловани бити.

Блажени чисти срцем, јер ће Бога видети.

Блажени миротворци, јер ће се синови Божији назвати.

Блажени изгнани правде ради, јер је њихово Царство небеско.

Блажени сте када вас узасрамоте, и успрогоне и рекну сваку рђаву реч против вас, лажући мене ради.

Радујте се и веселите се, јер је велика ваша награда на небесима.

Слава и сада: Сети се нас Господе..

Збор небесни пева Ти и говори: Свет, Свет, Свет је Господ сила, пуно је небо и земља, славе твоје.

Стих: Приступите к Њему и просветићете се и лица ваша неће се постидети.

Збор небесни пева Ти, и говори: Свет, Свет, Свет је Господ сила, пуно је небо и земља, славе Твоје.

Слава:

Збор светих ангела и архангела, са свим небеским силама пева Ти, и говори: Свети, Свети, Свети је Господ сила, пуно је небо и земља славе твоје.

И сада:

Верујем у једнога Бога Оца, Сведржитеља, Творца неба и земље и свега видљивог и невидљивог.

И у једнога Господа Иисуса Христа, Сина Божијег, Јединородног рођеног од Оца пре свих векова, Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог, рођеног не створеног, једносуштног Оцу, кроз Кога је све постало;

Који је ради нас људи и ради нашега спасења сишао с небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Ђеве и постао човек.

Који је распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и био погребен;

И Који је васкрсао у трећи дан, по Писму;

И Који се узнео на небеса и седи с десне стране Оца;

И Који ће опет доћи са славом да суди живима и мртвима, Његовом Царству неће бити краја.

И у Духа Светога, Господа Животворнога, који од Оца исходи, Који се заједно са Оцем и Сином обожава и слави, Који је говорио кроз пророке.

У једну, свету, саборну и апостолску Цркву.

Исповедам једно крштење за отпуштење грехова.

Чекам васкрсење мртвих.

И живот будућега века. Амин.

Ослаби, остави, опрости Боже, сагрешења наша вольна и невольна, било у речи и у делу, било у знању и у незнанју, било у дану и у ноћи, било у уму и у помислима; све нам опрости, као добар и Човекољубац.

Оче наш, који си на небесима, да се свети Име Твоје, да дође Царство Твоје, да буде Волја Твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми оправдамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од Злога.

Кондак, глас 8.

Ходите сви да певамо, Онога Који се нас ради распео, јер Њега виде Марија на дрвету и говораше: Ако и Крст трпиш, Ти си Син и Бог мој.

Господе помилуј, **40 пута.**

И молитва:

Свесвета Тројице, једносуштна моћи, нераздельиво царство, узроче свих добра, помилуј и мене грешнога, утврди, уразуми срце моје, и сву нечистоту моју уклони, просвети моју мисао, да увек славим, певам и клањам се, и говорим: један је Свет, један је Господ, Исус Христос, у славу Бога Оца. Амин.

Затим:

Нек је Име Господње благословено, од сада и до века.(3x)

Слава, и сада:

Псалам 33.

Благосиљам Господа у свако доба, хвала је његова свагда у устима мојима. Господом се хвали душа моја; нека чују који страдају, па нека се радују. Величајте Господа са мном, узвишујмо име његово заједно. Тражих Господа, и чу ме, и свијех невоља мојих опрости ме. Који у њега гледају просвјетљују се, и лица се њихова неће постидјети. Овај страдалац завика, и Господ га чу, и опрости га свијех невоља његовијех. Анђели Господњи станом стоје око онијех који се њега боје, и избављају их. Испитајте и видите како је добар Господ; благо човјеку који се узда у њ. Бојте се Господа, свети његови; јер који се њега боје, њима нема оскудице. Богати осиромашише и огладнеше, а који траже Господа, не премиче им се ни једнога добра. Ходите, дјецо, послушајте ме; научићу вас страху Господњему. Који човјек жели живота, љуби дане да би видио добро? Устављај језик свој ода зла, и уста своја од пријеварне ријечи. Клони се ода зла, и чини добро, тражи мира и иди за њим. Очи су Господње обраћене на праведнике, и уши његове на јаук њихов. Али је страшно лице Господње за оне који чине зло, да би истријебио на земљи спомен њихов. Вичу праведни, и Господ их чује, и избавља их од свијех невоља њиховијех. Господ је близу онијех који су скрушене срца, и помаже онима који су смјерна духа. Много невоље има праведник, али га од свијех избавља Господ. Чува Господ све кости његове, ни једна се од њих неће сломити. Безбожника убиће

зло, и који ненавиде праведника превариће се. Господ искупује душу слуга својих, и који се год у њега уздају, неће се преварити.

Отпуст.

Треба и ово знати:

да смо примили у Палестини, да се у овај свети дан Великог Петка, не врши Литургија Прећеосвећених дарова, нити опет пуна Литургија, нити се поставља трпеза, нити једемо у овај дан Распећа. А ако неко буде много слаб, или престарео, и не може да издржи да не једе, даје му се хлеб и вода, по заласку сунца. Јер смо овако примили од светих заповести светих Апостола, да се не једе у Велики Петак.

Јер је Господња реч, коју рече ка фарисејима Господ: Када се од њих узме Женик, тада ће постити у онај дан.

Овако су божански Апостоли примили, и ово ћеш наћи у заповестима апостолским, пажљиво их читајући. А правилна је и посланица најсветијег архиепископа Александријског Дионисија, који ово јавно објављује.

122. ВЕЛИКИ ПЕТАК

На вечерњу

У 10. час дана (тј. у 4 сата после подне) клепа се. Када свештеник благослови, после псалма, певамо:

Господи воззвах.. и стихире на 6, самогласне.

Глас 1.

Сва твар измени се од страха, гледајући Тебе Христе, обешена на Крсту: сунце се помрачи, и темељи земље се задрмаше, све састрадаваше Створитељу свега. Ти Који си драговольно све претрпео нас ради, Господе, слава Теби.

Двапут.

Глас 2.

Народ непобожан и безакони, зашто смишља празне ствари? Зашто живот свих на смрт осуди? Велико је чудо, јер се Творац света предаје у руке безаконика, и на дрво се узноси Човекољубац, да ослободи сужње у Аду који вичу: Дуготрпљиви Господе, слава Теби.

Данас Те гледаше, непорочна Ђева, Речи, на Крсту подигнута, ридајући материнском утробом, кидаше срце горко, и уздишући болно из дубине душе, лице са косом чупајући кидаше. Зато и груди бијући, нарицаше жалосно: Авј мени, Чедо Божанско, авј мени, светлости света! Зашто си зашао од очију мојих, Јагње Божије? Стога војске бестелесних беху обузете страхом, говорећи: Непостижни

Господе, слава Теби.

Видећи Те на дрвету да висиш, Тебе Саздатеља свих и Бога, Христе, Она која Те је безсемено родила, вапијаше горко: Сине мој, где зађе лепота лица твога? Не могу поднети гледајући Те, неправедно распета. Похитај, дакле, васкрсни, да видим и ја твоје из мртвих тридневно васкрсење.

Глас 6.

Данас Господар све твари стоји пред Пилатом, и Крсту се предаје Створитељ свих, као јагње се приводи по сопственој волји. Клиновима Га прикивају, и у ребра пробадају, и сунђером поје Онога који је пуштао ману као кишу, по образима шамарају Избавитеља света, и слуге се ругају Саздатељу свих. О Владикиног човекољубља! За оне који га распињаху мольаше свога Оца, говорећи: Оче, опрости им грех овај, јер не знају безаконици, шта неправедно чине.

Слава:

Глас 6.

О, како безаконо збориште, Цара твари на смрт осуди, не постидевши се добочинства која напомињући унапред обећаваше, говорећи к њима: Народе мој, шта сам вам учинио? Не напуних ли Јudeју чудима? Не васкрох ли мртваце једном речју? Не исцелих ли сваку немоћ и болест? Шта ми дакле узвраћате? Зашто ме се не сећате? За исцелење ране ми нанесте, за живот ме умртвљујете, распињући на дрво Добротвора као злочинца, Законодавца као безаконика, и Цара свих као осуђеника. Дуготрпељиви Господе, слава Теби.

И сада, Глас исти.

Данас се посматра извршавање страшне и преславне

тајне: неопипљиви бива ухваћен, везује се Онај који је разрешио Адама од проклетства, неправедно се испитује Онај Који испитује срца и бубреге, у тамницу се затвара Онај који је затворио бездан. Стaje пред Пилатом, Онај пред ким стоје небеске сile, Творац бива шамаран руком створења, на дрво се осуђује Онај који суди живима и мртвима, у гроб се закључава Разоритељ Ада. Ти који све подносиш састрадално, и све спасаваш од проклетства, незлобиви Господе, слава Теби.

Вход са Еванђељем.

Светlostи тиха..

Прокимен; Глас 4.

Разделише хаљине моје између себе, и за хаљину моју башише коцку.

Стих: Боже, Боже мој, чуј ме, зашто си ме оставио?

Читање из књиге Изласка (Глава 33,11-23)

Господ говораше с Мојсијем лицем к лицу као што говори човјек с пријатељем својим. Потом се враћаше Мојсије у око, а слуга његов Исус син Навин, момак, не излажаше из шатора. И рече Мојсије Господу: гледај, ти ми кажеш: води тај народ. А нијеси ми казао кога ћеш послати са мном, а рекао си: знам те по имену и нашао си милост пред мном. Ако сам дакле нашао милост пред тобом, покажи ми пут свој, да те познам и нађем милост пред тобом; и види да је овај народ твој народ. И рече Господ: моје ће лице ићи напријед, и даћу ти одмор. А Мојсије му рече: ако неће ићи напријед лице твоје, немој нас кретати

одавде. Јер по чему ће се познати да смо нашли милост пред тобом, ја и народ твој? зар не по томе што ти идеш с нама? тако ћемо се разликовати ја и народ твој од свакога народа на земљи. А Господ рече Мојсију: учинићу и то што си казао, јер си нашао милост преда мном и знам те по имену. Опет рече Мојсије: молим те, покажи ми славу своју. А Господ му рече: учинићу да прође све добро моје испред тебе, и повикаћу по имену: Господ пред тобом. Смиловаћу се коме се смилујем, и пожалићу кога пожалим. И рече: али нећеш моћи видјети лица мојега, јер не може човјек мене видјети и остати жив. И рече Господ: ево мјесто код мене, па стани на стијену. И кад стане пролазити слава моја, метнућу те у расјелину камену, и заклонићу те руком својом док не прођем. Потом ћу дигнути руку своју, и видјећеш ме с леђа, а лице се моје не може видјети.

Прокимен, Глас 4.

Суди, Господе, онима који ми чине неправду, и ратуј са онима који устају на ме.

Стих: Узми оружје и штит, и устани ми на помоћ.

Читање из књиге о Јову (Глава 42,12-17)

Господ благослови пошљедак Јовов више него почетак, те имаше четрнаест тисућа оваца и шест тисућа камила и тисућу јармова волова и тисућу магарица. И имаше седам синова и три кћери. И првој надје име Јемима, а другој Кесија а трећој Керенапуха. И не нахођаше се у свој земљи тако лијепијех дјевојака као кћери Јовове, и отац им даде нашљедство међу браћом њиховом. И послије поживје Јов сто и четрдесет година, и видје синове и унуке до четвртога колјена. И умрије Јов стар и сит живота.

Читање из пророштава Исаије (Глава 52,13-53,1)

Гле, слуга ће мој бити срећан, подигнуће се и узвисиће се и прославиће се. Како се многи зачудише теби, што бијаше нагрђен у лицу мимо свакога човјека, и у стасу мимо синове човјечије, тако ће опет удивити многе народе, цареви ће пред њим затиснути уста своја, јер ће видјети што им није казивано и разумјеће што нијесу слушали. Ко вјерова проповиједању нашему, и мишица Господња коме се откри?

Прокимен Апостола, Глас 6.

Положише ме у гроб дубок, у таму и сенку смрти.

Стих: Господе Боже спасења мoga, дању и ноћу вичем пред Тобом.

Апостол:

Прва Коринћанима, начало 125. (Глава 1,18-2,2)

Браћо, ријеч о крсту лудост је онима који гину, а сила Божија нама који се спасавамо. Јер је написано: Погубићу мудрост мудрих, и разум разумних одбацићу. Гдје је мудрац? Гдје књижевник? Гдје препирач овога вијека? Зар не претвори Бог мудрост овога свијета у лудост? Пошто, dakле, у премудrosti Божијој свијет мудрошћу не позна Бога, изволи се Богу да лудошћу проповиједи спасе оне који вјерују. Јер и Јudeјци ишту знаке, и Јелини траже мудрост. А ми проповиједамо Христа распетога, Јudeјцима саблазан, а Јелиним лудост; онима пак позванима, и Јudeјцима и Јелиним, Христа, Божију силу и Божију премудрост. Јер је лудост Божија мудрија од људи, и слабост је Божија јача од људи. Јер гледајте, браћо, на вас позване: нема ту ни много мудрих по тијелу, ни много моћних, ни много племенита

рода; него што је лудо пред свијетом оно изабра Бог да посрами мудре; и што је слабо пред свијетом оно изабра Бог да посрами јаке; и што је неплеменито пред свијетом и понижено изабра Бог, и оно што је ништавно, да уништи оно што јесте, да се не похвали ни једно тијело пред Богом. Из Њега сте и ви у Христу Исусу, који нам постаде премудрост од Бога и праведност и освећење и избављење. Да буде као што је написано: Ко се хвали нека се Господом хвали. И ја дошавши к вама, браћо, не дођох с високом ријечи или мудрошћу да вам јавим свједочанство Божије. Јер расудих да не знам међу вами ишта сем Исуса Христа, и то распетога.

Алилуја; Глас 1.

Спаси ме, Боже, јер дођоше воде до душе моје.

Стих: Срамоти и страдању се надаше душа моја.

Стих: Нека потамне очи њихове, да не би видели.

Еванђеље

Од Матеја, зачало 110. (Глава 27,1-38);

Од Луке, (Глава 23,39-43);

Од Матеја, (Глава 27,39-54);

Од Јована, (Глава 19,31-37);

Од Матеја, (Глава 27,55-61).

У време оно, учинише вијеће сви првосвештеници и старјешине народа против Исуса да га погубе. И свезавши га одведоше, и предаше га Понтију Пилату, намјеснику. Тада видјевши Јуда, издајник његов, да га осудише, раскаја се, и врати тридесет сребрника првосвештеницима и старјешинама говорећи: Сагријеших што издадох крв невину. А они рекоше: Шта ми маримо за то? Ти ћеш видјети. И бацивши сребрнике у храму, изиђе, и отиде те се објеси. А

првосвештеници, узевши сребрнике, рекоше: Не вальа их метнути у храмовну ризницу, јер су цијена за крв. Него се договорише те купише за њих лончареву њиву за гробље странцима. Зато се та њива и прозва Крвна њива до данас. Тада се испуни што је казано преко пророка Јеремије који говори: И узеше тридесет сребрника, цијену цијењенога, кога су цијенили синови Израиљеви; и дадоше их за њиву лончареву, као што ми каза Господ. А Исус стаде пред намјесником, и запита га намјесник говорећи: Јеси ли ти цар јудејски? А Исус му рече: Ти кажеш. И кад га тужаху првосвештеници и старјешине, ништа не одговори. Тада му рече Пилат: Зар не чујеш колико против тебе свједоче? И не одговори му ни на једну ријеч, тако да се намјесник дивљаше веома. А о Празнику бијаше обичај у намјесника да народу пусти по једног сужња кога они хоће. А тада имаху познатога сужња по имену Вараву. И када се сабраше, рече им Пилат: Кога хоћете да вам пустим? Вараву или Исуса названога Христа? Јер знађаше да су га из зависи предали. А када сјеђаше у суду, поручи му жена његова говорећи: Не мијешај се ти ништа у суд тога праведника, јер данас у сну много пострадах због њега. А првосвештеници и старјешине наговорише народ да иште Вараву, а Исуса да погубе. А намјесник одговарајући рече им: Кога хоћете од ове двојице да вам пустим? А они рекоше: Вараву. Рече им Пилат: Шта да чиним са Исусом названим Христом? Рекоше му сви: да се разапне! Намјесник пак рече: А какво је зло учинио? А они из гласа повикаше говорећи: Да се разапне! А кад видје Пилат да ништа не помаже, него још већа буна бива, узе воду те уми руке пред народом говорећи: Ја сам невин у крви овога праведника; ви ћете видјети. И одговарајући сав народ рече: Крв његова на нас и на дјецу

нашу! Тада им пусти Вараву, а Иисуса, шибавши, предаде да се разапне. Тада војници намјесникови узеше Иисуса у судницу и скупише на њега сву чету војника. И свукавши га обукоше му пурпурни ограч. И оплетавши вијенац од трња, метнуше му на главу, и дадоше му трску у десницу; и клекнувши на колена пред њим, ругаху му се говорећи: Здраво, царе јудејски! И пљунувши на њега, узеше трску и бише га по глави. И кад му се наругаše, свукоше с њега ограч, и обукоше га у хаљине његове, и поведоше да га разапну. И излазећи нађоше човјека из Кирине по имену Симона и натјераše га да му понесе крст. И дошавши на мјесто које се зове Голгота, то јест: Мјесто лобање, дадоше му да пије оцат помијешан са жучи, и окусивши не хтје да пије. А кад га разапеше, раздијелише хаљине његове бацивши коцку. И сјећаху ондје те га чуваху. И ставише му изнад главе кривицу његову написану: Ово је Иисус цар јудејски. Тада распеше с њим два разбојника, једнога с десне и једнога с лијеве стране. А један од објешених злочинаца хуљаше на њега говорећи: Ако си ти Христос, спаси себе и нас! А други одговоривши укораваше га говорећи: Зар се ти не бојиш Бога, када си и сам осуђен тако? А ми смо праведно осуђени, јер примамо по својим дјелима као што смо заслужили; а он никакава зла не учини. И рече Иисусу: Сјети ме се, Господе, када дођеш у Царству своме. И рече му Иисус: Заиста ти кажем, данас ћеш бити са мном у рају. А који пролажаху хуљаху на њега машући главама својима и говорећи: Ти који храм разваљујеш и за три дана саграђујеш, спаси сам себе; ако си Син Божији, сиђи са крста! А тако и првосвештеници са књижевницима, старјешинама и фарисејима подсмијевајући се говораху: Друге спасе а себе не може да спасе. Ако је цар Израиљев,

нека сиђе сад с крста, па ћемо вјеровати у њега. Уздао се у Бога, нека га избави сад, ако му је по вољи; јер говораше: Ја сам Син Божији. Тако исто и разбојници распети с њим ругаху му се. А од шестога часа би тама по свој земљи до часа деветога. А око деветога часа, повика Исус из свега гласа говорећи: Или, Или, лима савахтани? то јест: Боже мој, Боже мој, зашто си ме оставило? А неки од оних што стајају ондје чувши то говораху: Овај зове Илију. И одмах отрча један од њих те узе сунђер, и напуни оцта, па натаче на трску, те га појаше. А остали говораху: Остави да видимо хоће ли доћи Илија да га избави. А Исус опет повика из свега гласа, и испусти дух. И гле, завјеса храма раздрије с на двоје, од горњега kraja до доњега; и земља се потресе, и камење се распаде; и гробови се отворише, и устадоше многа тијела светих који су помрли; и изишавши из гробова по васкрсењу његову, уђоше у свети град и показаше се многима. А капетан и који с њим чуваху Исуса, видјевши да се земља тресе и шта би, уплашише се врло говорећи: Заиста овај бијаше Син Божији. А будући да бјеше петак, па да не би тијела остала на крсту у суботу, јер бијаше велики дан она субота, Јudeјци замолише Пилата да им се пребију голијени, па да их скину. Онда дођоше војници, и првоме пребише голијени и другоме распетом с њим; А дошавши до Исуса, кад видјеше да је већ умро, не пребише му голијени, него један од војника прободе му ребра копљем; и одмах изиђе крв и вода. И онај који је видио, посвједочио је, и истинито је свједочанство његово, и он зна да истину говори, да и ви вјерујете. Јер се ово додгodi да се испуни Писмо: Кост његова неће се преломити. И опет друго Писмо говори: Погледаће на онога кога прободоше. И ондје бијају и гледају издалека многе жене које су ишли за Исусом из Галилеје и

служиле му, међу којима бијаше Марија Магдалина и Марија, мати Јаковљева и Јосијина, и мати синова Зеведејевих. А кад би увече, дође човјек богат из Аrimатеје, по имену Јосиф, који је такође био ученик Исусов. Овај приступивши Пилату замоли за тијело Исусово. Тада Пилат заповједи да му даду тијело. И узвиши Јосиф тијело зави га у платно чисто. И стави га у свој нови гроб што је био исјекао у камену; и наваливиши велики камен на врата од гроба, отиде. А ондје бјеше Марија Магдалина и друга Марија, које сјеђаху према гробу.

Са овим последњим реченицама Еванђеља: А кад би увече.. **излази свештеник из Олтара и скида Распетога са Креста, који је до сада био у средини храма, којега увија у бело платно, и уноси га у Олтар, док у храму остаје само Крст, испред којег је намештен Христов гроб.**

Затим, обична јектенија: Рецимо сви.. **И потом:** Удостој Господе,.. **Па јектенија:** Допунимо вечерњу молитву своју Господу.. **И остало.**

**По возгласу, певамо
Стиховње стихире,
Подобне
Глас 2.**

Када те Аrimатејац скиде са дрвета мртва, Животе свих, обави те, Христе, смирном и плаштаницом, и с љубављу се труђаше, срцем и устима да целива твоје нетљено тело. Ипак, обузет страхом, радујући се, кликташе Ти: Слава снисхођењу твоме Човекольубче.

Стих: Господ се зацари, у лепоту се одену.

Када си у нови гроб положен био за све, Избавитељу

свих, Ад свеподругљиви, видећи Те, ужасну се; довратници се поломише, врата се разбише, гробови се отворише, мртви устадоше. Тада Адам благодарно, радујући се, кликташе Ти: Слава снисхођењу твоме, Човекольубче.

Стих: Јер утврди Васељену, да се не помери.

Када си хотећи у гроб телом био закључан, Ти Који природом Божанства пребиваш неописив и неопределјив, закључао си ризнице смрти, и сва царства Ада испразнио. Тада си и Суботу ову, божанског благослова и славе, и блистања твога удостојио.

Стих: Дому твоме приличи светиња Господе, на много дана.

Када Те силе небеске гледаху, Христе, оклеветаног од безаконика као преваранта, дрхтаху због неизрецивог дуготрпљења твога, и камена гробног запећаченог рукама, које прободоше нетљена ребра твоја. Ипак, радујући се нашем спасењу, кликтаху Ти: Слава снисхођењу твоме, Човекольубче.

Слава и сада.

Глас 5.

Тебе Који се одеваш светлошћу као хаљином, скинувши с дрвета Јосиф с Никодимом, и видевши мртва, нага, непогребена, и предузев усрдни плач, ридајући говораше: Авај мени, преслатки Исусе! кога малопре сунце гледајући на Крсту обешена, тамом се заодену; и земља са страхом се потресаше, и завеса храма се раздираше. А ево сада видим Те, мене ради драговољно сишавшег у смрт. Како да Те погребем, Боже мој, и како плаштаницом да Те увијем? Којим ли рукама да се дотакнем нетљенога Тела Твога? Или које песме да отпевам исходу твоме, Милосрдни? Величам страдања твоја, песмословим и погребење твоје, са Васкрсењем, говорећи: Господе, слава Теби.

Затим:

Сада отпушташ... **Трисвето, После:** Оче наш...

Тропар,

Глас 2.

Благообразни Јосиф скинувши с дрвета пречисто Тело твоје, и обавивши га чистом плаштаницом и мирисима, у гроб нов сахранивши положи.

Други тропар.

Мироносицама женама крај Гроба пришав анђео кликташе: мириси мртвима приличе, а Христос се показа трулежи стран.

Премудрости Отпуст.

МАЛО ПОВЕЧЕРЈЕ

**вршимо у келијама (или у храму за време целивања
Плаштанице), на којем певамо**

**Канон распећу Господњем, и на плач Пресвете
Богородице. Дело Симеона Логотета.**

**Ирмос по двапут, тропари на 4; И на kraју Ирмос оба
хора заједно.**

Глас 6.

Песма 1.

Ирмос: Као по суву путовавши пешке Израиль по мору, видећи гонитеља Фараона где се утапа, кликташе: Певајмо Богу победничку песму.

Припев: Слава Теби, Боже наш, слава Теби.

Видевши на Крсту распетог Сина и Господа, Пречиста Ђева кидајући се ридаше горко, са другим женама наричући, вапијаше.

Видим Те сада, љубљено и мило чедо моје, на Крсту распетог, и срце моје горко се раздире, рече Пречиста. Но реци, Добри, реч слушкињи Твојој.

Слава: Драговољно Сине мој и Творче, на дрвету смрт љуту трпиш, говораше Ђева, стојећи под Крстом са љубљеним Учеником.

И сада: Лишена сам сада наде моје, радости и весеља, Сина мoga и Господа; авај мени, кида mi се срце, Пречиста плачући говораше.

Песма 3.

Ирмос: Нема Светога као што си Ти, Господе Боже мој, Који си узвисио верне твоје Добри, и утврдио их на камену исповедања твога.

Страха ради Јудејског Петар се сакри, и сви верни побегоше, остављајући Христа, Ђева ридајући, говораше.

Због страшног и чудесног рођења твога, Сине мој, више од свих матера бих ја узвеличана; но, авај мени, видећи Те сада на дрвету, утроба mi се кида.

Слава: Хтедох на руку моју да примим са дрвета Онога кога као Младенца држах; но авај мени, нико mi Га не даде, Пречиста јаукаше.

И сада: Ево светлост моја слатка, нада и живот мој, Добри, Бог мој угаси се на Крсту, утроба mi се кида, Ђева уздишући говораше.

Песма 4.

Ирмос: Христос је моја сила, Бог и Господ, часна Црква богословично пева говорећи: од чистог ума у Господу празнујући.

Сунце незалазно, Боже превечни, и Творче целе твари, Господе, како подносиш страдање на Крсту? Чиста плачући говораше.

Плачући говораше Неневестна ка Благообразноме: Похитај, Јосифе, приступи Пилату, и измоли да скинеш са дрвета Учитеља твога.

Слава: Видевши Пречисту да горко рида, Јосиф се смути, и плачући приступи Пилату, говорећи с плачем: дај ми тело Бога мојега.

И сада: Видећи Те рањена и без славе, нага на дрвету, Чедо моје, срце ми се кида, ридајући као Мати, Ђева нарицаше.

Песма 5.

Ирмос: Твојим божанским светлом обасјај нам душе, са љубављу те Благи од јутра молимо, јер те Речи Божија спознасмо, као истинитог Бога, који нас призива из мрака греховног.

Кидајући се и ридајући, и дивећи се Јосиф с Никодимом скиде, и целивавши Пречисто Тело, ридаше и нарицаше, и појаше Њега као Бога.

Примивши Њега с плачем, Мати безмужна, положи на крила, молећи Га са сузама, и целивајући, и горко ридајући и нарицајући.

Слава: Једину наду и живот, Владико Сине мој и Боже,

имадох светлост очију, Ја, слушкиња Твоја; А сада сам лишена Тебе, слатко и мило Чедо моје.

И сада: Болови и жалости, и уздисања спопадоше ме, авај мени, Чиста горко ридајући говораше, видећи Те, Чедо моје љубљено, нага и осамљена и мирисима помазана мртвача.

Песма 6.

Ирмос: Гледајући море живота ковитлано буром искушења, тихом пристаништу твоме притеох Многомилостиви и вапијем ти: избави живот мој из пропasti.

Гледајући Те мртва, Човекољубче, Који си мртве оживео и све одржаваш, кидам се љуто срцем. Хтела бих с Тобом умрети, говораше Пречиста, јер не могу да Те гледам мртва и бездахна.

Чудим се гледајући Те, преблаги Боже, и премилосрдни Господе, безславна и бездахна, и без лепоте; и плачем држећи Те, као без наде, авај мени, да ћу Те видети Сине мој и Боже.

Слава: Нећеш ли рећи слушкињи Твојој реч, Речи Божија? Нећеш ли обрадовати, Владико, ону која Те је родила? говораше Чиста, ридајући и плачући, целивајући тело Господа свога.

И сада: Помишљам Владико, да ја, слушкиња Твоја, више нећу чути твога сладкога гласа, ни видети лепоту лица твога, као раније; јер си зашао, Сине мој, од очију мојих.

Кондак,

Глас 6.

Ходите сви да певамо, Распетога нас ради, јер Њега виде

Марија на дрвету, и говораше: ако и распеће трпиш, Ти си Син, и Бог мој.

Икос:

Гледајући Овчица своје Јагње вучено на заклање, иђаше за њим Марија расплетене косе са другим женама, ово говорећи: Куда идеш, Чедо? Ради чега живот свој брзо завршаваш! Да није опет друга свадба у Кани, и тамо сада журиш, да им од воде вино начиниш? Да ли да идем с Тобом, Чедо, или радије да Те чекам? Дај ми реч, Речи, не пролази ћутке мимо мене, Који си ме чисту сачувао. Јер си Ти Син, и Бог мој.

Песма 7.

Ирмос: Анђео dakле учини пећ росодатном преподобним Младићима, а Халдејце опаљујући заповест Божија, убеди Мучитеља да кличе: Благословен си, Боже, Отаца наших.

Где је, Сине мој и Боже, некадашња благовест, коју ми Гаврил говораше? Називаше Те Царем, и Сином Бога Вишњега. А сада Те видим, светлости моја сладка, нага и рањава мртваца.

Избављајући ме од бола, прими ме сада са собом, Сине мој и Боже, да и ја, Владико, сиђем у Ад с Тобом. Не остави мене саму, јер не могу више живети, не видећи Тебе, сладку светлост моју!

Слава: Са другим женама мироносицама, ридајући Непорочна горко, и видећи ношенога Христа, говораше: Аваж мени, шта видим! Куда идеш сада, Сине мој, а мене саму остављаш?

И сада: Малаксала и ридајући Непорочна, Мироносицама говораше: ридајте са мном и плачите горко, јер гле светлост моја сладка, и учитељ ваш гробу се предаје.

Песма 8.

Ирмос: Из пламена Преподобним росу си источио, и праведникову жртву водом спалио; јер све чиниш, Христе, што хоћеш. Тебе величамо у све векове.

Јосиф видевши Ђеву да рида, сав се потресе, и вапијаше горко: Како да Те ја слуга твој, сада погребем, о Боже мој? Каквим ли плаштаницама да обавијем тело Твоје?

Сваки ум превазиђе твој чудни изглед, Тебе Господа, који носиш сву твар. Зато Те Јосиф као мртва прими на руке своје, и с Никодимом носи и сахрањује.

Слава: Видим чудну и преславну тајну, вапијаше Ђева Сину и Господу: Како се полажеш у гроб убоги, Ти Који мртве заповешћу подижеш из гробова?

И сада: Нити ћу са гроба твога устати, Чедо моје, нити ћу престати сузе да лијем, ја слушкиња твоја, док и ја не сићем у Ад. Јер не могу трпети растанак твој, Сине мој.

Песма 9.

Ирмос: Људима је немогуће Бога видети, на Њега не смеју ни чинови анђелски гледати, јер кроз Тебе Свечиста, јави се људима Логос оваплоћени. Њега величајући ми Те са небеским војскама славимо као Блажену.

Од сада радост ме се никако неће дотаћи, Непорочна ридајући, говораше: светлост моја и радост моја у гроб зађе. Но нећу Њега оставити самог, овде ћу умрети, и са Њим се сахранити.

Душевну рану моју сада исцели, Чедо моје, Пречиста вапијаше плачући. Васкрсни, и утоли мој бол и тугу, јер можеш, Владико, да чиниш све што хоћеш, ако и јеси погребен по својој волји.

Слава: О, како се утајио од Тебе бездан милосрђа? Господ тајно рече Матери својој. Јер хотећи да спасем створење моје, изволех да умрем, али и да васкрснем, и Тебе узвеличам, као Бог неба и земље.

И сада: Певам милосрђе твоје, Човекољубче, и клањам се богатству милости твоје, Владико. Јер хотећи да спасеш створење твоје, смрт си примио, рече Пречиста. Но Васкрсењем Твојим, Спасе, помилуј све нас.

Затим, за Достојно..

Ирмос: Људима је немогуће..

Трисвето. После: Оче наш... **Кондак:** Ходите сви певајмо..

Господе помилуј, **40 пута.**

Ти коме се у свако време и сваког часа на небу и на земљи клањају и славослове, Христе Боже, дуготрпљиви, многомилостиви, много-милосрдни, који праведнике љубиш и грешнике милујеш, који све зовеш на спасење обећањем будућих добара. Ти Сам Господе, прими у овај час и наше молитве, и управи живот наш ка заповестима твојим. Душе наше освети, тела очисти, помисли исправи, мисли очисти, и избави нас од сваке жалости, зла и болова. Огради нас светим твојим анђелима, да пуковима њиховим чувани и вођени, достигнемо у јединство вере и у познање неприступне славе твоје, јер си благословен у векове векова. Амин.

Господе помилуј, **трипут.**

Слава и сада: Часнију од Херувима... Именом
Господњим благослови оче.

Свештеник: Молитвама светих Отаца наших...

Нескверна, беспрекорна, чедна, пречиста, чиста Ђево,
Богоневесто Владичице...

И:

И дај, Владико, нама, који одлазимо на спавање...

И Отпуст

Полуноћницу читамо у келијама.

123. ВЕЛИКА СУБОТА

Најутрењу

Клепа се за Јутрење у седми сат ноћи (тј. у 1 сат по поноћи, обично у Велики Петак увече у 7 сати).

Почињемо Јутрење по обичају. По Шестопсалмију: Велика јектенија.

На Бог Господ.. Тропар, Глас 2.

Благолики Јосиф скинувши с дрвета пречисто Тело Твоје, плаштаницом чистом и мирисима обави, у гробу новом сахранивши положи.

Слава: Када си сишао к смрти, Животе бесмртни, тада си Ад умртио блистањем Божанства; а када си умрле из преисподње васкрсао, све Силе Небеске кликтаху: Животодавче Христе Боже наш, слава Теби.

И сада: Мироносицама женама крај гроба пришав анђео говораше: мириси мртвима приличе, а Христос се показа трулежи стран.

И почињемо да певамо Непорочну катизму (17.) са умилењем, такође по стиховима и похвале тј.

Статије на
Глас 5.
Катизма 17. Псалам 118.

Прва Статија.

Благословен си, Господе, научи ме наредбама Твојим.

1. Благо онима којима је пут чист, који ходе у закону Господњем.

Животе Христе, у гроб си положен био, и анђелске војске се ужасаваху, славећи Твоје снисхођење.

2. Благо онима који чувају откривења Његова, свим срцем траже Га.

Животе како умиреш? Како и у гробу боравиш, а рушиш царство смрти, и мртве из Ада вакрсаваш?

3. Који не чине безакоње, ходе путевима Његовим.

Величамо Те Исусе Царе, и поштујемо погреб и страдања твоја, којима си спасао нас од пропasti.

4. Ти си дао заповести своје, да се чувају добро.

Исусе Свецаре, Који си поставио мере земљи, у малом гробу данас боравиш, подижући мртве из гроба.

5. Кад би путови моји били управљени да чувам наредбе Твоје!

Исусе Христе мој, Царе свега, шта си тражио дошавши онима који су у Аду? или да избавиш род човечији?

6. Онда се не бих постидео, пазећи на заповести Твоје;

Господар свега, види се мртав, и у нови гроб полаже се, Онај који је испразнио гробове мртвих.

7. Хвалио бих Те с правим срцем, учећи се праведним законима Твојим.

Животе Христе, у гроб си положен био, и смрћу својом смрт си уништио, и источио си живот свету.

8. Чуваћу наредбе Твоје, немој ме оставити сасвим.

Са злочинцима као злочинац, био си сматран, Христе, оправдавајући све нас, од злочина старог кушача.

9. Како ће младић очистити пут свој? Владајући се по Твојим речима.

Диван лепотом изнад свих људи, као безобличан јавља се мртав, Онај Који је украсио природу свега.

10. Свим срцем својим тражим Тебе, не дај ми да зађем од заповести Твојих.

Ад како ће поднети, долазак Твој, Спасе, а да сместа помрачен не буде разорен, ослепљен блистањем зоре светlostи Твоје.

11. У срце своје затворио сам реч Твоју, да Ти не грешим.

Исусе сладки мој, и спасоносна светlostи, како си се сакрио у гробу мрачном? О, неисказаног и неизрецивог трпљења!

12. Благословен си, Господе, научи ме наредбама својим.

У недоумици је и природа умна, и множина бестелесна, Христе, због тајне неисказаног и неизрецивог Твога погреба.

13. Устима својим јављам све судове уста Твојих.

О, чуда необичних! О, ствари нових! Давалац даха мог, носи се бездахан, сахрањиван рукама Јосифовим.

14. На путу откривења Твојих радујем се као за велико богатство.

И у гроб си зашао, и од недара, Христе, Оца Твог, никада се ниси Ти одвојио; то је чудно и преславно уједно.

15. О заповестима Твојим размишљам, и пазим на путове Твоје.

Истинити Цар неба и земље, ако си и у маленом гробу затворен, сва твар Те је познала, Исусе.

16. Наредбама Твојим тешим се, не заборављам речи Твоје.

Када си положен у Гроб, Саздатељу Христе, темељи се Ада поколебаше, и гробови се људи отворише.

17. Учини милост слузи своме, да бих живио и чувао реч Твоју.

Онај који држи земљу десницом, умртвљен телом држи се под земљом, избављајући мртве од адскога ропства.

18. Отвори очи моје, да бих видео чудеса закона Твога.

Из трулежи устаде, животе мој, Спаситељу, кад си умро и мртвима дошао, и поломио довратнике Ада.

19. Гост сам на земљи, немој скрити од мене заповести твојих.

К'о светлости свећњак, Тело Божије сада, скрива се под земљу као под спудом, и одгони таму која је у Аду.

20. Изнеможе душа моја желећи без престанка познати судове твоје.

Сабира се мноштво умне војске, са Јосифом и Никодимом, да Тебе несместивог погребу у гробу малом.

21. Ти си страшан проклетим охолицама, које застрањују од заповести твојих.

Умртвљен си вольно, и стављен под земљу, животочни Исусе мој, да би мене оживио умртвљена преступом горким.

22. Одврати од мене руг и срамоту, јер чувам откривења твоја.

Сва твар измени се страдањем Твојим, Исусе, јер све састрдаваше Теби, знајући Те, Речи, као Сведржитеља свега.

23. Седе кнезови и договарају се на мене; а слуга твој размишља о наредбама твојим.

Ад свепроздрљиви у утробу своју, примивши Те Исусе, камен живота као мртва, поврати мртве које прогута од века.

24. Откривења су твоја утеша моја, саветници моји.

У гроб нови, положен си био, Христе, и природу си људску обновио, васкрснувши богоодлично из мртвих.

25. Душа моја лежи у праху; оживи ме по речи твојој.

Сишао си на земљу, да спасеш Адама, но не нашавши га на земљи, Владико, чак до Ада сишао си тражећи га.

26. Казујем путове своје, и чујеш ме; научи ме наредбама својим.

Затресе се страхом, сва земља, Речи, и Даница зраке своје сакри, када се у земљу сакри твоја највећа светлост.

27. Уразуми ме о путу заповести својих, и размишљаћу о чудесима твојим.

Као човек, дакле, умиреш својом вольом, Спасе, а као Бог мртве си подигао из гроба, и дубине греховне.

28. Сузе пролива душа моја од туге, окрепи ме по речи својој.

Кропећи Те, о, Исусе, сузоточним ридањем, Пречиста матерински вапијаше: како ћу Те, Сине сахранити?

29. Пут лажни уклони од мене и закон свој даруј ми.

Као зрно пшенично, зашавши у недра земље, узвратио си преограт клас, воскрсавши људе који су од Адама.

30. Пут истини изабрах, законе твоје тражим.

Под земљу се сакри, као сунце сада, и ноћу смртном покрио се јеси; но изграли најсветлији Спасе.

31. Прионух за откривења твоја, Господе; немој ме осрамотити.

К'о што месец, Спасе, сунчани круг скрива, и Тебе, гроб је сада сакрио, који си смрћу скончао телесно.

32. Путем заповести твојих трчим, јер си раширио срце моје.

Живот Христос окусијши смрт, ослободи људе од смрти, и сад свима дарује живот.

33. Покажи ми, Господе, пут наредбама својих, да га се држим до kraја.

Умртвљеног некада Адама завишћу, сада узводиш ка животу умртвљењем својим, показујући се, Спасе, нови Адам у телу.

34. Уразуми ме, и држаћу се закона твога, и чувати га свим срцем.

Гледајући Те, Спасе, опружена мртва нас ради, Умни чинови се ужасаваху, покривајући се крилима.

35. Постави ме на стазу заповести својих, јер ми је она омиљела.

Скинувши Те, Речи, с дрвета мртва, у гроб Те сада Јосиф положи, но васкрсни спасавајући све као Бог.

36. Превиј срце моје ка откровењима својим, а не ка лакомству.

Био си, Спасе, радост Анђела, сада си им постао и узрок жалости, гледајући Те телом без даха мртва.

37. Одврати очи моје да не гледају нишавила, путем својим оживи ме.

Узнесен бивши на дрво, и живе људе саузносиш, а будући под земљом, васкрсаваш оне који под њом леже.

38. Испуни слузи својему реч своју да те се боји.

Као лав, Спасе, уснувши телом, као неки лавић мртав устајеш, одбацивши старост телесну.

39. Уклони руг мој, којега се плашим; јер су судови твоји благи.

Био си прободен у ребра, Ти који си узео ребро Адамово, и од њега саздао Еву, и источио си изворе очиститељне.

40. Миле су ми заповести твоје, правдом својом оживи ме.

У тајности некад жртвоваху јагње, а Ти јавно жртвован бивши Незлобиви, сву твар си очистио, Спасе.

41. Нека дође на ме милост твоја, Господе, помоћ твоја по речи твојој.

Ко ће исказати страшни начин, ваистину нови! јер Онај који влада тварју, данас страдање прима и умире за нас.

42. И ја ћу одговорити ономе који ме ружи; јер се узdam у реч твоју.

Ризничар живота, како се гледа мртвав? говораху ужаснути Анђели; и како се у гроб закључава Бог?

43. Немој узети никад од уста мојих речи истине, јер чекам судове твоје.

Из ребра Твога, Спасе, копљем прободеног, точиш живот животом из живота, који ме је спасао и оживљаваш ме с њим.

44. И чуваћу закон твој свагда, до века и без престанка.

Распрострт на дрвету, сабрао си људе, а прободен у ребра животочна, свима си источно опроштај, Исусе.

45. Ходићу слободно, јер тражим заповести твоје.

Благолики Јосиф, Спасе, са страхом те опрема, и сахрањује долично као мртва, и ужасава се изгледа твога страшног.

46. Говорићу о откровењима твојим пред царевима, и нећу се стидети.

Под земљу сишавши вољно као смртан, узводиш од земље ка небу, отуда отпале, Исусе.

47. Тешићу се заповестима твојим, које љубим.

Иако си био виђен мртвав, но живећи као Бог, умртвљене људе оживео си, умртвивши мoga умртвитеља.

48. Руке своје пружам к заповестима твојим, које љубим, и размишљам о наредбама твојим.

О, радости оне! О, сладости многе! којима си, Исусе, испунио оне у Аду, засијавши светлост у дубинама мрачним.

49. Опомени се речи своје к слузи својему, на коју си ми заповедио да се ослањам.

Клањам се страдању, певам твој погреб, величам моћ твоју, Човекољубче, којима се ослободих од страсти убитачних.

50. У невољи мојој теши ме што ме реч твоја оживљава.

Мач на Тебе обнажи се, Христе, и мач моћнога се отупљује, а мач Едемски бива побеђен.

51. Охоли ми се ругају веома; али ја не одступам од закона твојега.

Овца Јагње гледајући мртво, пробадана оштрицом ридаше, покренувши и стадо да вапије.

52. Памтим судове твоје од искона, Господе, и тешим се.

Иако се у гроб сахрањујеш, иако у Ад силазиш, ипак си, Спасе, гробове испразнио, и Ад си обнажио, Христе.

53. Гнев ме обузима на безбожнике, који остављају закон твој.

Својом вољом, Спасе, сишавши под земљу, оживио си умрле људе, и узвео их у славу Очеву.

54. Наредбе су твоје песма моја у путничком стану мојем.

Један од Тројице, нас ради у телу претрпе срамну смрт, сунце се ужасава а дрхи земља.

55. Ноћу помињем име твоје, Господе, и чувам закон твој.

Као из горког извора, потомци Јудина племена, у ров положише, хранитеља манодавца Исуса.

56. То је моје, да чувам заповести твоје.

Судија на суду стаде, пред неправедним судијом, и осуђен би на смрт неправедну, на дрвету крсном.

57. Дио мој ти си, Господе; наумио сам чувати речи твоје.

Горди Израиљу, убиствени народе, шта ти би да Вараву ослободиш, а Спаса крсту да предаш?

58. Молим ти се из свега срца, смилуј се на ме по речи твојој.

Ти који си руком твојом саздао Адама од земље, и њега ради постао човек природом, и разапет био по вольи својој.

59. Разматрам путове своје, и обраћам ноге своје ка откривењима твојим.

Послушавши, Речи, Оца Твога, сишао си чак до Ада страшнога, и васкрсао си род људски.

60. Хитим, и не затежем се чувати заповести твоје.

Авај мени, Светлости света! Авај мени, Светлости моја! Исусе мој свежељени, вапијаше Ђева ридајући горко.

61. Мреже безбожничке опколише ме, али закона твојега не заборављам.

Завидљиви, злочиначки и убиствени народе, барем да се застидисте плаштанице и самога убруса, Васкрслога Христа.

62. У по ноћи устајем да те славим за праведне судове твоје.

Ходи убицо, нечисти учениче, и покажи ми начин твоје злоће, којим си постао издајник Христа.

63. У заједници сам са свима који се тебе боје и који чувају заповести твоје.

Као неки човекољубац, претвараш се безумни и слепи, свепагубни и немилосрдни, продавши Миро за новац.

64. Доброте је твоје, Господе, пуна сва земља; наредбама својим научи ме.

Какву си цену имао, за небеско Миро? За Многоцењенога шта си као достојно примио? Безумље си нашао најпроклетији Сатано.

65. Учинио си добро слузи својему, Господе, по речи својој.

Ако си сиромахольбац, и жалиш за миром изливеним за очишћење душе, како за злато продајеш Светлозарнога?

66. Доброј мисли и знању научи ме, јер заповестима твојим верујем.

О, Божија Речи! О, радости моја! Како да поднесем твој тридневни погреб? Сада ми се кида утроба матерински.

67. Пре страдања свога лутах, а сад чувам реч твоју.

Ко ће ми дати воду, и изворе суза? Богоневестна Ђева вапијаше, да оплачам слаткога ми Исуса.

68. Ти си добар, и добро чиниш; научи ме наредбама својим.

Авај мени, горе и увале, и множино људи, плачите и сви ридајте са мном, Матером Бога вашега.

69. Охоли плету на мене лаж, али се ја свим срцем држим заповести твојих.

Када ћу видети, Спасе, Тебе безвремену светлост, радост и сладост срца мојега? Ђева горко вапијаше.

70. Задригло је срце њихово као сало, а ја се тешим законом твојим.

Иако си Ти, Спаситељу, као камен одрезан, примио сечење, ипак си реку живу источио, као извор живота.

71. Добро ми је што страдам, да се научим наредбама твојим.

Ми који се напајамо двоструком реком, изливеном из ребра твога, као из једног извора, бесмртни налазимо живот.

72. Милији ми је закон уста твојих него тисуће злата и сребра.

Вољом показао си се, Речи, у гробу мртав, но живиш, и људе као што си предрекао, подижеш Спасе мој, вaskрсењем својим.

Слава:

Певамо Те, Речи, Тебе Бога свих, са Оцем и Светим Твојим Духом, и славимо твој божански погреб.

И сада:

Блаженом Те називамо, Богородице чиста, и поштујемо верно тридневно погребење, Сина Твога и Бога нашег.

И опет ПРВИ ПРИПЕВ оба хора заједно.

Животе Христе, у гроб си положен био, и анђелске војске се ужасаваху, славећи Твоје снисхођење.

Затим:Мала јектенија и

Возглас:

Јер се благослови Име твоје, и прослави се Царство Твоје, Оца, и Сина, и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Појци: Амин.

Свештеник, покадивши, почиње

Другу Статију

Почиње лева певница са умилењем

тропар:

Достојно је величати Тебе Животодавца, Који си на Крсту руке расирио, и сатро моћ непријатеља.

73. Руке твоје створиле су ме и начиниле ме; уразуми ме, и научићу се заповестим твојим.

Достојно је величати Тебе Саздатеља свега, јер твојим страдањем имамо беспрашће, избавивши се од трулежности.

74. Који се тебе боје, видеће ме, и радоваће се што се узダメ у твоју реч.

Ужасну се земља, и сунце се сакри, Спасе, када си Ти незалазна светлост, Христе, зашао у гроб телесно.

75. Знам да су судови твоји, Господе, праведни, и по правди ме караш.

Уснуо си, Христе, природно-животним сном у гробу, и из тешког сна греховног, подигао си род људски, као Бог.

76. Нека буде доброта твоја утеша моја, као што си рекао слузи својему.

Једина од жена, без болова родих Те, Чедо, а сада као Родитељка неподношљиве болове трпим због страдања твога, говораше Чиста.

77. Нека дође к мени милосрђе твоје, и оживим; јер је закон твој утеша моја.

Ужасаваху се, Спасе, Серафими, гледајући те горе неразлучна са Оцем, а доле мртва опружена по земљи.

**78. Нек се постиде охоли; јер ме без крвице оборише.
Ја размишљам о заповестима твојим.**

Раздире се храмовна завеса због твога распећа, сакривају светлост небеска светила, Речи, када се Ти, Сунце, сакри под земљу.

79. Нек се обрате к мени који се тебе боје, и који знаду откривења твоја.

Ти који си у почетку једним мигом утврдио куглу земље, бездахан као човек зашао си под земљу, ужасни се небо од овог призора.

80. Срце моје нека буде савршено у наредбама твојим да се не постидим.

Зашао си под земљу, Ти који си руком својом саздао човека, да поворке људи од пада подигнеш, свесилном својом десницом.

81. Чезне душа моја за спасењем твојим, реч твоју чекам.

Ходите да свештени плач отпевамо Христу умрлом, као некад жене Мироносице, да са њима и ми чујемо: Радуј се.

82. Чезну очи моје за речју твојом; говорим: кад ћеш ме утешити?

Заиста си Ти, Речи, Миро непотрошиво, зато Ти и миро приношаху, као мртвацу живом, жене Мироносице.

83. Постадох као мијех у диму, али твојих наредаба не заборавих.

Погребен разараш царства адова, Христе, а смрт смрћу усмрћујеш, и од трулежи ослобађаш земнорођене.

84. Колико ће бити дана слуге твојега? кад ћеш судити онима који ме гоне?

Премудрост Божија која излива струје живота, залазећи у гроб оживљава, оне који су у незалазним местима Ада.

85. Охоли ископаше ми јamu насупрот закону твојему.

Да обновим разрушену људску природу, хотећи рањен сам смрћу телесно, Мати моја не кидај се ридањем.

86. Све су заповести твоје истина; без кривице ме гоне, помози ми.

Зашао си под земљу Светлоносче правде, и мртве си као из сна подигао, одагнавши сваку таму која је у Аду.

87. Умало ме не убише на земљи, али ја не остављам заповести твојих.

Семе двоструко природо-животно, данас се са сузама сеје у недра земље, но изникавши, свет ће обрадовати.

88. По милости својој оживи ме, и чуваћу откривења уста твојих.

Уплаши се Адам када Бог хоћаше по Рају, а радује се када је у Ад сишао, он који је некад пао, а сада подигнут.

89. До века је, Господе, реч твоја утврђена на небесима.

Жртве сузне приноси Ти Мати Твоја, Христе, телом положеном у гробу, но васкрсни као што си предсказао, вапијући.

90. Од колена до колена истина твоја; ти си поставио земљу, и стоји.

У гробу новом сакривајући Те Јосиф побожно, песме погребне богословичне пева Ти, помешане са ридањем, Спасе.

91. По твојој наредби све стоји сад; јер све служи теби.

На Крсту Тебе клинцима прикована, гледајући Мати Твоја, Речи, клинцима горке жалости и стрелама, пробада душу.

92. Да није закон твој био утеша моја, погинуо бих у невољи својој.

Тебе сладост свега гледајући Мати, где Те поје горким пићем, сузама лице умива горко.

93. Заповести твојих нећу заборавити до века, јер ме њима оживљаваш.

Рањавам се љуто и утроба ми се кида, Речи, гледајући твоје неправедно заклање, говораше Пречиста с плачем.

94. Ја сам твој, помози ми, јер тражим заповести твоје.

Како да затворим очи сладке и уста твоја, Речи? Како да Те мртводолично погребем? Ужасавајући се вапијаше Јосиф.

95. Безбожници гледају да ме убију; а ја размишљам о твојим откривењима.

Јосиф и Никодим, надгробне песме сада певају умрлом Христу, а са њима певају и Серафими.

96. Свemu савршеноме видех крај; али је заповест твоја веома широка.

Залазиш под земљу, Спасе, сунце правде, зато се Луна која те је родила жалошћу помрачава, лишавана гледања Тебе.

97. Како љубим закон твој! Вас дан мислим о њему.

Ужасну се Ад, Спасе, гледајући Тебе животодавца, који плениш богатство његово, и подижеш мртве од века.

98. Заповест твоја чини ме мудријега од непријатеља мојих; јер је са мном увек.

Сунце јасно сија после ноћи, Речи, а и Ти засијао си јасно по смрти, вакрснувши као из ложнице.

99. Разумнији постах од свих учитеља својих; јер размишљам о твојим откривењима.

Земља примивши у недра Тебе Створитељу, страхом обузета тресе се, Спасе, пробудивши мртве потресом.

100. Мудрији сам од стараца; јер заповести твоје чувам.

Никодим и благолики Јосиф Христе, помазујући Те мирисима сада новим начином, ужасни се, вапијаху, сва земљо.

101. Од свакога злога пута заустављам ноге своје, да бих чувао реч твоју.

Зашао си Светлотворче, и с Тобом зађе светлост сунца; а твар је страхом обузета, проповедајући Тебе Творца свих.

102. Од наредаба твојих не одступам; јер си ме ти научио.

Камен углачани, крајеугаони покрива Камен; а човек смртан као смртног Бога покрива сада у гроб; ужасни се земљо!

103. Како су слатке језику моме речи твоје, слађе од меда устима мојим.

Види Ученика кога си љубио, и Матер Твоју, Чедо, и дај глас најслађи, викаше плачући Пречиста.

**104. Од заповести твојих постадох разуман; тога ради
мрзим на сваки пут лажни.**

Ти Речи, као давалац живота, на Крсту прострт Јудејце
ниси умртвио, него си васкрсао и њихове мртве.

**105. Реч је твоја светилька нози мојој, и видело стази
мојој.**

Најпре, Речи, када си страдао, ниси имао лепоте нити
изгледа, али васкрсавши засијао си, украсивши људе
божанским зракама.

**106. Заклех се да ћу чувати наредбе правде твоје, и
извршићу.**

Зашао си телом у земљу незалазни Светлоносче, и
сунце не могући гледати помрча, још док беше подне.

**107. Поништен сам веома, Господе, оживи ме по речи
својој.**

Сунце, уједно и месец помрчавши, Спасе, показаше се
као благоразумне слуге, које се облаче у црну одећу.

**108. Нека ти буде угодна, Господе, добровољна жртва
уста мојих, и судовима својим научи ме.**

Сотник Те познаде као Бога, иако си био умртвљен; Како
да Те се коснем рукама, Боже мој? Ужасавам се, вапијаше
Јосиф.

**109. Душа је моја у руци мојој непрестано у невољи;
али закона твога не заборављам.**

Заспа Адам, али смрт ребром изводи; а Ти сада уснуо си,
Речи Божија, и из ребара твојих истачеш свету живот.

**110. Безбожници су ми метнули замку; али од
заповести твојих не застраних.**

Уснуо си мало, и оживио си помрле, а васкрсавши,
Добри, васкрсао си уснуле од века.

**111. Присвојих откривења твоја за вавек; јер су
радост срцу моме.**

Узет си са земље, но источио си вино спасења, животочна Лозо. Прослављам страдање твоје и Крст.

112. Приволео сам срце своје да твори наредбе твоје на век, до краја.

Како Старешине Умних сила поднеше, дрскост распињача, гледајући Те, Спасе, нага, окрвављена, осуђена.

113. Који преступају закон, ја на њих мрзим, а закон твој љубим.

Обручени и најнеправеднији роде Јеврејски, знао си за поновно подизање храма; зашто си осудио Христа?

114. Ти си заклон мој и штит мој; реч твоју чекам.

У одећу поруге облачиш Украситеља свега, Који небо утврди, и земљу украси дивно.

115. Идите од мене безаконици! И чувају заповести Бога свога.

Као пеликан птица рањен у ребра твоја, Речи, оживео си твоју умрлу децу, искалавши им животне изворе.

116. Укрепи ме по речи својој и бићу жив, и немој ме осрамотити у надању мом.

Сунце некада заустави Исус секући туђинце, а Ти си себе сакрио, рушећи началника таме.

117. Утврди ме, и спашћу се, и размишљаћу о наредбама твојим без престанка.

Од Отачких недара остао си неодвојив, Милосрдни, и изволео си да постанеш човек, и у Ад сишао си, Христе.

118. Обараш све који одступају од наредба твојих; јер су помисли њихове лаж.

Узет је и распет Онај који је на водама земљу утврдио, и као бездахан сада се у њу полаже, а она не подносећи то потреса се страшно.

119. Као гар баџаш све безбожнике на земљи; тога ради омиљеше ми откривења твоја.

Авај мени, Сине, ридаше Неискусомужна говорећи: јер оног Кога се надах да видим као Цара, сада гледам осуђена на Крсту!

120. Дрхти од страха твога тело моје, и судова твојих бојим се.

Ово ми Гаврил објави, када слети: Царство вечно ће бити, рече, Сина мога Иисуса.

121. Чиним суд и правду, не дај ме онима који ме гоне.

Јао, изврши се пророштво Симеоново, јер мач твој прободе, срце моје, Емануиле.

122. Одбрани слугу свога на добро његово, да ми не чине силе охоли.

Да сте се, о Јудејци, постидели бар оних мртвих, које васкрсе Животодавац, Којега ви из зависи убисте.

123. Очи моје чезну за спасењем твојим и за речју правде твоје.

Видевши Тебе Христе мој, невидљиву светлост, како се бездахан у гроб сакриваши, ужасну се сунце и помрачи светлост.

124. Учини слузи своме по милости својој, и наредбама својим научи ме.

Плакаше горко свенепорочна Мати Твоја, Речи, када у гробу виде Тебе, неизрецивог и беспочетног Бога.

125. Ја сам слуга твој; уразуми ме, и познаћу откривења твоја.

Нетљена Мати Твоја, Христе, гледајући мртвога Тебе, горко Ти говораше: не буди дugo, Животе, међу мртвима.

126. Ја сам слуга твој; уразуми ме, и познаћу откривења твоја.

Ад страшни уздрхта, када виде Тебе бесмртно Сунце славе, и хитро отпушташе сужње.

127. Тога ради љубим заповести твоје већма него злато и драго камење.

Велики и страшни призор сада се посматра! јер Узрочник живота смрт прима, хотећи да оживи све.

128. Тога ради заповести твоје држим да су верне, на сваки пут лажни мрзим.

Пробадан си у ребра, и прикиван рукама, Владико, Ти исцелујући рану из ребара, и неуздржање руку Прародитеља.

129. Дивна су откривења твоја; за то их чува душа моја.

Раније Рахиљина Сина оплакиваху сви укућани, а сада за Сином Ђевиним рида, збор Ученика заједно с Мајком.

130. Речи твоје кад се јаве, просветљују и уразумљују просте.

Шамаре рукама даваху по образу Христу, Који је руком саздао човека, и размрскао чељусти звера.

131. Отварам уста своја да одахнем, јер сам жедан заповести твојих.

Сви верни сада песмама празнујемо, Христе, твоје распеће и погребење, избавивши се од смрти погребом твојим.

Слава:

Беспочетни Боже, Савечни Сине и Душе, као Добар укрепи скриптар народа нашега, против непријатеља.

И сада:

Родивши живот, свенепорочна Пречиста Ђево, заустави црквене саблазни, и подари мир као Добра.

И опет ПРВИ ТРОПАР оба хора.

Достојно је величати Тебе Животодавца, Који си на Крсту руке раширио, и сатро моћ непријатеља.

Затим Мала јектенија и Возглас:

Јер си Свет Боже наш, Који на престолу славе херувимске почиваш, и Теби славу узносимо Оцу, и Сину, и Светоме Духу..

И по Возгласу

**Трећа Статија
Глас 3.**

Сви нараштаји, песму приносе погребу твоме, Христе мој!

132. Погледај ме и смилуј се на ме, као што радиш с онима који љубе име твоје.

Скинувши Те с дрвета Ариматејац, и плаштаницом обвивши, у гроб Те сахрањује.

133. Тврди стопе моје у речи својој, и не дај никакоме безакоњу да облада мном.

Мироносице дођоше, миро Теби, Христе мој, носећи премудро.

134. Избави ме од насиља људскога, и чуваћу заповести твоје.

Ходи сва твари, песме исходне, принесимо Творцу.

135. Светлошћу лица свога обасјај слугу свога, и научи ме наредбама својим.

Као мртвог Живога, сви са Мироносицама, помажимо миром премудро.

136. Очи моје лију потоке, зато што не чувају закона твога.

Јосифе треблажени, погреби тело, Христа живодавца.

137. Праведан си, Господе, и прави су судови твоји.

Оне које исхрани Маном, подигоше пету, на Добротвора.

138. Јавио си правду у откривењима својим, и истину целу.

Оне које исхрани Маном, приносе Спасу жуч, и уједно оцат.

139. Ревност моја једе ме, зато што моји непријатељи заборавише речи твоје.

О, неразумности, и Христоубивства, пророкоубица!

140. Реч је твоја веома чиста, и слуга је твој веома љуби.

Као безумни слуга, предаде ученик, бездан премудрости.

141. Ја сам мален и поништен, али заповести твојих не заборављам.

Продавши Избавитеља, остале заробљеник, лукави Јуда.

142. Правда је твоја правда вечна, и закон твој истина.

По Соломону, ров дубок су уста, безаконих Јевреја.

143. Туга и невоља нађе ме, заповести су твоје утеша моја.

На кривим путевима, Јевреја безаконих, трње је и замке.

144. Вечна је правда у откривењима твојим; уразуми ме, и бићу жив.

Јосиф с Никодимом, мртводолично, сахрањује Створитеља.

145. Вичем из свег срца: услиши ме, Господе; сачуваћу наредбе твоје.

Животодавче Спасе, слава моћи твојој, која је Ад разорила.

146. Призовам те, помози ми; држаћу се откривења твојих.

Видећи Те Пречиста, како лежиш, Речи, матерински плакаше.

147. Претичем свануће, и вичем; реч твоју чекам.

О, слатко моје Пролеће, Чедо моје најслађе! Где зађе твоја лепота?

148. Претичу очи моје јутрењу стражу, да бих размишљао о речи твојој.

Плач подиже, Пречиста Твоја Мати, кад си Ти умро, Речи.

149. Чуј глас мој по милости својој, Господе; по суду свом оживи ме.

Жене с мирисима, дођоше да помажу Христа, божанско Миро.

150. Прикучују се који љубе безакоње; удаљили су се од закона твога.

Смрт смрћу умртвљујеш, Ти Боже мој, божанском силом твојом.

151. Ти си близу, Господе, и све су заповести твоје истина.

Превари се варалица, Преварени се избавља, премудрошћу твојом, Боже мој.

152. Одавна зnam за откривења твоја, да си их поставио за ва век.

На дно Адово, низведен би издајник, у бунар трулежи.

153. Погледај невољу моју, и избави ме; јер не заборављам закона твога.

Трње и замке, путеви су свебедног, безумнога Јуде.

154. Прими се ствари моје, и одбрани ме, по речи својој оживи ме.

Погинуће заједно, сви распињачи твоји, Речи, Сине Божији Свеџару.

155. Далеко је од безбожника спасење, јер се не држе наредаба твојих.

У бунару трулежи, погинуће заједно, сви људи крвници.

156. Милосрђе је твоје, Господе, велико; по правоме суду свом оживи ме.

Сине Божији Свеџару, Боже мој, Саздатељу мој, како си страдање примио?

157. Много је противника мојих и непријатеља мојих; али ја не одступам од откривења твојих.

Родитељка Сина, на дрво обешена, гледајући вапијаше.

158. Видим одметнике, и мрско ми је; јер не чувају речи твоје.

Тело Живоносно, Јосиф сахрањује, скупа с Никодимом.

159. Гледај, како љубим заповести твоје, Господе, по милости својој оживи ме.

Вапијаше Ђева, топло сузе ронећи, прободена срца.

160. Основа је речи твоје истина, и вечан је сваки суд правде твоје.

Светlostи мојих очију, најслађе Чедо моје, како Те сада гроб покрива?

161. Кнезови ме гоне ни за што, али се срце моје боји речи твоје.

Не ридај Мати, јер ово страдам, да бих ослободио Адама и Еву.

162. Радујем се речи твојој као онај који задобије велики плен.

Прослављам Сине мој, крајње твоје милосрђе, ради кога ово страдаш.

163. Мрзим на лаж и гадим се на њу; љубим закон твој.

Био си напојен Милосрдни, оцтом и жучом, старо разрешујући једење.

164. Седам пута на дан хвалим те за судове правде твоје.

Прикован си на Крсг, Ти који си некада народ твој, покривао стубом облачним.

165. Велик мир имају они који љубе закон твој, и у њих нема спотицања.

Мироносице, Спасе, дошавши ка гробу, миро Теби принеше.

166. Чекам спасење твоје, Господе, и заповести твоје извршујем.

Устани, Милосрдни, подижући и нас, из дубина Адских.

167. Душа моја чува откривења твоја, и ја их љубим веома.

Васкрсни Животодавче, ронећи сузе говори, Мати која Те је родила.

168. Чувам заповести твоје и откривења; јер су сви путеви моји пред тобом.

Похитај да васкрснеш, разрешујући жалост Оне, Која Те је, Речи, чисто родила.

169. Нека изађе тужњава моја преда те, Господе! По речи својој уразуми ме.

Небеске силе, ужаснуше се од страха, гледајући Те мртва.

170. Нека дође молење моје преда те! По речи својој избави ме.

Онима који љубављу и страхом, поштују страдања твоја, даруј разрешење грехова.

171. Уста ће моја певати хвалу, кад ме научиш наредбама својим.

О, ужасног и страног виђења, Речи Божија, како Те земља покрива?

172. Језик ће мој казивати реч твоју, јер су све заповести твоје праведне.

Носећи Те некада, Спасе, Јосиф бежаше, и сада Те Други сахрањује.

173. Нека ми буде рука твоја у помоћи; јер ми омиљеше заповести твоје.

Оплакује и рида, Тебе умрлога, Спасе мој, Пречиста Мати Твоја.

174. Жедан сам спасења твојега, Господе, и закон је твој утеша моја.

Ужасавају се ангели, страног и ужасног погреба, Тебе Саздатеља свега.

175. Нека живи душа моја и тебе хвали, и судови твоји нека ми помогну.

Покропише гроб, Мироносице миром, дошавши врло рано.

176. Зађох као овца изгубљена: тражи слугу својега; јер заповести твојих не заборавих.

Мир Цркви, спасење народу твоме, даруј твојим васкрсењем.

Слава:

О, Тројице Боже мој, Оче, Сине, и Душе, помилуј свет.

И сада:

Удостој, Ђево, слуге твоје, да виде Васкрсење Сина Твога.

И опет ПРВИ ТРОПАР, оба хора заједно.

Сви нараштаји, песму приносе погребу твоме, Христе мој!

И одмах певамо ове Понепорочне ТРОПАРЕ

Глас 5.

Благословен си Господе, научи ме наредбама својим.

Ангелски сабор задиви се, видећи међу мртвима, Тебе Спасе, што силу смрти уништи, и са собом Адама подиже, и из пакла ослободи све.

Благословен си Господе, научи ме наредбама својим.

Зашто, о Ученице, мешате миро са сузама жалости? говораше Анђео Мироносицама блистајући у гробу; видите гроб и разумите, јер је Спас васкрсао из гроба.

Благословен си Господе, научи ме наредбама својим.

Врло рано Мироносице хитаху ка гробу твоме наричући; али пред њих стаде Анђео и рече: преста време нарицању, не плачите, него Апостолима вакрсење објавите.

Благословен си Господе, научи ме наредбама својим.

Жене Мироносице, дошавши с мирисима на гроб твој, Спасе, ридаху; а Анђео им рече, говорећи: Што Живога замишљате с мртвима? јер је као Бог вакрсао из гроба.

Слава:

Поклонимо се Оцу, и Сину Његовом, и Светоме Духу; Светој Тројици у једној суштини, кличући са Серафимима: Свет, Свет, Свет јеси Господе.

И сада:

Родивши Животодавца, Ђево, Адама си од греха избавила, а Еви си радост уместо жалости дала; а из Тебе рођени Бог и човек, упути к животу отпале од живота.

Алилуја, алилуја, алилуја, слава Теби Боже. (**Трипут**)

Затим Мала јектенија

Возглас:

Јер си Ти Цар мира, Христе Боже наш, и Теби славу узносимо, са беспочетним Твојим Оцем, и пресветим и благим и животворним Твојим Духом, сада и увек, и у векове векова.

И певамо Сједални дана; Глас 1.

Подобан: Гроб твој Спасе...

Јосиф, измоливши од Пилата пречасно Тело, обвија га плаштаницом чистом, и божанским ароматима миропомазује, и полаже у нови гроб. Отуда, уранивши Мироносице жене, завапише: Покажи нам, као што си предсказао, Христе, Васкрсење.

Слава и Сада, други,

подобан:

Ужаснуше се хорови Анђелски, гледајући Онога који седи у наручју Оца, како се у гроб полаже, као мртав - Бесмртни! Њега војске Анђела окружују и славе с мртвима у Аду, као Творца и Господа.

Не говоримо:

Васкрсење Христово видевши..

него одмах Псалам 50.

И певамо Канон

**Ирмоси по двапут, а тропаре на 12. И опет на крају
Ирмос оба хора заједно.**

**А овај Канон су испевали: од прве песме до шесте,
песма Марка монаха, Епископа Идрунтског, а ирмоси су
песме жене неке, по имени Касије.**

Од 6. песме до краја, песма је господина Козме. А акростих (краестрочије) канона је:

Ке симерон де савато мелпо мега. **То јест:** А и данас Великој Суботи певам.

Глас 6.

Песма 1.

Ирмос: Онога који је некада таласима морским покрио гонитеља мучитеља, под земљу данас сакрише потомци онда спасених. Но ми, као девојке, певајмо Господу: Јер се славно прослави.

Господе Боже мој, исходну и надгробну песму певам Теби, Који си ми погребом твојим отворио улазе живота, и смрћу смрт и Ад умртвио.

Тебе горе на престолу, и доле у гробу, Спасе мој, схватајући сва надсветска и подземна бића, потресаху се због твог умртвљења, јер си надумно виђен мртав, Живоначалниче.

Да испуниш све славом својом, сишао си у дубину земље; јер од Тебе се не утаји састав мој који је у Адаму; и погребен, мене иструлела новотвориш Човекольубче.

Песма 3.

Ирмос: Тебе који си на водама обесио сву земљу незадржно, твар видевши на Голготи обешена, ужасом многим би обузета, вапијући: Нема светога, осим Тебе, Господе.

Символе погребења твога показао си, умноживши виђења; а сада тајне твоје богочовечно си разјаснио, и онима

у Аду, Владико, који вапију: Нема светога, осим Тебе, Господе.

Раширио си руке, и сјединио си раније растављене. А савијањем, Спасе, у плаштаници и гробу разрешио си оковане који вапију: Нема светога, осим Тебе, Господе.

Гробом и печатима, обухваћен си добровољно, Несмествиви, јер си богоделатно у делима показао силу твоју, онима који поју, Човекољубче: Нема светога, осим Тебе, Господе.

Сједален, Глас 1.

Војници, Спасе, који чуваху гроб твој, постадоше као мртви од блистања јавившег се Анђела, који проповедаше женама васкрсење. Тебе славимо трулежи уништиља, Теби припадамо васкрсломе из гроба, и јединоме Богу нашем.

Слава и сада. Исто

Песма 4.

Ирмос: Авакум провидевши твоје на Крсту смирење, у екстази кликташе: Ти си пресекао државу моћнога, Добри, заједничарећи са онима у Аду, као свемоћан.

Седми дан осветио си данас, којега си раније благословио престанком од дела; јер ствараш све и сва, и новотвориш суботствујући, Спасе мој, и оживљавајући.

Снагом болјега, којим си Ти победио, душа твоја од тела се разлучи, раскидајући двојне везе, смрти и Ада, силом твојом, Логосе.

Ад сретнувши Те, Речи, угорча се, гледајући човека обожена, ранама покривена, и Свемоћноделатна, па од страшног виђења, погибе.

Песма 5.

Ирмос: Видевши Исаија незалазну светлост твога Богојављења, Христе, које се милостиво према нама дододило, јутрењујући од ноћи, кликташе: Вајсвршнуће мртви, и устаће они који су у гробовима, и сви на земљи обрадоваће се.

Ново твориш земнородне, Творче, поставши земљан, и плаштаница и гроб објављују, Речи, тајну која Ти је саприсутна; јер Благоразумни саветник, представља савет Онога који Те је родио, и у Теби ме величанствено новотвори.

Смрћу смртно, и погребом трулежно претвараш, јер нетљено твориш богодолично, обесмрћујући што си примио; јер тело твоје не виде трулежи, Владико, нити душа твоја чудесним начином у Аду не би остављена.

Из безбрачне произишај, и прободен у ребра, Створитељу мој, из њих си учинио обновљење Еве, поставши Адам; уснувши надприродно сном природноживим, и живот подигавши из сна и трулежи, као Свemoђан.

Песма 6.

Ирмос: Би прогутан, али не задржан у утроби китовој Јона. Јер носећи праобраз Тебе Који си страдао и погребу предан био, као из одаје, из звера изиђе, и говораше стражи: Ви који чувате сујетно и лажно, милост сте себи изгубили.

Убијен си био, али се ниси одвојио, Речи, од тела које си примио, јер ако се и разори храм твој у време страдања, али

и тако једна беше Ипостас Божанства и тела твога. Јер у обома Један си Син, Речи Божија, Бог и човек.

Човекоубиствен, но не богоубиствен би пад Адамов; јер ако и пострада тела твога земљана суштина, али Божанство остало нестрадално; а трулежно твоје на нетрулежно си променио, и вакрсењем показао си извор живота нетрулежног.

Царује Ад, али не влада вечно над родом човечијим, јер Ти, положивши се у гроб, Моћни, живоначалном десницом браве смрти си развалио, и проповедао си тамо уснулима од века, нелажно избављење, поставши, Спасе, прворођени из мртвих.

Кондак

Глас 6.

Онај који је бездан закључао гледа се мртав, и смирном и плаштаницом обавијен у гроб се полаже, као смртан - Бесмртник. Жене пак дођоше да Га помажу миром, плачући горко и вапијући: Ова је преблагословена Субота, у којој Христос уснувши, вакрснуће тридневан.

Икос:

Онај који све садржи, узнесе се на Крст, и сва твар рида; видећи Њега нага да виси на дрвету: Сунце зраке сакри, и звезде светлост одбацише, а земља са страхом многим потресаше се, и море побеже, и камење се распаде, а гробови многи се отворише, и усташе тела светих људи. Ад доле стење, и Јudeји се договарају да оклеветају Христово вакрсење. А жене кличу: Ова је преблагословена Субота, у којој Христос уснувши, вакрснуће тридневан.

Синаксар

Стих: Узалуд чуваш гроб, стражо!

Јер не може рака задржати Саможивот.

У свету и Велику Суботу празнујемо богочесно погребење Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа, и његов силазак у Ад. Тиме је род наш позван из трулежи прешао ка вечном животу. Јер све дане у години превазилази Света Четрдесетница; а у њој опет, ова Света и Велика Седмица највећа је; и у Великој Седмици опет највећа је ова Велика и Света Субота. А назива се Велика Седмица, не као да су дужи ови дани, или сати, него што су велика и надприродна чудеса, и изузетна дела Спаса нашега која су се у њој десила, а нарочито данас. Јер као у првом стварању света, свако дело учинивши Бог, и на крају најважније, у шести дан саздавши човека, у седми почину од свих дела својих, и освети га, назавши га Субота, јер оно значи одмор. Тако и у уређењу духовног света све изврсно учинивши, и у шести дан опет васпоставивши, иструлелог човека и обновивши га живоносним Крстом и смрћу, у садашњи опет седми дан упокоји, савршеним одмором од дела, уснувши животоприродним и спасоносним сном. Јер силази Реч Божија с телом у гроб, а силази и у Ад нетљеном и божанском својом душом, која се смрћу раздвојила од тела, коју је и предао у руке Оцу, Кome је и своју Кrv принео, иако Он није тражио, а која је постала наше избављење. Јер није Господња душа била задржана у Аду, као душе других светаца. Јер како? Ништа она није имала на себи од прародитељске клетве, као они. Но ни крв није узео непријатељ наш ћаво, иако је нас држао, којом смо били купљени. Јер како друкчије, до само од Бога? Но и Бога,

његов разбојник ђаво хтео је да узме. Ипак телесно, уселио се у гроб Господ наш Исус Христос, и с божанством које је било тесно сједињено с телом. А беше с Разбојником и у Рају, и у Аду беше, као што је речено, са обоженом својом душом. А надприродно беше са Оцем, и Духом, седећи с Њима, као Бог неограничен, а беше свуда, јер нимало Божанство у гробу не страдаше, као ни на Крсту. И тљеније дакле тело Господње претрпе, то јест разрешење душе од тела; а трулежност, то јест распадање тела и удова, потпуног губљења - никако. Но Јосиф скинувши дакле, свето тело Господње, у гроб нови сахрањује, јер беше близу у врту, и камен врло велики на улазу гроба положи. А Јudeјци по Петку, приступивши говоре Пилату: Господине, сетисмо се, да ова ва- ралица рече, док још беше жив, после три дана устаћу. Сматрамо да би било добро да твоја власт нареди војницима да утврде гроб. Одговори Пилат: Ако је дакле варалица, што се бринете за његове речи? Док беше жив, као да сведочаху да је умро. А кад је рекао: Устаћу! Нису ли од позивања на Јону то закључили? А јамачно, ако се утврди гроб неће бити украден. О, како безумници све што сами чињаху, против себе чињаху не разумевајући! А по заповести Пилата, сами са својим војницима утврдише гроб и јако запечатише, да не би Васкрсење Христово било порицано, да је била туђа стража и печати. Но Ад од сада се грчи и безумствује, осећајући огромну силу, поврати дакле Христа, тврди и крајеугаони камен, кога је на кратко био прогутао. И све које је од века имао у утроби, учинивши их храном. Неизрецивим снисхоћењем твојим, Христе Боже наш, помилуј нас, амин.

Песма 7.

Ирмос: Неизрециво чудо! Онај који је у пећи избавио преподобне Младиће из пламена, полаже се у гроб мртав, бездахан, на спасење нас који певамо: Избавитељу Боже, благословен јеси.

Рањен би Ад, примивши у срце, Рањенога копљем у ребра; и стење огњем божанским уништаван, на спасење нас који певамо: Избавитељу Боже, благословен јеси.

Сјајан гроб! јер примивши у себе Створитеља као спавајућег, показа се божанска ризница живота, на спасење нас који певамо: Избавитељу Боже, благословен јеси.

Законом умирућих, полагање у гроб прима Живот свих, и њега показује изворм вакрсења, на спасење нас који певамо: Избавитељу Боже, благословен јеси.

Једно беше Божанство Христово у Аду, и у гробу, и у Рају, нераздвојно са Оцем и Духом, на спасење нас који певамо: Избавитељу Боже, благословен јеси.

Песма 8.

Ирмос: Нек иступи из себе дрхтећи небо, и нек се затресу темељи земље, јер гле у мртве се рачуна Онај који живи на висинама; и у гроб мали прима се као странац; Њега Младићи благословите, свештеници појте, народи величајте, у све векове.

Разруш се пречисти храм, а васпоставља палу скинију: јер Адаму првоме, Други, Који на висинама живи, сиђе до Адових ризница; Њега Младићи благословите, свештеници појте, народи величајте, у све векове.

Престаде смелост Ученика, а Ариматејац Јосиф првенствује; јер гледајући мртва и нага, Бога над свима, измольава

и сахрањује, кличући: Младићи благословите, свештеници појте, народи величајте, у све векове.

О чудеса нових! О доброте! О неизразивог стрпљења! Јер вољно се под земљом запечаћује, Онај који живи на висинама, и као варалица Бог бива клеветан; Њега Младићи благословите, свештеници појте, народи величајте, у све векове.

Хвалимо, благосиљамо..

И опет

Ирмос: Нек иступи...

Песма 9.

Ирмос: Не ридај мене, Мати, гледајући у гробу Сина, кога си у утроби безсемено зачела; јер ћу васкрснути и прославићу се, и узнећу у слави, непрестано као Бог, оне који Те вером и љубављу величају.

У страном твоме порођају, избегавши болове надприродно, бејах блажена, Беспочетни Сине; а сада Тебе, Боже мој, гледајући бездахна мртва, мачем жалости прободена сам страшно; но васкрсни, да се узвеличам.

Земља ме покрива по мојој воли, но страше се Адови вратари, Мати, видећи Ме одевена у окrvављену хаљину освете; јер, поразивши непријатеље Крстом као Бог, васкрснућу одмах, и узвеличаћу Те.

Нек се радује твар, нек се веселе сви земнородни, јер непријатељ Ад би оплењен; жене с миром нека сусрећу, јер избављам сверодног Адама са Евом, и у трећи дан ћу васкрснути.

Катавасија: Не ридај..

Експостилар

Глас 2.

Свет је Господ Бог наш. **Трипут.**

На хвалитне, постављамо стихова 4 и певамо стихире самогласне,

Глас 2.

Данас гроб држи Онога, Који држи у руци твар; камен покрива Онога који врлином покрива небеса; Живот спава, и Ад дрхти, и Адам од окова бива разрешен. Слава твоме домостроју, којим извршивши сво вечно упокојење, даровао си нам, Боже свесвето из мртвих твоје вакрсење.

Какав је то гледани призор? Какав је то садашњи одмор? Цар векова, извршивши страдањем домострој, у гробу суботствује, дарујући нам ново суботствовање. Њему ускликнимо: Вакрсни Боже, суди земљи, јер Ти царујеш до века, имајући неизмерну велику милост.

Ходите да видимо Живот наш који у гробу лежи, да би оне који у гробовима леже оживио. Ходите данас сви који гледате уснулог потомка Јудиног, пророчки Њему ускликнимо: Легавши уснуо си као лав, ко ће Те подићи, Царе? Но вакрсни самовластно, Који си дао Себе драговољно за нас. Господе, слава Теби.

Глас 6.

Проси Јосиф тело Исусово, и положи га у нови свој гроб; јер требаше Он из гроба, као из ложнице да изађе. Ти који си разорио моћ смрти, и људима отворио врата рајска, Господе, слава Теби.

Велика субота: јутрење

Слава, Глас 6.

Данашњи дан тајно прасликоваше велики Мојсије говорећи: И благослови Бог дан седми. Јер то је благословена Субота; она је дан одмора, у којем почину од свих дела својих Јединородни Син Божији, домостројем кроз смрт телом суботствовавши. И у оно што би враћајући се опет вакрсењем, дарова нам живот вечни, као једини благ и Човекольбац.

И сада, Богородичан.

Глас 2.

Преблагословена Си Богородице Ђево. Јер Рођеним од Тебе Ад би оплењен, Адам би поново призван, проклетство умртвљено, Ева ослобођена, смрт усмрћена, и ми оживесмо. Тога ради певајући кличемо: Благословен Христос, Бог наш, који си тако благоизволео, слава Теби.

Велико Славословље

Свештеник се облачи у пуно свештеничко одјејање, и излази са светим Еванђељем, и са Плаштаницом врши се трократни опход око цркве, уз појање: Свети Боже..

ПАЗИ

Не звони се за време опхода него се клепа.

По уласку у храм, Говори свештеник: Пазимо! Мир свима. Премудрост!

И ми тропар једном:

Благолики Јосиф, с дрвета скинувши пречисто тело твоје, плаштаницом чистом и мирисима га обави, у гробу новом сахранивши положи.

И говоримо тропар пророштва; Глас 2.

Христе, Који држиш све крајеве, изволио си да будеш гробом држан, да би из Адовах жвала избавио човечанство, и вакрснувши оживио нас, као Бог бесмртан.

Преблагословена Си Богородице Ђево. Јер Рођеним од Тебе Ад би оплењен, Адам би поново призван, проклетство умртвљено, Ева ослобођена, смрт усмрћена, и ми оживесмо. Тога ради певајући кличемо: Благословен Христос, Бог наш, који си тако благоизволео, слава Теби.

Слава и сада. Исто.

Затим

Прокимен; Глас 4.

Васкрсни, Боже, помози нам, и избави нас, ради славе Имена Твога.

Стих: Боже, ушима нашим слушасмо, и оци нам наши проповедаше.

Читање из Пророштава Језекиљевих; (Глава 37,1-14)

Рука Господња дође нада ме, и Господ ме изведе у духу, постави ме у среду поља, које бијаше пуно кости. И проведе ме покрај њих унаоколо, и где, бијаше их врло много у пољу, и где, бијаху врло сухе. И рече ми: сине човјечји, хоће ли оживјети ове кости? А ја рекох: Господе Господе, ти знаш. Тада ми рече: пророкуј за те кости, и кажи им: сухе кости, чујте ријеч Господњу. Овако говори Господ Господ овијем костима: где, ја ћу метнути у вас дух, и оживјећете. И метнућу на вас жиле, и обложићу вас месом, и навући ћу на вас кожу, и метнућу у вас дух и оживјећете, и познаћете да сам ја Господ. Тада стадох пророковати, како ми се заповједи; а кад пророковах наста глас, и где потрес, и кости

се прибраху свака ка својој кости. И погледах, и гле, по њима изидоше жиле и месо, и озго се кожа навуче; али духа не бјеше у њима. Тада ми рече: пророкуј духу, пророкуј, сине човјечји, и реци духу: овако вели Господ Господ: од четири вјетра дођи, душе, и дуни на ове побијене да оживе. И пророковах, како ми се заповједи и уђе у њих дух, и оживјеше, и стадоше на ноге, бјеше војска врло велика. Тада ми рече: сине човјечји, ове су кости сав дом Израиљев; гле, говоре: посахнуше кости наше и прође надање наше, пропадосмо. Зато пророкуј, и кажи им: овако вели Господ Господ: ево, ја ћу отворити гробове ваше, и извешћу вас из гробова ваших, народе мој, и довешћу вас у земљу Израиљеву. И познаћете да сам ја Господ, кад отворим гробове ваше, и изведем вас из гробова ваших, народе мој. И метнућу дух свој у вас да оживите, и населићу вас у вашој земљи, и познаћете да ја говорим и чиним, говори Господ.

Прокимен Апостола; Глас 7.

Васкрсни, Господе Боже мој, нека се узвиси рука твоја,
не заборави сасвим убогих твојих.

Стих: Хвалићу Те, Господе, свим срцем мојим, јављаћу
сва чудеса твоја.

Апостол, Коринћанима (5,6-8) и Галатима (3,13-14)

Браћо, не знате ли да мало квасца све тијесто укисели?
Одбаците, dakле, стари квасац, да буде ново тијесто, као што
сте бесквасни. Јер и Пасха наша Христос, жртвова се за нас.
Зато да празнујемо не у квасцу старом, ни у квасцу злоће и
неваљалства, него у бесквасним хљебовима искрености и
истине. Христос нас је искупио од проклетства закона
поставши за нас проклетство, јер је написано: Проклет сваки

који виси на дрвету; да на многобошцима буде благослов Авраамов у Христу Исусу, да примимо обећање Духа кроз вјеру.

Алилуја; Глас 5.

Да васкрсне Бог, и развеју се непријатељи његови, и да беже од лица његова сви који Га mrзе.

Стих: Као што ишчезава дим да ишчезну, као што се топи восак на домаку огња.

Стих: Тако да погину грешници од лица Божија, а праведници да се узвеселе.

Еванђеље од Матеја, начало 114. (Глава 27,62-66)

Сутрадан пак по петку сабраше се првосвештеници и фарисеји код Пилата говорећи: Господару, сјетисмо се да онај варалица каза још за живота: Послије три дана устаћу. Зато заповједи да се утврди гроб до трећега дана да не дођу како ученици његови ноћу, да га не украду и не кажу народу; Устаде из мртвих; и биће посљедња превара гора од прве. Рече им Пилат: Имате стражу, идите те утврдите како знате. А они отишавши утврдише гроб са стражом и запечатише камен.

Затим Јектенија: Рецимо сви.. **и:** Допунимо..

И остало као што је обично. И бива Отпуст.

Први час пева се у Притвору. А трећи час, шести и девети, певају се заједно обично у Притвору са Блаженима, у своје време.

124. ВЕЛИКА СУБОТА

На вечерњу

Око 9. часа дана (тј. око три сата после подне или кад је уобичајено), клепа се за вечерње.

Свештеник се облачи у пуне ТАМНЕ одежде, и када благослови, почињемо почетни Псалам. Затим Јектенија велика.

Онда, Господи воззвах..

Глас 1.

Постављамо стихове на 8 а певамо стихире васкрсне Осмогласника 3, и од стиховњих једну.

(У манастирима сви свештеници и ђакони, када се стигне до стиха:

Пашће у мрежу своју.. чине поклон, одлазе и облаче се и они у одјејање, и врше проскомидију).

Глас 1.

Вечерње наше молитве, прими Свети Господе, и даруј нам опроштај грехова, јер си једини који си показао у свету Васкрсење.

Опколите народи Сион, и обухватите га, и дајте славу у њему Васкрслом из мртвих, јер је Он Бог наш, Који нас избавља од безакоња наших.

Ходите народи запевајмо, и поклонимо се Христу, славећи његово из мртвих Вакрсење, јер је Он Бог наш, Који је од преваре непријатељске свет избавио.

Страдањем твојим Христе, од страдања се ослободисмо, и Вакрсењем твојим од трулежи се избависмо; Господе, слава Теби.

Друге стихире самогласне, Велике Суботе 3 понављајући прву;

Глас 8.

Данас Ад стењући вапије: Больје би ми било да Рођеног од Марије нисам примио, јер дошавши на ме, државу моју разруши, врата бакарна разби; душе, које сам раније држао, Бог будући, вакрсе, слава, Господе, Крсту твоме, и Вакрсењу твоме.

Данас Ад стењући вапије: Разруши се моја власт, примих Мртвога као једног од умрлих, Њега више држати не могу, но губим са Њим и оне над којима царовах; ја имадох мртваце од века, но Овај гле све вакрсава. Слава, Господе, Крсту твоме, и Вакрсењу твоме.

Данас Ад стењући вапије: Жртвована би моја држава; Пастир се разапе и Адама вакрсе; лиших се оних над којима царовах; и које победивши прогутах, све их изблјувах; испразни гробове Распети, слаби држава смрти. Слава Господе, Крсту твоме и Вакрсењу твоме.

Слава: Глас 6.

Данашњи дан тајно прасликоваше велики Мојсије говорећи: И благослови Бог дан седми. Јер то је благословена Субота; она је дан одмора, у којем почину од свих дела својих Јединородни Син Божији, домостројем кроз смрт телом суботствовавши. И у оно што би враћајући се

опет васкрсењем, дарова нам живот вечни, као једини благ и Човекољубац.

И сада, Богородичан (Догматик),

Глас 1.

Свесветску славу, која је од људи изникла, и Владику родила, небеску двер, појмо Марију Ђеву, песму Бестелесних, и украс верних. Јер Она се показа небо, и храм Божанства; Она разрушивши преграду непријатељства, мир уведе, и Царство отвори. Ову, dakле, имајући утврђење вере, имамо браниоца рођеног из Ње Господа. Не бој се, dakле, не бој се народе Божији, јер Он победи непријатеље, као Свесилан.

Вход са Еванђељем

Светлости тиха..

Прокимен не говоримо, но одмах:

Премудрост.

И почиње чтец Паримеје

1.Читање из књиге Стварања (Глава 1,1-13)

У почетку створи Бог небо и земљу. А земља бјеше без обличја и пуста, и бјеше тама над безданом; и дух Божији дизаше се над водом. И рече Бог: нека буде светлост. И би светлост. И видје Бог светлост да је добра; и растави Бог светлост од tame. И светлост назва Бог дан, а таму назва ноћ. И би вече и би јутро, дан први. Потом рече Бог: нека буде свод посред воде, да раставља воду од воде. И створи Бог свод, и растави воду под сводом од воде над сводом; и

би тако. А свод назва Бог небо. И би вече и би јутро, дан други. Потом рече Бог: нека се сабере вода што је под небом на једно мјесто, и нека се покаже сухо. И би тако. И сухо назва Бог земља, а зборишта водена назва мора; и видје Бог да је добро. Опет рече Бог: нека пусти земља из себе траву, биље, што носи сјеме, и дрво родно, које рађа род по својим врстама, у којем ће бити сјеме његово на земљи. И би тако. И пусти земља из себе траву, биље, што носи сјеме по својим врстама, и дрво, које рађа род, у којем је сјеме његово по његовијем врстама. И видје Бог да је добро. И би вече и би јутро, дан трећи.

2. Читање из пророштава **Исаије** (Глава 60,1-16)

Устани, свијетли се, јер дође свјетлост твоја, и слава Господња обасја те. Јер, гле, мрак ће покрити земљу и тама народе; а тебе ће обасјати Господ и слава његова показаће се над тобом. И народи ће доћи к видјелу твојему и ка свјетлости која ће те обасјати. Подигни очи своје унаоколо и види: сви се скупљају и иду к теби, синови ће твоји из далека доћи и кћери твоје носиће се у наручју. Тада ћеш видјети, и обрадоваћеш се, и срце ће ти се удивити и раширити, јер ће се к теби окренути мноштво морско и сила народа доћи ће к теби. Мноштво камила прекрилиће те, дромедари из Мадијама и Ефе; сви из Саве доћи ће, злато и кад донијеће, и славу Господњу јављаће. Сва стада Кидарска скупиће се к теби, овнови Навајотски биће ти на потребу; принесени на олтару мом биће угодни, и дом славе своје прославићу. Ко су оно што лете као облаци и као голубови на прозоре своје? Острва ће ме чекати и прве лађе Тарсиске, да довезу синове твоје из далека, и с њима сребро њихово и злато њихово, имену Господа Бога твојега и свеца

Израиљева, јер те прослави. И туђини ће сазидати твоје, и цареви њихови служиће ти; јер у гњеву свом ударих те, а по милости својој помиловаћу те. И твоја ће врата бити свагда отворена, неће се затворити ни дању ни ноћу, да ти се доведе сила народа, и цареви њихови да се доведу. Јер народ и царство, које ти не би служило, погинуће, таки ће се народи сасвијем затрти. Слава Ливанска теби ће доћи, јела, бријест и шимшир, да украсе мјесто светиње моје да би прославио мјесто ногу својих. И синови онијех који су те мучили доћи ће к теби клањајући се, и сви који те презираше падаће к стопалима ногу твојих, и зваће те градом Господњим, Сионом свеца Израиљева. Што си био остављен и мрзак тако да нико није пролазио кроза те, мјесто тога ћу ти учинити вјечну славу, и весеље од колјена до колјена. Јер ћеш млијеко народа сисати, и сисе царске дојићеш, и познаћеш да сам ја Господ спаситељ твој и избавитељ твој, силни Јаковљев.

3. Читање из књиге Изласка (Глава 12,1-11)

Рече Господ Мојсију и Арону у земљи Мисирској говорећи: Овај мјесец да вам је почетак мјесецима, да вам је први мјесец у години. Кажите свему збору Израиљеву и реците: десетога дана овога мјесеца сваки нека узме јагње или јаре, по породицама, по једно на дом; Ако ли је дом мали за јагње или јаре, нека узме к себи сусједа, који му је најближи, с онолико душа колико треба да могу појести јагње или јаре. А јагње или јаре да вам буде здраво, мушки, од године; између оваца или између коза узмите. И чувајте га до четрнаестога дана овога мјесеца, а тада сав колики збор Израиљев нека га закоље увече. И нека узму крви од њега и покропе оба довратка и горњи праг на кућама у којима ће га јести. И нека једу месо исте ноћи, на ватри

печено, с хљебом пријеснијем и са зељем горким нека једу. Немојте јести сирово ни у води кухано, него на ватри печено, с главом и с ногама и с дробом. И ништа немојте оставити до јутра; ако ли би што остало до јутра, спалите на ватри. А овако једите: опасани, обућа да вам је на ногу и штап у руци, и једите хитно, јер је пролазак Господњи.

4. Читање из пророштава Јоне (Глава 1-4,11)

Дође ријеч Господња Јони сину Аматијеву говорећи: Устани, иди у Ниневију град велики, и проповиједај против њега, јер изађе злоћа њихова преда ме. А Јона уста да бјежи у Тарсис од Господа, и сишав у Јопу нађе лађу која иђаше у Тарсис, и платив возарину уђе у њу да отиде с њима у Тарсис од Господа. Али Господ подиже велик вјетар на мору, и поста велика бура на мору да мишљаху да ће се разбити лађа. И лађари уплашивши се призиваху сваки својега бога, и бацаху што бјеше у лађи у море да би била лакша; а Јона бјеше сишао на дно лађи, и легао спаваше тврдо. А управитељ од лађе приступи к њему и рече му: шта ти спаваш! устани, призывај Бога својега, не би ли нас се опоменуо Бог да не погинемо. Потом рекоше један другоме: ходите, да бацимо ждријеб да видимо са кога дође на нас ово зло. И бацише ждријеб, и паде ждријеб на Јону. Тада му рекоше: кажи нам за што дође ово зло на нас; које си радње? и одакле идеш? из које си земље? и од кога си народа? А он им рече: Јеврејин сам, и бојим се Господа Бога небескога, који је створио море и суху земљу. Тада се врло уплашише људи, и рекоше му: што си учинио? Јер дознаше људи да бјежи од Господа, јер им он каза. И рекоше му: што ћемо чинити с тобом, да би нам море утолило? Јер бура на мору биваше све већа. А он им рече: узмите ме и баците ме у

море, и море ће вам утолити, јер видим да је због мене дошла на вас ова велика бура. А људи стадоше веслати да би дошли ка крају; али не могаху, јер им бура на мору биваше све већа. Тада призваше Господа и рекоше: молимо ти се, Господе, да не погинемо ради душе овога човјека, ти немој метнути на нас крви праве, јер ти, Господе, чиниш како хоћеш. По том узеше Јону и бацише га у море, и преста бура на мору. Тада се побојаше они људи Господа врло, и принесоше жртву Господу и учинише завјете.

А Господ заповједи, те велика риба прогута Јону; и Јона би у трбуху риљем три дана и три ноћи. И замоли се Јона Господу Богу својему из трбуха риљега, и рече: завапих у невољи својој ка Господу, и услиши ме; из утробе гробне повијах, и ти чу глас мој. Јер си ме бацио у дубине, у срце мору, и вода ме оптече; све поплаве твоје и вали твоји прелазише преко мене. И рекох: одбачен сам испред очију твојих; али ћу још гледати свету цркву твоју. Оптекоше ме воде до душе, бездан ме опколи, сита омота ми се око главе. Сидох до kraјева горских, пријеворнице земаљске нада мном су до вијека; али ти извади живот мој из јаме, Господе Боже мој. Кад нестајаше душе моје у мени, поменух Господа, и молитва моја дође к теби, у свету цркву твоју. Који држе лажне таштине, остављају своју милост. А ја ћу ти гласом захвалнијем пријијети жртву, испунити што сам завјетовао; спасење је у Господу. И Господ заповједи риби, те избљува Јону на земљу.

И дође ријеч Господња Јони други пут говорећи: Устани, и иди у Ниневију град велики, и проповиједај му оно што ти ја кажем. И устав Јона отиде у Ниневију по ријечи Господњој; а Ниневија бјеше град врло велик, три дана хода. И Јона поче ићи по граду један дан хода, и проповиједа и

рече: јоште четрдесет дана, па ће Ниневија пропасти. И Ниневљани повјероваше Богу, и огласише пост, и обукоше се у костријет од највећега до најмањега. Јер кад дође та ријеч до цара Ниневијскога, он уста са својега пријестола, и скиде са себе своје одијело, и обуче се у костријет и сједе у пепео. И прогласи се и каза се по Ниневији по заповијести царевој и кнезова његовијех говорећи: људи и стока, говеда и овце да не окuse ништа, ни да пасу ни да пију воде. Него и људи и стока да се покривају костријећу, и да призывају Бога јако, и да се врати сваки са свога злога пута и од неправде која му је у руку. Ко зна, еда се поврати и раскаје Бог и поврати се од љутога гњева својега, те не изгинемо. И Бог видје дјела њихова, где се вратише са злога пута својега; и раскаја се Бог ода зла које рече да им учини, и не учини.

А Јони би врло недраго, и расрди се. И помоли се Господу и рече: Господе! не рекох ли то кад још бијах у својој земљи? за то шћах прије побјећи у Тарсис; јер Знах да си ти Бог милостиви и жалостив, спор на гњев и обilan милосрђем, и кајеш се ода зла. Сада Господе, узми душу моју од мене, јер ми је боље умријети него живјети. А Господ рече: је ли добро што се срдиш? И Јона изиде из града, и сједе с истока граду, и начини ондје колибу, и сјећаше под њом у хладу да види што ће бити од града. А Господ Бог заповједи, те узрасте тиква над Јоном да му буде сјен над главом да му помогне у муци његовој; и Јона се обрадова тикви веома. По том заповједи Бог, те дође црв у зору сјутрадан, и подгризе тикву, те усахну. И кад ограну сунце, посла Бог сух источни вјетар; и сунце стаде жећи Јону по глави тако да обамираше и пожеље да умре говорећи: боље ми је умријети него живјети. А Бог рече Јони: је ли добро што се срдиш тикве ради? А он рече: добро

је што се срдим до смрти. А Господ му рече: теби је жао тикве, око које се нијеси трудио, и које нијеси одгајио, него једну ноћ узрасте а другу ноћ пропаде. А мени да не буде жао Ниневије, великога града, у ком има више од сто и двадесет тисућа људи који још не знају шта је десно шта ли лијево, и много стоке?

5. Читање из књиге Исуса Навина (Глава 5,10-15)

Синови Израиљеви стојећи у околу у Галгалу, славише пасху четрнаестог дана онога мјесеца увече у пољу Јерихонском. И сјутрадан послије пасхе једоше од жита оне земље хљебове пријесне и зрна пржена, исти дан. И преста мана сјутрадан по што једоше жита оне земље, и већ више не имаше мане синови Израиљеви, него једоше од рода земље Хананске оне године. И кад Исус бијаше код Јерихона, подиже очи своје и погледа, а то човјек стоји према њему с голијем мачем у руци. И приступи к њему Исус и рече му: јеси ли наш или наших непријатеља? А он рече: нијесам; него сам војвода војске Господње, сада дођох. А Исус паде начице на земљу, и поклони се, и рече му: шта заповиједа господар мој слузи својему? А војвода војске Господње рече Исусу: изуј обућу с ногу својих, јер је мјесто где стојиш свето. И учини Исус тако.

6. Читање из књиге Изласка (Глава 13,20-14,31)

Тако отишавши из Сохота стадоше уоко у Етamu, накрај пустиње. А Господ иђаше пред њима дању у ступу од облака водећи их путем а ноћу у ступу од огња свијетлећи им, да би путовали дању и ноћу. И не уклањаше испред народа ступа од облака дању ни ступа од огња ноћу. И рече Господ Мојсију говорећи: Кажи синовима Израиљевим нека савију

и стану у око пред Пи-Аирот између Мигдола и мора према Вел-Сефону; према њему нека стану у око покрај мора. Јер ће Фараон рећи за синове Израиљеве: зашли су у земљу, затворила их је пустиња. И учинићу да отврдне срце Фараону, те ће поћи у потјеру за вама, и ја ћу се прославити на њему и на свој војсци његовој, и Мисирци ће познати да сам ја Господ. И учинише тако. А кад би јављено цару Мисирском да је побјегао народ, промијени се срце Фараоново и слуга његовијех према народу, те рекоше: шта учинисмо, те пустисмо Израиља да нам не служи? И упреже у кола своја, и узе народ свој са собом. И узе шест стотина кола изабраних и што још бјеше кола Мисирских, и над свјема војводе. И Господ учини, те отврдну срце Фараону цару Мисирском, и поће у потјеру за синовима Израиљевијем, кад синови Израиљеви отидоше под руком високом. И тјеравши их Мисирци стигоше их, сва кола Фараонова, коњица његова и војска његова, кад бјеху у околу на мору код Пи-Аирота према Вел-Сефону. И кад се приближи Фараон, подигоше синови Израиљеви очи своје, а то Мисирци иду за њима, и уплашише се врло, и повикаше синови Израиљеви ка Господу. И рекоше Мојсију: зар не бјеше гробова у Мисиру, него нас доведе да изгинемо у пустињи? Шта учини, те нас изведе из Мисира? Нијесмо ли ти говорили у Мисиру и рекли: прођи нас се, нека служимо Мисирцима? јер би нам боље било служити Мисирцима него изгинути у пустињи. А Мојсије рече народу: не бојте се, станите па гледајте како ће вас Господ избавити данас; јер Мисирце које сте видјели данас, нећете их никда више видјети до вијека. Господ ће се бити за вас, а ви ћете мучати. А Господ рече Мојсију: што вичеш к мени? кажи синовима Израиљевијем нека иду. А ти дигни штап свој и пружи руку

своју на море, и расцијепи га, па нека иду синови Израиљеви посред мора сухим. И гле, ја ћу учинити да отврдне срце Мисирцима, те ће поћи за њима; и прославићу се на Фараону и на свој војсци његовој, на колима његовијем и на коњицима његовијем. И Мисирци ће познати да сам ја Господ, кад се прославим на Фараону, на колима његовијем и на коњицима његовијем. И подиже се анђео Господњи, који иђаше пред војском Израиљском, и отиде им за леђа; и подиже се ступ од облака испред њих, и стаде им за леђа. И дошав међу војску Мисирску и војску Израиљску бјеше онијем облак мрачан а овијем свијетљаше по ноћи, те не приступише једни другима цијелу ноћ. И пружи Мојсије руку своју на море, а Господ узби море вјетром источнијем, који јако дуваше цијелу ноћ, и осуши море, и вода се раступи. И пођоше синови Израиљеви посред мора сухим, и вода им стајаше као зид с десне стране и с лијеве стране. И Мисирци тјерајући их пођоше за њима посред мора, сви коњи Фараонови, кола и коњици његови. А у стражу јутрењу погледа Господ на војску Мисирску из ступа од огња и облака, и смете војску Мисирску. И побаца точкове колима њиховијем, те их једва вуцијаху. Тада рекоше Мисирци: бјежимо од Израиља, јер се Господ бије за њих с Мисирцима. А Господ рече Мојсију: пружи руку своју на море, нека се врати вода на Мисирце, на кола њихова и на коњике њихове. И Мојсије пружи руку своју на море, и дође опет море на силу своју пред зору, а Мисирци нагоше бјежати према мору; и Господ баци Мисирце усред мора. А вративши се вода потопи кола и коњике са свом војском Фараоновом, што их год бјеше пошло за њима у море, и не оста од њих ни један. И синови Израиљеви иђаху посред мора сухим; и стајаше им вода као зид с десне стране и с

лијеве стране. И избави Господ Израиља у онај дан из руку Мисирских; и видје Израиљ мртве Мисирце на бријегу морском. И видје Израиљ силу велику, коју показа Господ на Мисирцима, и народ се побоја Господа, и вјерова Господу и Мојсију слузи његову. Тада запјева Мојсије и синови Израиљеви ову пјесму Господу, и рекоше овако:

ЧТЕЦ говори: Појмо Господу:

А појци поју на глас 5:

Јер се славно прослави.

**И Чтец редом сваком хору говори стихове 15. главе,
додајући сваком стиху:**

ПОЈМО ГОСПОДУ,

а хорови (певнице) допевавају:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Коња и коњика врже у море. Појмо Господу.

А оба хора поју:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Помоћник и заштитник би ми на спасење. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Он је Бог мој, и славићу Га, Бог оца мојега и узвишаваћу Га. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Господ је велик ратник; име му је Господ. Кола Фараонова и војску његову врже у море. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Избране војводе његове утопише се у црвеном мору. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Бездани их покрише; падоше у дубину као камен. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Десница твоја, Господе, прослави се у сили; десница твоја, Господе, сатре непријатеља. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Пустио си гњев свој, и пруждије их као сламу, и духом гњева твога раздвоји се вода. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Стаде у гомилу вода; стинуше се вали усред мора. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Непријатељ рече: тераћу, стигнућу, дијелићу плијен; наситиће их се душа моја, извућићу мач свој, истребиће их рука моја. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Ти дуну вјетром својим, и море их покри, и утонуше као олово у дубокој води. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Ко је као ти међу силнима, Господе? Ко је као ти славан у светlostи, страшан у хвали, и да чини чудеса? Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Ти пружи десницу своју, и прождрије их земља. Водиш милошћу својом народ, који си искупио. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Водиш крјепошћу својом у стан светости своје. Чуће народи и задрхтаће; мука ће спопasti оне који живе у земљи Филистејској. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Тада ће се препasti старјешине Едомске, јунаке Моавске спопашће дрхтање, уплашиће се сви који живе у Хананској. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Спопашће их страх и трепет; од величине руке твоје замукнуће као камен. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Докле не прође народ твој, Господе, докле не прође народ, који си задобио. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Одвешћеш их и насадићеш их на гори нашљедства својега, на мјесту које си себи за стан спремио, Господе, у светињи, Господе, коју су твоје руке утврдиле. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Господ ће царовати до вијека. Јер уђоше коњи Фараонови с колима његовијем и с коњицима његовијем у море, и Господ поврати на њих воду морску. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: А синови Израиљеви прођоше сухим посред мора. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

Чтец: И сада и увек и у све векове. Амин. Појмо Господу.

Хор:

ЈЕР СЕ СЛАВНО ПРОСЛАВИ.

на крају ЧТЕЦ пева исто: Јер се славно прослави.

7. Читање из пророштава Софонија (Глава 3,8-15)

за то чекајте ме, говори Господ, до дана кад ћу се подигнути на плијен; јер је суд мој да саберем народе и покупим царства, да излијем на њих гњев свој, сву жестину јарости своје, јер ће огањ ревности моје прождријети сву земљу. Јер ћу тада промијенити народима усне, те ће бити чисте, да би сви призивали име Господње и служили му сложнијем раменима. Испреко ријека Хуских који се мени моле, расијани моји, донијеће ми даре. Тада се нећеш више стидјети ни једнога својих дјела, којима си ми згријешио; јер ћу онда узети из тебе оне који се хвале славом твојом, и нећеш се више величати на светој гори мојој. И оставићу у теби народ невољан и сиромашан, и он ће се уздати у име Господње. Остатак Израиљев неће чинити безакоња нити ће говорити лажи, нити ће се наћи у устима њиховијем језик пријеваран; него ће пасти и лежати и неће бити никога да их плаши. Пјевај, кћери Сионска; кликуј, Израиљу; радуј се и весели се из свега срца, кћери Јерусалимска! Уклони Господ судове твоје, одврати непријатеље твоје; цар Израиљев Господ усред тебе је, нећеш се више бојати зла.

8. Читање из треће књиге о царевима (тј. прве у српској Библији). (Глава 17,8-24)

Тада дође њему ријеч Господња говорећи: Устани, иди у Сарепту Сидонску, и сједи ондје; ево заповједио сам ондје жени удвици да те храни. И уставши отиде у Сарепту; и кад дође на врата градска, гле, жена удвица купљаше ондје дрва; и он је дозва и рече јој: донеси ми мало воде у суду да се напијем. И она пође да донесе; а он је викну и рече: донеси ми и хљеба мало. А она рече: тако да је жив Господ Бог твој, немам печена хљеба до шаку брашна у здјели и мало уља у крчагу; и ето купим дрваца да отидем и зготовим себи и сину својему, да поједемо, па онда да умремо. А Илија јој рече: не бој се, иди, зготови како си рекла; али умијеси прво мени један колачић од тога, и донеси ми, па послије готови себи и сину својему. Јер овако вели Господ Бог Израиљев: брашно се из здјеле неће потрошити нити ће уља у крчагу нестати докле не пусти Господ дажда на земљу. И она отиде и учини како рече Илија; и једе и она и он и дом њезин годину дана; Брашно се из здјеле не потроши нити уља у крчагу неста по ријечи Господњој, коју рече преко Илије. А послије тога разбоље се син жени домаћици, и болест његова би врло тешка, тако да издахну. И она рече Илији: шта је теби до мене, човјече Божији? Јеси ли дошао к мени да споменеш безакоње моје и да ми умориш сина? А он јој рече: дај ми сина својега. И узев га из наручја њезина однесе га у горњу клијет, где он сјеђаше, и положи га на постельју своју. Тада завапи ка Господу и рече: Господе Боже мој, зар си и ову удвицу код које сам гост тако уцвијелио уморивши јој сина? И пружив се над дјететом три пута завапи ка Господу говорећи: Господе Боже мој, нека се поврати у дијете душа његова. И Господ услиши глас

Илијин, те се поврати у дијете душа његова, и оживје. А Илија узев дијете снесе га из горње клијети у кућу, и даде га матери његовој, и рече Илија: види, жив је твој син. А жена рече Илији: сада знам да си човјек Божији и да је ријеч Господња у твојим устима истина.

9. Читање из пророштава Исаије

(Глава 61,10-11 и 62,1-5)

Веома ћу се радовати у Господу, и душа ће се моја веселити у Богу мојем, јер ме обуче у халјине спасења и плаштем правде огрте ме као кад женик намјести накит и као кад се невјеста уреси уресом својим. Јер као што из земље расте биље и у врту ниче што се посије, тако ће Господ Бог учинити да никне правда и похвала пред свијем народима. Сиона ради нећу умукнути, и Јерусалима ради нећу се умирити, докле не изађе као свјетлост правда његова и спасење се његово разгори као свијећа. Тада ће видјети народи правду твоју и сви цареви славу твоју, и прозваћеш се новијем именом, које ће уста Господња изрећи. И бићеш красан вијенац у руци Господњој и царска круна у руци Бога својега. Нећеш се више звати остављена, нити ће се земља твоја звати пустош, него ћеш се звати милина моја и земља твоја удата, јер ћеш бити мио Господу и земља ће твоја бити удата. Јер као што се момак жени дјевојком, тако ће се синови твоји оженити тобом; и како се радује женик невјести, тако ће се теби радовати Бог твој.

10. Читање из књиге Постања (Глава 22,1-18)

Послије тога шћаше Бог окушати Аврама, па му рече: Авраме! А он одговори: ево ме. И рече му Бог: узми сада сина својега, јединца својега милога, Исака, па иди у земљу

Морију, и спали га на жртву тамо на брду где ћу ти казати. И сјутрадан рано уставши Аврам осамари магарца својега, и узе са собом два момка и Исака сина својега; и нацијепавши дрва за жртву подиже се и пође на мјесто које му каза Бог. Трећи дан подигавши очи своје Аврам угледа мјесто из далека. И рече Аврам момцима својим: останите ви овдје с магарцем, а ја и дијете идемо онамо, па кад се помолимо Богу вратићемо се к вама. И узевши Аврам дрва за жртву напрти Исаку сину својему, а сам узе у своје руке огња и нож; па отидоше обојица заједно. Тада рече Исак Авраму оцу својему: оче! А он рече: што, сине! И рече Исак: ето огња и дрва, а где је јагње за жртву? А Аврам одговори: Бог ће се, синко, постарати за јагње себи на жртву. И иђаху обојица заједно. А кад дођоше на мјесто које му Бог каза, Аврам начини ондје жртвеник, и метну дрва на њ, и свезавши Исака сина својега метну га на жртвеник врх дрва; И измахну Аврам руком својом и узе нож да закоље сина својега. Али анђео Господњи викну га с неба, и рече: Авраме! Авраме! А он рече: ево ме. А анђео рече: не дижи руке своје на дијете, и не чини му ништа; јер сада познах да се бојиш Бога, кад нијеси пожалио сина својега, јединца својега, мене ради. И Аврам подигавши очи своје погледа; и гле, ован иза њега заплео се у чести роговима; и отишавши Аврам узе овна и спали га на жртву мјесто сина својега. И назва Аврам оно мјесто: Господ ће се постарати. Зато се и данас каже: на брду, где ће се Господ постарати. И анђео Господњи опет викну с неба Аврама. И рече: собом се заклех, вели Господ: кад си тако учинио, и нијеси пожалио сина својега, јединца својега. Заиста ћу те благословити и сјеме твоје веома умножити, да га буде као звијезда на небу и као пијеска на бријегу морском; и наслиједиће сјеме твоје

врата непријатеља својих; И благословиће се у сјемену твојем сви народи на земљи, кад си послушао глас мој.

11. Читање из пророштава **Исаје** (Глава 61,1-10)

Дух је Господа Бога на мени, јер ме Господ помаза да јављам добрe гласе кроткима, посла ме да завијем рањене у срцу, да огласим заробљенима слободу и сужњима да ће им се отворити тамница, да огласим годину милости Господње и дан освете Бога нашега, да утјешим све жалосне, да учиним жалоснима у Сиону и дам им накит мјесто пепела, уље радости мјесто жалости, одијело за похвалу мјесто духа тужнога, да се прозову храстови правде, сад Господњи за славу његову. И они ће сазидати давнашње пустолине, подигнуће старе развалине и поновиће градове пусте, што леже разваљени од много нараштаја. И туђини ће стајати и пасти стада ваша, и иностранци ће бити ваши орачи и виноградари. А ви ћете се звати свештеници Господњи, слуге Бога нашега говориће вам се, благо народа јешћете и славом њиховом хвалићете се. За двоструку срамоту вашу, и што се пјеваше: руг је дио њихов, за то ће у земљи њиховој наслиједити двојином и имаће вјечну радост. Јер ја Господ љубим правду и mrзим на грабеж са жртвом паљеницом, и даћу им плату у истину, и вјечан завјет учинићу с њима. И сјеме ће се њихово знати у народима и натражје њихово међу племенима; ко их год види познаће их да су сјеме које је благословио Господ. Веома ћу се радовати у Господу, и душа ће се моја веселити у Богу мојем, јер ме обуче у хаљине спасења и плаштем правде огрте ме као кад женик намјести накит и као кад се невјеста уреси уресом својим.

12. Читање из четврте књиге о царевима (тј. друге у српској Библији). (Гл. 4,8-37)

Послије тога једном иђаше Јелисије кроз Сунам, а ондје бијаше богата жена, која га устави да једе хљеба; и од тада кад год пролажаше, увраћаше се к њој да једе хљеба. И она рече мужу својему: гле, видим да је свет човјек Божији овај што све пролази овуда. Да начинимо малу клијет, и да му намјестимо постельју и сто и столицу и свијетњак, па кад дође к нама, нека се ту склони. Потом он дође једном онамо, и ушав у клијет почину ондје. И рече момку својему Гијезију: зови Сунамку. И он је дозва; и она стаде пред њим. И он рече Гијезију: кажи јој: ето стараш се за нас свакојако; шта хоћеш да ти учиним? имаш ли што да говорим цару или војводи? А она рече: ја живим усред својега народа. А он рече: шта бих јој дакле учинио? А Гијезије рече: ето нема сина, а муж јој је стар. А он рече: зови је. И он је дозва, и она стаде на вратима. А он рече: до године у ово доба грлићеш сина. А она рече: немој господару мој, човјече Божији, немој варати слушкиње своје. И затрудње жена, и роди сина друге године у исто доба, као што јој рече Јелисије. И дијете одрасте. И једном изиде к оцу својему к жетеоцима; И рече оцу својему: јаох глава, јаох глава! А он рече момку: носи га матери. И он га узе и однесе матери његовој, и лежа на крилу њезину до подне, па умрије. Тада отиде она горе, и намјести га у постельју човјека Божијега, и затворивши га изиде. По том викну мужа својега и речему: пошљи ми једнога момка и једну магарицу да отрчим до човјека Божијега и да се вратим. А он рече: за што данас хоћеш да идеш к њему? нити је младина ни субота. А она рече: не брини се. И она осамаривши магарицу рече момку својему: води и иди и немој застајати мене ради на путу докле ти не кажем. Тако пошавши дође к човјеку Божијему на гору Кармилску. А кад је човјек Божији угледа где иде к

њему рече Гијезију слузи својему: ево Сунамке. Трчи сад пред њу и реци јој: јеси ли здраво? је ли здраво муж твој? је ли здраво син твој? А она рече: здраво смо. А кад дође к човјеку Божијему на гору, загрли му ноге, а Гијезије приступи да је отјера; али човјек Божији рече: остави је, јер јој је душа у јаду, а Господ сакри од мене и не јави ми. А она рече: јесам ли искала сина од господара својега? нијесам ли казала: немој ме варати? А он рече Гијезију: опаши се и узми штап мој у руку, па иди; ако сретеш кога, немој га поздрављати, а ако те ко поздрави, немој му одговарати, и метни мој штап на лице дјетету. А мати дјетиња рече: тако да је жив Господ и тако да је жива душа твоја, нећу те се оставити. Тада он уста и пође за њом. А Гијезије отиде напријед и метну штап на лице дјетету, али не би гласа ни осјећања. Тада се врати преда њу, и јави му говорећи: не пробуди се дијете. И Јелисије уђе у кућу, и гле, дијете мртво лежи на његовој постельи. И ушав затвори се с дјететом и помоли се Господу. По том стаде на постельу, и леже на дијете метнув уста своја на уста дјетету, и очи своје на очи његове, и дланове своје на његове дланове, и пружи се над њим, те се загрија тијело дјетету. Потом уста, и пријеђе по кући једном тамо и једном амо, потом отиде опет и пружи се над дјететом. И кихну дијете седам пута, и отвори дијете очи своје. Тада дозва Гијезија и рече му: зови Сунамку. И он је дозва, те дође к њему. И он јој рече: узми сина својега. И она ушавши паде к ногама његовијем, и поклони му се до земље, и узвеши сина својега отиде.

13. Читање из пророштава Исаије

(Глава 63,11-19 и 64,1-5)

Али се опомену старијех времена, Мојсија, народа својега: гдје је онај који их изведе из мора с пастирем стада

својега? гдје је онај што метну усред њих свети дух свој? Који их води славном мишицом својом за десницу Мојсијеву? који раздвоји воду пред њима, да стече себи вјечно име? Који их води преко бездана као коња преко пустинје, да се не спотакоше? Дух Господњи води их тихо, као кад стока силази у долину; тако си водио свој народ да стечеш себи славно име. Погледај с неба, и види из стана светиње своје и славе своје, где је ревност твоја и сила твоја, мноштво милосрђа твојега и милости твоје? еда ли ће се мени устегнути? Ти си заиста отац наш, ако и не зна Аврам за нас, и Израиль нас не познаје; ти си, Господе, отац наш, име ти је од како је вијека избавитељ наш. За што си нам дао да зађемо, Господе, с путева твојих? да нам отврдне срце да те се не бојимо? Врати се ради слуга својих, ради племена нашљедства својега. За мало наслиједи народ светости твоје; непријатељи наши погазише светињу твоју. Постасмо као они којима нијеси никада владао нити је призивано име твоје над њима. О да би раздро небеса и сишао, да се растопе горе од тебе, као што се на огњу разгори грање и вода узвари од огња, да име твоје познаду непријатељи твоји и да народи дркћу од тебе. Кад си чинио страхоте којима се не надасмо, ти си слазио, и горе се растапаху од тебе. Од како је вијека не чу се, нити се ушима дозна, нити око видје Бога осим тебе да би тако учинио онима који га чекају. Сретао си онога који се радује творећи правду; помињу те на путевима твојим; гле, ти си се разгњевио што гријешисмо; да на њима једнако остасмо, бисмо се спасли.

14. Читање из пророштава Јеремије (Глава 31,31-34)

Ево иду дани, говори Господ, кад ћу учинити с домом Израиљевијем и с домом Јудинијем нов завјет, не као онај

завјет, који учиних с оцима њиховијем, кад их узех за руку да их изведем из земље Мисирске, јер онај завјет мој они покварише, а ја им бијах муж, говори Господ; него ово је завјет што ћу учинити с домом Израиљевијем послије овијех дана, говори Господ: метнућу завјет свој у њих, и на срцу њихову написаћу га, и бићу им Бог и они ће ми бити народ. И неће више учити пријатељ пријатеља ни брат брата говорећи: познајте Господа; јер ће ме знати сви од малога до великога, говори Господ; јер ћу им опростити безакоња њихова, и гријеха њиховијех нећу више помињати.

15. Читање из пророштава Данилових (Глава 3,1-23)

Цар Навуходоносор начини златан лик, којему висина бјеше шездесет лаката, а ширина шест лаката; и намјести га у пољу Дури у земљи Вавилонској. И посла цар Навуходоносор да саберу кнезове, управитеље и војводе, старјешине, ризничаре, судије, настојнике и све властеље земаљске, да дођу да се освети лик што га постави цар Навуходоносор. Тада се скupише кнезови, управитељи и војводе, старјешине, ризничари, судије, настојници, и сви властељи земаљски, да се освети лик што га постави цар Навуходоносор; и стадоше пред ликом што га постави Навуходоносор. А гласник повика иза гласа: народи, племена и језици, вама се говори. Кад чујете рог, свирале, китаре, гусле, псалтире, пјевање и свакојаке свирке, попадајте и поклоните се златному лицу, који постави цар Навуходоносор. А ко не би пао и поклонио се, онај час биће бачен у пећ огњену ужарену. Зато сви народи како чуше рог, свирале, китаре, гусле, псалтире и свакојаке свирке, попадаше сви народи, племена и језици, и поклонише се златноме лицу који постави цар Навуходоносор. А неки Халдеји тај час

дођоше и тужише Јевреје, и проговорише и рекоше цару Навуходоносору: царе, да си жив до вијека! Ти си, царе, заповједио, сваки ко чује рог, свирале, китаре, гусле, псалтире, и пјевање и свакојаке свирке, да падне и поклони се златноме лицу; а ко не би пао и поклонио се, да се баци у пећ огњену ужарену. А имају људи Јевреји, које си поставио над пословима земље Вавилонске, Седрах, Мисах и Авденаго; ти људи, царе, не хају за те, не поштују твоје богове, и не клањају се златном лицу, који си поставио. Тада Навуходоносор у гњеву и лјутини заповједи да доведу Седраха, Мисаха и Авденага. И доведоше те људе пред цара. Навуходоносор проговори и рече им: је ли истина, Седраше, Мисаше и Авденаго, да ви не служите мојим боговима и да се не клањате златноме лицу који поставил? Јесте ли dakле готови, кад чујете рог, свирале, китаре, гусле, псалтире и пјевање и свакојаке свирке, да паднете и поклоните се лицу који начиних? ако ли се не поклоните, онај час бићете бачени у пећ огњену ужарену; а који је бог што ће вас избавити из мојих руку? Одговорише Седрах, Мисах и Авденаго, и рекоше цару Навуходоносору: није нам тријебе да ти одговоримо на то. Ево, Бог наш, којему ми служимо, може нас избавити из пећи огњене ужарене; и избавиће нас из твојих руку, царе. А и да не би, знај, царе, да боговима твојим нећемо служити нити ћемо се поклонити златном лицу, који си поставио. Тада се Навуходоносор напуни гњева, и лице му се промијени на Седраха, Мисаха и Авденага, и одговарајући заповједи да се ужари пећ седам пута већма него што бјеше обичај. И заповједи најјачим људима што бијаху у војсци његовој да свежу Седраха, Мисаха и Авденага, и да их баце у пећ огњену ужарену. Тада свезаше оне људе у плаштима њиховијем и у обући и под капама и у

свему одијелу њихову, и бацише их у пећ огњену ужарену. Како заповијест царева бјеше хитна и пећ врло ужарена, пламен огњени уби оне људе који бацаху Седраха, Мисаха и Авденага. А та три човјека, Седрах, Мисах и Авденаго, падоше усрд пећи огњене ужарене. И хођаху усрд пламена појући Бога, и благосиљајући Господа. И ставши с њима Азарија помоли се овако, и отворивши уста своја усрд огња, рече: Благословен си Господе Боже отаца наших, нека је хваљено и прослављено Име Твоје до века. Јер си праведан у свему што си нам учинио, и сва дела твоја су истина, и прави путови твоји, и сви судови твоји истинити, и пресуде твоје су истините у свему што си пустио на нас и на град свети отаца наших Јерусалим. Јер си истинским судом све ово навео на нас због грехова наших. Јер сагрешисмо и безаконовасмо отступивши од тебе, и погрешисмо у свему. И заповести твоје не послушасмо, нити сачувасмо, као што си нам заповедио, да би нам било добро. И све, што си нам учинио, и све што си пустио на нас, учинио си истинским судом. И предао си нас у руке непријатеља безаконих, мрских отступника; и цару неправедном и лукавијем од свих на земљи. И сада не смемо ни уста да отворимо, стид и срам бисмо слугама твојим, и онима који те поштују. На погуби нас, дакле, сасвим Имена Твога ради, и не разори завет твој; и не уклони милост твоју од нас, ради Аврама кога си заволео, и ради Исака слуге твога, и Израиља свеца твога. Којима си обећао да ћеш умножити семе њихово, као звезде небеске, и као песак покрај мора. Јер, Владико, постадосмо мањи од свих народа, и понижени смо данас по целој земљи ради грехова наших. И нема у овом времену кнеза, ни пророка, ни вође; нити паљеница, ни жртава, ни приноса, ни када, ни места, где би смо принели жртву пред тобом и

нашли милост, него душом понизном, и душом смиреном да будемо примљени, као у паљеницама овнова и јунаца, и као у хиљадама претилих јагањаца. Таква да буде данас жртва наша пред тобом, и да се изврши иза тебе, јер нема срамоте онима који се на тебе надају. И сада следујемо свим срцем, и бојимо се тебе, и тражимо лице твоје. Не посрами нас, но учини с нама по кротости твојој, и по обиљу милости твоје. И избави нас по чудесима твојим, и дај славу Имену Твоме, Господе. И нек се посраме сви који су наговештавали зло слугама твојим, и нек се постиде од сваке силе, и моћ њихова нека се скрши. И нека разумеју да си ты Господ Бог Једини, и славан по свој васељени. И не престаше, који их бацише, слуге цареве, распальивати пећ нафтом, и смолом, и кудељом, и сувим грањем. И дизаше се пламен над пећи четрдесет девет лаката. И обузе и попали, оне који беху око пећи халдејске. А Анђео Господњи сиђе заједно са онима који беху са Азаријем у пећи. И одби пламен огњени од пећи, и учини унутрашњост пећи као свежи поветарац који ђарлија; и огањ их се не дотаче, и не повреди, нити им досади. Тада та тројица која једним устима појаху, и благосиљају, и слављају Бога у пећи, говорећи: Благословен си Господе Боже отаца наших, и опеван и величан у векове; и благословено Име славе твоје свете, опевано и величано у векове. Благословен си у храму свете славе твоје, опеван и величан у векове. Благословен си Ти који надгледаш бездане, Који седиш на херувимима, опеван и величан у векове. Благословен си на престолу славе Царства твога и опеван и величан у векове. Благословен си на своду небеском, и опеван и величан у векове.

Овде устајемо, и певамо:

Хор:

Господа појте и величајте у све векове.

А Чтец говори стихове:

Благословите сва дела Господња, Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите Ангели Господњи,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите небеса,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите воде све, које сте над небесима,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите све силе Господње,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите сунце и месец,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите звезде небеске,

Хор: Господа појте и преузносите у све векове.

Чтец: Благословите свака киша и роса,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите сви ветрови,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите огањ и жега,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите зиме и врућине,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите росе и иње,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите светлост и тама,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите лед и мраз,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите слане и снегови,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите муње и облаци,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Нека благослови земља,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите горе и брда,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите сва растиња на земљи,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите извори,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите мора и реке,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите китови и све што се креће у водама,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите све птице небеске,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите зверови и сва стока,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите синови људски,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Нека благослови Израиљ,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите свештеници Господњи,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите слуге Господње,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите духови и душе праведних,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите преподобни и смирени срцем,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите Ананија, Азарија и Мисаил,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благословите Апостоли, Пророци и Мученици Господњи,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: Благосиљајмо Оца, и Сина, и Светога Духа,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Чтец: И сада и увек, и у векове векова, амин,

Хор: Господа појте и величајте у све векове.

Хвалимо, благосиљамо, клањамо се Господу, појући и величајући га у све векове.

Затим, Мала јектенија.

Уместо Трисветог:

Сви који се у Христа крстисте, у Христа се обукосте.
Алилуја.

Прокимен, Глас 5.

Сва земља нек се поклони Теби, и пева Теби, нека пева Имену Твоме Вишњи.

Стих: Ускликни Господу сва земљо, а појте Имену Његовом.

Апостол, Римљанима, начало 91. (Гл. 6,3-11)

Браћо, сви који се крстимо у Христа Исуса, у смрт његову се крстимо. Тако се с њим погребосмо кроз крштење у смрт, да би, као што Христос устаде из мртвих славом

Очевом, тако и ми ходили у новом животу. Јер ако постадосмо сједињени са обликом смрти његове, онда ћемо и са вакрсењем. Знајући ово, да се стари наш човјек разапе са Њиме, да би се уништило тијело грјеховно, да више не робујемо гријеху. Јер ко умрије ослободи се од гријеха. Ако ли умријесмо са Христом, вјерујемо да ћемо и живјети са њиме, знајући да Христос уставши из мртвих, више не умире; смрт више не влада њиме. Јер што је умро, гријеху је умро једном за свагда; а што живи, Богу живи. Тако и ви сматрајте себе да сте мртви гријеху, а живи Богу у Христу Исусу, Господу нашем.

Алилуја не певамо,

неко чим свештеник каже: Мир ти!

одмах Чтец говори уместо алилуја,

Глас 7:

Васкрсни Боже суди земљи, јер ћеш Ти наследити у свим народима.

И појци поју исто то.

Чтец, стих: Бог стаде на сабору богова, међу боговима судиће.

Појци: Васкрсни Боже..

Чтец стих: Докле ћете судити неправедно, и лица грешника примати?

Појци: Васкрсни Боже..

Чтец стих: Судите сирочету и убогоме, смиреног и сиромашног оправдајте.

Појци: Васкрсни Боже..

Чтец стих: Избавите сиромаха и убогога, из руку грешника, избавите га.

Појци: Васкрсни Боже..

Чтец стих: Не познаше, нити разумеше, да у тами ходе нек се потресу сви темељи земље.

Појци: Васкрсни Боже..

Чтец стих: Ја рекох: богови сте, и синови Вишњега сви. А ви као људи умирете, и као један од кнезова падате.

И опет цело се отпева: Васкрсни Боже, суди земљи, јер ћеш Ти наследити у свим народима.

А док се пева: Васкрсни Боже, суди земљи..

Свештеник и ђакон свлаче црне одежде, и облаче се у светле.

Еванђеље од Матеја, зачало 115. (Глава 28,1-20)

А пошто мину субота, на освитку првог дана недјеље, дођоше Марија Магдалина и друга Марија да осмотре гроб. И гле, земља се затресе веома; јер анђeo Господњи сићe с неба, и приступивши одвали камен од врата гробних и сjeђаше на њему. А лице његово бијаше као муња, и одијело његово бијело као снијег. И у страху од њега уздрхташе стражари, и постадоше као мртви. А анђeo одговарајући рече женама: Не бојте се ви; јер знам да Исуса распетога тражите. Није овдје; јер устаде као што је казао. Ходите да видите мјесто где је лежао Господ. И идите брзо и реците ученицима његовим да устаде из мртвих; и гле, он ће пред вама отићи у Галилеју тамо ћете га видјети. Ето казах вам.

И изишавши брзо из гроба, са страхом и радошћу великим похиташе да јаве ученицима његовим. А кад иђаху да јаве ученицима његовим, и гле, срете их Исус говорећи: Радујте се! А оне приступивши ухватише се за ноге његове и поклонише му се. Тада им рече Исус: Не бојте се, идите

те јавите браћи мојој нека иду у Галилеју, и тамо ће ме видјети. А док оне иђаху, гле, неки од стражара дођоше у град и јавише првосвештеницима све што се дододило. А они саставши се са старјесинама учинише виђеће, и дадоше војницимаовољно новаца, говорећи: кажите: ученици његови дођоше ноћу и украдоше га док смо ми спавали. И ако то чује намјесник, ми ћемо га увјерити и вас ослободити бриге. А они узевши новце учинише као што бише научени. И разгласи се ова ријеч међу Јudeјцима до данас.

А Једанаест ученика отидоше у Галилеју, на гору куда им је заповједио Исус. И кад га видјеше, поклонише му се; а неки посумњаше. И приступивши Исус рече им говорећи: Даде ми се свака власт на небу и на земљи. Идите, дакле, и научите све народе крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа. Учећи их да држе све што сам вам заповједио; и, ево, ја сам са вами у све дане до свршетка вијека. Амин.

И даље по чину Божанствена Литургија Василија Великога.

**Уместо Херувимске песме, пева се овај Тропар,
Глас 8.**

Нека умукне свако тело човечије, и нека у себи стоји са страхом и трепетом, и ништа земаљско нека не помишља; јер Цар царева и Господар господара, долази да буде заклан, и да даде себе за храну вернима; а испред Њега иду хорови Анђела са сваким Началством и Влашћу, многооки херувими, и шестокрилати серафими, заклањајући лица, и кличући песму: Алилуја, алилуја, алилуја.

Причастен

Глас 4.

Уста као из сна Господ, и вакрсе спасавајући нас.
Алилуја. **Трипут.**

По Отпушту братији се дели Антидор (нафора). Затим бива благосиљање хлеба и вина.

Црквењак треба да води рачуна, да када се заврши Литургија, буде час други ноћи (тј. осам сати увече).

По отпушту не излазимо из цркве, него седимо на својим местима, и улази трпезарац и даје братији по једно парче хлеба и по шест смокви или урми, и по једну красовуљу (чашу) вина.

**И док ми седимо, бива читање велико
ДЕЛА АПОСТОЛСКИХ од почетка.**

**А пошто Чтец каже почетак,
а свештеник стих:** Молитвама светих Апостола, Господе Исусе Христе Боже наш, помилуј нас.

И по Амин, почиње Чтец да чита.

Затим, почињемо јести.

Кад се заврши читање, пали Кандилник сва кандила у храму, и излазећи бије у клепало, и чтец престаје са читањем.

А када свештеник благослови, почињемо: Трисвето, и остало. Ходите поклонимо се, трипут

Псалам 50.

И Канон Велике Суботе: Ирмос по двапут, а тропари на 12, са стиховима песама. Катавасија, Ирмос, оба хора (певнице).

По 3. песми

Велике Суботе: Гроб Твој Спасе..

**И читање из беседе светог Епифанија, која почиње:
Шта је ово данас..**

или од беседа Златоустога.

**Тражи их у тумачењима на Еванђеље, од Матеја. Или
од Јована, беседе васкрсне.**

По 6. песми

Кондак и Икос Велике Суботе. И опет читање.

По 9. песми

Трисвето, и тропар: Глас 2. Када си сишао ..

Јектенија и Отпуст.

125. Тројични тропари

Песме тројичне на 8 гласова

Певају се уз Велики пост а и у остале постове када се не пева Бог Господ.. ни тропар, него Алилуја.. са својим стиховима: От ноћи јутрењује дух мој.. и остале.

Треба пазити да се у свим тројичнима узимају следећи завршетци:

У понедељак: Заступањем твојих бестелесних сила, помилуј нас.

У уторак: Молитвама Претече твога, помилуј нас.

У среду у петак: Силом крста твога, сачувај нас Господе.

У четвртак: Молитвама твојих апостола и светитеља Николаја, помилуј нас.

**На
Слава:
И сада:
узимају се већ написани завршетци**

Тројични тропари:

Глас 1.

Ми телесни примивши Триипостасног Божанства блистање, са бестелесним силама, узнесимо се трисветом песмом, ка духовном и вечном Разуму, и херувимски певајмо јединоме Богу: свети, свети, свети си Боже наш:

Слава:

Са свима небеским силама, узнесимо трисвету похвалу Ономе који је међу херувимима: свети, свети, свети си Боже наш, ради молитава свих Светих Твојих, помилуј нас.

И сада:

Уставши од сна падамо пред тобом Благи, и певамо ти силни ангелску песму: свети, свети, свети си Боже, ради Богородице помилуј нас.

Светилен, глас 1.

Заблистај светлост Господе, и очисти моју душу од свакога греха:

У понедељак: Заступањем бестелесних твојих и спаси ме.

У уторак: Молитвама Господе Претече твога и спаси ме.

У среду и петак: Силом крста твога Господе и спаси ме.

У четвртак: Молитвама Господе апостола твојих и светитеља Николаја и спаси ме.

Завршетци светијлиних у свим гласовима на

Слава: Молитвама Господе светих твојих и спаси ме.
и на

И сада: Молитвама Господе Богородице и спаси ме.

Тројични тропари

Глас 2.

Ми на земљи се на небеске силе угледамо, и победну песму ти Боже приносимо: свети, свети, свети си Боже наш:

Слава:

Несаздана природо, и свих Створитељу, усне наше отвори да јавимо хвалу твоју и кличемо: свети, свети, свети си Боже наш, ради молитава свих Светих Твојих, помилуј нас.

И сада:

Од постелье и сна подигао си ме Господе, ум мој и срце просветли, а усне моје отвори да бих ти појао Света Троици: свети, свети, свети си Боже наш, ради Богородице помилуј нас.

Светилен, глас 2.

Светлост твоју непролазну, низпошаљи Христе Боже, и просветли тајне очи срца муга:

Тројични тропари:

Глас 3.

Троици јединосушна и неразделна, Јединицо триипостасна и увек са-постојећа, теби као Богу кличем ангелску песму: свети, свети, свети си Боже наш:

Слава:

Беспочетнога Оца, Сина са-беспочетнога, и Духа увек са-постојећега, једно Божанство херувимски славословимо, и смело

Тројични тропари

говоримо: свети, свети, свети си Боже наш, ради молитава свих Светих Твојих помилуј нас.

И сада:

Изненеда ће доћи Судија, и свачија се дела открыти, зато са страхом кличимо у поноћи: свети, свети, свети, си Боже наш, ради Богородице помилуј нас.

Светилен, глас 3.

Низпошаљи Светлост твоју Христе Боже, и просветли срце моје:

Тројични тропари:

Глас 4.

Ми смртни смо се осмелили, да ти приносимо песму Твојих духовних служитеља, и да говоримо: свети, свети, свети си Боже наш:

Слава:

Као војске на небесима, и сви људи на земљи са страхом стојимо, и победничку песму ти Благи приносимо: свети, свети, свети си Боже наш, ради молитава свих Светих Твојих, помилуј нас.

И сада:

Твога беспочетнога Оца, и тебе Христе Боже, и твога Пресветога Духа, херувимски славословимо, и смело говоримо: свети, свети, свети си Боже наш, ради Богородице помилуј нас.

Светилен, глас 4.

Заблистај светлост свету твоме, и моју душу од таме сваког греха очисти:

Тројични тропари:

Глас 5.

Време је за појање и молитве час, зато усрдно појмо јединоме Богу:
свети, свети свети си Боже наш:

Слава:

Смело се угледамо на твоје духовне војске, беспочетна Тројице, па
недостојним устима кличемо: свет, свети, свети си Боже наш, ради
молитава свих светих твојих помилуј нас.

И сада:

Ти се јеси у утробу Ђеве уселио, али се недара Очевих ниси
одвојио, зато прими и нас Христе Боже, да ти са ангелима кличемо:
свети, свети, свети си Боже наш, ради Богородице помилуј нас.

Светилен, глас 5.

Светлодавче Господе, низпошаљи светлост твоју, и просветли срце
моје:

Тројични тропари:

Глас 6.

Пред тобом стоје са страхом херувими, и устрашени и са трепетом
серафими, трисвету песму приносе неућутним гласом; Са њима и ми
грешни кличемо: свети, свети, свети си Боже наш:

Слава:

Бестелесним устима и неућутним славословима, шестокрили ти
кличу трисвету песму, Боже наш. И ми на земљи недостојним
устима узносимо ти хвалу: свет, свети, свети си Боже наш, ради
молитава свих светих твојих помилуј нас.

И сада:

Божанство тројичне Јединице, несливено сједњене славимо, и ангелску песму појимо: свети, свети, свети си Боже наш, ради Богородице, помилуј нас.

Светилен, глас 6.

пази!

У шестом гласу

прво иде дневни додатак,

па онда следи:

низпошалъ душама нашим светлост твоју непролазну.

У понедељак: Заступањем бестелесних твојих Господе, низпошалъ душама нашим светлост твоју непролазну.

У уторак: Молитвама твога Претече Господе, низпошалъ душама нашим светлост твоју непролазну.

У среду и петак: Силом крста твога Господе, низпошалъ душама нашим светлост твоју непролазну.

У четвртак: Молитвама Господе апостола твојих и светитеља Николаја, низпошалъ душама нашим светлост твоју непролазну.

Слава: Молитвама Господе светих твојих, низпошалъ душама нашим светлост твоју непролазну.

И ниње: Молитвама Господе Богородице, низпошалъ душама нашим светлост твоју непролазну.

Тројични тропари:

Глас 7.

Твојој вишњој сили, херувими певају, и божанској сили се ангели клањају, зато прими и све нас на земљи, који ти недостојним устима узносимо похвале: свети, свети, свети си Боже наш:

Слава:

Одбаци душо лењост као сан, поправи се и покажи Судији да те похвали, и са страхом запевај: свети, свети, свети си Боже наш: ради молитава свих светих твојих помилуј нас.

И сада:

Недоступном Божанству, Тројици у Јединици, узнесимо серафимску трисвету похвалу, и са страхом певајмо: свети, свети, свети си Боже наш, ради Богородице помилуј нас.

Светилен, глас 7.

Уздигни ме Господе на твој славопој, и научи ме да вршим твоју вольу, Свети:

Тројични тропари:

Глас 8.

На небо срца имајмо, на ангеле се угледајмо, и са страхом пред Судијом паднимо, и победничку хвалу кличимо: свети, свети, свети си Боже наш:

Слава:

Тебе не смеју гледати херувими, који лете и са кликтањем, узвикују божанску песму трисветог гласа. Са њима ти и ми кличемо: свети, свети,

свети си Боже наш, ради молитава свих твојих светих помилуј нас.

И сада:

Погнути од мноштва наших сагрешења, не смемо погледати на висину небеску, али душу са телом приклањамо, и са ангелима ти песму кличемо: свети, свети, свети си Боже наш, ради Богородице помилуј нас.

Светилен, глас 8.

Ти си Свети Христе, и просветли ме тобом:

СЈЕДАЛНИ ИЗ ОКТОИХА

који се певају после прве катизме у Светој Четрдесетници

Глас 1.

Понедељак на јутрењи

После прве катизме, покајни сједални:

У безакоњу сам зачет блудни ја, па не смем погледати ка висини небеској, али се осмелих због твог човекољубља, па ти кличем: Боже очисти ме и спаси ме.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

Ако се праведник једва спасава, шта ће бити са мном грешним? Терет и жегу целодневну нисам поднео, а ти ме Боже ипак уброј у најемнике једанаестог часа и спаси ме.

Слава и сада, богородичан:

Цела се природа радује, видећи у теби Благодатна чудо над чудима: јер си бесемено зачела и неизрециво родила, Онога кога војске ангела не могу гледати; Њега моли Богородице за душе наше.

На 7. песми мученичан, ако нема Митеј кондака.

А ако Митеј има кондака онда се овај мученичан узима заједно

са првим сједалним, а пре Славе

Тобом се Господе славни страдалници, кроз страдања оденуше похвалом, и венцима као наслеђем. Трпљењем рана победише безаконе, а силом божанском са небеса победу стекоше. Ради молитава мученика даруј нам Боже твоју велику милост.

Уторак на јутрењи

После прве катизме, умилителни сједални:

Похитај да ми рашириш очево наручје, јер сам у блуду проживео живот мој, ал се надам на непотрошно богатство твога милосрђа Спаситељу, зато сада не презри понижено срце моје, јер теби Господе у покајању вапијем: сагреших ти и спаси ме.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

Твој суд је страшан а пресуда праведна, а дела су моја зла, али ти Милостиви похитај и спаси ме, па ме ослободи од мука и избави од удела са левима, а удостоји да станем десно од тебе, Судијо најправеднији.

Слава и сада, Богородичан:

Неспаљена си зачела огањ Божанства, и бесемено родила извор живота и Господа, благодатна Богородице, спасавај све који те величају.

На 7. песми мученичан

Светитељи ви сте као добри војници једнодушно веровали, а претњи мучитеља се нисте плашили, усрдно сте ка Христу прешли, часни крст примили, трку завршили, и са неба победу примили. Слава Оном који вам је помог'о! Слава Њему који вас је овенчао! Слава Ономе који кроз вас чини исцелења.

Среда на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

Оружје крста постало је давно, несавладива победа, побожном цару Константину, над непријатељима због вере. Од крста стрепе

противничке сile; Крст је верним спасење и Павлова похвала.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подносију његовом јер је то свето.

(Овај стих и у петак)

Клањамо се дрвету твога крста Човекољубче, јер си на њему прикован Животе свих. Рај си отворио Спаситељу разбојнику, који је са тобом дошао, и небеске хране га удостојио, јер је у тебе поверовао. Зато Господе помени и мене, и прими и нас као онога јер кличемо: сви сагрешисмо, а ти нас не презри због твоје милости.

Слава и сада, крестобогородичан:

Као јагње гледала те је на крсту, Јагањета свога, са разбојником разапетога, дуготрпељива Речи Божија и копљем кроз ребра прободенога, па је матерински плакала и нарицала: Каква ли је ово страшна и ужасна тајна Исусе мој, неизрециво уничијена? Не остављај мене твоју Родитељку Сине мој најслађи.

На 7. песми мученичан:

Ради патњи светих који због тебе пострадаше, умольен буди Господе, и све наше болести исцели, Човекољубче молимо те.

Четвртак на јутрењи

После прве катизме, сједални апостолима:

Духовном мрежом и крстом као удицом, рибари су искидали замке мудраца, и просветили народе да побожно славе тебе истинитог Бога. Зато теби који си их укрепио кличемо: слава Оцу и Сину! Слава јединосушном Духу! Слава и њима који су просветили свет.

Стих: По свој земљи изашла је њина благовест и до краја света речи њихове.

Премудри ловци целога света, од Бога сте примили милост. Зато га и сада молите за нас који кличемо: Ради твојих апостола Господе спаси ово место твоје, и ослободи од свих зала која нас сналазе.

Слава и сада, богородичан:

Безматере на небесима, надразумно и нечувено рођеног Сина, ти си на земљи без оца Богородице родила; Њега моли да спасе душе наше.

На 7. песми мученичан:

Сви смо дошли са вером и љубављу, да молимо мученике за Христа, јер га они моле за спасење наше; Они точе благодат исцелења; Они одгоне војске демона, јер су мученици чувари вере.

Петак на јутрењи

После прве катизме, сједални крсту:

Због твога распећа престаде мучење, и би побеђена сила демонска. Нити ангел, а нити човек, него баш ти Господе спасао си нас, зато слава теби.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подножију његовом јер је то свето.

Оружије крста показало се некада побожноме цару Константину као непобедива победа над непријатељима због вере. Од крста стрепе противничке сile, он је верним спасење и Павлова похвала.

Слава и сада, крстобогородичан:

Твоје заступање имамо Пречиста, и твојим молитвама се избављамо од опасности. Крстом Сина твога увек смо чувани, а тебе како доликује сви побожно величамо.

На 7. песми мученичан:

Оденуо си Христе славне страдалнике похвалом страдања и почастима са венцима, јер су трпљењем рана безаконике победили, а божанском силом са небеса победу су однели. Ради њиних молитава ослободи и нас Спаситељу од невидивог противника и спаси нас.

Глас 2.

У понедељак на јутрењи

После прве катизме, сједални покајни:

Моја безакоња се као морски валови, дижу на мене, а ја сам као чамац на пучини, само ја тонем због многих мојих грехова, но ти ме Господе упути у тихо пристаниште покајања и спаси ме.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

Ја сам Господе као дрво неплодно, јер никад не доносим плод покајања, па се бојим посечења и плашим се од оног неугасивога огња, зато те и молим: пре оне страхоте обрати ме и спаси ме.

Слава и сада, богородичан:

Ти си Богородице извор милосрђа, зато нас удостоји милости, погледај на народ који сагреши и покажи нам увек силу твоју, јер се у тебе уздамо, и као некада Гаврило архистратиг бестелесних сила ти кличемо: Радуј се.

На 7. песми мученичан:

Ти Господе одеваш небо у облаке, а тебе су и светитељи имали као одећу, па су тако у свету муке од безаконика поднели, али су и обману идолску уништили. Ради молитава мученика ослободи и нас Спаситељу од невидивога противника и спаси нас.

У уторак на јутрењи

После прве катизме, сједални покајни:

Помилуј ме, рече Давид, а и ја ти вапијем: сагреших ти Спаситељу мој, а ти моје грехе покајањем очисти и помилуј ме.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

„Помилуј ме Боже и опет помилуј“ тако за два своја греха плакаше Давид, а ја за мноштво мојих греха вапијем. Давид је своју постельју сузама квасио, а ја ни једне капи нисам пролио, зато сам очајан и молим: помилуј ме Боже по великој милости твојој.

Слава и сада, богородичан:

Не презри Богородице мене, када ми треба твоје заступање, јер се у тебе уздала душа моја, па ме помилуј.

На 7. песми мученичан:

Учинио си твоје свете светлијим од злата, и прославио твоје преподобне као Благ. Због њих се смилуј Христе Боже, па управи живот наш, јер си Човекољубив. И учини молитву нашу као кадило, једини који у светима обитаваш.

У среду на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

Животворни крст твоје доброте, даровао си нама недостојнима Господе, па ти приносимо ову молитву: спаси ово место твоје и мир њему подари, ради Богородице, једини Човекољубче.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подносију његовом јер је то свето.

На какав начин је враг заробио Адама: дрветом са плодом. Тако си ти Господе сам заробио врага: дрветом крсним и твојим страдањем. Зато си и дошао као други Адам, да потражиш залуталог и оживиш умрлог, зато Боже слава теби.

Слава и сада, крестобогородичан:

Подобан: Милосердија сушчи..

Гледајући Мати твоја и Ђева Христе, на крсту тебе разапетога и мртвога, горко је плакала и говорила: Сине мој каква је ово ужасна тајна? Ти свима дарујеш живот вечни, па како својом вольом срамотном смрћу на крсту умиреш?

На 7. песми мученичан:

Страдалници Господњи, блажена је земља која се напила крви ваше, и свети храмови који су примили мошти ваше. На суђењу сте врага изобличили, а Христа храбро проповедали. Молимо вас, да Њега као Благога молите, да спасе душе наше.

У четвртак на јутрењи

После прве катизме, сједални апостолима:

По твоме неизрецивом човекољубљу Христе Боже, ти си умудрио рибаре више од учених говорника, и послao их као проповеднике по свој земљи. Ради њих утврди цркву твоју, а вернима низпошаљи твј благослов. Једини који у светима обитаваш.

Стих: По свој земљи изашла је њина благовест и до краја света речи њихове.

Рибари су уловили народе, и научили све крајеве света да се теби клањају, са Оцем и Духом, Христе Боже. Ради њих утврди цркву твоју, а вернима ниспошаљи твој благослов, једини Милостиви и Човекољубиви.

Слава и сада, богородичан:

Тебе величамо Богородице кличући: радуј се облаче незалазне Светлости, јер си у својим недрима носила њега: Господа славе.

На 7. песми мученичан:

Апостоли, мученици и пророци, светитељи, преподобни и праведни, добар сте подвиг имали и веру сачували, зато имате смелост код Спаситеља, па вас молимо да њега као Бога молите за нас, да се спасу душе наше.

У петак на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

Клањамо се пречистоме лицу твоме Благи, и молимо опроштај сагрешења наших Христе Боже, својом вольом си хтео да узиђеш на крст, да би спасао своје саздање од робовања врагу. Зато ти благодарно појимо: радости си испунио све, Спаситељу наш јер си дошао да спасеш свет.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подножију његовом јер је то свето.

Када си Христе Боже пречисте своје руке на крсту раширио, тада си спасење посред земље учинио, и све си народе окупио који кличу: Господе слава теби.

Слава и сада, крстобогородичан:

Најславнија си Богородице Ђево, па ти певамо: крстом Сина твога ад је побеђен а смрт умртвљена, умрли устајемо јер смо се живота удостојили и старо рајско блаженство опет примисмо. Зато благодарни славословимо као моћнога Христа Бога нашега, јединог многомилостивога.

На 7. песми мученичан:

На непомичном камену вере су светитељи утврђени, и пред мучитеље су храбро излазили, и мученичке венце примили; Ради мученика Боже спаси нас.

Глас 3.

У понедељак на јутрењи

После прве катизме, сједални покајни:

На страшном суду бићу без тужилаца разобличен и без сведока осуђен. Тада се књиге савести отварају, а скривена дела откривају. Пре него на оном свеопштем суђењу будем испитиван о свему што сам учинио, очисти ме Боже и спаси ме.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

Докле ћеш душо моја боравити у гресима? Докле ћеш покајање одлагати? Узми на ум суд који предстоји, па завапи Христу Богу: сагреших теби безгрешни Владико, који познајеш срца наша, а ти ме помилуј.

Слава и сада, богородичан:

Ко се где спасава, тамо са правом и притиче, а зар има другог таквог уточишта као што си ти Богородице? Јер ти закриљујеш душе наше.

На 7. песми мученичан:

Ко се неће чудити подвигу светих и непобедивих мученика? Ко се неће увек дивити њиховом примеру? Јер и у огњу, и бијени, и од зверова клани, ипак су противника победили. Ласкања царска су презрели, а претње мукама занемарили, зато су венце од Христа Бога примили, јер он даје целом свету велику милост.

У уторак на јутрењи

После прве катизме, сједални покајни:

Док живиш на земљи душо моја покај се, јер прах у гробу не поји, нити се од сагрешења избавља. Него завапи Христу Богу: сагреших теби који срца наша познајеш, а ти ме пре осуде поштеди Боже и помилуј ме.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

У часу када са молитвом обећавам кајање, демон ми стално предлаже безумне грехове, а ти ме од њега избави, Боже и помилуј ме.

Слава и сада, богородичан:

Ти си наше моћно уточиште и сила Богородице, снажна помоћница свету. Твојим молитвама заклони слуге твоје од сваке невоље, једина благословена.

На 7. песми мученичан:

Мученици прехвални, ваше храбро трпљење је савладало злобу зачетника зла и противника. Због тога сте се удостојили вечног блаженства. Зато молите Господа, да спасе стадо христольубивог народа, јер сте сведоци Истине.

У среду на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

Гледајући твоју неизмерну власт и својевољно распеће, чудише се војска ангела: како невидив телом ране примаш, а желео си да избавиш човечанство од пропasti? Зато ти као Животодавцу кличемо: слава Христе царству твоме.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подножију његовом јер је то свето.

Крст је на земљи постављен а дотакао се небеса. То није само као дрво које је достигло висину, него си на њему био ти Господе, који све испуњујеш.

Слава и сада, крестобогородичан:

Крст Сина твога Богородице стекли смо као жезал силе, њиме гордог противника обарамо, а тебе непрестано са љубављу величамо.

На 7. песми мученичан:

Спомен твојих страдалника Господе, много си обасјао као Свесilan, и помогао им да се на твоја страдања угледају. Тако су храбро Велијарову силу победили, и дарове исцеливања примили; Ради молитава мученика мир подари душама нашим.

У четвртак на јутрењи

После прве катизме, сједални апостолима:

Постали сте свети проповедници Истине, и учитељи цркве Христове, очевидци и апостоли! Обману идолску сте победили, и Тројицу јасно проповедали; Њу молите блажени, да нам подари велику милост.

Стих: По свој земљи изашла је њина благовест и до краја света речи њихове.

Ходите сви да похвалимо апостоле као вође духовне, јер су обману идола уништили и на светло живота све извели и веровању у Тројицу их научили. Зато данас часни спомен њихов служимо, а Спаситеља прославимо.

Слава и сада, богородичан:

Као необраћивана лоза Ђево, најлепши си грозд уродила, који нама вино спасења излива, и које све радује. Зато тебе Ђево као узрок добра увек славимо, и са ангелом кличемо: радуј се благодатна.

На 7. песми мученичан:

Мученици прехвални, ваше храбро трпљење је савладало злобу зачетника зла и противника. Због тога сте се вечно блаженства удостојили. Зато молите Господа: да спасе стадо христольубивог народа, јер сте сведоци Истине.

У петак на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

И крст и смрт си хтео, и да пострадаш, и то си међу створењима твојим претрпео; Када си дозволио Спаситељу, да твоје тело прикују, тада је сунце зраке своје сакрило; А када је разбојник ово видео, као Бога те је кличући исповедио: „сети ме се Господе“ и због ове вере је рај примио.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подножију његовом јер је то свето.

На кипарису, певку и кедру, подигнут си Јагње Божије, да спасеш све који се са вером клањају, твоме својевољном распећу; Христе Боже, слава теби.

Слава и сада, крестобогородичан:

Твојим распећем Милосрдни, ти си срамну смрт поднео. Гледајући ово твоја Родитељка је патила. Ради њених молитвама и из милосрђа и твоје милости, једини преблаги Човекољубче и Господе, смилуј се и спаси свет, јер си ти узео на себе грехе света.

На 7. песми мученичан:

Светитељи, ви вером блистате као светила пресветла, ви сте лекари немоћнима, страдалници прехвални. Рана од мучитеља се нисте уплашили, него сте идолско зловерије оборили, за победу сте као оружје непобедиви крст истине имали.

Глас 4.

Понедељак на јутрењи:

После прве катизме, сједални покајни:

Посети Господе моју душу понизну, јер сам у гресима сав живот провео, а ти ме прими као блудницу и спаси ме.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

Пливам преко пучине овог живота, а помишљам на бездан мојих зала, и немам кормилара мојим хтењима, зато ти се Петровим гласом обраћам: спаси ме Христе, спаси ме Боже као човекољубив.

Слава и сада, богородичан:

Васпитаној у храму у светињи над светињама, и одевеној у веру, премудрост и безмерно девство, донео је архистратиг Гаврило са неба овај поздрав: Радуј се! Радуј се благословена! Радуј се најславнија, Господ је са тобом.

На 7. песми мученичан:

Данас војске ангела у спомен страдалника дођоше, да душе верних просветле и цео свет благодаћу осветле; Ради њих буди умольен Боже и подари нам велику милост.

У уторак на јутрењи

После прве катизме, сједални покајни:

Помисли душо моја: Како ћеш изаћи на суд оног страшног часа? Јер тамо ће бити постављени страшни престоли, и свачије дело откривено, а судија биће неумољив. Тамо те чека страшан огањ спремљен за тебе, као море подивљалих валова, које све покрива. Имај ово све у виду душо моја, и пре краја зајецај.

Слава и сада, богородичан:

Владарко и истинита Богородице, моли као Мати смело Сина твога, и Бога нашег, да посебно сачува ово место, и све који твоме окриљу притичу, јер од тебе помоћ имају, зато теби хитају, као пристаништу, бедему и јединој заступници рода нашега.

На 7. песми мученичан:

Крвљу твојих мученика по целом свету, као пурпуром и свилом црква се твоја украсила. Зато ти кличе Христе Боже: низпошальи твоје милосрђе твоме народу, а мир житељима твојим подари, и душама нашим велику милост.

У среду на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

Часном твојом крвљу искупио си нас од клетве старог Закона, када си на крсту прикован и копљем прободен; Бесмртност си излио људима, Спаситељу наш, слава теби.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подносију његовом јер је то свето.

Похитај брзо, пре него нас врази поробе, који те хуле и који нам прете Христе Боже наш. Погуби твојим крстом све који нападају на нас, да схвате колико је силна вера православна. Ради молитава Богородице једини Човекольубче.

Слава и сада, крестобогородичан:

Дјево најнепорочнија и Мати Христа Бога, оружије је прошло кроз твоју пресвету душу, када си видела својевољно распетога Сина твога и Бога; Њега преблагословена не престај да молиш, да подари нама опроштај грехова.

На 7. песми мученичан:

Мученици твоји Господе, кроз страдање примили су непропадиве венце од тебе Бога нашега. Имајући силу твоју мучитеље оборише и немоћну дрскост демонима поломише. Ради молитава мученика спаси душе наше.

У четвртак на јутрењи

После прве катизме, сједални апостолима:

Дао си Спаситељу ученике твоје целом свету за проповеднике вере, а они су учили народе науци твојој. Зрацима речи све

просветлише а таму неверја вером прогнаше. Ради молитава апостола спаси душе наше.

Стих: По свој земљи изашла је њина благовест и до краја света речи њихове.

Како је Мојсеј Владико, твојом десницом Израиља из робовања кроз Црвено Море провео, а фараона потопио. Тако су чудесима твоји ученици премудри, море грозног неверја пресекли, и народ ка теби повели, беспочена Речи Божија, и Човекольубче једини.

Слава и сада, богородичан:

Познали смо Реч Очеву: Христа Бога нашега, који се из тебе оваплотио Богородице Ђево, једина чиста, једина благословена, зато те у песмама непрестано величамо.

На 7. песми мученичан:

Страдалници твоји Христе Боже наш, наоружани крстом победише лукавство најзлобнијег противника, и заблистаše као светила, па руководе све на земљи, и дарују исцелења свима који са вером траже. Ради њиних молитава, спаси Господе душе наше.

У петак на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

На крсту су те Спаситељу приковали Јудеји. Крстом си призвао нас из незнабожаца Христе Боже. Својом вольом си на њему руке раширио и по мноштву милосрђа твога примио си пробадање копљем у ребра, једини Човекольубче.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подножију његовом јер је то свето.

Сад гледамо Христе крст твој пречасни, као светлост душама нашим. Њему се клањамо а теби радосно кличемо, јер си хтео на њему да се разапнеш; Слава теби јер си њиме цео свет просветлио, зато те у песмама непрестано славимо.

Слава и сада, крестобогородичан:

Када те је видела на крсту подигнутог Пречиста Мати твоја Речи Божија, матерински је плакала и кроз плач нарицала: какво је ово ново чудо Сине мој? Зашто си Животе свију, смрт окусио, а хтео си као Милосрдан да оживиш умрле?

На 7. песми мученичан:

Велика је слава страдалника, јер су цркву небеском учинили, и са људима се радују и ангели. Ради њиних молитава Христе Боже спаси душе наше.

Глас 5.

Понедељак на јутрењи:

После прве катизме, сједални покајни:

Кад Судија седне и ангели стану испред, и када се труба огласи а пламен разгори, шта ћеш радити душо моја вођена на суд? Тада ће сва зла твоја пред тебе изнети, а твоје тајне обелоданити, зато пре kraja завапи судији: грешан сам Боже, а ти знаш тајне срдаца, зато ме помилуј.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

Душо овде је привремено а тамо вечно, већ видим суђење и Судију на престолу и страхујем од испитивања, зато се са страхом обрати, јер суд је тај безпоштедан.

Слава и сада, богоједини:

Небеса са ангелима, а земља са људима, радосним гласом кличеши Богородице: Радуј се двери шире од небеса! Радуј се једина земним спасење! Радуј се чиста, радуј се благодатна, јер си родила оваплоћеног Бога.

На 7. песми мученичан:

Господе, чашу твога страдања, следовали су твои страдалници, и постали ангелима сажитељи. Ради молитава мученика Христе, подари душама нашим очишћење и велику милост.

У уторак на јутрењи

После прве катизме, сједални покајни:

Лежим на одру у многим гресима, и украдена ми је нада спасења, јер мој сан и моја лењост доносе муку души мојој, али ти Христе Боже, поштеди ме, јер си једини човекољубив.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

Сви бдијмо и Христа сретнимо, са много уља и свећама светлим, да се уласка у двор удостојимо, јер ко остане напољу узалуд ће вапити Богу: смилуј се на мене.

Слава и сада, богородичан:

Чудна је тајна Ђеве, јер је донела свету Спасење: из ње се безсемено родио и јавио у телу непропадивом; Господе радости свију, слава теби.

На 7. песми мученичан:

Као бедем неразориви, дао си нам Христе Боже чудеса светих мученика твојих. Ради њиних молитава утврди верни народ твој, јер си једини благ и човекољубив.

У среду на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

Опевајмо верни и прославимо, својевољно распетога Спаситеља и Избавитеља нашега, због свега што је одлучио и што је хтео, јер је на крсту грехе нас људи приковао, да би род човеков од обмане избавио, и царства га удостојио.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подножију његовом јер је то свето.

Својом вољом си крст поднео, и од пропasti људе ослободио, зато теби Спаситељу верни појимо и теби се клањамо, јер си нас силом крста просветлио, па те сви прослављамо, милостиви Човекољубче, као животодавца и Господа.

Слава и сада, крестобогородичан:

Пред крстом Господњим је Богородица стајала и плакајући нарицала: Јао чедо моје, тешко мени, светлости очију мојих! Како да си на крсту разапет, а ти си небо као кожу разапео, и твојом наредбом мора и изворе вода створио?!

На 7. песми мученичан:

Твоји страдалници Господе, постали су велики заступници целог света, јер се због њих страдања уклањају; Ради молитава страдалника спасе душе наше.

У четвртак на јутрењи

После прве катизме, сједални апостолима:

Сви на земљи похвалимо песмама духовним и појањем, премудре апостоле, као очевидце и слуге Бога-Речи, јер они усрдно моле Христа за нас, који појимо о светој слави њиној, и клањамо се моштима њиним.

Стих: По свој земљи изашла је њина благовест и до kraја света речи њихове.

Похвалимо сложно апостоле гospодње, јер су постали светила целог света. Вером су народе уловили, а нас су просветили, и јасно научили, да славимо Свету Тројицу, раздељену ипостасима, а јединствену по суштини.

Слава и сада, богородичан:

Неискуспобрачна Невесто и Увекђево, са ангелима те непрестано славимо, јер нам је узвишена дела кроз тебе Син твој и Бог учинио. Он који је од Оца пре свих векова, у тебе се уселио, да би род наш од неверја избавио.

На 7. песми мученичан:

Јунаштву светих мученика, небеске силе се веома задивише: како се у смртном телу храбро борише, и бестелесног противника невидивом силом крста победише, и моле Господа да помилује душе наше.

У петак на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

Место Лобање постало је као рај, чим се на њему дрво крста подигло, и одмах је Грозд живота нама на весеље сазрео. Зато теби Спаситељу кличемо: слава, слава теби.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подножију његовом јер је то свето.

Дрво крста твога Спаситељу наш, постало је целом свету спасење, јер си на њему својевољно прикован, и од клетве избавио на земљи рођене; Господе свима радости, слава теби.

Слава и сада, крестобогородичан:

Видећи те на крсту Мати твоја Христе, својевољно међу разбојнике разапетога, срце јој се кидало, па је матерински нарицала: Безгрешни Сине, зашто неправедно на крсту умиреш? Зашто си као злочинац прикован? А хтео си род човеков да оживиш као милосрдан!

На 7. песми мученичан:

Данас се блиста спомен страдалника, а прима и са небеса зраке. И сабор ангела њих прославља, а род људски са њима празнује, јер се моле Господу, да помилује душе наше.

Глас 6.

Понедељак на јутрењи

По првој катизми сједални покајни:

Кад помислим на страшни судни дан, плачем због моих злих дела: како ћу одговорити бесмртноме Цару? Са којом смелошћу да погледам ја блудник на Судију? Милостиви Оče, Јединородни Сине и Душе Свети, помилуј ме.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

У долини плача, на месту где одредиш, када седнеш Милостиви па почнеш праведно судити, не откриј моја сакривена дела, нити ме посрани пред ангелима, него ме поштеди Боже и помилуј ме.

Слава и сада, богородичан:

Неућутно појмо срцем и устима Преславној Божијој Матери, светијој од светих ангела, исповедајући њу као Богородицу, јер је заиста родила оваплоћеног Бога, и моли се непрестано за душе наше.

На 7. песми мученичан:

Светлост праведника непролази, јер се свети од тебе просветљују, и увек блистају као светила, јер огањ неверних угасише. Ради молитава светих. Спаситељу наш, ти просветли мој светилник Господе и спаси ме.

У уторак на јутрењи

После прве катизме, сједални покајни:

Подари ми Господе будност мудрих дјева, и запали светиљку душе моје уљем милосрђа твога, да бих ти појао ангелску песму: алилуја.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

Помилуј нас Боже, помилуј нас, јер ми не знамо како да ти одговоримо, само као грешни приносимо ти ову молитву: помилуј

нас.

Слава и сада, богородичан:

Отвори нам двери милосрђа благословена Богородице Ђево, да не погинемо ми који се у тебе надамо, него да се тобом избавимо од невоља, јер си ти спасење рода хришћанског.

На 7. песми мученичан:

Светитељи су отрпели страдалнички подвиг, и почасти победника од тебе примили. Навале безаконика су уништили, и венце непропадиве примили. Ради страдалника Боже умольен буди, и подари нам велику милост.

У среду на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

Данас су испуњене пророчанске речи: ево клањамо се на месту где су стојале ноге твоје Господе. И окусивши дрво спасења, добили смо слободу од греховних страсти, ради молитава Богородице, једини Човекољубче.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подносију његовом јер је то свето.

Твој се крст Господе посветио, па њиме бивају исцелења болнима од греха, зато се клањамо пред тобом, помилуј нас.

Слава и сада, крестобогородичан:

Твоја Родитељка Христе, Увекдјева и Богоневеста, када те је видела ради нас на крсту распетога, рањена је тугом у срце и душу као мачем, и матерински плакаше и јецаше. Ради њених молитава помилуј нас.

На 7. песми мученичан:

Јунаштво премудрих страдалника на суду, као и ране од мучитеља на мученицима, док стајаху хорови бестелесних држећи знамења победе, задивили су и мучитеље и цареве, а Велијара победише исповедањем Христа. Зато слава теби Господе који си

мученике укрепио.

У четвртак на јутрењи

После прве катизме, сједални апостолима:

Као што си Спаситељу, међу своје ученике дошао, мир дарујући њима, тако дођи и нама и спаси нас.

Стих: По свој земљи изашла је њина благовест и до краја света речи њихове.

Твоји ученици Спаситељу, у све крајеве света послани, народе су вером као рибе уловили, и твојој их доброти привели. Ради апостола кличемо ти Христе: народу твоме подари велику милост.

Слава и сада, богородичан:

Света Владичице, Мати Христа Бога нашега, јер си ти неизрециво Створитеља свима родила; Његову доброту моли са светим апостолима, да нас избави од страсти и да нам опроштај грехова подари.

На 7. песми мученичан:

Господе, спомен је Твојих Светих као у рају и у Едему; њему се радује цела природа. Ради њиних молитава дарујеш и нама и целоме свету велику милост.

У петак на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

Чим се Христе поставило дрво твога крста, темељи се смрти заљуљаше, и све које је ад желео да прогута, пустио је дрхтећи, а ти си нам показао твоје спасење Свети Господе, и славословимо те Сине Божији, помилуј нас.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подносију његовом јер је то свето.

Господе, тебе Живота свих су Јudeјци на смрт осудили, твојим жезлом су кроз Црвено море прошли, а тебе су на крст приковали; Из камена су мед сисали, а теби су жучи принели. Све си ово својевољно поднео, да нас ослободиш робовања врагу, Христе Боже

наш слава теби.

Слава и сада, крстобогородичан:

Богородице Ђево моли Сина твога Христа Бога нашега, својом вольом на крсту прикованога, да избави цео свет од неверја, и помилује душе наше.

На 7. песми мученичан:

Господ је све задивио мученицима, јер су на суђењима Христа проповедали, а претњи безаконика се нису бојали, него су страдалним трпљењем дрскост безаконика савладали. Зато су од Господа благодат исцелења примили, и непрестано се моле за спасење душа наших.

Глас 7.

Понедељак на јутрењи

По првој катизми сједални покајни:

Имајући душо моја лек покајања, приђи и поклони се и са уздахом завапи: Човекољубче и лекару душа и тела, ослободи ме мојих многих грехова, уврсти са покајаном блудницом, разбојником и цариником, и подари ми Боже опроштај мојих безакоња и спаси ме.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

На кајање цариника се нисам угледао, и сузе блуднице нисам стекао. Због такве слепоће мојих осећања очајан сам, али по твоме милосрђу Христе Боже, спаси ме, Човекољубче.

Слава и сада, богородичан:

Ти си Ђево Пресвета часнија од Херувима, јер они не могу поднети силу божанства, па службу врше крилима склањајући лица,

а ти си оваплоћеног Бога-Реч носила и лично гледала, зато га непрестано моли за душе наше.

На 7. песми мученичан:

Светитељи твоји Господе, на земљи се подвизаваше. Демона победише и лаж идолску оборише, зато и венце од тебе човекољубивог Владике и милостивог Бога примише, јер ти дајеш свету велику милост.

У уторак на јутрењи

После прве катизме, сједални покајни:

Ти си сузе блуднице и Петрове примио, а цариника који је из дубине душе уздахнуо, ти си оправдао; Па се смилуј и на мене Спаситељу, јер ти у покајању притичем и помилуј ме.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

Ти си због суза умио Петрово одрицање, а царинкова сагрешења због уздисаја опростио, зато Човекољубче слава теби.

Слава и сада, богоодичан:

Благословена Богородице, ти си превазишла силе небеске, јер си постала као храм Божији, када си Христа родила, Спаситеља душа наших.

На 7. песми мученичан:

Радујте се праведни, и нека се веселе небеса, јер на земљи су се мученици подвизавали и противника победили; Нека је раздрагана црква победничка, празнујући победе Јединог зачетника подвига, и победника Христа Бога, који дарује свету велику милост.

У среду на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

Црква ти кличе Христе Боже, и клања се теби и крсту од кедра,

певка, и чепреса; Ради Богородице подари православним победе и помилуј нас.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подносију његовом јер је то свето.

Ради мене си отрпео на крст прикивање, зато прими моју усрдну похвалу Христе Боже, јер си човекољубив.

Слава и сада, крестобогородичан:

Разапетог за нас Христа Бога, који је силу смрти уништио, непрестано моли Богородице Ђево, да спасе душе наше.

На 7. песми мученичан:

Ви сте светитељи безбожне мучитеље презрели, патње и муке занемарили, а вере Христове се нисте одрекли. Зато молите човекољубивог Бога, да спасе душе наше.

У четвртак на јутрењи

После прве катизме, сједални апостолима:

Твоје апостоле Речи Божија, учинио си делатељима твојега имања, а они су идоле посекли, а тебе Владику међу народима побожно величали.

Стих: По свој земљи изашла је њина благовест и до kraја света речи њихове.

Служећи спомен прехвалних апостола, хранитеља цркве, певајући песме опевајмо Христа, јер су ови учењем покајању заробљене грехом избавили, и неверје прогонили, а светлост свету постали, и моле се за цео свет.

Слава и сада, богородичан:

Радуј се, јер је из тебе непромењено Реч Божија телесан постао, и међу нас се настанио; Радуј се Чиста, апостола и мученика радовање, и нас верних спасење, радуј се Мати Христа Бога.

На 7. песми мученичан:

Светитељи молите се да примимо опроштај наших грехова,
и избавите зала која нас чекају и од страшне смрти, молимо вас.

У петак на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

Учинио си Христе дрво крста твога, светлијим од огња, и јачим од пламена, јер спаљује грехе људима, а просветљује срца свих који поје, о твоме распећу својевољном: Христе Боже слава теби.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подносију његовом јер је то свето.

Ти владаш бестелесним силама, ти знаш и лењост моје душе, зато ме спаси крстом твојим Христе Боже, као човекољубив.

Слава и сада, крестобогородичан:

Разапетог за нас Христа Бога, који је силу смрти оборио, непрестано моли Богородице Ђево, да спасе душе наше.

На 7. песми мученичан:

Мученици твоји Господе, наоружани силом крста твога, противника су победили, обману идолску посрамили, и са ангелима поје о теби. Победничку песму певају и славослове тебе Христе. Ради молитава мученика, молимо те, спаси нас.

Глас 8.

Понедељак на јутрењи

По првом стихословији сједални покајни, глас 8.

Твојим милостивим погледом Господе, види моје смирење, јер ће ми се замало живот завршити, и од мојих дела ми нема спасења, зато те молим: милостивим погледом Господе, види моје кајање и спаси ме.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

Као да си већ пред Судијом, брини се душо и мисли на онај страшни дан и час, јер тај суд је без милости, за све који нису милости имали, зато пре краја Христу Богу завапи: ти знаш тајне срдаца, зато ме помилуј пре него ме осудиш.

Слава и сада, богородичан:

Ти си Пречиста Богородице, духовна врата Живота, зато избави од невоља све верне који ти притичу, да славимо пресвети Пород твој, за спасење душа наших.

На 7. песми мученичан:

Ви сте мученици светила духовна постали, јер сте маглу неверја вером одагнали, светильке сте ваших душа запалили, и са Жеником и са славом у небеску палату ушли, зато сада молимо: молите се за спасење душа наших.

У уторак на јутрењи

После прве катизме, сједални покајни:

Клањам се пред тобом као еванђелска покајана блудница, да примим опроштај, Христе Боже, а уместо мира приносим ти сузе моје од срца, да се као и на ону и на мене смиљујеш, и подариш очишћење грехова, јер ти као она вапијем: избави ме из блата мојих недела.

Стих: Господе немој ме у твоме бесу покарати нити ме у твоме гневу казнити.

Мисли душо моја на онај страшни дан, бдиј и запали твоју светильку, и просветли је уљем, јер не знаш када ће доћи ка теби глас говорећи: ево Женика. Пази зато душо моја да не задремаш и изван останеш, куцајући као пет девојака, него будно чекај да сусретнеш Христа, са врлинама као уљем, и да ти подари божанску палату славе своје.

Слава и сада, богородичан:

Дјева је непоколебиво утврђење вере и свети дар душама нашим, зато верни Богородицу у песмама величајмо: радуј се јер си Камен Живота у своје тело примила; Радуј се целог света надање, и тужних заступнице; Радуј се Невесто неневесна.

На 7. песми мученичан:

Данас је новом светлошћу обасјана ова скинија, данас се радују војске ангела, и сабори мученика са њима, веселе се прослави страдалника. Ради молитава мученика, низпошаљи свету твоме Христе мир и велику милост.

У среду на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

Када је разбојник видео Творца живота, на крсту разапетог, овако је узвикнуо: Ако не би био оваплођени Бог овај разапети са нама, не би сунце своје зраке потамнило, нити би се земља у страху затресла, зато Господе који све трпиш сети ме се у царству твоме.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подносију његовом јер је то свето.

Међу двојицом разбојника, нашао се крст твој као мерило правде, једнога је сурвао у ад због хулења, а другоге дао разрешење од грехова и познање богословља. Зато Христе Боже наш слава теби.

Слава и сада, крестобогородичан:

Као јагње гледала је Јагњета и Пастира и Избавитеља, неправедно на крсту разапетога, и горко плакала и нарицала: свет се радује јер због тебе прима избављење, а моја душа гори гледајући твоје распеће, које за све људе трпиш Сине и Боже мој.

На 7. песми мученичан:

Узаним и болним путем сте свети мученици неклонуло пловили, и олујне валове поднели, али и живот са бестелесним слугама примили. Камен трпљења и темељ вере сте постали, зато молите Христа Бога за душе наше.

У четвртак на јутрењи

После прве катизме, сједални апостолима:

Благословен јеси Христе Боже наш, јер си апостоле премудрим ловцима учинио, када си им Духа Светог низпослао, и њима си цео

свет уловио, Човекољубче, слава теби.

Стих: По свој земљи изашла је њина благовест и до краја света речи њихове.

Опевајмо ученике Бога нашега, као светильке свету и божанске наставнике нашег спасења, који су од почетка као светлост која је заблистала нама свима у тами. Они су Сунце славе свима објавили, лаж идолску су укинули а Тројицу у једном Божанству проповедали. Зато вас молимо апостоли: молите Христа Бога, да подари опроштај грехова, свима који са љубављу славе спомен ваш.

Слава и сада, богородичан:

Радуј се јер си од ангела светску радост примила; Радуј се јер си Творца твога и Господа родила; Радуј се јер си се удостоила постати Мати Божија.

На 7. песми мученичан:

Храбро сте трку завршили, мучитељима се успротивили, телеса на земљи умртвили, али сте мученици свети живот небески примили.

У петак на јутрењи

После прве катизме, сједални крста:

На сред Едема је дрво смрћу процвало, али је дрво крста животом уродило; Када смо од првог залогај узели, нетрулежни дотле, трулежни смо постали, а добивши ово друго, вечности се наситисмо, јер крстом као Бог спасаваш човеков род.

Стих: Узносите Господа Бога нашега и поклањајте се подносију његовом јер је то свето.

Давно нас је у рају дрво јелом обнажило, и ђаво нам смртност донео, а дрво крста је у живот вечни човека оденуло, и постављен на земљи је цео свет сваке радости испунио. Гледајући њега уздигнутог, са вером народе сложно запојмо: Боже испуни се славе дом твој.

Слава и сада, крестобогородичан:

Када је видела Онога Који се из њене чисте крви оваплотио, и надразумно из Пречисте родио, како је на дрвету крста међу

злочинцима разапет, срце јој се парало и матерински је плакала и нарицала: Јао мени Чедо моје! Какав је ово твој неизрециви промис'о, којим си све људе оживио? Зато појим о доброти твојој.

На 7. песми мученичан:

Својим уздржањем су мученици паклене страсти, јарост њину и навале умртвили, јер су благодат Христову примили. Њоме и болести од болних одгоне, а живећи и по смрти да чудеса чине. Заиста је чудо преславно: да наге кости исцелења изливају, зато нека је слава јединоме Творцу и Богу.

Крај

Нека је хвален Бог са славом великим, као Творац свега.

Завршио сам превођење Триода на Светог Илију у Сентандреји л.г.2016.

**епископ будимски и администратор темишварски
Лукијан (Пантелић)**

**Браћо не куните ме него исправљајте многе грешке моје,
које у својој скудоумности учиних, а не намерно.**